¶ Libellus sophistarũ ad vsum Oxonieñ Impressus Londoniis per Winandum de worde: hac in vrbe in parochia sctē brigide (in the flete strete) ad signum solis commorantem.

¶ Ad subtilissimoꝝ ingenioꝝ sophistas.

QUoniā persona quā q̇s gerere velit (vt inquit
Cicero) a voluntate proficiscitur. Uobis adolescentes (in quibus est maxima con
silii imbecillitas) consulo si aliq̄n adipisci volueritis virtutis premium (quod ho
nor est) refrenare libidines / spernite voluptates: ceterasq́ꝫ animi labes / repellite
mores depravatos insolentiāq́ꝫ restringite. Uigilātissimis animis et virtuti e
bonarū artiū litteris incumbite. quarū radices etsi amare sint: fructus tamē ea
rū dulces nec prius fructus q̄ꝫ radices gustare licebit / qm̄ non meruit dulcia qu
non gustauit amara. Et quacūq́ꝫ scientia quis excellere mauult / pncipio op⁹ ē (s
ad altas structuras progredi voluerit) logicalia pncipia in aīo suo ꝑ stabili iac
at fundamēto ad oēm nāq́ꝫ scientiā logicā viā hꝫ / atq́ꝫ veluti linceis oculis ver
a falso in singulis discernit. Hec eni est oīm scientiarū clauis reserans et aperiē
ois sapientie secreta. In oibus scientiis militat / illis ab inimicis defendēs / olin
gues instruit / et sermone egentes ditat: torpētes excitat / armatq́ꝫ inermes. Hanc
igitur adolescentes diligite et colite omni nectare suauiorē omni serico splēdi
diorē / oi auro gēmaq́ꝫ preciosiorē. At (ne pluribus agam) logica singulis scientiis
splendorē cōfert / tantoq́ꝫ ceteris scientiis oibus prestat / quāto singule alie sciētie
illa vtuntur. Et huius tante laudis / logice / nolo q̄sq̄ꝫ existimare q̄ sophistria sit
expers: qm̄ tam inter se congruentes sunt logica et sophistria / vt qui logicā lau
dat / sophistriā bonū logice seminariū laudet necesse sit. Hec eni tractat subtilissi
ma sophismata / que si quis bene docteq́ꝫ intellexerit. videbit apud oēs mirabi
lis sapientie ⁊ discipline. Hec etiā tā oibus vtilis tāq́ꝫ preclara est / vt vir interio
sit logica / nec mediocri laude sit digna. Hāc igit̄ vobis emite / qui aliq̄n docti esse
velitis / nec pluris sit apud vos pecunia q̄ꝫ scientia. libros iam venales habeti
omni cura ac diligentia emendatos. Ualete.

De propositionibus.

Propositio est oratio indicatiua/ cõgrua et per- fecta verũ vel falsum significans.

¶ propositionum. Alia cathegorica/ alia hypothetica. Cathegorica est illa que habet vnicum subiectum/ vnicũ p̃dicatũ/ et vnicam copulã. exẽplũ hõ est aial. ly hõ est subiectũ/ qr precedit principale verbũ. ly est copula/ quia copulat siue ligat subiectum cum predicato ly animal est predicatum quia sequitur principale verbum: et subiectũ est totum illud quod precedit principale verbum preter signum et negationem.

¶ Quero que est illa hõ currit. dico q̃ ẽ cathegorica

¶ Contra. Illa est cathegorica que habet vnicũ subiectũ/ vnicũ predicatũ/ et vnicam copulam. sed hic deficit predicatum/ ergo non est cathegorica. Dico q̃ q̃uis nõ habeat predicatũ expresse positũ tñ habet subintellectum scz currens/ quia oẽ verbũ adiectiuũ põt resolui in participiõ eiusdẽ temporis et in hoc verbũ Sum/ es/ fui. vt currit. i. est currẽs. et hoc verbũ Sum/ es/ fui. resoluitur in seipsum vt in participiũ suum: vt homo est. i. homo ens est.

¶ Item propositionũ alia affirmatiua/ alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in qua principale verbũ affirmatur/ vt homo currit.

¶ Negatiua propositio est illa in qua principale verbum negatur/ vt homo nõ currit.

¶ Propositionũ alia vniuersalis/ alia particularis

alia indiffinita/ alia singularis.

¶ Uniuersalis est illa in qua subijcitur terminus cõmunis signo vniuersali determinatus vt omnis homo currit. Et ista sunt signa vniuersalia. Omnis/ nullus quilibet/ neuter/ nemo/ nihil/ vterq̧/ vnusquisq̧ et similia.

¶ Particularis est illa in qua subijcitur terminus cõis signo particulari determinatus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliquis/ quidã alter/ alius/ vnus/ solus et similia.

¶ Indiffinita est illa in qua subijcit̃ termin⁹ cõis sine signo/ vt homo currit.

¶ Singularis est illa in qua subijcitur terminus discret⁹ vel pnomẽ demõstratiuũ/ vt Johannes currit/ vel ille homo currit. Et nota q̃ terminus discret⁹ est oẽ nomẽ propriũ/ vt Johannes/ plato/ sortes. Et terminus cõis est oẽ nomẽ appellatiuum quod est cõmune multorũ: vt homo/ animal/ asinus.

Que ca/ vel yp/ qualis ne/ vel af. v quãta/ p/ in/ sin. Uersus.

¶ Exponitur sic ad questionẽ factam per que/ respondendũ est cathegorica vl' hypothetica. Ad questionẽ factã per qualis respondendũ est affirmatiua vel negatiua. Ad questionẽ factam per quanta respondendum est vniuersalis/ particularis/ indiffinita/ vel singularis.

¶ Nota q̃ vniuersalis affirmatiua/ et vniuersalis

negatiua de consimilibus subiectis predicatis et copulis. et terminis precise supponentibus pro eiusdem contrarie stant in figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indiffinitiua negatiua: cum eisdẽ conditionibus contradictorie stant in figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indiffinita affirmatiua cum eisdem conditionibus stant contradictorie figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indiffinita negatiua cũ eisdem conditionibus subalterne stant in figura.

¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indiffinita affirmatiua cũ eisdẽ conditionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indiffinita affirmatiua et particularis siue indiffinita negatiua subcontrarie stant in figura.

¶ Et nota q̃ ppositio singularis non habet locum in figura.

¶ Ad subtilissimoꝝ ingenioꝝ sophistus.

Q Uoniã persona quã q̇s gerere velit (vt inqui
Cicero) a voluntate proficiscitur. Uobis adolescentes (in quibus est maxima co
silii imbecillitas) consulo si aliq̄n adipisci voluer:tis virtutis premium (quod ho
nor est) refrenare libidines/spernite voluptates: ceterasq̧ animi labes / repell
mores depravatos insolentiãq̧ restringite. Uigilãtissimis animis et virtuti e
bonarũ artiũ litteris incumbite. quarũ radices etsi amare sint: fructus tamẽ ea
rũ dulces nec prius fructus q̄ꝫ radices gustare licebit/qm̄ non meruit dulcia q
non gustauit amara. Et quacũq̧ scientia quis excellere mauult/ p̄ncipio op⁹ ẽ (
ad altas structuras progredi voluerit) logicalia p̄ncipia in aio suo ꝓ stabili ia
at fundamẽto ad oẽm nãq̧ scientiã logicã viã h3/atq̧ veluti linceis oculis ver
a falso in singulis discernit. hec eni est oim scientiarũ clauis reserans et apen
ois sapientie secreta. In oibus scientiis militat/ illis ab inimicis defendẽs/oi
gues instruit/et sermone egentes ditat: torpẽtes excitat/ armatq̧ inermes. ha
igitur adolescentes diligite et colite omni nectare suauiorẽ omni serico splẽ
diorẽ/oi auro gẽmaq̧ preciosiorẽ. At (ne pluribus agam) logica singulis scienti
splendorẽ cõfert/tantoq̧ ceteris scientiis oibus prestat/quãto singule alie sciẽ
illa vtuntur. Et huius tante laudis/logice/ nolo q̄ꝫq̄ꝫ existimare q̄ sophistria
expers: qm̄ tam inter se congruentes sunt logica et sophistria/vt qui logicã la
dat/sophistriã bonũ logice seminariũ laudet necesse sit. hec eni tractat subtili
ma sophismata/que si quis bene docteq̧ intellexerit. videbit apud oẽs mirab
lis sapientie ⁊ disciplinei hec etiã tã oibus vtilis tãq̧ preclara est/vt vir inten
sit logica/nec mediocri laude sit digna. hãc igit vobis emite/qui aliq̄n docti e
velitis/nec pluris sit apud vos pecunia q̄ꝫ scientia. libros iam venales habet
omni cura ac diligentia emendatos. Ualete.

De propositionibus.

P Ropositio est oratio indicatiua/cōgrua ꝛ perfecta verū vel falsum significans.

[..] ꝑpositionum. Alia cathegorica/alia hypothetica. Cathegorica est illa que [h]abet vnicum subiectum/vnicū p̄dicatū/et vnicam copulā. exēplū hō est aial. ly [h]ō est subiectū/qꝛ precedit principale verbū. ly est copula/quia copulat siue ligat [su]biectum cum predicato ly animal est predicatum quia sequitur principale ver[bu]m; et subiectū est totum illud quod precedit principale verbum preter signum [et] negationem.

¶ Quero que est illa hō currit. dico ꝙ ē cathegorica [..]contra. Illa est cathegorica que habet vnicū subiectū/vnicū predicatū/ ꝛ vni[ca]m copulam. sed hic deficit predicatum/ ergo non est cathegorica. Dico ꝙ q̄uis [non] habeat predicatū expresse positū tn̄ habet subintellectum scꝫ currens/quia oē [ve]rbū adiectiuū pōt resolui in participiū eiusdē temporis et in hoc verbū Sum/[es]/fui. vt currit. i. est currēs. et hoc verbū Sum/es/fui. resoluitur in seipsum vt in [pa]rticipiū suum: vt homo est. i. homo ens est.

[I]tem propositionū alia affirmatiua/alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in [qu]a principale verbū affirmatur/vt homo currit.

[N]egatiua propositio est illa in qua principale verbum negatur/ vt homo nō [cu]rrit.

¶ Propositionū alia vniuersalis/alia particularis [ali]a indiffinita/alia singularis.

[V]niuersalis est illa in qua subijcitur terminus cōmunis signo vniuersali de[ter]minatus vt omnis homo currit. Et ista sunt signa vniuersalia. Omnis/ nullus [qui]libet/neuter/nemo/nihil/vterq̄/vnusquisq̄ ꝛ similia.

[P]articularis est illa in qua subijcitur terminus cōis signo particulari deter[min]atus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliquis/quidā [al]ter/alius/vnus/solus et similia.

[I]ndiffinita est illa in qua subijcit̄ termin⁹ cōis sine signo/vt homo currit.

[S]ingularis est illa in qua subijcitur terminus discret⁹ vel ꝓnomē demōstra[tiu]ū/vt Johannes currit/vel ille homo currit. Et nota ꝙ terminus discret⁹ est oē [no]mē propriū/vt Johannes/plato/sortes. Et terminus cōis est oē nomē appella[tiu]um quod est cōmune multorū: vt homo/animal/asinus.

[Q]ue ca/vel yp/qualis ne/ vel af. v quāta/p/in/sin. Versus.

[E]xponitur sic ad questionē factam per que/respondendū est cathegorica vl' hy[pot]hetica. Ad questionē factā per qualis respondendū est affirmatiua vel nega[tiu]a. Ad questionē factam per quanta respondendum est vniuersalis/patricula[ris]/indiffinita/vel singularis.

¶ Nota ꝙ vniuersalis affirmatiua/ et vniuersalis [neg]atiua de consimilibus subiectis predicatis et copulis. et terminis precise sup[pon]entibus pro eisdem contrarie stant in figura.

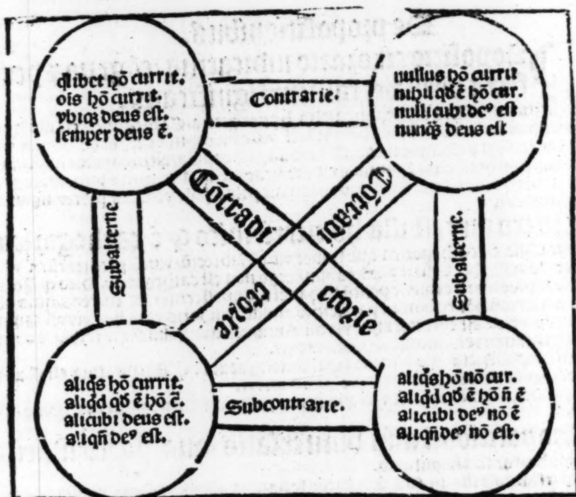
[V]niueosalis negatiua ꝛ particularis siue indiffinitiua negatiua: cum eisdē con[diti]onibus contradictorie stant in figura.

[V]niuersalis negatiua ꝛ particularis siue indiffinita affirmatiua cum eisdem [con]ditionibus stant contradictorie figura.

[V]niuersalis negatiua et particularis siue indiffinita negatiua cū eisdem con[diti]onibus subalterne stant in figura.

[V]niuersalis affirmatiua et particularis siue indiffinita affirmatiua cū eisdē [condi]tionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indiffinita affirma[tiu]a et particularis siue indiffinita negatiua subcontrarie stant in figura.

[E]t nota ꝙ ꝓpositio singularis non habet locum in figura.

Ex ꝛ natura contrariarum talis est ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substā tialibus et in predicatione directa. vt si hec sit vera. ¶ Quilibet homo est animal. hec erit falsa. nullus homo est animal. Sed in predicatione indirecta et in terminis accidentalib⁹ possunt esse false et nunꝗ̄ vere. Exemplum primi: vt omne animal est homo et nullū aial est homo. Exēplū scđi q libet hō est albus/ et nullus homo est albus.

¶ Predicatio dicitur duobus modis. directa ꝛ indi recta. ¶ Predicatio directa est quando superius predicatur ꝛ inferius subijcit vt hō est aial. Predicatio indirecta est qñ inferius predicatur et superius subijcitur: vt aial est homo. ¶ Terminus dicitur dupliciter: scȝ substantialis et acciden talis. Terminus substātialis est ille termin⁹ q̄ si semel dicatur de vna re reqꝛitur ꝙ semper dicatur de eadem re dū illa res manet: vt homo/ lapis/ lignū/ ꝛ huius modi. Terminus accidētalis est ille terminus q̄ si semel dicatur de vna re reqꝛi ꝙ semper dicatur de eadē re dū illa res manet: vt ambulans/ currens. Et oia no mina officiorū: vt cocus mācipiū/ ꝛ huiusmodi. ¶ Similiter superius est illud q significat omne illud quod suum inferius significat et plura vltra: vt animal/ q iste terminus animal est superius ad istū terminū homo/ qꝛ animal significat o illud quod homo significat: ꝛ plura vltra vt hominem et leonem ꝛc̄. ¶ Sed infe rius est illud quod significat aliquod quod suum superius sed non tot nec tanta vt homo respectu animalis. et sic patet ꝙ homo est inferius ad animal.

De conuersionibus.

¶ Lex et natura contradictoriarū talis est / ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in omnibus terminis ⁊ in omni predicatione. vt si hec sit vera. Oīs hō est aīal / hec erit falsa. aliquod quod est hō non erit aīal.

¶ Lex et natura subalternarum talis est / ꝙ si vniuersalis sit vera / sua particularis siue indiffinita erit vera. generaliter in oībꝫ terminis et in omni predicatione. vt si hec sit vera quilibet homo est aīal / hec erit vera aliqˢ hō est aīal. sed si particularis siue indefinita sit vera non requiritur ex necessitate ꝙ sua vniuersalis sit vera, vt si hec sit vera / aliquis homo currit / nō requiritur ꝙ hec sit vera. quilibet homo currit. Sed in terminis substantialibus ⁊ in predicatione directa si particularis sit vera. necesse est et sua vniuersalis sit vera: vt in his / hō est animal: ꝙ oīs hō est animal / que est sua vniuersalis.

¶ Lex et natura subcontrariarū talis est / ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substātialibus ⁊ in predicatione directa: vt si hec sit vera / quidam hō est aīal hec erit falsa / quidā hō nō est aīal. Sed si in terminis accñtalibus ⁊ in predicatione indirecta pñt simul esse vere / vt quoddā aīal nō est hō / ⁊ quoddā aīal est hō / ⁊ quidā hō est albus / et quidā hō non est albus. Et due propositiones que subcontrarie stant in figura nunq̄ possunt simul esse false.

¶ Propositio hypothetica est illa que habet duas ꝓpositiōes cathegoricas in se inclusas cū aliqua nota coniunctionis vel aduerbij). Et quinq̄ sunt species hypothetice. scꝫ Copulatiua. Disiunctiua. Conditionalis. Causalis. ⁊ tēporalis. ¶ Copulatiua est illa que habet duas ꝓpōes cathegoricas in se inclusas ꝑ istā notā (⁊) vt tu es hō ⁊ tu es aīal. et copulatiua est vera qñ vtraq̄ eius pars est vera: et est falsa qñ eiꝰ vna pars est falsa. ¶ Disiūctiua est illa q̄ habet duas propositiones cathegoricas in se inclusas ꝑ hanc notā (vel) vt tu es homo vel tu es asinus. et est disiunctiua vera / qñ vna pars est vera. et est falsa qñ vtraq̄ pars est falsa. ¶ Conditionalis est illa in qua sunt due ꝓpōes cathegorice cōiūctim / vt ꝑ illā notā (si) vt si tu es hō tu es animal. Et est conditionalis bona qñ ꝯñs formaliter intelligitur in añte (Et nota ꝙ añs in conditionali est ille ꝙ immediate sequitur hanc notam (si) siue sit prior siue posterior. et reliqua ꝓpositio est consequens. Causalis est illa: in qua due propositiones cathegorice coniunguntur per hanc notam (quia) vt quia tu es homo tu es animal. et est causalis bona. quando illud quod precedit est causa illius qđ subsequitur. ¶ Temporalis est in qua due propositiones cathegorice coniunguntur per istam notam (dum) vel quando. Ut dum tu curris tu moueris. Et est temporalis vera / quando ambe partes sunt vere. et hoc pro eodem instanti. ¶ Instans est vnum indiuisibile in tempore quod non est tempus nec pars temporis. ad quod tamen partes temporis copulantur. ¶ Nota ꝙ ꝓpositio hypotetica non est alicuius qualitatis neq̄ quantitatis.

Conuersio est transpositio terminorum: quando de subiecto fit predicatum et econtra. Regl'a notāda.

¶ Nota ꝙ tripliciter dr̄ conuersio. scꝫ simplex. ⁊ per accñs. et per cōtrapositionem. ¶ Conuersio simplex est: quando de subiecto fit predicatū ⁊ ecōtra. manente eadem qualitate ⁊ quantitate. Et hoc modo cōuertitur vniuersalis negatiua ⁊ particularis siue indefinita affirmatiua. sic nullus hō est lapis: sic cōuertitur / nullus lapis est homo masculus / et quidā hō est aīal cōuertit̄ quoddā animal est hō masculus. ¶ Cōuersio per accñs est qñ de subiecto fit predicatū et econtra / manēte eadē qualitate / sed mutata quantitate: et sic cōuertitur vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua. Uniuersalis affirmatiua sic. quilibet hō est aīal: sic conuertitur aliquod aīal est homo masculus. Uniuersalis negatiua: vt nullus homo est

animal sic cōuertitur. aliquod animal nō est homo masculus. ¶ Conuersio per cō
trapositionem/est quando de subiecto fit predicatum et econtra. manente cadem
qualitate et quantitate/sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos/ & sic
conuertitur vniuersalis affirmatiua. et particularis negatiua. vniuersalis affir
matiua sic. vt omnis homo est animal/ sic conuertitur/ omne nō animal est nō ho
Et particularis negatiua sic. Aliquod animal non est homo. sic conuertitur / ali
quod quod est non homo non est animal. Terminus finitus et ille terminus cu
non preponitur negatio. vt homo animal est consimiles. ¶ Terminus infinitus e
ille cui preponitur negatio. vt non homo non animal.

Simpliciter feci conuertitur eua per acci.
Cato per contra/sic fit conuersio tota.

¶ Nota q A/in in istis versibus notat vniuersalem affirmatiuam. E vniuersale
negatiuam. & I. particularem affirmatiuam. O/particularem siue indefinitā ne
Obiectio. gatiuam/sed videtur q vniuersalis negatiua non habet conuerti simpliciter. U
ista nulla domus facit hominem quia tunc sic esset conuersa nihil quod est homo
facit domum. sed sic non certe conuertitur quia si conuertens sit vera sua conuer
sio erit vera. sed tua cōuertens est vera et sua cōuersio falsa / ergo non debet sic co
uerti. Ad hoc dicendum est q si fuerit aliqua propositio enunciata cum verbo ad
Responsio. iectiuo de presenti/ de preterito vel futuro. vel quicunqz obliquus modus sequi
Regl'a notāda tur verbum principale ita q illa propositio non potest habere rectam conuersio
nem. tunc principale verbum debet mutari in participium eiusdem temporis/
in hoc verbum sum/es/est. et tunc patebit recta cōuersio/vt nulla domus facit ho
minem sic conuertitur. nullum faciens hominem est domus. Similiter ista/nullu
murus est in lapide/sic conuertitur nullum ens in lapide est murus. De preterit
sic. nullus puer fuit senex. sic conuertitur/nullus preteritus senex est vel fuit pue
Eodem modo de futuro/vt nulla corrupta erit virgo/sic conuertitur. nullum fut
rum corruptum est vel erit virgo.

De equipollentijs.

**Equipollētia est equiualentia duarum propo
sitionum adinuicem cōiunctarum/ita q tan
tum valet vna quantum & reliqua. Uersus.**
Pre contradic post contrar/pre postqz subalter.

¶ Iste versus sic exponitur. Pre contradic. hoc est qn negatio preponitur signo
subiecto propositionis tūc facit propositionem equipollere illi propositioni q an
te aduentum illius negationis fuit eius contradictorium. Ut non quilibet homo
currit. equipollet huic quidam homo non currit.
¶ Post contrar/ hoc est qn negatio postponitur signo subiecto alicui propositio
nis. tūc faciet equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis
fuit suum contrarium. Ut quilibet homo non currit equipollet huic. nullus homo
currit.
¶ Pre postqz subalter. hoc est quando negatio preponitur et post ponitur signo
et subiecto tunc facit illam equipollere illi que ante aduentum illarum negatio
num fuit suum subalternās. Ut non omnis homo currit/ equipollet huic aliquid
quod est homo currit.
Regl'i notāds. ¶ Nota q propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis et quantitatis
propositionibus quibus equipollent.

¶ De propositionibus modalibus.

De propositionibus modalibus.

PRopositionum alia modalis/ alia de inesse.

¶ Propositio modalis est illa in qua p̄dicatū inest subiecto cum modo modali vt possibile est hominem currere. huius propositionis predicatum est ly currens et subiectum ly homo equiualet ista propositio huic possibiliter homo currit: et hec est impossibile et hominem esse asinum equiualet huic impossibiliter homo est asinus. sic in his patet q̄ predicatum dicitur de subiecto cum modo modali precedente subiectum, et sic dicendū est de omnibus modalibus.

¶ propositio de inesse est illa in qua predicatum inest subiecto sine modo modali vt homo currit. ¶ Et sciendum q̄ quattuor sunt termini facientes ꝓpositionem modalem scilicet possibile/ impossibile contingens/ ⁊ necessarium cum eorum aduerbijs. scȝ possibiliter impossibiliter/ contingenter/ et necessarie.

¶ Et notandum est q̄ est differētia inter propositionem necessariam. et propositionē de necessario. Propositio necessaria est illa que est vera et nō potest esse falsa/ vt deus est. Propositio de necessario est illa in qua ponit̄ iste terminus necesse necessariū vel de necessario/ vt de necessario celū mouet. ¶ Necessariū dicitur duobus modis. scilicet per se ⁊ per accidens. Necessariū per se est illud qđ est verū ⁊ nō potest/ nec potuit/ nec poterit esse falsum / vt deus est. Necessariū per accidens est illud qđ est verū/ ⁊ nō potest nec poterit esse falsū potuit tamen fuisse falsum/ vt ista. ego fui natus. ¶ Impossibile dicitur duobus modis/ per se et per accidens. Impossibile per se est illud qđ est falsum et non potest/ nec potuit/ nec poterit esse verum vt hō est asinus vel nullus deus est. ¶ Impossibile per accidens est illud qđ est falsum et non potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verum/ vt ista ego non fui natus.

¶ Possibile dicitur tripliciter/ scilicet cum re et cum actu cum re ⁊ ante actum et ante rem et ante actum. Possibile cum re et cū actu vt ego sedeo. sic actualiter sedeam/ cum re et ante actum. vt ego canescam in senectute. Ante re et ante actum/ vt antichristus predicat.

¶ Similiter contingens dicitur duobus modis. scȝ contingens natum/ et contingens ad vtrūlibet. Contingens natum est illud quod euenit alicui ex natura / vt hominē canescere in senectute sua. Cōtingens ad vtrumlibet est cuiꝰ vtraqȝ pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

¶ Nota q̄ propositiones modales habent conuerti eodem modo sicut propositiones de inesse ratione sui dicti exceptis propositionibus de contigenti ad vtrūlibet que conuertūtur ꝑ oppositas qualitates/ vt si vna sit affirmatiua altera erit negatiua vt contingit hominem currere/ sic cōuertitur contingit hominem non currere. Exemplum de alijs ꝓpositionibus modalibus vt contingit hominem esse animal. sic conuertitur/ contingit animal esse hominē

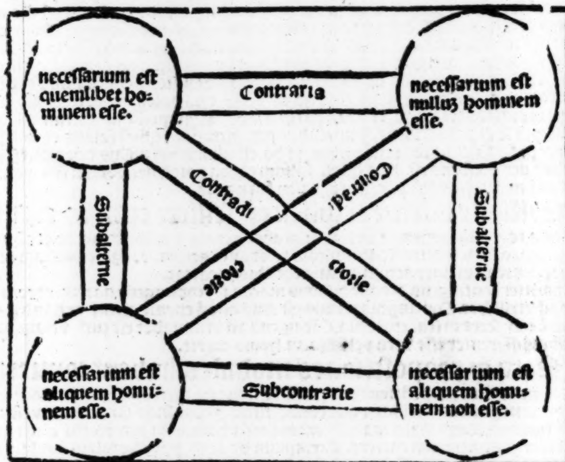
¶ Notandum q̄ in modalibꝰ propositionibus aliqua vniuersalis ratiōe sui dicti aliqua singularis ratiōe dicti. Etiā in modalibus propositionibus ratione signi modalis. aliqua vocatur vniuersalis/ aliqua particularis.

¶ propositio vniuersalis modalis rōne dicti est qn̄ terminus cōis determinatur signo vniuersali et cū modo modali. vt possibile est omnem hominem currere.

¶ Particularis modalis rōne dicti ē qn̄ terminus cōis determinatur signo particulari et cū modo modali. vt possibile est aliquem hominem currere. ¶ Indefinita modalis rōne dicti ē illa in qua subijcitur terminus cōis sine signo et cū modo modali. vt possibile ē hominē currere. ¶ Singularis modalis rōne dicti ē. quādo subijcitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuum cum modo modali/ vt possibile est te currere. Uniuersalis modalis affirmatiua rōne signi vel modi est illa in qua ponitur ille terminus necesse necessarium vel de necessario.

De propositionibus modalibus.

¶ Universalis modalis negatiua ratiõe signi vel modi ẽ illa in qua ponitur ille terminus imposibile. Particularis modalis affirmatiua est illa in qua ponitur ille terminus possibile vel contingens. ¶ Particularis modalis negatiua est illa in qua ponitur ille terminus possibile vel contingens non. ¶ Propositio modalis affirmatiua ratione signi est qñ modus affirmatur. Et negatiua est quando modus negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmatiua est qñ dictũ affirmatur. Et negatiua qñ dictũ negatur. ¶ Ista figura preferꝫ trib⁹ modis. Primo in dictꝫ tm̄. Scd̄o in modis tm̄. Tertio tam in modis q̄ȝ in dictis. Exemplũ primi: vt necessariũ est quẽlibet hoiez esse: necessariũ est nullũ hoiem esse: necessariũ est aliquẽ hoiem esse: et necessarium est aliquẽ hominem non esse. Exemplum secundi: necessariũ ẽ quẽlibȝ hoiez esse/impossibile ẽ quẽlibȝ hoiez esse/possibile ẽ quẽlibȝ hoiez esse/possibile nõ est quẽlibȝ hoiez esse/ Exẽplũ tertij: necessariũ ẽ oẽm hoiez esse animal/impossibile est nullũ hoiem esse animal possibile est aliquẽ hoiem esse animal: contingit aliquem hominẽ nõ esse animal et sic de similibus.

Ut dicit Boetius argumentũ est rõ rei dubie faciens fidem et certitudinem de re dubia. ¶ Et sciendũ q̄ quattuor sunt spẽs argumẽti s. enthymema/exẽplum inductio/et syllogismus. Enthymema est curtatus syllogismus hñs vnicã p̄missam et vnicam conclusionẽ vt vos estis hõ ergo vos estis animal. Exẽplũ est qñ vnũ sile p̄batur per aliud simile/vt sicut se habet magister in scholis circa suos scholares: sic se habet rector in naui circa suos subditos. Inductio est qñ vniuersale p̄batur p̄ sua singularia vt ille hõ currit: ⁊ ille et illa: et sic de singulis ergo ois hõ currit. Syllogismus est orõ in qua quibusdã positis ⁊ cõcessis necesse est ad aliud euenire per ea que posita sunt ⁊ concessa/ vt omnis homo currit: ille est homo: ergo ille currit.

¶ Sciendum q omnis syllogismus constat ex trib⁹ terminis. s. ex maiore extremitate / ex minore extremitate: et ex medio termino. Maior extremitas est ille terminus q̄ sumit̄ in maiori cum medio termino. hoc est in prima ꝓpositione cū medio termino. Minor extremitas est ille terminus q̄ sumit̄ in minori ꝓpositione hoc est in scd̄a ꝓpositione cū medio termino. Medi⁹ terminus est ille qui sumit̄ bis ante conclusionē et nō ingredit̄ illā / vt ois homo est risibilis / oē aīal rōnale est hō / ergo oīe aīal rationale est risibilis: vel sic: oīe aīal rationale est risibile / ois hō est aīal rationale: ergo ois hō est risibilis. in hoc secūdo syllogismo ly / animal rationale est medius terminus. ly risibile est maior extremitas. ly homo est minor extremitas. ¶ Figura est debita dispositio terminorum. Et modus est debita dispositio propositionū

¶ Et nota q tres sunt figure. sc3 prima / secunda / et tertia. In prima figura medius terminus erit subiectum in maiori: et predicatū in minori. In secunda figura medius terminus erit bis predicatū: hoc est semel in maiori. et semel in minori. In tertia figura medi⁹ terminus erit bis subiectum semel in maiori. et semel in minori.

¶ Sub pre prima bis pre secunda. tertia bis sub.

Et nota q nouendecim sunt modi: scilicet nouem in prima figura / et quattuor in secunda / et in tertia sex.

Prima nouem / secunda tetras / et tertia bis tres.

Nota q duplex est conclusio. s. directa ⁊ indirecta. Conclusio directa est quando maior extremitas predicatur de minore extremitate. Conclusio indirecta est quando minor extremitas predicatur de maiore extremitate.

Predico maiorē dum sit conclusio recta.
Et indirecta dum predicat ipse minorem.

Insuper nota q omnes modi concludunt directe exceptis quinq3 vltimis prime figure que patent in versibus sequentibus.

Omnis directe concludunt excipe quinq3.
Nomina quorum bara. ce. da. fa. frisesomorum.

Et notandum est q in versibus sequentibus continentur omnes modi in quibus sunt syllogismi / et tot sunt modi quot sunt dictiones. ⁊ in omni dictione per a intelligitur vniuersalis affirmatiua. per e / vniuersalis negatiua. per i / particularis affirmatiua. per o / particularis negatiua.

Barbara / celarent / darij / ferio / baralipton.
Celantes / dabitis / fapesmo / frisesomorum.
Cesare / camestres / festino / baroco / darapti.
Felapton / disamis / datisi / bocardo / ferison.

Et notandum est: q si omnes propositiones sunt negatiue / vel si omnes propositiones sunt particulares nunq3 erit bonus syllogysmus neq3 in hypotheticis exclusiuis nec exceptiuis.

Syllogisari non est ex particulari.
Neq3 negatiuis: recte concludere si vis.

¶ Et sciendum. q omnis syllogismus tam secunde q tertie figure pōt reduci in quattuor p̄mos modos: qr ois modus incipiēs p b / reduci in barba. et p e / in celarēt. p d / in darij. ⁊ p f / in ferison. vñ⁹. S. simplex p ac. m. traspos. c facit impos. Sic exponitur ille versus. S / notat simplicē ꝯuersionē: qñ vocalis p̄cedit al iā: tūc propositio debet conuerti simpliciter. Et qñ vocalis precedit p / tūc prepositio debet cōuerti per accidens. M notat transpositionē vt patet in fapesmo: et fiat ille syllogysmus ois hō est animal: nullus lapis est hō ergo / quoddam animal non est animal. et conclusio erit indirecta. Maior debet conuerti per accidēs. quia a precedit p / sic ergo quoddam animal non est homo et minor debet conuerti simpliciter. quia illa vocalis e / precedit. S ergo nullus homo est lapis. Et propositiones debent transponi: quia illa litte

ram/est in fapesino. Fiat ergo sic syllogysmus. Nullus homo est lapis: quoddam
aial ē hō/ergo quoddā aial nō est lapis. Et sic reducitur in ferio simpliciter patz de
aliis duobus modis/qz debent reduci per impossibile: scz in baroco et bocardo.
¶ Et est reducere per impossibile sumere oppositum conclusionis ⁊ vide si maior
est vniuersalis/vel minor. si maior debes ponere oppositum conclusionis loco mi
noris/et oppositum minoris loco conclusionis. Si minor debes ponere opposit
conclusionis loco minoris. Fiat ergo syllogismus in baroco sic. Omnis homo es
animal: quidam lapis non est aial/ ergo quidam lapis non est homo oppositum
cōclusionis est omnis lapis est homo: oppositum minoris est omnis lapis est aia
reducatur ergo sic. ois homo est animal/ois lapis est hō/ergo omnis lapis est ani
mal. Et sic debet bocardo reduci in barbara. vel sic exponatur predictus versus
S/simplex. hoc est qn S/sequitur vocalem/tunc propositio facta per illam voca
lem debet conuerti simpliciter/vt patet in celantes. p per ac. hoc est quando p/se
tur vocalem tunc propositio facta per illā vocalem debet conuerti per acciden
vt patet in baralipton. m traspos. hoc est qn hec lrā m/ponitur in aliquo modo si
ue in prima syllaba/siue secunda vel tertia/siue quarta semper causat transpo
tionem propositionum/vt patet in fapesmo. C/facit impos. hoc est qn C/ habetu
in aliquo modo oportet sumere oppositū conclusionis. Et si maior sit vniuersali
vt in baroco tūc ponatur oppositū cōclusionis in loco minoris/⁊ oppositum min
ris in loco conclusionis. Et si minor sit vniuersalis vt in bacardo tunc ponitur o
positum conclusionis in loco minoris/et oppositum maioris in loco conclusionis
vt patet supra.

Consequentia est qōdā aggregatum ex ante dente ⁊ consequente cum nota consequentie.

¶ Uel consequentia est quedam sequela inter aūs ⁊ ꝯūs cum nota sequentie.
Et note sequentie sunt iste. ergo/ideo/igitur/si / quia. ¶ Antecedens est illud q
immediate precedit notam sequētie. Et consequens est illud quod immediate se
quitur notā ꝯsequētie/nisi in ꝯditionali et causali/qz in illis propositio que imm
diate seqtur si vel quia vocatur antecedens et altera vocatur ꝯūs. ¶ Item con
quētia dr duobus modis scz bona et nō bona. ¶ Cōsequentia bona dr duobus m
dis scz bona et formalis/et bona materialis. ¶ Consequentia bona materiali
dr tripliciter. Uno mō qn aūs est impossibile/et ꝯūs sibi imꝯtinēs. vt homo est a
nus/ergo baculus stat in angulo. Alio mō qn ꝯūs est necessariū/et aūs sibi imp
nēs/vt vos curritis/ergo deus est. Tertio modo quando tenet gratia termino
hoc est quando tenet in vno et non omni simili/ vt omnis sol lucet/ergo ille sol l
cet. vel sic. vos non estis ille homo demonstrando vos/ergo vos non estis homo

¶ Ad cognoscendū que cōsequentie sunt bone et for males dantur regule generales. quarum prima est

¶ Quelibet ꝯūa est bona et formalis qn ꝯūs formaliter intelligitur in aūte/ v
homo currit/ergo aial currit. ¶ Alia regula est ista. quelibet ꝯūa est bona et fo
malis qn expositio consequentis sequitur oppositum aūtis. et hoc formaliter v
ex opposito istius. animal currit/sequitur oppositum istius. homo currit: quia se
quitur nullum animal currit/ergo nihil quod est homo currit.

¶ Alia regula est. Quelibet cōsequētia est bona ⁊ fo

malis quando oppositum consequentis formaliter repugnat antecedenti/vt ist
ꝯsequētia est bona et formalis. homo currit. ergo aial currit. quia oppositum co
sequētis scilicet. Nullum animal currit repugnat huic antecedenti. homo cu

nt. ¶ Et dicuntur propositiones repugnare qñ non possunt simul stare in veritate vel quando ex opposito vnius sequitur oppositum alterius.

¶ Alia regula est ista. in omni consequentia bona et

formali. Quicq̃d antecedit ad antecedens/antecedit ad consequens. vt homo currit/ergo animal currit/ q2 quicq̃d antecedit ad hoc antecedens hõ currit añcedit ad hoc consequens animal currit. q2 sequitur homo albus currit: ergo aial currit ¶ Item in omni bona consequentia et formali/quicquid seq̃tur ad consequens sequitur ad anteceđes. vt homo currit: ergo animal currit. quicquid sequitur ad hoc consequens animal currit: sequitur ad hoc antecedens homo currit. ergo sequitur homo currit: ergo corpus currit.

¶ Alia regula est ista. si in nullo casu possibili posito

añs potest esse verũ ꝛ ꝯñs falsum. illa ꝯña est bona. vt iste homo currit: ergo aliquis homo currit. Item si in aliquo casu possibili posito añs põt esse verũ ꝛ ꝯñs falsum illa consequentia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis.

¶ Alia regula est ista. arguendo a primo ad vltimũ

vbi omnes consequentie intermedie sunt bone ꝛ formales. et non varietate est cõsequẽtia bona. ꝛ arguit̃ a primo ad vltimũ qñ illud qđ est ꝯñs vni⁹ ꝯñe est añs alteri⁹ ꝯsequẽtie: ꝛ nõ maius neq3 minus. et sic generaliter quousq3 perueniatur ad vltimũ ꝯsequẽs/et tũc ex primo añte/et vltimo ꝯsequẽte ẽ ꝯña bona. vt hõ currit ergo aial currit. aial currit/ergo corpus currit. corp⁹ currit/ergo substantia currit substãtia currit: ergo res currit. res currit/ergo ens currit. ꝛ sic a primo ad vltimũ homo currit/ergo ens currit. ¶ Contra istã regulam arguitur sic. Si illa regula Obiectio.
sit vera ista ꝯña esset bona sc3 nullũ tempus est: ergo aliquod temp⁹ est. q2 põt argumentari a primo ad vltimũ cõsequẽtijs intermedijs sic. nullũ tẽpus est: ergo dies non est. dies non est: et aliquod tempus est/ ergo nox est. nox est/ergo aliquod tempus est. ꝛ a primo ad vltimũ nullũ tempus ẽ: ergo aliquod tẽpus ẽ. ꝛ q̃ ista Responsio.
consequẽtia non valet ꝓbatur: q2 arguitur ab vno contradictorio ad reliquũ. Ideo dicendũ est q̃ ista consequentia non valet/nec hic arguitur per regulam/quia consequẽtie sunt variate. quia plus additur antecedenti secunde consequentie in cõsequente prioris consequentie.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersa

li ad suã particularẽ: siue indiffinitã/siue subalternã affirmatiue siue negatiue ẽ ꝯña bona. vt quilibet homo currit/ergo aliquis homo currit/nullus homo currit: ergo aliquis hõ nõ currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularẽ affirmatiuã cũ debito medio est ꝯña bona. vt ois homo currit: ille ẽ homo/ergo ille homo currit. sed sine debito medio non valet consequentia: quia non sequitur quilibet homo currit ergo ille homo currit quodcũq3 demonstratur. sed aliq̃ñ tenet gratia terminorũ: vt in terminis significantibus res incorruptibiles. vt omnis sol lucet/ergo iste sol lucet. Et aliq̃ñ in nominib⁹ partitiuis. vt vter istorũ currit. ergo iste istorũ currit. ꝛ qñ añs est impossibile. vt ois homo est lapis: ergo iste homo est lapis. ¶ Alia regula est ista. A particulari ad suã indiffinitam est ꝯña bona ꝛ econtra. vt aliquis homo currit. ergo homo masculus currit: homo currit ergo aliquid quod est homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuã est consequentia bona. vt nullus hõ currit/ergo iste homo non currit.

¶ Alia regula. In oi ꝯsequẽtia bona et formali si añs sit verũ ꝯñs erit verũ. q2 ex Versus.
verisnihil sequitur nisi verũ. ꝛ si añs est falsum nõ sequitur q̃ ꝯñs erit falsum. vñ⁹ ex falsis verũ/ex veris nil nisi verũ. ¶ Alia regula est ista. ex impossibile seq̃tur quodlibet. vt vos estis asin⁹: ergo vos curritis. ¶ Item necessarium sequitur ad quodlibet. vt vos curritis/ergo deus est. ¶ Alia regula est ista. ex cõtingenti nunq̃ sequitur impossibile. vt homo currit: ergo nullus deus est.

¶ Item ex necessario nunq̄ sequitur cōtingēs: vt si ista cōsequētia nō valet/ dm
est: ergo vos curritis. ¶ Alia regula est ista q̄n arguitur ab inferiori ad suū supe
rius cū negatione postposita ⁊ cū debito medio est cōsequētia bona vt hō nō cu
rit/ et homo est animal: ergo aial nō currit. ¶ Notādū q̄ inferi⁹ dr̄ de duobus mo
dis. s. inferius p̄ se/ et inferius per accidēs. Inferius per se est vt iste terminus hō
ad istū terminū aial: et aial ad corpus et corpus ad substantiam. Inferi⁹ p̄ ac
est q̄libet termin⁹ q̄ cū addito sumitur respectu alterius termini: vt iste termin
homo alb⁹ est inferius ad istū terminū hō ꝓpter hāc r̄ām. Oē se habens per m
dium appositionis vl' additionis respectu alterius est inferi⁹ eo. Ex hoc notand
sequitur hec regula. ¶ Qn̄ arguitur ab inferiori ad suū superius sine negatione
sine distributione: et sine aliqua dictione habēte vim negatiōis vel distributiō
est ɔ̄ña bona tā per se q̄ per accidēs. per se vt homo currit: ergo animal currit: p
accidens homo albus currit/ ergo homo currit.

¶ Et notandum q̄ tripliciter contingit arguere ab

inferiore ad suū superius a parte subiecti/ a parte predicati et a parte vtrius
¶ A parte subiecti q̄n subiectū in an̄te est inferius ad subiectū in ɔ̄sequēte/ vt h
mo currit: ergo aial currit. ¶ A parte predicati q̄n predicatū in an̄te est inferi
ad p̄dicatū in ɔ̄ñe. vt homo currit: ergo hō mouetur. ¶ A parte vtriusq̄ quand
subiectū et predicatum in an̄te sunt inferius ad subiectum ⁊ predicatū in cons
quente: vt homo currit: ergo animal mouetur.

¶ Nota quinq̄ modis fallit hec regula. Arguend

ab inferiori ad suum superi⁹. ¶ Primo modo q̄n arguitur ab inferiori ad suū s
perius a p̄te subiecti cū negatiōe p̄posita. vt nullus hō currit: ergo nullū aial c
rit. ¶ Scđo mō q̄n arguitur ab inferiori ad suū superius a p̄te p̄dicati dictiōe
clusiua addita subiectis: vt tātū homo currit: ergo tm̄ hō mouetur. ¶ Tertio m
q̄n arguitur cū nota alietatis vel differētie p̄posita: vt hō est aliud ab asino: er
hō est aliud ab animali. ¶ Quarto mō q̄n arguitur cum distributiōe vel cum a
qua dictione habente vim negationis vel distributionis: vt omnis homo cur
ergo omē aial currit. ¶ Quinto mō q̄n arguitur ab inferiori ad suū superius cu
aliqua istarū dictionū q̄ vel sicut vel cum cōparatiuo vel superlatiuo gradu
non valet cōsequētia: vt vos estis ita fortis sicut ille hō: ergo vos estꝫ ita fortis
Regl'a notāda. cut homo. vos estis fortior isto homine/ ergo vos estis fortior homine. Uos es
fortissimus istorū hominū: ergo vos estis fortissimus hominū. Sed q̄n arguitur
superiore ad suū inferius cū aliqua istarū dictionū: tūc est cōsequētia bona/ v
vos estis ita fortis sicut hō: ergo vos estis ita fortis sicut ille hō. vt vos estꝫ fort
simus hominū: ergo vos estis fortissimus istorū hominū. ¶ Alia regula est ista a
guendo a superiori ad suū inferius sine negatione: sine distributione / vel aliqu
dictione habēte vim negationis vel distributione nō valet ɔ̄ña de forma/ vt an
mal currit: ergo homo currit. licet aliq̄n tenet de materia. vt animal ridet: er
homo ridet.

¶ Alia regula est ista. In omni ɔ̄ña bona et formali q̄n arguitur ab inferiori a
Obiectio. suū superi⁹ distributo ɔ̄sequente sequit̄ añs distributū si cōsequēs sit distribu
le: ⁊ añs similiter. vt homo currit ergo aial currit. ideo sequit̄ omne aial currit: er
ois hō currit. ¶ Sed cōtra istam regulam arguitur sic ista ɔ̄sequentia est bon
Responsio. hō currit ergo homo mouetur et tn̄ non sequitur ois hō mouetur/ ergo ois hō cu
rit/ ergo regula nō valet. ¶ Huic dr̄ q̄ ɔ̄suis nō tenet a parte p̄dicati in affirmati
uis tamen tenet in negatiuis. vt nullus homo mouetur: ergo nullus homo currit
Similiter arguendo a superiori ad suum inferius in terminis accidentalibus
ne debito medio cum distributione affirmatiua preposita nō valet consequēt
de forma/ vt omne coloratū est: ergo omne album est: sed cum debito medio est c
sequentia bona. vt omne coloratum est: omne album est coloratum/ ergo omne a
bum est.

¶ Alia regula. ab actiua ad passiuā est ɔ̄ña bona et ecōtra: vt ego amo vos: er
vos amamini a me. et vos amamini a me. ⁊c̄.

De exclusiuis.

SEquitur de dictionibus exclusiuis ⁊ sunt iste tantum/⁊ tantummodo solum/solummodo/precise/⁊ dūtaxat. Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet exponi p suas exponentes: que sit affirmatiua siue negatiua/quarū p̄ma erit eius preiacens. Scd̄a erit vniuersalis de subiecto ⁊ qualitate oppositis/subiecto ⁊ qualitati preiacentis. Exēplū/vt tm̄ homo currit: sic exponitur: hō currit/⁊ nihil non hō currit. Tm̄ homo non currit: sic exponitur homo non currit: sed quodlibet non hō currit: vel quodlibet aliud ab hoie currit. ¶ Prima regula est hec ab exclusiua ad suū preiacēs est ꝯ̃a bona: sed non econtra: vt tm̄ homo currit: ergo hō currit. Et preiacens exclusiue est illud quod remanet dempta dictione exclusiua vt homo currit est preiacens istius homo currit.

¶ Alia regula est illa. ab exclusiua affirmatiua ⁊ nō negatiua ad suum vniuersale in terminis trāspositis: in terminis rectis in singulari numero cū verbo de p̄nti/⁊ non ampliatiuo: est ꝯ̃a bona/vt tm̄ hō currit ergo omne currēs est hō: et econtra omne est currens homo. ergo tm̄ homo currit. Verba ampliatiua sunt ista. incipit desinit/potest et apparet ⁊ oīa verba de p̄terito et futuro que possunt predicare de re existente et non existente. vt homo non existens potest esse rome. Similiter antichristus potest esse qui nondum est/sed in aliquis et in hypotheticis non valet ꝯ̃a. vt cuiuslibet hois asinus currit. ergo tm̄ currens est hois asinus: q2 antecedens potest esse verū et ꝯ̃ns falsum posito ꝙ quilibet homo habeat duos asinos/vnum currentem et alterū iacentē/iam antecedens est verum et consequens falsum. Nota de v̾bis ampliatiuis.

¶ Alia regula est ista. Ab vna exponēte exclusiue ad exclusiuam non valet consequentia/vt homo currit ergo tantum homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab exclusiua ad vnam eius exponentem est consequentia bona. vt tm̄ homo currit: ergo nihil aliud ab homine currit.

¶ Et notandum ꝙ oppositum exclusiue debet dari negationem prepositam toti. vt tm̄ homo currit. oppositum huius est hoc. non tm̄ homo currit/qđ debet ꝑbari per duas causas veritatis que debent dari per disiūctiuā factā ex oppositis partium opponentium exclusiue affirmatiue vt non tm̄ homo currit. habet pro causis veritatis istas duas propositiones. Nihil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit. Et oppositum exclusiue affirmatiue equiualet vni disiunctiue: facte ex oppositis partium exponentium exclusiue affirmatiue: vt non tantum homo currit. equiualet huic: nihil quod est homo currit: vel aliquid non homo currit. et debet probari per illas.

¶ Item quando arguitur a ꝑpōne habente plures causas veritatis ad vnā illarū non valet ꝯ̃a. vt hic nō tm̄ homo currit. ergo aliquid nō hō currit. Uel sic. nō tm̄ hō currit ergo nihil qđ est hō currit. q2 antecedens pōt esse verū et ꝯ̃ns falsum. posito ꝙ homo et asinus currant. vel ponendo ꝙ nihil currat. iam añs est verū sc3 ꝙ non tm̄ homo non currit. q2 h3 vnam causam veritatis veram et ꝯ̃ns est falsum: sc3 nihil qđ est homo currit: q2 eius oppositum est verum aliquid quod est homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vna causa veritatis ad propositionem habētem illam: tunc illa ꝯ̃a est bona. Ut nihil qđ est homo currit. ergo non tantum homo currit. Et quando arguitur ab vtraq3 cā veritatis ad propositionem habentē illam: tunc ꝯ̃a illa est bona/et econtra. Ut nihil qđ est homo currit: vel aliquid non homo currit: ergo nō tantum homo currit. ⁊ econtra non tm̄ homo currit. ergo nihil quod est homo currit. vel aliquid nō homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab inferiori

ad suũ superi⁹ a pte subiecti dictione exclusiua addita subiectis est ꝯña bona.v
tm̃ hō currit/ergo tm̃ aial currit. Sed a pte ꝑdicati non valet ꝯña. vt tantum hõ
currit/ergo tm̃ homo mouetur. Sed aliquando tenet gratia terminorũ.vt tantũ
vos differtis ab hoie/ergo tantum vos differtis ab animali.

¶ Alia regula est ista. quando dictio exclusiua addi-
tur dictioni signt̃ nũeꝝ vltra nũeꝝ binariũ/tũc dupliciter habet exponi.s.rõne plu
ralitatis/⁊ rõne alietatis. Rõne pl'alitatis sic exponit̃. tm̃ quattuor hoies curru
quattuor hoies currũt ⁊ nõ plures ꝙ̃ quattuor hoies currũt. Rõne alietatis sic e
ponitur. quattuor hoies currũt ⁊ nulli alij hoies ꝙ̃ quattuor.

¶ Alia regula est ista. Ab exclusiua affirmatiua ad
suam exceptiuam negatiuam est consequentia bona. in consimilibus terminis/n
in terminis transcendẽtibus ex cõsequentia bona/et econtra vt tm̃ homo curri
ergo nihil preter hominem currit. ¶ Notandum ꝙ quattuor sunt ordines exclus
ue. Primus est quando dictio exclusiua preponitur subiecto vt tm̃ homo curri
Secundus est quando dictio exclusiua immediate sequitur subiectum. vt hom
tantum est currẽs. Tertius est quando dictio exclusiua postponitur principal
verbo/vt homo est tantũ currens. Quartus est quando ponitur inter partes p
dicati. vt tu es videns tantũ hominem. ¶ Et notandum ꝙ secundũ aliã et alia
situationem dictionis exclusiue in propositione exclusiua/propositio debet alit
et aliter exponi exemplum. Aliquando enim precedit totaliter in propositione.v
tantum vides hominem. Et sic exponitur. Tu vides hominem et nihil non tu
des hominem. Aliquando immediate preponitur. verbo, vt tu tantum vides h
minem/sic exponitur. Tu vides hominem et nihil aliud facis ꝙ̃ vides homi
Aliquando preponitur totaliter predicato/vt tu es tantum videns hominem.s
exponitur. Tu es videns hominem et non es aliud ꝙ̃ videns hominem. Aliq
ponitur inter partes predicati: vt tu es videns tantũ hominẽ et tunc si habet e
poni tu vides hominem/ et non vides aliud ꝙ̃ hominem. Et eodem modo exp
nitur illa/hic tm̃ hoiem vides. ¶ Item tu es similis solum sorti. sic exponitur. t
es similis sorti/et non es simili alij ꝙ̃ sorti. ergo tu es similis solum sorti. ⁊c̃.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. Et sun
iste. preter/ preterꝙ̃/ et nisi/ ⁊ his cõsimiles.
Et quelibet proposito in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet e
poni ꝑ duas exponẽtes. sed priusꝙ̃ dicatur de eius expositionibus. ¶ Nota quo
pars extra capta vocatur illud qđ immediate sequitur dictionem exceptiuã. E
preiacẽs est illud qđ remanet dempta dictione exceptia cũ parte extra capta v
in ista ꝑpositione. Ois hõ ꝑter sortẽ currit. ly sortes est pars extra capta et hec p
positio. ois homo currit est preiacens. ¶ Et notandum. ꝙ si exceptiua sit affirma
tiua: prima eius exponens erit negatiua: cuius subiectũ erit pars extra capta e
predicatum ⁊ copula erũt eadẽ q̃ erãt exceptiue/ scđa erit vniuersalis affirmati
ua in qua ꝑmo sumitur signũ vniuersale affirmatiuũ cũ subiecto preiacentis.c
ista dictione alius/a/ud. in eodem casu/gñe et nũero: cũ parte extra capta i abla
tiuo casu. vt ista ois hõ preter sortẽ currit. sic exponitur sortes nõ currit / sed oi
homo alius vel alia a sorte currit/ꝫ ois homo preter sortẽ currit. Et si exceptiu
sit negatiua. prima exponens affirmatiua et reliqua erit illa que dabitur sic
prius: preterꝙ̃ in loco signi vniuersalis affirmatiue: ponitur signum vniuersal
negatiue/vt nullus homo preter sortem currit. sic exponitur. sortes currit sed nu
lus alius vel alia a sorte currit. ergo. ⁊c̃. Et iste exponentes tenentur generalite
in exceptiuis proprijs. ¶ Pro quo notandum est. quod nulla exceptiua dicitu
propria nisi eius preiacens sit proposito vniuersalis affirmatiua vel negatiu
a qua dicitur exceptiua constituti. Unde ista exceptiua non est propria. Ali

...is homo preter sortem currit.

¶Alia regula est ista. Omnis exceptiua propria repugnat suo preiacenti. vt ille repugnant. omnis homo currit: et ois homo preter ...tem currit. Nam dicuntur propositiones repugnare/qñ non possūt simul stare ...veritate/vel cum ex vna sequitur oppositū alterius/sicut et in propositis. ¶Et ...us q ad omnem exceptiuam propositionem quattuor requirūtur/ scz preiacēs ...ceptiue/subiectum preiacentis/pars extra capta et illud respectu cuius fit exceptio.

¶Alia regula. ab exceptiua ad eius exponētes tam ...uisim q̄ coniunctim est ɔña bona: et ecōtra ɔiunctim. vt sequitur ois hō p̄ter sor... currit/ergo sortes non currit. Et silr ois hō p̄ter sortem currit. ergo ois hō ...us vel alia a sorte currit. Et sic diuisim coniūctim. ois hō preter sortem currit ...go sortes non currit. sed ois hō alius vel alia a sorte currit. Et sequitur econtra ...ɔiunctim. Ut sortes non currit/sed ois homo alius vel alia a sorte currit/ergo ...homo preter sortem currit. ¶Nota differentia est inter istos tres terminos: ...p̄terq̄ et nisi. Nā preter et preterq̄ sumuntur indifferenter tam in affirmatiuis q̄ negatiuis. et nisi solum in negatiuis.

¶Alia regula est ista. Propositio in parte vera et in ...te falsa potest verificari p exceptionem partis false: vel partium falsarū. Et ...sito in parte vera et in parte falsa habet aliquas ꝓpositiones singulares ve... et aliquas falsas: vel aliam veram et aliam falsam. Unde posito q sortes se...et omnis homo non sortes currat: tunc hec propositio omnis homo currit et ...parte vera et in parte falsa/et habet verificari per exceptionem partis false/ ...sortes currit: sic omnis homo preter sortem currit. Et si sortes et plato sedeant ...omnis homo non aliter istoꝝ currit/tunc habet verificari per exceptionē par... falsarum sic/Ois homo preter alterū istorū currit. demonstrando sortē et pla...nem. Unde semper si exceptio fiat pro pluribus habet dari per terminum par...ium vel disiunctione. vt patet in istis exceptiuis predictis.

¶Alia regula est ista. Si exceptiua sit ꝓpria requi... q pars extra capta sit inferior ad subiectum preiacentis / vt omnis homo ...er sortem currit.

¶Alia regula est ista. Si tot excipiūtur quot suppo...tur: tunc exceptiua est impropria/ vt patet per eius diffinitionem. Quia ex...tio est extracaptio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est impropria. Ois ...o preter hominem currit. quia tot excipiuntur quot supponuntur.

¶Contra ista est satis propria: nullus sol preter istū ... Et hic tot excipiuntur quot supponūtur ergo regula nulla. Dico q regula ...dicta est satis bona: et hz intelligi qñ illud qd supponitur et illud qd excipit ...eodem modo excipitur quo supponitur. sed sic non est hic. qz vnus terminus sup...it discrete et alius confuse et distributiue. — Obiectio. / Responsio.

¶Alia regula est ista. In omni exceptiua vera et af...matiua predicatum dicitur de subiecto preiacētis et remouetur a parte extra ...pta. Ut omnis homo preter sortē currit currens remouetur a sorte/et dicitur de ...homine. Sed in exceptiua negatiua predicatum dicitur a parte extra capta ...remouetur a subiecto preiacentis. vt nullus homo preter sortem currit / curre... dicitur de parte extra capta. et remouetur ab hoc homine: quod est subiectū pre...centis.

¶Alia regula est ista. oppositum exceptiue de dari

per negationē prepositā toti/sicut appositū exclusiue ꝛ habet duas causas verita-tis. ¶ Et nota ꝙ non est verius dari appositum alicuius propositiōis cathegori-ce ꝙ̄ preponere negationem toti. vel delere eam si preposita fuerit. ꝛc̄.

¶ De copulatiuis regule.

¶ Prima regula est ista. Si vna pars copulatiue est falsa. tota copulatiua est falsa. et si vtraqꝫ pars copulatiue est vera. tota copulati-ua est vera.

¶ Alia regula est ita arguendo a tota copulatiua ad alterā eius partem est ꝯn̄a bona et formalis: vt vos estis homo/ergo vos curritis.

¶ Alia regula est. A toto copulato ad alteram eius partem est cōsequentia bona. vt sortes et plato currūt: ergo plato currit. nisi cum verbis significantibus diuisionem/ vt sortes et plato trahūt lapidem: ergo plato trahit lapidē. non valet consequentia.

¶ Alia regula est. A parte copulatiue ad totā copu-latiuā nō valet ꝯsequētia de forma. Sed quinqꝫ modis tenet de materia. Primo modo qn̄ copulatiua fit ex parte inferiori et superiori/ tunc arguendo a parte in-feriori ad totā copulatiuam ē ꝯn̄a bona/ vt vos estis hō/ergo vos estis hō/ ꝛ vos estis animal. Secundo modo quando copulatiua fit ex parte contingenti / et ex parte necessaria/ tunc arguendo a parte contingenti ad totam copulatiuam est cōsequentia bona vt vos curritis: ergo vos curritis/et deus est. ¶ Tertio modo quando copulatiua fit ex probatione possibili/et ex propositione impossibili. tunc arguendo a parte copulatiue que est impossibilis ad totam copulatiuam est con-sequentia bona. vt vos estis asinus: ergo vos estis asinus/ꝛ vos curritis.

¶ Quarto quando copulatiua fit ex partibus conuertibilibus. tunc arguendo a parte copulatiue ad totam copulatiuam est consequentia bona. vt vos estis ho-mo/ergo vos estis hō/ et vos estis animal rationale. ¶ Quinto qn̄ copulatiua est facta ex duabus partibus quarū vna nō potest esse vera sine altera/ tūc argue-do ab illa parte copulatiue q̄ nō pōt esse vera sine altera/ad totam copulatiuam est consequentia bona. vt vos sedetis ergo vos sedetis. et vos estis homo.

¶ Alia regula. Ista dictio et/quādoqꝫ tenetur copu-latiue et aliquando copulatim. Tenet̄ copulatiue qn̄ copulat inter ꝓpositiones vt vos estis aial. et vos estis substātia. Tenet̄ copulatim qn̄ copulat inter ter-minū ꝛ ꝓpositionē. vt tu es aial ꝛ asinus. ¶ Itē qn̄ ille terminus ꝛ/tenet̄ copulatim tūc talis ꝓpositio est distinguenda penes sensum ꝯpositū ꝛ sensum diuisum. Qn̄ est sensus ꝯpositus oportet ꝙ manet idem subiectum. vt tu es homo animal/et tu es asinus: et hec est falsa. Quando sensus diuisus est/tunc oportet ꝙ manet idem predicatū. vt tu es animal/et asinus est animal. et hec est vera.

¶ Alia regula/oppositum copulatiue est vna disiun-ctiua facta ex oppositis partiū copulatiue illius/vt homo currit et aial currit. Oppositum ei⁹ est hoc/nihil qđ est homo currit/ vel nullū aial currit.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Prima regula est hec. Si vna pars disiūctiue sit vera/tota disiunctiua est vera/et si ambe partes sint false/illa disiunctiua est fal-sa. vt vos estis asinus vel vos estis capra. ¶ Alia regula est hec. arguēdo a parte disiunctiue ad totam disiunctiuā est cōsequentia bona. vt homo currit / ergo homo currit vel asinus sedet. Alia regula est ista. a tota disiunctiua ad alteram ei⁹ par-tem nō valet consequentia de forma. vt vos curritis vel vos sedetis/ergo vos cur-ritis. Sed quinqꝫ modis tenet gratia terminorum.

De disiunctiuis & Conditionalibus.

¶ Primo modo quando est aliqua disiunctiua facta ex parte inferiori/et ex parte superiori. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem superiorem est ꝯsequentia bona. vt vos estis homo vel vos estis animal/ ergo vos estis animal. ¶ Secūdo mō qñ disiunctiua fit ex parte cōtingenti ꝛ ex parte necessaria. tūc arguēdo a tota disiunctiua ad partē necessariā ꝯña bona vt vos curritis. vel deus est ergo deus est. ¶ Tertio modo quādo disiunctiua fit ex parte impossibili. et ex parte possibili. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem possibilem est consequētia bona vt vos sedetis/vel vos estis asinus ergo vos sedetis. ¶ Quarto modo quando disiunctiua est facta ex terminis conuertibilibus/tunc est consequentia bona. vt vos estis risibilis/vel vos estis homo: ergo vos estis risibilis.

¶ Quinto modo qñ disiunctiua fit ex duabus partibus/quarꝫ vna nō pot eē vera nisi altera sit vera/tunc arguendo a tota disiunctiua ad illam partem sine qua altera non potest esse vera est cōsequentia bona vt vos estis mouens/ vel vos estis currens/ergo vos estis mouens.

¶ Alia regula est hec. arguendo a tota disiūctiua/ad

alteram eius partem cū opposito vnius partis. ita ꝙ oppositum consequētis nō sumitur in minore est consequentia bona. vt vos estis hō vel vos estis asinus. sed vos non estis homo/ergo vos estis asinus.

¶ Item ille terminus vel potest tenere disiunctiue vel disiunctim tenetur disiunctiue qñ disiungit inter propositiones: vt vos estis homo/ vel vos estis animal et tenetur disiunctim quando ponitur inter propositionem et terminum. et tunc est distinguenda penes sensum compositum et sensum diuisum. Sensus cōpositus est quando subiectum in prima propositione est subiectum in prima propositione. vt S. vel. P. currit. Sensus diuisus est quando predicatum in prima propositione ē predicatū in secunda propositione. vt. S. currit. vel. P. currit. ¶ Et sciendum est ꝙ contradictorium disiunctiue est vna copula facta ex oppositis partium illius disiūctiue. vt vos curritis vel vos mouemini. oppositum eius est hoc. vos non curritis et vos mouemini.

De conditionalibus.

¶ Prima regula est hec. conditionalis dicitur bona

si ꝯña formaliter intelligitur in añte. vt ista est bona si vos curritis vos mouemini. ¶ Alia regula est illa. Oīs conditionalis bona ꝯuertitur cū ꝯña que est bona ꝛ necessaria/vt ista est bona et necessaria. Si hō currit aīal currit. quia conuertitur cū hac ꝯña que est bona. s. homo currit ergo aīal currit/ et oīs conditionalis que non valet conuertitur cū ꝯña q̄ non valet: et est impossibilis. vt hec si deus est homo est leo. ¶ Alia regula est ista. Oīs conditionalis bona conuertitur cū ꝯsequentia que est bona que cōuertitur cū ista ꝯña deus est/ergo homo est leo que nō valet et sine termino relatiuo immediate sequente hanc conditionem si. tantū valet sicut ꝯña facta ex antecedente et consequente eiusdem conditionalis: vt si vos curritis vos mouemini. tantum valet ista vos curritis ergo vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si. tunc consequentia non valet tantū sicut consequentia facta ex antecedente et consequente. vt aliqua propositio est. et illa sit vera. tu es asinus.

¶ Alia regula est ista. ad cognoscendū quando conse

quens formaliter intelligitur in antecedente fiat vna consequentia ex antecedente et consequente conditionalis. ꝛ si ꝯña facta sit bona ꝛ formalis tūc in conditionali consequens erat intellectum in antecedente.

¶ Alia regula est ista. oppositū conditionalis debet

fieri per negationem prepositā toti. Ut oppositū istius. Si fortes currit. P. currit est hoc. non si fortes currit. P. currit que formaliter repugnant. Et tunc illud equiualet vne expletiue facte ex antecedente conditionalis et contradicto ꝯsequētis

vt illa. Non si vos estis homo vos estis animal. equiualet huic vos estis homo l[...]
cet vos non estis animal.

¶ Alia regula est ista. a tota conditionali cũ suo an=
tecedente ad consequens eiusdem est ꝯña bona/ vt si ego sum homo ego sum a[...]
sed ego sum homo ergo ego sum animal.

¶ Alia regula est. a tota cõditionali cũ opposito con[...]
sequentis ad oppositum antecedentis est cõsequẽtia bona/ vt si tu curris tu sede[...]
sed tu non sedes ergo tu non curris. Et nota ꝙ antecedens in cõditionali est ill[...]
quod immediate sequitur hanc notam si. siue sit prius siue sit posterius/ prius v[...]
si homo currit. animal currit. posterius/ vt animal mouetur si homo currit.

¶ Alia regula est ista. quedam conditionalis bona[...]
simpliciter. ⁊ quedã est conditionalis bona vt nunc. Cõditionalis bona vt nun[...]
est cuius antecedens nõ potest iã esse verũ: vt si vos estis londonijs vos estis ho[...]
mo. Bona simpliciter est talis cuius antecedens non modo potest esse verum ni[...]
consequens fuerit verum. vt si tu es homo tu es animal.

De regulis omissis.

¶ Prima regula est hec. subiectis et copulis existen[...]
tibus eisdem et predicatis varietatis secundum sub et supra/ sine negatione si[...]
distributione et sine aliqua dictione habente vim negationis vel distribution[...]
est consequentia bona. Sub. idem est ꝙ inferius. Supra idem est quod superiu[...]
Unde ista consequentia est bona. Sortes fuit albus heri: ergo sortes fuit albu[...]
quia iste terminus albus heri est inferius ad istum terminum albus: per regul[...]
omne se habens per modum oppositionis. ⁊c̃.

¶ Alia regula. vbi in aliqua consequentia sunt plu[...]
res premisse si ex oppositio consequentis cum altera premissarũ sequitur oppo[...]
tum alterius premisse/ tunc est consequentia bona. Ut omnis homo currit. tu e[...]
homo ergo tu curris. quia ex opposito consequentis cum minore sequitur oppo[...]
situm maioris q2 sequitur tu non curris ⁊ tu es homo: ergo aliquid quod est ho[...]
mo non currit. Similiter ex opposito consequentis cum maiore sequitur oppo[...]
tum minoris: q2 sequitur tu non curris: et omnis homo currit. ergo tu non es ho[...]
mo.

¶ Alia regula est. quãdo subiecta aliquarum propo[...]
positionum sunt eadem vel conuertibilia. et copule sunt eadem. et predicata con[...]
uertuntur et propositiones sunt eiusdem qualitatis et quantitatis/ et termini [...]
cise ꝓ eisdem supponunt. est consequentia bona tanꝗ̃ ab vno conuertibili ad re[...]
liquũ vt ista cõsequentia est bona. Sortes est homo: ergo sortes est animal ratio[...]
nale et mortale. Sed ista cõsequentia nõ valet. Quilibet homo est masculus erg[...]
ois hõ est masculus. q2 termini precise pro eisdem non supponunt. ¶ Nota ꝙ ter[...]
mini dicuntur ꝯuertibiles qñ mutuo se inferunt respectu cuiuscunqꝫ verbi.

¶ Alia regula est De qualibet re singulari in mũdo[...]
dicit᷑ alterum ꝯtradictoriorũ incõplexorum et nulla de re dicuntur ambo q2 nu[...]
la res est in mũdo que simul est homo et non homo. Contradictorie complexe su[...]
propositiones contradicentes. vt quidam homo currit/ et nullus homo currit. [...]
contradictoria incomplexa sunt termini contradicentes. vt homo non homo.
Unde de qualibet re in mundo dicitur vnum istorum incõplexorũ/ et de nulla re[...]
dicitur ambo. sc3 homo et non homo. quia omnis res in mundo aut est homo au[...]
non homo. Et de nulla re dicitur ambo: quia nulla res est in mundo que simul e[...]
homo et non homo.

De regulis omissis.

¶ Alia regula est ista. In omni consequētia bona & formali q̄n arguitur ab inferiori ad suū superi⁹. tūc ad alietatē ꝯñtis sequit̄ alietas añtis: vt hō currit: ergo aīal currit. vñ bñ sequit̄. aliud ab aīali currit. ergo aliud ab hoīe currit. ¶ Sed ꝯtra istā regulā arguit̄ sic. Ista ꝯña est bona hō est hō: ḡ hō est aīal/ ⁊ tñ non seqtur ecōtra aliud ab hoīe est aīal: ergo aliud ab homine est homo. Obiectio. ¶ Ad hoc dicendum est ꝙ ille terminus aliud in antecedente debet immediate precedere terminum inferiorem et superiorem: sic non est in proposito ideo non arguitur secundum regulam. Responsio.

¶ Alia regula est ista. ad quācūqꝫ ꝓpoñem veram sequitur suū dictū fore verū oē eni dictū ꝓpōnis debet dari vertendo nominatiuū in actm̄ et verbū indicatiuum in verbum infinitiuum vel ꝓponendo istam cōiunctionem ꝙ. toti. Unde sequitur deus est est verum. ergo deū esse est verum vel ꝙ deus est. est verum.

¶ Alia regula est In singularibus non refert preponere vel postponere negationē ad dandum contradictoriū. Ut sortes currit. contradictorium eius est hoc. non sortes currit. vel sortes non currit.

¶ Alia regula est ista. Ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuam de predicato finito est ꝯña bona vt vos estis non asinus. ergo vos non estis asinus. Sed ista regula habet intelligi in terminis rectis cū verbis de p̄nti nō ampliatiuo cū verbo substātiuo ⁊ nō adiectiuo/ vt sequitur formaliter. tu es hō/ ḡ tu non es hō. Sed non tenet in verbis adiectiuis/ vt tu amas nō hoiem/ ergo tu non amas hoiem. Exemplū de p̄terito tu fuisti non iustus/ ergo tu non fuisti iustus/ qꝛ añs pōt esse verum et ꝯñs falsum posito ꝙ in aliquo tp̄e fuisti iustus. et in aliquo tp̄e non. tūc añs est verū ⁊ consequens falsum ꝙ nō fuisti iust⁹ equalet huic in nullo tp̄e ante hoc fuisti iust⁹. Nec cū v̄bo de futuro ꝓpter eandem rationem. Exemplum in terminis relatiuis. Ut nō sequitur. Sortes est nō pater/ ergo sortes non est pater.

¶ Alia regula est ista. A negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuam de predicato infinito cū cōstātia subiecti est ꝯña bona. Ut tu nō es albus/ et tu es/ ergo tu non es albus. In plurali numero nō valet nec in obliquis in ista domo tu nō es hō/ et tu es/ ergo in illa domo tu es non homo.

¶ Alia regula est ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus: ḡ tu non es iustus.

¶ Alia regula. Nomina & verba trāsposita idem significant. vt hō est aīal: ergo aīal est hō. ¶ Sed cōtra istā regulā arguitur sic. Si illa sit vera seqtur ꝙ ista ꝯña est bona. Oīs hō est aīal. ergo oē aīal est hō/ ⁊ tñ ꝯñs falsū ergo. ⁊c̄. ¶ Huic dr̄ ꝙ q̄uis dicti eandē rē signt in vna ꝓpōne sicut in alia nō tñ ꝓpōnes eodem modo significant. qꝛ in transmutatione terminorum multū variantur significationes propositionū.

¶ Alia regula est a diuisis ad coniuncta raro tenet ꝯña. vt tu es bonus/ et tu es carpentarius/ ergo tu es bonus carpentarius.

¶ Alia regula est ista. Omnis ꝓpoñ vera de p̄terito non est vniuersalis de simplici subiecto et de simplici predicato/ cuius veritas nō dependet a futuro. est necessaria/ vt tu fuisti.

¶ Alia regula est ista Omnis ꝓpoñ vera de p̄terito

relinquit vnam veram de presenti. Ut si hec sit vera: tu sedisti/aliquando erit ve-
rum dicere tu sedes. Eadem modo de futuro/vt si hec sit vera tu sedebis/aliquã-
do erit verum dicere tu sedes.

¶ Alia regula. Quãdo arguitur ab iferiori ad supe-
rius a parte predicati cum hoc verbo incipit vel desinit preposito nõ valet ꝯña s
aliquando tenet gratia terminorum substantialibus: vt sortes incipit esse homo
ergo sortes incipit esse animal. Sed non sequitur vos incipitis videre hoīem/
vos incipitis videre aīal: q2 hoc predicatũ incipiens videre animal est terminu
accidentalis et similit᷑ incipiens videre hoīem. Sed ab inferiori ad suũ supe-
ri⁹ a pte subiecti cũ hoc verbo incipit vel desinit postposito. ẽ ꝯña bona vt homo
incipit currere/ergo animal incipit currere.

¶ Alia regula est ista. In necessariis nõ refert annũ-
ciare vniuersaliter. Ut homo est animal. ergo omnis homo est animal. Et ecõtra
omnis homo est animal/ergo homo est animal.

¶ De suppositionibus.

QUoniam ignorantes suppositiones termino-
rum veritates ꝓpositionum latent. Ideo cir-
De tertio. ca suppositiones plura oportet scire. Primo quid sit suppositio. Secundo qui ter-
mini supponunt/et qui non. Tertio vbi supponunt/ et vbi non. Et sciendum est q
nullus terminus extra orationem põt supponere sed solũ in oratione: vt ille term
De secundo. nus homo extra orationem non supponit. sed solum in oratione. vt homo currit.
¶ Et sciendũ est q nullus terminus supponit nisi subiectum et predicatum sign
vniuersale nõ supponit/ sed facit subiectum et predicatum supponere/et sic faci
ista dictio non/et alie negationes. et differt aliud non idem comparatiuus gra
dus superlatiuus et termini modales.

¶ Et sciendũ est. q nulla pars extremi supponit: sed
De primo. toti extremo detur suppositio. Suppositio est quedam proprietas extremi ad e
tremum secundum q vnum extremum ordinatur ad aliud. Uel est significatio te
mini cathegoreumatici positi in oratione. Uel suppositio est virtus et proprieta
in termino cathegoreumatico posito in oratione. ⁊ sunt termini cathegoreuma
ci omnia nomina aliquid per se significantia/ vt homo/ lignum/lapis/ et simili
¶ Et extrema in propositione sunt subiectum et predicatum.

¶ Terminus syncategoreumaticus est ille qui p s
positus nihil significat. vt dictiones negatiue: signa vniuersalia/et aduerbia n
meralia. vt semel/bis/ter/quater. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum supe
us in partibus extremorum nõ valet cõsequẽtia. et arguit᷑ ab inferiori ad suũ s
peri⁹ in partibus extremorum qñ vna pars in antecedente est inferius ad alia
partem in ꝯñte. ⁊ non totũ subiectum in añte est inferius ad totum subiectum
ꝯñte vt sortes albus currit/ergo. p. coloratus currit.

¶ Nota q suppositio est duplex: scꝫ propria et ipro-
pria. Suppositio impropria est qñ dictio sig͡t alit᷑ cõi vsu loquendi ꝙ ex primari
institutione. vt anglia pugna/ bibe cyphũ. ¶ Suppositio propria est qñ termin
supponit pro illa re in propositione ꝙ significat extra propositionẽ ⁊ dicitur t
plex. scꝫ materialis/simplex/ꝑsonalis. ¶ Suppositio materialis est quãdo dicti
supponit pro sola voce et non pro suo significato/ vt amo est verbũ/ ego est ꝓnom
¶ Suppositio simplex est qñ terminus cõis supponit ꝓ quadam natura comm
vel quodam conceptu in anima per quem comprehendimus rem extra anima
vt homo est species/ animal est genus. ¶ Suppositio personalis est quando ter

mus ponit pro suo significato: vt homo est animal. ¶ Suppositio personalis dicitur dupliciter. scz discreta et communis. ¶ Discreta est quando terminus discretus supponit per se: vel pronomen demonstratiuum: vt sortes currit vel iste currit. Et illa dicitur dupliciter. scz discreta simplex: et discreta composita.
¶ Suppositio discreta simplex est in termino discreto simplici: vt in hoc termino sortes. vt hic sortes currit / plato currit. ¶ Suppositio discreta composita est propue in termino discreto composito / vt hic sortes albus currit. ¶ Suppositio communis est quando terminus cōmunis supponit. Et dicitur dupliciter. scz suppositio determinata et suppositio confusa. ¶ Suppositio determinata est quando terminus communis supponit pro suis suppositis scilicet inferioribus ad quodlibz quorum contingit descendere disiunctiue / et non copulatiue / vt quidā homo currit ergo ille vel illa: vel ille vel illa / et sic de singulis. ¶ Suppositio confusa dicitur dupliciter. scilicet confusa et distributiua / et confusa tantum. ¶ Confusa et distributiua est quando terminus cōmunis supponit pro suis suppositis et ad quodlibet eorum contingit descendere copulatiue: vt omnis homo currit / ergo ille et illa et sic de singulis.

¶ Et sciendum q terminus syncategoreumaticus affirmatiuus siue signum vniuersale affirmatiuū facit terminum immediate sequentem stare confuse et distributiue et omnis terminus communis mediate sequens signum cathegoreumaticū / siue signum vniuersale affirmatiuum. stat cōfuse tm. ¶ Suppositio confusa tantū est qn terminus supponit pro suis suppositis et non potest descendere ad ea nec copulatiue / nec disiunctiue: et sic stat predicatum huius propositionis omnis homo currit / ergo omnis homo est hoc currēs. neqz hoc currens vel hoc: et sic de singulis.

Suppositio diuiditur sic.

Impropria.
Propria
- Materialis.
- Simplex.
- Personalis.
  - Discreta
    - Simplex.
    - Cōposita.
  - Cōmunis.
    - Determinata.
    - Cōfusa
      - Distributiua.
      - Cōfusa tantū.

¶ Et sciendū q syncategoreumatica sunt dictiones numerum vel multitudinem significantes: vt signa vniuersalia: et aduerbia numeralia vt semel / bis / ter / quater. Unde in illa ppositione bis comedi panem / iste terminus panē stat confuse tm: qz non conuenit descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue / quia nō sequitur bis comedi panem / ergo bis comedi illum et illum et sic de singulis. Sed in ista propositione. bis panē comedi. ly panem stat confuse et distributiue: qz immediate sequitur signum sincathegoreumaticum et sic propositio est falsa. qz sequitur bis panē comedi. ergo bis istum panē comedi / et istum et sic de singulis.

¶ Alia regula est ista. Quando duo paria officialia cadūt sup vnū terminū cōmunē quorū vtrūqz hz vim confundendi terminū tunc ille terminus stabit cōfuse tm vel determinate / vt vos differtis ab omni homine ly homine stat confuse tm. ¶ Alia regula est ista. terminus cōmunis vel discretus supponens verbum de presenti nō ampliatiuo a pte subiecti supponit solūmodo pro istis q sūt: vt ille hō currit. sic supponit homo qui est currit. ¶ Itē termin9 cōis vel discretus supponens verbo de pterito a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue pro illo qd est / vel pro illo qd fuit. vt homo fuit Rome. supponit hō qui est fuit rome / vel hō qui fuit fuit rome / et si distribuatur supponit copulatiue

nep ro illo qđ est/ ꝛ ꝑ illo quod fuit. vt omnis hō fuit rome. sic supponit. ois hom
qui est fuit rome. et ois hō q̄ fuit fuit rome. ¶ Itē termin⁹ cois vel discretus su
ponens verbo de futuro a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiu
ꝑ illo qđ est/ vel pro illo qđ erit. vt homo erit rome sic supponit homo qui est er
rome/ vł homo qui erit erit rome. ꝛ si distribuatur supponit copulatiue pro illo q
est ꝛ pro illo quod erit. vt omnis homo erit rome/ sic supponit om̄is homo qui e
erit rome et omnis homo qui erit erit rome.

¶ Item terminus cōis supponēs huic verbo potes
a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiue/ ꝑ illo qđ est vł ꝑ illo q
potest esse/ vt aliquis homo potest esse rome. sic supponit. aliquis homo q̄ est pō
esse rome/ vel aliq̄s homo qui pōt esse potest esse rome. ꝛ si distribuatur suppon
copulatiue: vt ois homo potest esse potest esse rome. Et sic dicēdum est de istis
bis incipit et desinit. ¶ Et notandū ꝙ verba ampliatiua sunt omnia verba de
terito et futuro/ sed maxime ista verba incipit/ desinit/ potest et apparet et ve
bum ampliatiuum est illud quod ponitur in aliqua propositione vera et affirm
tiua in qua predicatum predicatur de subiecto significante rem non existente
vel exn̄tem. Exēplū de termino significante rem nō exn̄tem. vt antix̄ps pōt pred
care. Exemplū de termino significante rē exn̄tem. vt hō pōt currere. ¶ Terminu
cōis supponens a parte subiecti si non distribuatur supponit respectu verbi am
pliati pro illis que sunt et pro quibus verbum ampliat disiunctiue: et si distribu
tur tūc supponit ꝑ illis q̄ sunt et ꝑ quibus verbum ampliat copulatiue.

¶ Nota ꝙ in omni vniuersali affirmatiua subiect
supponit confuse ꝛ distributiue. et predicatum confuse tantum. Ut omnis hom
est animal. ¶ Item in omni vniuersali negatiua. tam subiectum q̄ȝ predicatu
supponunt confuse et distributiue. vt nullus homo currit/ ergo nec ille nec illa / e
sic de singulis. ¶ Et nota etiā. ꝙ sicut hec dictio et est copulatiua in affirmatiu
ita hec dictio nec est copulatiua in negatiuis. ¶ Item in omni particulari affir
matiua tam subiectum q̄ȝ predicatum supponit determinate/ vt quidam hom
est animal/ ergo ille homo est animal vel ille ꝛ sic de singulis. ¶ Item in omni pa
ticulari negatiua subiectū supponit determinate/ et predicatum confuse et distr
butiue. Unde sequitur quidā homo nō est animal/ ergo quidam homo nō est ho
animal nec hoc et sic de singulis. ¶ Item in indefinita tam affirmatiua q̄ȝ nega
tiua subiectā et predicata supponunt sicut in particulari affirmatiua/ et in par
ticulari negatiua.

¶ Item in omni singulari affirmatiua si predicati
sit terminus discretus vel ꝑnomen demonstratiuum tam subiectum q̄ȝ predicat
supponunt discrete/ sed si predicatum fuerit terminus communis/ tunc stat deter
minate et subiectum discrete. vnde sequitur whilhelmus est animal. ergo whil
helmus est hoc animal/ vel hoc et sic de singulis. ¶ Item in omni singulari nega
tiua et predicatum sit terminus communis subiectum supponit discrete/ et predi
catum confuse et distributiue. vt whilhelmus non est homo. sed predicatum si
terminus discretus: tunc discrete suponit.

A subiec. con. dis. pre. con. tantum stare debet/
E subiec. et pre. stant confu. distributiue.
O subiec. deter. pre. con. stat. distributiue.
I subiec. et pre. tibi stant determinate.
Sin sub supponit semper discrete. q̄s. deter.
Pre si commune. si non discre. teneatur.
Sin. ne commune pre. confu. distributiue.
Si sit discretus discrete semper habetur.

¶ A significat vniuersalem affirmatiuam. E vniuersalem negatiuam. I particula
rē affirmatiuā. O particularē negatiuā. Sin. i. singularē affirmatiuā. Sin. ne. i. sin

...rem negatiuam. Subiec. i. subiectū. Con. dis. i. confuse et distributiue. Pre. i. ...dicatum. de. i. determinate. con. i. confuse tantum.

SEquitur de dictionibus que habent vim cōfūdendi terminos / et tales sunt multe scʒ omnia ...a vniuersalia / ⁊ ista dictio non. et hoc verbū differt / aliud et non idē / et hec di... sicut: cōparatiuus superlatiuus dictiones exclusiue et exceptiue signa moda=... incipit / desinit et / omnes dictiones habentes vim negationis.

...confundere terminū dr̄ dupliciter / scʒ mobilitanter et immobilitanter. Confū... terminum mobilitanter est facere terminū stare cōfuse et distributiue: sic q̄ ...ent cū descendere ad sua singularia copulatiue / et sic supponit subiectū huius ...positionis oīs homo currit. virtute istius signi omnis: q̄r sequitur omnis homo ...rit / ergo ille homo currit ⁊ ille ⁊ illa et sic de singulis. Similiter differtis ab ho...ne / ille est hō ergo vos differtis ab isto hoīe / q̄r a termino stante cōfuse ⁊ distri...tiue ad aliquod eius suppositum cum debito medio est consequentia bona ⁊ cō...dere terminum immobilitanter est facere terminū stare cōfuse tm̄ sic q̄ non cō...t eum descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue: et sic suppo... predicatum istius propositionis. omnis homo est aīal: et sic non sequitur oīs ...mo est animal: ergo oīs homo est hoc animal: et hoc neqꝫ hoc vel hoc et sic de ...gulis.

...Et nota q̄ q̄n aliquis terminus supponit confuse et distributiue ratione alicu...dictionis dēpta dictione virtute cuius sic supponit: tūc stabit determinate. ...est stare determinate q̄n terminus sic supponit: et pōt descendere ad sua sup=...sita disiunctiue. vt homo currit: ergo ille vel illa: et sic de singulis.

...Alia regula est ista. a termino stante immobiliter ad terminū stantem mobi=...r non valet consequentia / vt vos differtis ab omni homine: ergo vos differtis ...homine.

...Alia regula est ista ab inferiori ad suum superius ...aliqua istarū dictionū immediate precedentiū terminū inferiorem ⁊ superior... non valet ꝯn̄a. vt vos differtis ab illo homine: ergo vos differtis ab homine ...d a superiori ad suū inferius cū substantia subiecti et est ꝯn̄a bona: vt vos dif...tis ab hoīe / ille est homo / ergo vos differtis ab isto homine.

...Alia regula est ista. q̄cquid immobilitat mobilitatū mobilitat immobilitatū ...q̄n aliquis terminus per suam appositionem facit terminū stare determinate ...confuse tm̄ / qui primus stetit cōfuse et distributiue. ⁊ tūc ille terminus p̄ suā re...monē facit eum stare confuse et distributiue / vt in ista propositione nō omnis ...currit. iste terminus hō per suā suppositionem supponit determinate propter ...m terminum non. et si remouetur iste terminus non / tunc supponit confuse et ...stributiue et sic de consimilibus terminis.

De resolutionibus.

TErminꝰ in quē resoluitur ꝑpositio vt in subiectum ⁊ predicatum ⁊ de qua predicatur expositio vel diuisio esse vel non esse.

...Terminus est illud in qd̄ diuiditur propositio vt in subiectū et predicatū siue ...positio sit affirmatiua siue negatiua: et sic subiectum et predicatū dicūtur ter...mini et copula. Nam predicatū dupliciter accipitur. Uno modo pro toto illo qd̄ ...predicatur de subiecto: et sic verbum est predicatū vel pars predicati. Alio modo ...p toto illo qd̄ specificat copulam / et sic dicitur predicatum nominatiuus appo...ens vt ait Boetius in primo topicorum. cap. ij. Terminos aūt voco nomina ⁊ ...ꝟba ex quibus propositio annectitur.

Duplex est terminus.

¶ Duplex est terminus. Mediatus & immediatus

¶ Terminus mediatus est ille terminus q̄ habet aliquod mediū per quod pōt
bari.s.terminū superiorē et inferiorē. Terminus immediatus est ille terminu
non habet aliquod mediū per qđ potest ꝓbari. Et hoc dupliciter. ¶ Primo mo
dr terminus immediatus qr non habet mediū inferius per quod potest proba
et sic sunt omnia ꝓnomina demōstratiua in singulari nūero/ꝛ oēs termini dis
ti et discrete tenti.et aduerbia numeralia. Item aliqñ terminus discretus po
improprie resolui. vt robertus sedet/hoc sedet et hoc est robertus/ergo robert
sedet. Sed ꝓnomen non potest resolui.neq3 ꝓprie neq3 improprie/qr pronomen
simplicius nomine/eo q̄ significat substantiā meram et non substātiā cū quali
te. Alio modo dr terminus immediatus qr nō h3 mediū superius per qđ pōt ꝓ
ri. Et illo modo verba substātiua sunt termini immediati quia non habēt med
superius per quē possunt ꝓbari: vt sum/es/fui. Unde oīs ꝓpositio in qua oēs te
mini sunt immediati:dr propositio immediata que debet probari p̄ sensum v
per intellectum. vt ille homo est sortes:sic probatur:ego scio vel intelligo q̄ ille h
mo est sortes/ergo ille homo est sortes.

Terminus mediat⁹ ē triplex.

¶ Terminus mediatus est triplex. sc3 aliquis est re
solubilis/aliquis exponibilis:& aliquis officialis.

¶ Terminus resolubilis est omnis terminus supponens determinate que su
nomina appellatiua et nomina adiectiua in neutro genere substātiuata ꝛ ois
positio cui⁹ prim⁹ terminus mediat⁹ est terminus resolubilis dr propositio res
lubilis/q̄ habet resolui per duas resoluentes: isto modo dematur terminus reso
bilis et in loco eius ponatur hoc pronomen demōstratiuū hoc oibus aliis ma
tib⁹ salua cōgruitate et sic habetur prima resoluens. In scđa resoluente hoc pn
mē demonstratiuū hoc erit subiectū synonimū cū priori subiecto.i.cōsimile in
ce ꝛ significatione et p̄dicatū erit terminus resolubilis/ꝛ copula erit hoc v̄bū s
es/fui.cū verbo proportionabili. Exemplum homo sedet / sic resoluitur. hoc sed
et hoc est hō/ergo homo sedet. sic de similibus. Et additur in ista regula cū verb
ꝓportionabli. qr si verbū sit ampliatiuū debet addere ipsum verbū cū disiūctio
ne ad hoc verbū sū/es fui. Et si verbū sit de preterito/dicendū est in scđa resolue
te est vel fuit. vt homo currit/sic resoluitur hoc cucurrit et hoc est vel fuit hom
ꝛ si verbū sit de futuro/tūc dicendū est in secūda resoluēte ē vel erit. vt asinus cu
ret sic resoluitur. hoc curret/et hoc est vel erit asin⁹. Sed si v̄bū p̄ncipale sit hoc
bū potest vel aliquod verbū qđ ampliat in scđa resoluente/ꝓpriū ampliatiuū d
bet addi ad hoc verbū sum/es fui. cū disiūctiōe. vt homo claudus potest ambul
re/sic resoluit᷑: hoc pōt ambulare/,et hoc est vel pōt esse hō claudus: homo mortu
potest celebrare missam/sic resoluitur/ homo potest celebrare missam ꝛ hoc est.v
potest homo mortuus. hora incipit esse sic resoluitur. hoc incipit esse: et hoc est v
incipit esse hora.

¶ Obseruetur hec regula siue terminus resolubilis
ponatur a parte subiecti vel a parte predicati dūmō null⁹ terminus alius distri
buatur a termino resolubili: nā si terminus distribuatur a termino resolubili tūc
additur signū vniuersale ad terminū distributiuū in scđa resoluente a parte su
iecti/et terminus resolubilis erit predicatum/et hec est cā vt termin⁹ eodem mo
do supponat in secunda resoluēte sicut in resoluto vt differens a currente erit sor
tes. sic resoluitur hoc erit. S. et hoc omi currente est vel erit differens. Similite
aliud ab ep̄o potest esse iste homo. sic resoluit᷑. hoc potest esse ille homo. et hoc o
omni ep̄o est vel potest esse aliud.

De exponibilibus.

De exponibilibus.

TErmini exponibiles sunt isti. Oia signa vniuersalia/dictiones exclusiue ⁊ exceptiue: termini modales/vt possibile/impossibile/contingens/⁊ necessariũ. Differt aliud nõ idem/positiuus/comparatiuus/superlatiuus gradus. et aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. Incipit/desinit/infinitum inquantum/ et immediate ⁊ multa alia de quibus per ordinem est dicendum.

¶ Uniuersalis affirmatiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens vniuersalis erit sua subalterna. Scd̃a erit vniuersalis negatiua de ꝯsimili subiecto ⁊ ꝯtradictorio p̃dicato vel ei equiualente; vt ista ois hõ currit/sic exponitur aliq̃d qd̃ est hõ currit. et nihil est homo quin ille vł illa currit. vel sic: et nemo est non currens. vł sic: nihil est hõ q̃ vel q̃ non currit. In secũda exponente relatiuũ debet poni immediate post terminum distributiuũ in eodem casu genere et numero cum termino distributo/et verbum relatiui debet negari. vt in exemplo priori. et obseruatur eadem regula in secunda exponente que data fuit in secunda resoluente. de verbo ampliatiuo. scilicet qualiter debet ampliari. Regl'a notãda.

¶ Sed qꝛ vniuersalis multipliciter variatur. Nã aliqua est vniuersalis in recto/ aliqua in obliquo. alia de simplici subiecto / alia de simplici predicato: ⁊ alia de disiũcto subiecto/⁊ alia de copulato subiecto. ideo ponitur exemplũ p̃mo de vniuersali in recto: vt ois homo currit. q̃ p̃us exposita est. Exemplũ in obliquo et hoc dupliciter. vł qꝛ rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. Si rectus precedat obliquum quem regit: tunc vterq; terminus distribuitur/et vterq; terminus erit subiectum in vniuersali negatiua/vt hic que libet singularis alicuius vniuersalis est vera. sic exponitur. aliqua singularis alicuius vniuersalis est vera: et nulla est singularis alicuius vniuersalis quin illa est vera. Et si obliquus non regitur a recto/tunc rectus distribuitur ⁊ obliquus non. Vel si obliquus precedit rectũ vł obliquus distribuitur et rectus nõ. tunc terminus distributus ponitur a parte subiecti in scd̃a exponente. et terminus non distributus vel supponẽs confuse tñ ponatur a parte relatiui. Exemplum primi: vt omnis hõ hoiem diligit: sic exponitur. hõ hoiem diligit. ⁊ nihil est homo quin ille vel illa hoiem diligit. Exemplum scd̃i. cuiuslibet hois asinus currit: sic exponitur alicuius hominis asinus currit/⁊ nihil est hõ quin asinus currit. Exemplũ de vniuersali de copulato subiecto. vt omnis homo et asinus currunt: sic exponitur. homo ⁊ asinus currũt/⁊ nulla sunt homo et asinus que non currunt. Exemplum de disiũcto subiecto. vt omnis propositio vel eius cõtrariũ est verum. sic exponitur. Aliqua propositio vel eius cõtrariũ est verũ. et nulla propositio vel eius contrarium quin illud est verum. Uniuersalis multipliciter variatur.

¶ Pro quo notandũ est ꝙ omnis propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectum est disiunctum ex duobus terminis est distinguenda penes hoc ꝙ totum disiunctum distribuatur. vel prima pars disiuncti. Nam secundum distributionem diuersam illa propositio diuersimode habet exponi/ quia relatiuum debet immediate sequi terminũ distributum/ vt prius dictum est. Exemplũ/vt omnis homo vel asinus est asinus. Si totum disiunctum distribuatur/sic habet exponi. homo vel asinus est asinus. et nihil est homo vel asinus quod non est asinus. ergo omnis homo vel asinus est asinus. et sic est falsa.

¶ Si prima pars disiuncti distribuatur sic exponitur. homo vel asinus est asinus et nihil est homo quin ille vel asinus est asinus. et sic illa propositio est vera. et sic conformiter dicendũ est de similibus. Exemplũ quando relatiuũ in vniuersali ponitur a parte subiecti/vt omne quod erit est. sic exponitur aliquod quod erit. est et nihil est quod erit quin illud est.

¶ Omne qd̃ fuit est: sic exponitur. Aliquod quod fuit est. nihil est qd̃ fuit qn̄ illud est. ¶ Ois hõ q̄ prius fuit est/ sic exponitur. hõ q̄ prius fuit est: et nihil est hõ qui prius fuit quin ille est. Exemplũ qñ relatiuũ ponitur a parte predicati. Ois propõ est vera cuius cõtrariũ est falsum: sic exponitur. Aliqua propositio est vera cuius cõtrariũ est falsum. et nulla est propõ que non est vera cuius contrarium est falsum.

¶ Nota q̄ quando relatiuum ponitur in vniuersali affirmatiua a parte subiecti/ tũc relatiuũ cũ suo erit distributum: vt ois hõ qui est albus currit, vbi hoc totum homo qui est albus distribuitur.

¶ Et nota q̄ vniuersalis affirmatiua in qua relatiuum ponitur a parte predicati equiualet vni copulatiue facte ex isdem terminis sic: q̄ antecedens relatiue distributum ponatur in loco relatiui: vt omnis homo est pater qui habet filium equiualet huic. omnis homo est pater. et omnis homo habet filium.

¶ Exemplum vbi hoc verbum potest est principale verbum: vt omne animal potest currere. sic exponitur: aliquod animal potest currere. et nullum est animal vel potest esse animal qd̃ non potest currere.

¶ Exemplum vbi hoc verbum incipit est principale verbũ/ vt ois hõ incipit esse: aliqd̃ qd̃ est homo incipit esse et nihil esse homo ve[l] incipit esse homo q̄ vel q̄ nõ incipit esse. et similiter cũ hoc verbo desinit.

¶ De exclusiuis.

Exclusiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit preiacens exclusiue.

¶ Secunda erit vniuersalis de subiecto et qualitate oppositis subiecto. et qualitati preiacentis: vt tm̃ hõ non currit/ sic exponitur: hõ non currit sed quodlibet non hõ currit. Sed notandum est q̄ in hac propositione tm̃ non omnis homo currit iste terminus nõ potest teneri infinite vel negatiue. Si negatiue sic debet exponi homo non currit: sed quodlibet non homo currit. Sed tenendo non infinite sic debet exponi. ens nõ ois hõ currit. et nihil non ens non ois hõ currit: vel nihil quod est non omnis homo currit.

¶ Item ille terminus non tenet solum infinite quando cadit super predicatũ propositionis. vt sortes nõ est homo. et ista dictio non solum negatiue tenetur qñ immediate precedit verbũ principale ppõnis. vel quando totam precedit propositionem. s. et subiectum et signum: vt hic non omnis hõ currit. sed ista dictio nõ posita inter signum et subiectũ vel inter partes subiecti potest indifferẽter sumi. scilicet vel negatiue vel infinite. vt hic tm̃ non omnis homo currit.

¶ De exceptiuis.

¶ Exceptiua exponit̃ per duas exponẽtes. In prima exponente pars extracapta erit subiectum cum predicato exceptiue et copula erit opposite qualitatis ad exceptiuã vel si exceptiua sit affirmatiua negetur eius predicatum de parte extracapta. et sic habetur eius prima exponens. Secunda exponens erit preiacens exceptiue cũ opposito partis extracapte. pro qua habenda nihil aliud fiat nisi mutet̃ dictio exceptiua in istũ terminũ non. et actm̃ in nominatiuũ. Exemplũ. Ois homo preter sortẽ currit: sic exponit̃. sortes nõ currit

sed ois hō non sortes currit. Exemplum negatiue. nihil preter sortem currit. sic exponitur. sortes currit et nihil non sortes currit.

¶ Differt aliud ꝛ non idem: debent exponi per tres De differt.

exponētes. quarū due prime erunt affirmatiue implicantes extrema esse et tertia erit negatiua negās scd̄m extremū a primo. vt pꝫ in exēplo sequēti subiectum prime exponētis erit terminus synonymꝰ cū subiecto ꝓpōnis exponēde. Subiectū scde exponentis erit obliquus immediate sequens aliqua istarū dictionū differt aliud et non idem mutatus in rectū et ille erunt propositiones affirmatiue ꝛ in illis hoc ṽbū sum/es fui. predicat scd̄m adiacēs. Tertia exponens erit negatiua de subiecto synonymo cū subiecto pme exponētis ꝛ p̄dicatū erit terminꝰ synonymꝰ cū subiecto scde exponētis. Ut ego differo ab hoie sic exponit̃. ego sū et ois hō est. et ego nō sū hō. Ego sū aliud ab asino. sic exponit̃. ego sū et ois asinꝰ ē. et ego nō sū asinꝰ. Ego sū nō idē leoni. sic exponitur. ego sum et ois leo est. ꝛ ego non sum leo.

¶ Notandum ꝙ tria sunt adiacentia in propositiōe scꝫ subiectū/ p̄dicatū/ ꝛ copula. Et hoc verbū Sū: p̄dicat scd̄m adiacens qñ ipsū est principale verbū et non habet predicatum expresse positum. vt homo est ꝛ idē verbum predicatum adiacens: quando habet predicatū expresse positū/ vt homo currens.

¶ Incipit exponitur duobus modis. Primo modo per positionē de p̄nti. i. per affirmationem p̄ntis tpis et ꝑ remotionē de p̄terito. hoc est per negationē p̄teriti tpis. Alio mō ꝑ remotionē de p̄nti ꝛ ꝑ positionē de futuro. et subiectū in exponētibꝰ erit subiectū ꝓpōnis exponende. ꝛ verbū erit ṽbū indicatiui modi cuius infinitiuus sequitur incipit. Exemplū. Incipio scire ꝓpōnē de p̄senti per positionē sic exponitur. Ego iam scio propositionē. sꝫ immediate añ hoc instans quod est presens ego non sciui ꝓpōnem. Aliter exponitur eadem propositio ꝑ remotionē de p̄nti. ego iam sum nō scio propōnem: sed immediate post hoc instans quod est presens ego scio propositionem.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit.
Preteritum remouens tempus ponendoqꝫ presens.
Ast presens remouet tempus ponendo futurum.

¶ Desinit exponitur duobus modis/ scꝫ per positio De desinit.

nē de presenti. i. ꝑ affirmationē p̄ntis tpis. et remotionē de futuro. i. ꝑ negationem futuri. vel per remotionē de p̄nti. ꝛ positionem de preterito. Et quoad subiectū p̄dicatū et copula obseruetur eadē regula q̄ data fuit de hoc verbo incipit: vt sortes desinit esse. sic exponitur per positionem de p̄nti. Sortes iam est. Sed immediate post hoc istās qd̄ est presens sortes nō erit. Uel per remotionem de p̄senti isto mō. Sortes iam non est. sed immediate ante hoc istans. quod est presens sortes fuit. Similiter sortes desinit currere. ꝛc̄.

¶ Sequitur de ista dictione immediate.

¶ Pro quo notandū est ꝙ ꝓpō in quā ponitur ille terminus immediate hꝫ exponi ꝑ duas exponētes pma erit illā qd̄ remanet dēpto illo termio imediate. Et scd̄a debet dari si ꝓpō sit de futuro ꝓponēdo hoc totū. nullū est vel erit instās. post hoc quin intret illud et hoc. et tunc seqtur totū residuū ꝓpōnis qd̄ seqbatur illum terminū hoc in ꝓpōne exponēda. Et si ꝓpō sit de preterito: tunc in scd̄a exponēte primo sumetur hoc totū. nullū est vel fuit instās. ante hoc quin inter illud et hoc. Un̄ ista propositio. Immediate post hoc sortes currit. sic exponit̃ sortes curret. et nullum est vel erit istans. Post hoc quin inter illud et hoc sortes curret. ¶ Et ista propositio immediate ante hoc: sortes cucurrit. sic exponit̃. ante hoc sortes cucurrit. nullum est vel fuit instans ante hoc quin inter illud et hoc sortes cucurrit: sic de omnibus similibus. Immediate.

Infinitum.

¶ Sequitur de illo termino infinitum.

¶ Pro quo notandum est q ppō exponenda ratione illius termini infinitū/h3 exponi p duas exponētes. Primo debet dari demēdo illū terminū infinitū/et in loco eius ponendo illum terminū aliqualiter. Et in scḋa exponente primo ponatur hoc totum non est dare gradū/et tūc sequatur ille terminus q sequebatur istū terminū infinitū cū gtō casu/ꝛ tunc ponatur ille termin⁹ finitū/cū illo termino quin et hoc verbū excedit. cū toto residuo propositionis: qō sequebat principale vbū et cū illo termino in ablatiuo casu q sequebatur illū terminū infinitū. Un̄ ista ppositio infinitū magnū est a: sic exponit aliqlit magnū est a/ꝛ nō est dare gradum magnitudinis finitū quin illum excedit a in magnitudine. ¶ Et illa ppō. Infinitū paruū est hoc a sic exponit: aliqlit paruū est hoc a.ꝛ nō est dare gradū paruitatis finitum quin illū excedit hoc a/in paruitate. ¶ Infinitū bon⁹ est de⁹ sic exponitur: aliqlit bon⁹ est deus: ꝛ non est dare gradū bonitatis finitū qui melior sit de⁹. ¶ Infinitū velox erit hoc a/sic exponitur aliqliter velox erit hoc a.ꝛ nō ē dare gradū velocitatis finitū quin illū excedit hoc a in velocitate. ¶ Infinitum cito erit hoc a/sic exponitur. aliqliter cito erit hoc a/.et non est dare gradū citocitatis finitum quin illum excedit hoc a/in citocitate. et sic de alijs.

Necessarium.

¶ Necessarium sic exponitur. necessarium est deū esse. deus est ꝛ nō potest esse quin deus sit ergo. ꝛc.

Impossibile.

¶ Impossibile sic exponitur. Impossibile ē hominē esse asinum: hominem esse asinum non est nec potest. ꝛc.

Cōtingēs possibile.

¶ Contingit sic exponitur. Contingit hoiem currere: homo currit et potest esse q homo non currit. ergo. ꝛc. Et sic de illo termino possibile.

Positiu⁹ grad⁹

¶ Omnis propositio de positiuo gradu exponitur p duas exponētes affirmatiuas in qbus mediū ꝯparandi affirmatur de vtroqꝫ cōparatorū/et tertia exponēs erit negatiua excludēs excessum inter secundū ꝯparatū et pmū. Et sortes est ita sapiens sicut Plato. Sic exponitur. Sortes est sapiens et plato est sapiens: et plato non est sapientior sorte ꝙ. ¶ Un̄ in omni comparatione sūt tria. s. duo ꝯparata inter q fit ꝯparatio/ꝛ mediū ꝯparandi. Medium ꝯparandi est illud in quo fit ꝯparatio sicut in exemplo priori: sortes est ita sapiens sicut plato: et sortes et plato sunt ꝯparata et sapiens est mediū ꝯparandi.

Cōparatiuus.

¶ Omnis propositio de comparatiuo gradu exponitur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: ꝛ per tertiā negatiuā excludēdo paritatē ꝛ eqlitatē in medio ꝯparandi. vt ego sū sapiētior hoīe sic exponit ego sū sapiens/ꝛ oīs hō est sapiens/ꝛ nemo est ita sapiens sicut ego sum. ꝙ. ꝛc.

Superlatiuus.

¶ Omnis propositio de superlatiuo gradu exponit per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: et per tertiā negatiuā de cōparatiuo gradu ꝯparationis eiusdem: et per quartā affirmatiuā de ꝯparatiuo gradu ꝯparationis opposite. Ut sortes est sapientissimus hoim/sic exponitur sortes ē sapiens: et oēs hoīes sunt sapientes/ꝛ nemo sapientior sorte/ sed aliquis insipientior sorte: ꝙ vel apponat in scḋa exponente ille terminus gradatim ad demonstrādū diuersitatem in medio ꝯparandi sic. Sortes est sapiēs ꝛ oēs homines sunt gradatim sapientes: et nemo est sapientior sorte: sed aliqs insipientior sorte.

¶ De istis terminis/primum maximū/ꝛ minimū

Primum.

Exemplū primi. Sortes est primus qui venit ad villam sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui venit ad villam/et nullus prior sorte venit ad villam/sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Maximum.

¶ Hoc est maximum quod sortes potes portare/sic

exponitur. hoc sortes potest portare: et nullum maius illo sortes potest portare sed aliquid minus illo sortes potest portare.

¶ Hoc est minimum quod plato potest videre: sic exponitur. Hoc plato potest videre et nullū minus hoc plato potest videre. sed aliquid maius illo. vel aliquid equale plato potest videre. Minimum.

¶ Sed si verbum relatiuum propōne exponēda rōe istorū terminorū sit negatiuū tunc debet exponi p exponentes ꝯtrarie qualitatꝭ Ut illa. Sortes est primus qui non venit ad villam. sic exponitur. Sortes est aliq̄liter primus qui non venit ad villam. sed qui libet prior sorte venit ad villam et nullus posterior sorte venit ad villam.

¶ B est minimum quod sortes non potest videre. sic exponitur. B. sortes non potest videre nec aliquid maius. B. sed non quodlibet minus. B. sortes potest videre.

¶ A est maximumqnod sortes non potest portare. A sortes non potest portare. nec aliquid tantum nec maius .A. quodlibet minus .A. sortes potest portare.

¶ Relatiuum debet exponi per et/ et per illud Relatiuum. ii.

Quod sic intelligitur. Ois ppō affir in qua ponit relatiuū a parte pdicati relatū ad terminū stantem discrete vel determinate a parte subiecti. debet exponi p copulatiuā vbi in loco relatiui ponitur hec ꝯiūctio et hoc pnomē ille illa illud qd dz poni in eodē casu/gñe/et nūero sicut positū erat relatiuū. Exemplū sortes currit qui est albus sic exponitur. sortes currit et ille est albus.

¶ Tribus modis impeditur relatiuū a sua probatione. ¶ Primo modo qn relatiuū refert ad terminū stantē ꝯfuse et distributiue. Ut sortes differt ab aiali qd est asin⁹ qr illa propō debet exponi ratione istius verbi differt. ¶ Secundo modo qn relatiuū refertur ad terminum stantem confuse tantum. Ut hic omnis homo est animal quod est rationale que debet exponi ratione signi vniuersalis et non ratione relatiui. ¶ Tertio quando relatiuum ponitur in propositione negatiua. vt hic. aliquis homo non est asinus qui est asinus. que debet probari per suum oppositum.

¶ Item aliqui termini sunt exponibiles secundum suas descriptiones. vt hoc verbū apparet/ hoc verbū significat. Unde apparere id est sentire vel intelligere. Ut hoc apparet mihi. sic exponitur. hoc sentitur vel intelligitur a me. Unde apparere .i. sentire vel intelligere. ¶ Et duplex est apparentia. scilicet sensualis et intellectualis. Apparere.

¶ Significare est aliquid vel aliqua virtute cognotiue representare vel manifestare. Unde iste terminus hō signat hoiem sic dz exponi iste terminus hō repñtat vel manifestat virtute cognotiue hoiem. Unde ois cognitio rei fit per suā intētionem vel speciem. Unde intentio rei est similitudo rei et illud idem vocatur species rei. vt si ego cognoscam sortem per sensum vel per intellectū nunc habeo veram similitudinem. scz in sensu et intellectu. etc. Significare

Sequitur de resolubilibus aduerbiorum

¶ Item notandum q̄ q̄uis regula prius posita/ data sit de terminis resolubilib⁹ vl exponibilib⁹ noib⁹ et verbis: aliqua tñ aduerbia possunt resolui et aliqua exponi. Resolui vt ista aliquando/ ante/ post/ alicubi. Exemplum primi. aliquando sortes erit epūs. sic exponitur. tunc sortes erit epūs. et

tunc est vel erit aliquando. Ante hesternum diē sortes cucurrit: sic exponitur. tūc sortes cucurrit/ et tunc est vel fuit ante hesternū diem. Post crastinū diem sortes erit epē/ tunc sortes erit cp̄s. et tunc est vel erit post crastinū diem. ¶ Exemplū de aduerbijs que debent exponi sic. Semper sortes erit aliquando sortes erit et nullum est vel erit aliquando quin sortes non erit. Ubiqꝫ deus est. Alicubi de⁹ est et non est dare alicubi vbi deus non est.

¶ Item omnis propositio negatiua debet probari per suum contradictorium vt si ponatur propō negatiua recurratur ad suū contradictorium. et si eius contradictoriū sit falsum: tunc illa propositio est vera et ecōtra vt hec est vera null⁹ homo est asinus: qꝛ hec est falsa. aliquis homo est asin⁹.

¶ Item particularis negatiua potest resolui quando subiectum supponit pro re existente. vt ista. aliquis homo non currit: sic resoluitur. homo non currit et hoc est aliquis homo. Alio modo particularis negatiua potest probari per suam subalternā. vt illa aliquis homo qui est asinus non est asinus. Probatur sic. nullus homo qui est asinus est asinus. ¶ Similiter vniuersalis negatiua potest probari inductiue per sua singularia: vt nullus homo currit. vt nec ille homo nec ille: et sic de singulis. sed prima probatio vniuersalis negatiue. s. per suū contradictorium est optima probatio.

Termini faciētes sensum cōpositum.

Terminus officialis est omnis terminus faciens sensum cōpositum et solum talis propō in sensu opposito. est officialis. Pro quo notandū est qꝫ termini facientes sensum compositū sunt oīa signa modalia: vt possibile/ impossibile/ cōtingens/ ꝛ necessariū et omnia verba significantia actum mentis sicut illa: scire/ nolle. velle/ imaginare percipere/ credere/ hesitare/ dubitare. et similia que faciunt sensū ꝯpositum vt scio deū esse. possibile est hominem esse animal. Sed qn̄ aliqđ istorū totaliter precedit dictum ꝓpōnis. tūc illa propō est officialis/ qꝛ facit sensum ꝯpositum: vt possibile est hoīem currere. Sꝫ qn̄ aliqđ istoꝝ intermediat dictū propōnis. scꝫ inter accusatiuum et modum infinitum. tunc facit sensum diuisum vt hominem possibile est esse animal. Sꝫ qn̄ aliqđ istorū terminorū sic aliē sequitur totū dictū ꝓpōnis tūc illa potest differenter sumi. scilicet in sensu composito vel in sensu diuiso: vt hic hominem currere est possibile. Omnis enim propositio in sensu composito est officialis: vt illa necessariū est deum esse. sic officiatur/ talis propositio est necessaria deus ē propter eius primariū significatum deū esse. possibile est hominem esse rome. Sic officiatur. hec propō est possibilis homo est rome propter eius primarium significatum hominem esse rome. Ego scio deū esse. sic officiatur. hec propō est sita a me deus est propter eius primarium significatum deum esse.

Dictū ꝓpōnis

¶ Dictū ꝓpositionis debet dari/ vertendo noīatiuū in actū/ et verbū indicatiuū in verbū infinitū. Uel preponendo hanc coniunctionē qꝫ/ toti. Ut de⁹ est. dictū eius est hoc deum esse vel qꝫ deus est. ¶ Sed propō in sensu diuiso est resolubilis si prim⁹ termin⁹ sit resolubilis: vel exponibilis. Si primus terminus sit exponibilis. exemplū primi. hominē possibile est currere. sic resoluitur. hoc possibile est currere. et hoc est homo. Exemplū secundi/ omnē hominem possibile est currere. sic exponitur aliquē hominem possibile est currere: ꝛ nihil est homo quem vel quam possibile nō est currere. Un̄ propō in sensu diuiso debet ꝓbari secundum primum terminū mediatū in illa propōne. ¶ Item si ambe resoluentes propositionis soluende sunt vere primarie significando tunc illa propō est ꝟa aliter non. Similiter propō exponibilis est vera si omnes eius exponentes sunt vere. et aliter non. Et si vna exponens sit falsa. tunc illa propō exponibilis est falsa. et sic de resolubili et officiali.

Regl'a notāda

¶ Alia regula est quando proponitur aliqua propō et volueris scire an illa sit vera vel falsa, videas si illa propō sit resolubilis/ expo-

nibilis vel officialis. Qd scire potes p primū terminū mediatū in illa ppōne deinde exponatur si sit exponibilis. et si oēs exponētes sint vere. tunc ista propositio est vera. Et sic generaliter scitur veritas vel falsitas cuiuscūqz propōnis Uel resolvitur si sit resolubilis. et si eius resoluentes sunt vere. tunc propō dicitur vera. Ul si sit officialis officiatur si illius officiantes et si sint vere tunc illa propō est vera et si non sint vere. tunc illa est falsa. Et propō est vera qn̄ significat primarie sicut est. et est falsa qn̄ significat primarie sicut non est.

Primarium significatum.

¶ Primarium significatū propositionis est illud qd propositio significat precise ex communi institutione terminorum. et apprehenditur principaliter per totam propositionem et per nullam eius partem. Ut deum esse. est significatum istius. deus est.

Secundariū significatum est triplex.

¶ Significatum secundarium propōnis est triplex ¶ Uno modo qn̄ imponitur ppōni ex noua impositione: vt ista de⁹ est significaret hoiem esse asinū. et hoc secundarie. Secundo modo qn̄ propō signat secundarie quicquid sua singularis significat primarie. et sic omnis vniuersalis significat sua singularia: vt illa omnis homo est animal Tertio propositio significat secundarie quicquid sua pars significat primarie. vt illa homo est asinus significat secundarie hominem esse.

Dignū notatu

¶ Ulterius nota differentiam / inter propositionem resolubilem / exponibilem / et officialē: q est hec. Propositio exponibilis conuertitur cum vna copulatiua facta ex omnibus suis exponentibus sic q est bonum argumentum arguendo a propōne exponibili ad omnes eius exponentes et econtra. Uel bene sequitur. Deus est: et non potest esse quin deus sit: ergo necessarium est deum esse et econtra necessariū est deū esse: ergo deus est. et non potest esse quin deus sit. ¶ Sed propō resolubilis non conuertitur cum suis resoluentibus / nec officialis cum suis officialibus. Licet bene sequitur. hoc currit / et hoc est homo: ergo homo currit. Sed econtra non valet argumentum: qz non sequitur homo currit / ergo hoc currit. et hoc est homo qz añs potest esse verū et consequens falsū. ¶ Similiter ab officiantibus ad officiatū est 9ña bona. sed non econtra. Ut sequitur. hec propositio est necessaria. deus est / propter eius primariū significatum deum esse: ergo necessarium est deum esse. sed non econtra. vt necessarium deum esse ergo hec propositio est necessaria deus est / propter eius primarium significatum quia antecedens potest esse verum et consequens falsum. quia si nulla propositio foret adhuc deus esset.

¶ Insuper nota q qn̄ est aliquod dictum propōnis in sensu composito qd potest descendere de duabus propōnibus diuersis tunc illa est distinguenda penes hoc q illud dictum potest descendere de vna illarum propōnum vel ab alia. Et hoc generaliter accidit qn̄ in propōne sunt duo modi infinitiui: primus infinitiuus potest mutari in modum indicatiuum stante scdo vel econtra secundus infinitiuus potest mutari in indicatiuum stante pmo: vt in hoc exemplo. Possibile est vos scire necessarium esse nō necessarium. ista pōt officiari mutādo primū infinitiuū stāte scdo. vt sic. talis propō est possibilis. vos scitis necessariū esse non necessariū. propter eius primariū significatū: vos scire necessarium esse non necessarium. et sic propositio est falsa.

¶ Alio modo pōt officiari mutando scdm infinitiuū stante primo. hoc modo. hec ppō est possibilis. Uos scire necessariū est non necessariū propter eius primarium significatū vos scire necessariū est non necessariū. et sic est propō vera. qz eius officiantes sunt vere. Et ita faciendū est in omni propōne in sensu cōposito vbi in dicto sunt duo modi infinitiui.

¶ Similiter distinctio accidit si in dicto propositiōs

sit unus infinitiuus et duo acti qz vel primus actus potest mutari in ntm̄ stante scdo. Uel scds actus pōt mutari in ntm̄ stante primo: vt hic possibile est canem comedere panem sic officiatur. Si primus actus mutetur in ntm̄ stante scdo. illa propositio est possibilis. canis comedit panem: propter eius primarium significatuz canem comedere panem. et sic est vera. Alio modo officiatur predicta propositio mutando scdm̄ actm̄ stante primo. et sic hec ꝓpositio est impossibilis. quia sic officiatur hec propositio possibilis. canem comedit panis. propter eius primarium significatum canem comedere panem.

Similiter. Possibile est vos scire A.

Et sic a ista ꝓpō deus est mutando primū actm̄ in ntm̄ sic est vera. ⁊ sic officiatur hec ꝓpō est possibilis. vos scitis a. ꝓpter eius primariū significatum. vos scire a ⁊c. mutando scdm̄ actm̄ stante primo ista propositio est falsa sic officiando: hec propositio est possibilis. Uos scit a. propter eius primarium significatū vos scire a ergo. ⁊c. capiendo illum terminū vos in actō casu: et illum terminum seu litteram a in nominatiuo casu. ⁊c.

In super notandū est. q̈ illa trimembris diuisio

termini mediati in terminum resolubilem / exponibilem / et officialem. non est ex opposito assignata / sed membra coincidunt: qz diuisio datur ex opposito: quādo nihil qd̄ continetur sub vno membro continetur sub reliquo: vt diuisio propositionis in cathegoricam et hypotheticam qz nulla cathegorica est hypothetica: nec ecōtra. Diuisio non datur ex opposito qn̄ aliquid qd̄ continetur sub vno membro continetur sub reliquo sicut est in diuisione termini mediati. Nam idē est terminus resolubilis / exponibilis / ⁊ officialis in eadem propositione: ⁊ sic idē terminus continetur sub quolibet membro diuisionꝫ: vt patet de isto termino necessarium vt in illa propositione: necessarium est deum esse. que resoluitur hoc est deum esse et hoc est necessarium. Illa etiam potest exponi sic. deus est ⁊ non potest esse q̄n deus sit. Item potest officiari: hec propositio est necessaria deus est. propter eius primarium significatum deum esse. Similiter de illa possibile est hominem currere: ⁊ sic de similibus.

Item cauendum est probādo propositiones q̈ nō

sit saltus vltra terminos mediatos / sic q̈ secundus terminus mediatus non probetur ante primum sed primus terminus mediatus in ꝓpositione dꝫ primo ꝓbari. Unde non valet argumentū. Oīs homo incipit esse. ergo oīs homo iam est: ⁊ immediate ante hoc instans: qd̄ est pn̄s. oīs hō non fuit: vel e cōtra oīs homo iam est ⁊c ergo omnis homo incipit esse qz ille est saltus probando istū terminum incipit ante illud signum omnis. Sed sic debet hec propositio probari. homo incipit esse et nihil est homo vel incipit esse homo cum ille vel illa incipit esse ergo omnis homo incipit esse.

Itē nota q̈ ab ista regula a primo termino probabili

mediato debet fieri ꝓpositionis probatio. Excipiūtur hypothetice propositiones: vt animal currit si homo currit. Scdo ꝓpositiones in sensu composito: vt animal esse hoīem est necessarium. Tertio exceptiue. vt omnis homo preter sortē currit. Quarto in plurali numero: vt duo iohannes habent duo capita. Quīto exclusiue vt homo tantum currit. Sexto relatiue. vt quando relatiuum ponit a parte predicati et refertur ad terminum stantem discrete vel determinate a parte subiecti. vt homo currit qui est albus. ⁊c. Uersus.

Hypo. relaqꝫ. modal. excep. exclu. quoqꝫ plural.

Sequitur de obligationibus tractatus.

De obligationibus.

De obligationibus.

OBligatio est quedam ars mediante qua quis opponens potest ligare respondentē vt ad placitū suū respondeat affirmatiue vel negatiue ad propositionem sibi positam vel depositā. Et notandū ꝙ due sunt species obligationis .s. positio et depositio. Positio est quedā species obligationis mediante q̄ q̄s obligatus tenet r̄ndere affirmatiue ad propositionē sibi positā vel ad se admissam. ¶ Positio dr̄ duobus mōis .s. simplex ꝛ ꝯposita. Positio simplex est illa q̄ cadit super ꝑpōnem cathegoricā vt pono vobis. vos curritis. Positio ꝯposita est illa q̄ cadit super ꝑpōnē hypotheticā. vt pono vobis vos curritis: ꝛ vos estis rome. Et in ista specie solū possibile est admittendum/ et impossibile est reijciendum atq̄ȝ negandum. *Regula notando.*

¶ Prima regula est hec. Om̄e vobis positum ꝛ a vobis admissum sub forma positi propositum situm a vobis fore tale quale fuit vobis positum vbi positum non repugnat positioni durā te tempore eiusdem obligationis est a vobis concedēdum: vt pono vobis istum casum. hoc est risibile. admittatur. tunc ꝑpono vobis diuidere ꝯcedatur illud: q̄ȝ q̄ncū̄q̄ȝ ista vel alia consimilis proponitur durante tp̄e eiusdem obligationis est vobis concedenda.

¶ Secunda regula est hec. Om̄e formaliter sequēs ex posito est ꝯcedendū: vt pono vobis istū casum. vos estis hō. admittatur: ꝛ q̄ñ ꝑponitur ꝯcedatur idē. Deiñ ꝑponat̄. vos estis aīal. ꝯcedat̄: q̄ȝ seq̄t̄ formalit̄ ex posito vt sequitur. vos estis hō ḡ vos estis aīal ¶ Tertia regula est hec. Oē repugnās posito est negandum. vt pono istū casū. aliq̄s hō est risibilis admittatur ꝛ ꝯcedatur idē. tūc ꝑponitur: nullus hō est risibilis. neget̄. q̄ȝ est repugnās posito.

¶ Quarta regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito vel ꝯcesso vl' ꝯcessis / est a vobis ꝯcedendū: vt pono casū. Oīs hō est rome admittatur: et q̄ñ ꝑponitur ꝯcedatur idem. tūc proponitur vos estis homo concedatur q̄ȝ est verum et impertinens. Deinde propono vos estis rome concedatur q̄ȝ sequitur formaliter cum cōcesso. omnis homo est rome / vos estis homo ergo vos estis rome. Uel si ponatur vos curritis / admittatur et concedatur idem tunc proponatur. vos mouemini cōcedatur: quia sequitur ex positio formaliter sic vos curritis. ergo vos mouemini.

¶ Alia regula est illa. Omne formaliter sequēs ex posito cum opposito bene negati cū vel oppositis bene negatorum durante tempore eiusdem obligationis est a vobis concedendum. vt pono istum casum: Omnis homo currit. admittatur et concedatur idem: tunc proponatur. vos curritis neget̄. q̄ȝ falsum est et impertinens. tunc proponatur vos non estis homo. concedetur. q̄ȝ ex posito cum opposito bene negati: q̄ȝ sequitur. omnis homo currit: vos non curritis ergo vos non estis homo.

¶ Alia regula est illa semper ad impertinens respōdendum est secundum suā qualitatem: hoc est si sit verū et impertinens est concedendum / si sit falsum et impertinens est negandum. ꝛ si sit dubiū ꝛ impertinens est dubitandū. Et sciendū ꝙ impertinens est illud quod non sequitur ex casu neq̄ȝ repugnat casu. vt pono istū casum. Omnis hō currit admittatur et concedatur tūc proponitur. Uos estis homo ꝯcedetur. q̄ȝ est verū ꝛ impertinens ꝙ sit verum p̄ȝ. et ꝙ sit impertinens ꝑbatur. nō sequitur neq̄ȝ repugnat. ꝙ nō sequitur probatur q̄ȝ hoc argumentū non valet. Oīs homo currit: ḡ vos estis homo. neq̄ȝ repugnat q̄ȝ possūt simul stare ꝙ oīs homo currit: et ꝙ vos estis homo. ¶ Et pertinens est illud q̄d sequitur ex casu. neq̄ȝ repugnat casui. *Regl'a notando.*

¶ Alia regula est ista. Propter possibile positum nō

est impossibile ꝯcedendū/neqꝫ necessariū negandū. ¶ Alia regula est ista. duo cō=
tradictoria intra se contradicentia/nunqꝫ sunt simul ꝯcedenda :neqꝫ neganda in=
fra idem tempus obligationis. vt si a sit contradictoriū b: ⁊ econuerso. ⁊ vnū a/sit
omne a. et vnū b/sit omne b. tunc a et b nunqꝫ sunt simul concedenda neqꝫ negāda
¶ Item differentia est inter positum et positionem. Positio est illud quod cōpo=
nitur ex verbo designante actū ponendi cū toto residuo/vt pono vobis vos curri=
tis: hoc totum pono vobis. vos curritis est positio. Et positum est illud quod rema
net dempto verbo significante actum ponendi. vt pono vobis vos curritis solum
hoc vos curritis est positum. Duplex est positio vt in precedentibus patet scilicet
simplex et composita.

¶ Sed iam videndum est qualiter faciendum est ex

parte opponentis et ex parte rñdentis. Opus opponentis est arte ponere et propo=
nere propositiones quousqꝫ videat rñdentē male rñdere vel ad aliquod inconue=
niens deduci. ¶ Opus respondentis est sustinere posita et proposita ac prudēsa=
pienterqꝫ circūspicere ne videat̄ deduci ad aliqđ incōueniens. hoc est si positum
sit possibile admittatur. ⁊ si impossibile neget̄. Primum sophisma. ¶ Pono vobis
istū casū. vos nō estis positū est possibile. q2 pōt esse sicut illud sig̃t. iō admittat̄ de
inde ꝓponitur idem si negetur. ꝯtra. oē vobis positū et a vobis admissū. ⁊c̄. est cō
cedendū: sed vos negastis illud ℥ male respondetis huic dr̄ admittendo positū et
qñ ꝓponat̄ negetur. ⁊ qñ arguitur sic. vos negatis vobis positū. ⁊c̄. ℥ male rñdetis.
Dico q illa regula hꝫ intelligi vbi positū repugnat positioni. Pro quo nota q ex
oī positioni sequitur tertia esse. s. illū esse q̄ ponit. q2 sequitur ego pono casū pro ego sū
scđo illum esse cui ponitur casus q2 sequitur ego pono casum pro vos estis tertio
positū esse: q2 sequitur ego pono vobis casū. ℥ casus vel aliquid positum est et ꝓp=
terea qñ positū est. illū non esse qui ponit: vł illū nō esse cui ponitur. vel illud nō es
se quod ponitur. tunc positum repugnat positioni.

¶ Secundum sophisma. Pono vobis istū casū om=

nis homo est rome admittatur et concedatur. idē tunc ꝓponatur. vos estis rome
neget̄. q2 est falsū ⁊ impertinens. si ꝯcedatur. ꝯtra est falsū ⁊ impertinens. ℥ negādū q
sit falsū p3. ⁊ q sit impertinens ꝓbatur: nō sequitur neqꝫ repugnat. ℥ ⁊c̄. non sequitur oīs
Responsio. hō est rome. vos estis rome. neqꝫ repugnat. qñ pñt simul stare. deī ꝓponitur. vos
estis hō. negetur q2 ei9 oppositū est sequēs ex posito cū opposito bene negati. Nam
sequitur. oīs hō est rome. vos nō estis rome: ℥ vos non estis homo. Huic dicatur ad
mittendo positū. et qñ proponitur vos estis rome. negetur q2 est falsum et imper=
tinens. et quando proponitur. vos estis homo. negetur. q2 eius oppositum sequit̄
ex posito cum opposito bene negati.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. nulla

ꝓpō est vobis posita. admitto casū nego eundē. Propono. aliq̄ ꝓpō est vobis posi
ta. negetur: q2 repugnat posito. ꝯtra. hec est vobis posita: et hec ē aliq̄ ꝓpō. ergo ali
qua ꝓpō est vobis posita. Huic dicatur admittendo positū ⁊ qñ ꝓponitur neget̄
⁊ qñ vlteri9 arguitur ꝯcedatur ꝯña. et negetur aña pro vtraqꝫ eius parte.

¶ Aliud sophisma. pono vobis istum casum. omnis

homo currit admittatur ⁊ ꝯcedatur idē. tūc ꝓpono. hec ē falsa. oīs hō currit. si ne
getur. ꝯtra. vos negatis verū et impertinens ℥. ⁊c̄. Aña sic q sit verū p3: q2 rei ve=
ritas est aliq̄d qđ est hō non currit. ⁊ q sit impertinens ꝓbatur. q2 nō sequitur: oīs ho=
mo currit. ℥ hec est falsa. oīs hō currit. neqꝫ repugnat q2 pñt simul stare oīs hō cur=
Responsio rit et hec est falsa. oīs hō currit. tūc sic. hec est falsa. oīs hō currit. ergo non oīs hō
currit. Si ꝯcedatur. tūc illa est vera non oīs homo currit. q̄ p̄cise ⁊ ꝑmarie ⁊ adeq̄te
sig̃t q nō oīs hō currit. ℥ non oīs hō currit illa ꝯña est bona: et aña est verū: et ꝯña
est a te ꝯcedendū: et ꝯña est oppositū positi. ℥ oppositū positi est ꝯcedendū: et ꝯña
est verum/ergo duo ꝯtraria sunt simul vera. Huic dicatur admittendo positum
et qñ ꝓponatur hec est falsa. oīs hō currit. concedatur. et qñ arguitur sic. hec est

vera non ois hō currit que precise et primarie sigt ꝙ ois hō currit. ergo non ois homo currit: ꝯcedatur ꝯña: et negetur añs pro minori.

¶ Aliud sophisma ponatur ꝙ homo est asinus. negetur positū: qꝛ est impossibile: ideo ponatur hoc mō. hō est asin⁹ est vobis positum admittatur: qꝛ est possibilis ⁊ ꝯcedatur idē. deiñ proponatur hō est asinus est a vobis ꝯcedendū. Si negetur. Contra formaliter sequitur exposito: ergo concedendū qꝛ sequitur homo est asinus est vobis positū, ergo homo est asin⁹ est a vobis ꝯcedēdum. Si cōcedatur. Contra. Casus est impossibilis et propter possibile positū non est impossibile ꝯcedendū: ergo non est concedendū. huic dicatur admittēdo positū et qñ ꝓponatur homo est asinus est a vobis concedendū. negetur. ⁊ tūc negetur argumētū scꝫ homo est asinus est vobis positū: ergo hō est asinus est a vobis concedēdū: qꝛ non debite arguitur: sed sic debet argui. homo est asinus vel vobis positum: ergo hō est asinus est vobis positum est a vobis concedendum. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istū casuꝫ Uos estis rome admittatur et ꝯcedatur idē. Deiñ ꝓponatur. vos estis rome in hoc instāti. Si ꝯcedetur. ꝯtra est falsū et impertinens: ergo negandū. ꝙ sit falsū patꝫ: ⁊ ꝙ impertinens ꝓbatur: qꝛ nō sequitur neqꝫ repugnat. non sequitur vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instanti. qꝛ posito ꝙ in fine istius hore vos sitis rome. et ꝙ in hoc instāti vos non sitis rome. iam añs est verū et ꝯñs est falsum. ꝙ vos estis rome in hoc instanti: qꝛ hoc instans non est. Si negetis. ꝯtra. vos negatis formaliter sequēs ꝓposito: ergo male rñdetis. añs sic. Nā sequitur formaliter vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instanti. huic dicatur admittendo positum: et quando proponatur. vos estis rome in hoc instanti. negetur: qꝛ est falsum et impertinens: et quādo arguitur sic. Omne quod est rome est rome in hoc instanti vos estis rome: ergo vos estis rome in hoc instanti concedetur ꝯña: et negetur maior ꝙ hoc instans non est: qꝛ repugnat posito. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis illud. ois homo est rome. admittatur ⁊ concedatur. Tunc quero vbi estis vos modo. Respōdeatur in loco vbi non repugnat me esse. tunc propono vos estis rome: concedatur: qꝛ sequitur exposito cum cōcesso: qꝛ sequitur. omnis homo est rome: et vos estis in loco vbi non repugnat vos esse: ergo vos estis rome. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono istū casum ꝙ aliquis istoꝝ currit: demōstrando pereꝫ istorū vos et me. admittatur. et sic ꝯcedatur idem. tunc propono: aliqͥs istoꝝ nō currit. ꝯcedatur: qꝛ est verū et impertinens deiñ ꝓponatur vn⁹ istoꝝ currit. concedetur. deinde proponatur: alter istoꝝ currit. concedatur: vt apparet: qꝛ est positum. Deinde proponatur. vterqꝫ istoꝝ currit. si concedetur ꝯtra vos ꝯcedetis eı⁹ oppositū: sed duo opposita nunqꝫ sunt simul concedenda: ergo male rñdetis. Si negetur. ꝯtra sequitur formaliter exposito cū ꝯcessis: ergo concedendum: quia sequitur. vnus istoꝝ currit: ⁊ alter istoꝝ currit: ergo vterqꝫ istoꝝ currit ¶ huic dicatur admittendo positum et qñ proponitur ꝙ aliquis istorū non currit concedatur: qꝛ est veru et impertinens. ⁊ qñ ꝓponitur: vnus istorū currit: cōcedatur: et qñ proponatur ꝙ alter istorū currit. negetur ꝓ ista cā: qꝛ ponitur sub alia forma ꝗ̄ fuit prius posita: vel negetur argumētū. cū sic arguitur vn⁹ istoꝝ currit ⁊ alt̄ istoꝝ currit. ergo vterqꝫ istorū currit. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam aliqua res non est hoc est possibile vt apparet: Si admittatur ꝓponatur idem. cōcedatur. deiñ proponatur ois res est. Si negetur. cōtra. impossibile positū. nō est necessariū negādū: sed hec est necessaria. ois res est. ergo negādo illā male rñdetis. Si negetur ꝙ est necessariū ꝓbatur sic. aliqͥ res est. ergo ois res est ꝓbo ꝯñam qꝛ si aliqua res est. ergo tm̄ vna est vel plures res sunt. et si tm̄ vna res est. ergo ois res est. ⁊ si plures res sunt. ergo ois res est. ergo a primo ad vltimū aliqua res est. ergo omnis res est. illa ꝯña est bona. ⁊ añs est necessariū. ergo et ꝯñs huic dicatur negando positum. qꝛ est impossibile. ¶ Et nota regulam ꝙ quelibet particularis et indiffinita in qua ponitur hoc verbum Sum, es, fui, ¶ Et predicat secundum adiacens et in Responsio.

Termini' tran scendentes

qua subiectū est termin⁹ trāscendēs equi pollet suo vniuersali subalterno ꝛ arguendo ab vno ad aliam est ɔ̄ña bona: vt aliqua res est: ergo omnis res est. aliqua res non est: ḡ nulla res est. Et isti sūt termini trāscendentes: ens vnū / res et aliqd Quot modis fallit hec regula: a particulari ad suū vniuersale. vbi hoc verbū est predicat secundū adiacēs quatuor modis. s. in terminis ampliatiuis. vt alicuius quantitatꝫ vos fuistis: ḡ cuiuslibet quantitatis vos fuistis. In obliquis. vt in aliq; loco vos fuistis: ḡ in oi loco vos fuistis In aduerbijs loci. vt alicubi vos fuistis ergo vbiqꝫ vos fuistis. ꝛ in predicatione indirecta. vt aliqđ animal estis ergo omne animal estis.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam. Vos differtꝫ

a chimera. Si admittatur proponatur idē: si ɔcedatur tūc ꝓpono vobis. Chimera est. Si negetur. ɔtra formaliter sequitur. vos differtis a chimera: ḡ inter vos ꝛ chimerā est aliqua differentia. Tūc sic inter vos et chimerā est aliqua differentia ergo chimera est: ergo a primo ad vltimum vos differtis a chimera: ergo chimera est. ¶ Huic dicatur negeꝛ positum: quia ex eo sequitur ꝙ chimera est. quod est impossibile.

Responsio.

¶ Unde notandū est ꝙ quando aliqua differētia vel

alietas ponitur inter duo extrema. videndū est vtrū illa duo extrema pn̄t simul esse in rerū natura vel non. Si pn̄t tūc bene pōt admitti. vt vos differtis ab āti xp̄o que bn̄ pōt admitti qꝛ vos et anti xp̄s potestis simul esse in rerū natura. Sed ista vos differtis a chimera. non potest admitti: qꝛ vos et chimera nōn potestis simul esse in rerum natura. Et nota ꝙ quelibet talis propō est impossibilis. Vos differtis a non ente: et vos differtis a chimera. ꝛc̄.

Sequitur de exclusiuis.

¶ Primum sophisma est istud. Pono casum. tantū

homo est leo. est vobis positum et maneat hec vobis posita et nulla alia admittatur ꝛ ɔcedatur idem. Tūc ꝓponatur hō est leo. est vobis vobis positū. Si ɔcedaꝛ ɔtra est repugnās posito ḡ negandū. Si negetur. ɔtra formaliter sequitur exposito Tm̄ homo est leo est vobis positū: ergo homo est leo vobis positum. ista consequētia est bona ꝛ ãñs est verū. et ɔ̄ñs sequitur ex ãñte: qꝛ hic arguitur ab exclusiua ad suū preiacens ergo ɔsequens est cōcedendum. Huic dicatur admittendo positum: qꝛ hoc totū tm̄ homo est leo est subiectum in illa propositione: tantū homo est leo est vobis positum. Et qñ proponitur hō est leo vobis positū: negetur: et negetur qđ sequitur. qꝛ repugnat posito. qꝛ non arguitur ab exclusiua ad suum preiacens. quia ille terminus tantum non tenetur exclusiue sed materialiter: quia est pars subiecti.

¶ Aliud sophisma. Pono ꝙ sortes credat vnā propo

sitionē esse verā et. p. eadem. et nemo credit ꝓpōnē esse verā nisi alter istorū. Admittatur et ɔcedatur idem ꝓpono tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnem esse verā. Si negetur. ɔtra. alter istoꝝ credit ꝓpōnem esse verā: ꝛ nihil nō alter credit ꝓpōnem esse verā: ḡ tm̄ alter istorū credit propōnem esse veram. pꝫ consequentia ab exponentibus ad expositum. Si ɔcedatur. ɔtra aliquid aliud ꝙ̄ alter istorū credit ꝓpōnē esse: qꝛ vterqꝫ istorum credit propositionem esse veram: ꝛ vterqꝫ istorū est aliquid aliud ꝙ̄ alter istorū: ḡ nō tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnem esse veram. ¶ Huic dicatur admittendo positum. Et qñ proponitur tm̄ alter istorū credit ꝓpōnē esse verā ɔcedatur. ꝛ qñ arguitur ɔtra hoc sic vterqꝫ istoꝝ credit ꝓpōnem esse verā ꝛ vterqꝫ istoꝝ est aliquid aliudꝙ̄ alter istorum: ḡ nō tm̄ alter istorū. ꝛc. ɔcedaꝛ ɔ̄ña ꝛ negatur ãñs ꝓ minore. ꝛ cā est qꝛ vterqꝫ istorū est alter istorū. ideo stant bene simul: tm̄ alter istorū credit ꝓpōnem esse veram: ꝛ vterqꝫ istorū credit ꝓpōnem esse veram vt patet per eius exponentes. sicut alter istorū est alter istorū. et neuter istorum est qui est alter istorū; ergo vterqꝫ istorū est alter istorum.

De copulatiuis et disiunctiuis.

¶ Sequitur de copulatiuis.

¶ Et nota q licet vtraq pars copulatiue sit cōcedē-
[d]a per se: nō tñ sequitur q copulatiua sit cōcedenda antecq̄ pponantur ambe par
[tes] vt pono istam. vos estis rome / admittatur tunc propono eandem concedatur
[q]ꝛ ē positū et admissum / et ista. vos sedebis in casu q sedeatis ē ꝯcedenda qꝛ ve-
[ru]ē et impertinens. tñ copulatiua facta ex illis ante ꝯcessionē vtriusq partis est
[n]eganda tanq̄ falsum et imptinēs: et ideo si primo et immediate post casū pro-
[po]natur vos estis rome ꝛ vos sedetis: negetur tanq̄ falsum et imptinens / ꝛ qñ ꝓ
[po]nitis vos sedetis negetur qꝛ repugnat posito cū opposito bene negati. Ideo vi
[de]ndū est qñ preponitur copulatiua vtrum vtraq pars sit possibile vel non vel si
[al]iqua pars repugnat alteri vel non / vel sint compossibiles vel non. vñ si possunt
[es]se cōpossibiles admittat̄ si non negetur vt ille possunt esse cōpossibiles vos est[is]
[ho]ie et vos sedetis sed ille non. vos estis hō ꝛ vos non estis hō: vtraq pars est possi
[bi]lis: et tñ partes ille non sunt compossibiles. et ideo negetur. ¶ Et nota q ōis co
[pu]latiua ex q̄ sequitur oppositū positi ē negāda / vt pono vobis vos curritis ꝛ nul
[la c]opulatiua est vobis posita. et maneat hec vobis posita: et nulla alia si admit-
[tatur] deinde pponatur nulla copulatiua est vobis posita. Si negetur ꝯtra sequitur
[for]maliter. nulla copulatiua est vobis posita: et vos curritis: ergo nulla copulati
[ua] est vobis posita. Huic dicatur admittendo positū: ꝛ qñ proponitur negetur. qꝛ
[pro]positum repugnat positioni.

¶ Aliud sophisma pono vobis. Aliquis homo est ro
[me] et nullus homo alius vel alia vobis est rome. admittatur si pponatur ꝯceda
[tu]r. tūc ppono vos estis rome. Si concedatur. Cōtra. illa est falsa. et non seqtur ex
[po]sito ergo est neganda qꝛ nō seqtur aliqs homo est rome: et nullus hō alius vel
[ali]a a vobis est rome: ꝫ vos estis rome: qꝛ in casu posito q vos non sitis: añs est ve
[rum] et ꝯñs est falsum: qꝛ prima pars antecedētis est vera. ꝛ q scd̄a sit vera ꝓbatur
[vi]delicet nullus hō alius vel alia a vobis est rome; qꝛ si aliqs ali⁹ a vobis est ro-
[me] ergo aliqs alius a vobis est: et vltra ergo vos estis. sed hoc repugnat casui. ꝫ
[...] Si negetur q vos estis rome ꝯtra. sequitur aliqs homo est rome: et nullus ali⁹
[a v]obis est rome: ꝫ vos estis rome. ¶ huic dr̄ admittendo positū: et qñ proponit̄
[vo]s estis rome negetur. qꝛ est falsum et imptiens. et negetur ista ꝯña. aliquis hō
[est] rome et nullus hō alius vel alia a vobis est rome / ergo vos estis rome qꝛ totū
[añ]s est verū et ꝯñs falsum in casu posito q vos non sitis. Responsio.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Et notandū q qñ ponitur aliqua disiūctiua vidē-
[du]m est vtrum vna pars illi⁹ sit possibilis vel non sit possibilis bene potest admit
[ti] et si vtraq pars sit impossibilis tunc non potest admitti.

¶ Alia regula est ista qñ ponitur aliqua disiūctiua cuius vtraq pars est vera: qñ
[cu]nq et vbicūq pponitur: prima pars est concedenda: vt pono illum casum. Vos
[esti]s homo / vel vos sedetis.

¶ Alia regula est ista. quādo ponitur aliqua disiūncti
[ua] cuius vna pars est vera et altera dubia: qñcūq proponitur pars dubia est du
[bi]tanda: et pars vera est concedenda. Siliter qñcūq ponitur aliqua disiūctiua
[cui]us vna pars est falsa et altera dubia / tūc pars dubia est dubitanda: ꝛ pars fal-
[sa] est negāda. Et si iterū proponatur pars dubia est cōcedenda. qꝛ sequitur ex posi
[to] cum opposito bene negati. et pono istam rex sedet et vos estis rome. Admitta
[tu]r deinde proponitur rex sedet / dubitatur quia est dubia et impertinens. Dein-
[de] proponitur rex sedet concedatur. quia sequitur expositio cum apposito bene ne
[g]ati / quia sequitur. vos estis rome vel rex sedet: sed non est ita q vos estis rome:
[e]rgo rex sedet.

¶ Alia regula est illa/quando ponitur aliqua disiū-ctiua cuius vtraqꝫ pars est falsa: et contingens quecūqꝫ pars p̄mo proponitur est neganda qꝛ est falsa ꝛ impertinens. et alia est concedenda : qꝛ sequitur ex posito v[illegible] si ponatur vos curritis: vel vos nō mouemini. admittatur. deinde si pponitur vos curritꝭ negetur qꝛ est falsum et imptinens: et tunc si pponitur vos non mouemini ꝯcedetur. qꝛ sequitur vos curritis: vel vos non mouemini: sꝫ vos nō curritꝭ ḡ vos nō mouemini. ¶ Aliud sophisma. pono vobis istā: vos curritis vl' vos mouemini: admittatur. deinde pponitur. vos curritis. negetur deinde pponitur. vos mouemini/ꝯcedetur deinde pponitur. vos mouemini localiter. Si ꝯcedatur. ꝯtra vos concedit ꝭ falsum et imptinēs ḡ male respondetis. Si negetur ꝯtra. Uos negatꝭ formaliter sequens exposito. ḡ male respondetis : qꝛ sequitur vos mouemini: ergo vos mouemini localiter. Huic dr̄. admittatur. ꝛ qn̄ pponitur vos curritis. negetur: qꝛ est falsum et imptinens. ꝛ qn̄ pponit̄ vos mouemini. ꝯcedatur: qꝛ est sequēs exposito: ꝛ qn̄ proponit̄. vos mouemini localiter. negetur qꝛ non sequitur: vos mouemini. ergo vos mouemini localiter.

¶ Alia regula est ista. quādoqꝫ ponitur aliqua disiū-ctiua: cuius vna pars est inferior: et altera superior/ tunc superior est ꝯcedenda [illegible] ad aliam partem respondendū est secundū suā qualitatē: vt pono istum casum sortes est homo/vl' sortes est animal. admittatur. deinde pponatur. sortes est animal. concedatur qꝛ est superior/tunc proponitur. sortes est homo. concedatur: qꝛ [illegible] verum et impertinens.

¶ Nota ꝙ quando ponitur aliqua disiūctiua cuius vna pars est sequens ad aliam illa pars que est sequēs est ꝯcedenda/ vt si ponit[ur] talis disiūctiua ꝙ antixp̄s est alb9/vel antixp̄s est coloratus. ista antixp̄s est colorat9 est concedenda. qꝛ est sequens exposito . qꝛ sequit̄ antixp̄s est albus/ vel antixp̄s est colorat9. ergo antixp̄s est coloratus. Et si pponatur antixp̄s est albus dubitetur: quia est dubium et impertinēs. Et quando ppōit antixp̄s est coloratus. concedatur. quia sequitur exposito.

Regl'a notāda.

¶ Sequitur de conuertibilibus.

¶ Notandū ꝙ quidam termini vel propositiones conuertuntur simpliciter/et quidem vt nunc conuertuntur. vt nunc: qn̄ cōuertūtur ex noua impositione vt ille terminus hō et asinus cōuertuntur vt nunc. si [illegible] asin9 imponatur ad significando risibile. Simpliciter qn̄ conuertuntur ex p̄rimaria significatione: vt hō est risibilis: et est ꝯn̄a bona ab vno ad reliquū ꝛ econtra. vt homo currit ergo risibile currit. Sꝫ contraposito ꝙ isti duo termini ꝯuertunt̄ hō ꝛ asinus. tunc facio vobis hoc argumentū: vos estis hō ergo vos estis asinus. Si negetur ꝯn̄a pbatur ab vno conuertibili ad reliquū ḡ bona: dicendū ꝙ hec regula h[abet] intelligi in his terminis qui cōuertuntur simpliciter ꝛ non vt nunc siue p accidēs qđ idem est. ¶ Et notandū est ꝙ ad hoc ꝙ termini vel propositiones conuertunt[ur] simpliciter requiritur ꝙ tantum valet vna q̄tum et reliqua . ꝛ ecōtra. ꝛ ꝙ termini eodem modo supponāt in vna sicut in alia. Ut pono ꝙ ille propositiones cōuertuntur vos estis homo et vos estis asinus. Si admittatur proponatur. idē si concedatur tunc pponatur: hec est vera vos estis hō/ꝯcedatur: qꝛ est verū et impertinens: tunc proponatur hec est vera vos estis asinus. Si negetur. cōtra sequitur ex posito cū ꝯcesso. ḡ ꝯcedendū qꝛ sequitur/ille due propositiones cōuertuntur. Sed hec est vera vos estis homo ergo hec est vera vos estis asinus. Si p̄mo ponatur vos estis asinus negetur. qꝛ hec est falsa et impertinens. Deinde si proponat̄ hec est vera. vos estis homo negetur. quia est repugnans que sequitur ille due propositiones conuertuntur . vos estis homo et vos estis asinus: sed hec nō est vera vos estis asinus. ergo hec non est vera. vos estis homo et sic de similibus.

Huic dicitur admittendo positum . Et quando proponitur hec est vera. vos estis

Obiectio.

Responsio.

Notandum.

Responsio.

homo concedatur. et qñ proponitur hec est vera / vos estis asinus negetur et qñ ar[g]uitur sic. iste due propositiones vos estis homo ergo hec est vera: vos estis asin[us] negetur consequentia. Et nota ꝙ propter nouam propositionem nõ est responsio [va]rianda.

Nunc determinandũ est qualiter respondẽduȝ est quando propositiones ponuntur esse simi[le]s vel dissimiles: ꝛ ſm istũ modũ loquendi ꝓpositiones sunt similes qñ simul sunt [ve]re vel simul false. Et sunt dissimiles quando vna est vera et alia falsa. Notãdũ [es]t ꝙ qñ ponuntur alique propositiones esse similes primarie sig͞ndo q̄ non possũt [es]se similes nisi solũ in veritate primarie sig͞ndo admittẽdus ē casus: et tũc vtraqȝ [pa]rs debet concedi qñ proponitur: vt pono vobis istas esse similes primarie signi[fic]ando deus est et vos curritis. admittatur et concedatur vtraqȝ pars quãdo ꝓ[po]nitur. Et qñ ponitur ꝙ alique propositiones sunt siles que non possũt esse simi[les] nisi solum in falsitate. admittendus est casus: et negetur / vtraqȝ pars quando [pr]oponitur. vt pono vobis istũ casũ ꝙ iste propositiones sunt similes: vos estis hõ[mo] vos estis asinus. admittendus est casus et negetur vtraqȝ pars qñ proponitur ¶ Sed quando ponuntur propositiones esse similes primarie significando q̄ pũt [es]se similes in veritate falsitate admittendus est casus. Et tunc ad primũ respon[de]ndũ est secundũ suam qualitatem. Et aliam sicut ad primã. Ut pono ꝙ ille due [pro]positiones sunt similes: omnis homo currit / et homo est rome. Si primo pona[tur] ois hõ currit negetur: qȝ est falsum ꝛ impertinens. ꝛ respendendum est ad aliã [sicu]t ad primã. Sed si primo ponatur ista homo est rome concedatur. qȝ est verũ [im]pertiens. Et respondendũ est ad aliam sicut ad istam. ¶ Et qñ ponũtur alique [pro]positiones esse siles que non possunt esse similes in veritate nec in falsitate: ne[ga]ndus est casus. vt pono ꝙ ille due propositiones sint similes. deus est. et hõ est [asi]nus: negetur casus qȝ est impossibilis.

¶ Pono ꝙ ille due propositiões sint similes prima[rie] significando [scilicet] Uobis concluditur et vos nescitis vobis concludi. admittatur. [ↄc]editur illud. Tũc ꝓpono vobis ↄcluditur. Si negetur tũc propono. vos nescitis [vo]bis ↄcludi. Si ↄcedatur. Cõtra iste due propositiones sunt similes vobis con[clu]ditur et vos nescitis vobis cõcludi: sed hec est falsa. et negata vobis ↄcluditur [er]go est falsa et neganda: vos nescitis vobis concludi sed vos ↄcluditis illã g̃ ma[le] respondetis. Sed negetur. vos nescitis vobis concludi. ꝓponatur ei[us] oppositũ [sci]tis vobis concludi. Si concedat[ur] / tũc sic: vos scitis vobis ↄcludi. et nihil scit ni[si] verũ ergo vobis ↄcluditur: qđ fuit negatũ a vobis in principio. ergo. ꝛc̃.

¶ Huic dicitur admittendo positũ / et quando propo[nitu]r vobis concluditur: ↄcedatur qȝ est vera qȝ sequit[ur] ex posito ꝙ sit vera ꝓbo qȝ [ill]e due ꝓpositiões sũt siles: vobis ↄcluditur et vos nescitis vobis ↄcludi: ergo ille [sunt] simul vere vel false: sed non possunt esse simul false: ergo sunt simul vere qȝ nõ [pos]sunt simul esse false. probo qȝ si possunt simul esse false tunc hec est falsa vos ne[sci]tis vobis ↄcludi: g̃ suũ oppositũ ē verũ vos scitis vobis concludi: tũc arguitur [sic] hec est vera. vos scitis vobis ↄcludi et nihil scitur nisi verũ: g̃ hec ē vera vobis [ↄcl]uditur: et prius dictũ est ꝙ sit falsa: ergo eadem ꝓpõ est vera et falsa. Ideo pa[tet] ꝙ ille propositiones non possunt esse similes nisi in veritate ideo vtraqȝ pars [est] concedenda.

¶ Pro quo nota ꝙ qñ ponũtur alique propositiones [es]se similes quarũ vna est affirmatiua et alia negatiua. Si expositio negatiue for[ma]liter sequitur affirmatiua tunc nõ pũt esse siles: nisi in veritate vt in exemplo [pre]dicto. Et si affirmatiua formaliter seq̃tur oppositũ negatiue tunc non pũt esse si[mi]les nisi in falsitate / vt patet in isto exemplo vos curritis. et vos non mouemini

Dignũ notam.

¶ Et nota q̄ q̄ncūq3 ponuntur aliq̄ propositiones esse similes admittendus c
casus si non ponitur ille terminus primarie significādo: q2 quecūq3 propositione
possunt esse vere significando secundarie.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis q̄ ille due ꝓpositi
nes. Deꝰ est et homo ē animal sunt dissimiles ꝑmarie significādo. Si admittat
ponat̄ idē. Si ꝯcedat̄ tūc ꝓpono deꝰ est: si ꝯcedatur tūc ꝓpono hō ē animal. Si
ccdetur. contra. iste due ꝓpositiones sunt dissimiles primarie significādo: ergo
vna est concedenda reliqua erit neganda: sed vos conceditis vtrāq3: ḡ male res
detis. Si negetur homo est animal. ꝯtra. propter possibile positū nō est necessar

Responsio. negandum: sed vos negatis necessariū ergo male respondetis. Huic dicatur n
gando positū: q2 est impossibile.

¶ Sophisma. Pono istas duas ꝓpōnes esse diss
miles homo est asinus. et quelibet propositio est similis illi/demōstrando ꝑ ly i
ꝓpositionē hō est asinus. Si admittat̄ ꝓponatur idē. tūc proponatur hō ē asin
negetur tūc ꝓponatur q̄libet ꝓpō est silis illi: negetur. ꝯtra ille due ꝓpōnes su
dissiles sed ista est negata. hō est asinus. ḡ altera illaꝝ est ꝯcedēda. s3 vos negat

Responsio. vtrāq3: ḡ male respondetis/si cōcedatur q̄ q̄libet propositio est similis illi. ista e
propositio ergo illa est similis illi: et sic eadem est similis et dissimilis / et vera
falsa. Huic dicatur negando positū: q2 est impossibile.

¶ Sophisma. pono q̄ ille propositiones sunt diss
les. ois homo currit. ⁊ q̄libet istarū est vera/demōstrādo ꝑ ly. istaꝝ oia singular
istius vniuersalis si admittatur/et sic propono. Ois hō currit/negetur/q2 est fal
et impertinens. tūc propono q̄libet istarū est vera demōstrando ꝑ ly istaꝝ sicut p
si negetur ꝯtra est ꝯcedenda ꝓbatur: quia sequitur ille ꝓpōnes sunt dissimiles
hec est illa falsa ois hō currit: ergo hec est vera/q̄libet istarū est vera: sed vos n
gatis illā: ergo male respōdetis. si ꝯcedatur q̄ q̄libet istarū est vera/ ergo illa v
uersalis est vera. et per consequens hec ꝓpō est falsa. s. quelibet istarum est ve
Huic dr̄ admittendo casū ⁊ q̄n ꝓponitur omnis homo currit/negetur. q2 ē fals
et impertinens ⁊ concedatur ista. sc3 q̄libet istarū est vera. et cū arguitur sic qu
bet istarū est vera: ergo si illa vniuersalis est vera/negetur ꝯñs/q2 añs potest e
verū in casu posito ⁊ ꝯñs falsum vt si ponatur q̄ omnes singulares illius vniue
salis significent secundarie q̄ deꝰ est vel q̄ hō sedet. tūc añs est verum. s. q̄ q̄lib
istarū est vera demōstrando oēs singulares vnius vniuersalis. ⁊ ꝯñs est falsum
q̄ omnis homo currit. q2 suum contradictorium est verum. s. aliquid q̄d est hō n
currit. vel ponatur iste casus q̄ non currūt plures hoīes q̄ꝫ sortes ⁊ plato. ⁊ q̄ il
vniuersalis non habet plura singularia tñ añs est verū q̄ quelibet illarū est ve
demōstrando oēs singulares illius vniuersalis. ꝯñs est falsum. s. omnis hō curr
q2 aliquis non currit per casum. Igitur ad hoc q̄ argumentū illud sit bonū op
tet sic arguere/quelibet istarū est vera demendo oēs singulares illius vniuersal
⁊ ille singulares significāt precise: et primarie et iste sunt oēs singulares quas i
la vniuersalis apta nata est habere: ergo illa vniuersalis est vera. Si sic argu
cōcedatur ꝯñ̄a/⁊ negetur añs pro minori. Nota q̄ vniuersalis dr̄ habere tot si
gulares quot apta nata est habere q̄n cuilibet supposito cōtento sub subiecto v
uersalis correspondet vna propositio singularis. Et hec de positione.

Depositio ē quedā species obligationis medi
Regula notāda. ante qua quis obligate tenetur respōdere n
gatiue ad propositionem sibi depositam. Et notādū est q̄ illa propositio est solu
admittenda in depositione cuius oppositum est admittendum in positione. E
primo sunt regule ponende, quilibet respōdens potest descendere si non ducat
ad aliquod inconueniens.

¶ Prima regula est ista. Omne mihi depositum et a me admissum sub forma depositi propositū scitum a me fore talequale fuit mihi depositum infra idem tempus obligationis est a me negandū: vt depono istū vos sedetis. admittatur deinde proponatur negetur: quia omne mihi depositū ꝛ a me admissum. ꝛc. est a me negandū.

¶ Alia regula est ista. omne repugnans aut formaliter ꝯtradicens deposito infra idem temp⁹ obligationis est ꝯcedēdū. vt depono casum. rex sedet. admittatur ꝓpō eundē negetur tunc propō nullus rex sedet ꝯcedo q͛ oē formaliter ꝯtradicens deposito est cōcedendū.

¶ Alia regula est ista. Omne antecedens ad depositū cū ꝯcesso vel cū ꝯcessis cū opposito bene negati vel cū oppositis bene negatorū est negandū. vt depono istū. Aliquis hō non currit. admittatur ꝓponatur idē negetur. tunc propono. vos estis aliquis hō. ꝯcedatur. q͛ est verū ꝛ imptinens. deinde propono vos non curritis negetur q͛ ista cū ꝯcesso pōt esse añs ad depositū sic arguendo. vos non curritis: et vos estis aliquis homo: ergo aliquis homo nō currit/ quod est depositum.

¶ Alia regula est ista. Omnis propō cuius contradictorium antecedit ad depositum cum ꝯcesso vel ꝯcessis cum opposito bene negati vel oppositis bene negatoꝝ est ꝯcedenda. vt depono vobis istā. Aliquis hō nō currit admittatur. ꝓponatur idē. negetur. deinde propono. vos estis aliqs hō. ꝯcedatur. tūc ꝓpono. vos curritis. ꝯcedetur: q͛ oppositū ei⁹ cū ꝯcesso añcedit ad depositum sic arguendo. vos nō curritis: ꝛ vos estis aliqs hō. g͛ aliqs hō non currit. ¶ Et notandū q͛ illud est imptinens in depositione qđ nec est depositū nec ꝯtradictorium depositi. nec añs ad depositū. nec cuius contradictoriū est ad depositum. Regl'a notāda

¶ Sophisma. Depono vobis istā. Aliquis homo nō est rome. admittatur. q͛ eius oppositū est admittendū in positione. deide ꝓpono vos estis aliqs hō ꝯcedatur/ q͛ est verū et impertinēs. propono/ vos estis rome. ꝯcedatur. q͛ eius oppositū cū ꝯcesso añcedit ad depositū. deinde propono/ q͛libet hō ē rome. si negetur ꝯtra vos negetis sequēs ex ꝯcessis g͛ male rñdetis. q͛ vos estis rome. si negetur ꝯtra vos negetis sequens ex ꝯcessis g͛ male rñdetis/ q͛ sequitur quilibet hō est rome. vos estis aliqs hō/ ergo vos estis rome. Huic dicatur admittendo depositum ꝛ qñ proponitur negetur. ꝛ si in primo loco ꝓponitur: vos estis aliqs hō ꝯcedatur: q͛ est verū et imptinens. et si tunc ꝓponatur. vos estis rome ꝯcedatur/ q͛ eius oppositū cū ꝯcesso antecedit ad depositū. Sed primo proponatur. vos estis rome. negetur: q͛ est falsum et impertinēs. et si ꝓponatur: vos estis aliquis homo negetur. q͛ illud cum opposito bene negati est añs ad depositum sic arguendo vos estis aliquis homo/ et vos non estis rome: ergo aliquis homo nō est rome.

¶ Sophismo. Depono vobis istam. Alique propositiones non sunt similes. admittatur. deinde ꝓponatur idē. neget̄. tunc ꝓpono oēs propōnes sunt similes: hoc est ꝯtradictoriū depositi ergo ꝯcedendū: deinde ꝓponitur alique ꝓpōnes sunt vere: hoc est verū et impertinens: ergo concedendum. deinde proponatur/ aliq̄ ꝓpōnes sūt false. si ꝯcedat̄. ꝯtra. illa cū ꝯcesso ātecedit. ad depositum: ergo est neganda. q͛ sequitur. aliq̄ ꝓpōnes sūt vere et aliq̄ sunt false: g͛ non oēs ꝓpositiones sunt siles. ¶ Huic dicatur admittendo depositum ꝛ qñ ꝓponitur oēs propōnes sunt siles. ꝯcedatur. et qñ ꝓponatur. aliq̄ propōnes sunt vere. ꝯcedatur. et qñ ꝓponatur. aliq̄ propōnes sunt false. negetur. q͛ ista cū ꝯcesso potest esse. añs ad depositum. Si in primo proponatur alique propōnes sunt false. concedat̄ et sic tunc proponatur aliq̄ propositiones sunt vere. negetur: quia est antecedēs ad depositum cum concesso. Responsio.

¶ **Sophisma. Depono vobis istā. Antichristus non** est albus. vel antichristus est coloratus. Si admittatur. tunc propono/ antixp̄s nō est alb⁹/ negetur. qꝛ pōt esse añs ad depositū. qꝛ qñcunqꝫ aliq̄ disiūctiua est deposita si aliqua eius pars ꝑponitur diuisim/ illa pars est neganda: qꝛ vtraqꝫ cathegorica est: añs ad depositū: deinde propono. antixp̄s est coloratus. negetur: qꝛ est añs ad depositum tūc propono antixp̄s est colorat⁹ si negetur/ cōtra sequitur ex concesso: ergo est cōcedēdū: añs sic ꝓbatur. hec est concessa. antixp̄s est albus: et hec consequentia est bona. antixp̄s est albus: ergo antixp̄s est coloratus. arguitur ab inferiori ad suū superi⁹. ergo. ꝛc. Si cōcedatur: ꝯtra vos cōcedetis añs ad depositū: ergo male rñdetis: ꝛ sic idē cōcedetis. et negatis infra idē tēp⁹ obiectionis. ergo male rñdetis: qꝛ seqtur formaliter antixp̄s est albus/ vel antixp̄s est colorat⁹. sꝫ antixp̄s nō est albus: ergo antixp̄s non est coloratus. ꝯña ptꝫ: qꝛ a tota disiūctiua ad alteram eius partem ita q̄ oppositum consequentis sumitur in minore. est cōsequentia bona. Huic dicatur negando depositum: qꝛ ei⁹ oppositum est vna copulatiua impossibilis que non potest admitti in positione/ ergo illa nō est admittenda in depositione. Et contradictoriū illi⁹ est vna copulatiua facta ex oppositis illarū partiū. scilicet omnis antichristus est albus. et nullus antixp̄s est coloratus quod est impossibile.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet** ꝛ aliqs hō sedet. ꝛ quelꝫ istarū est vobis deposita. demōstrādo per ly istarū istas tres propōnes. tūc proponatur quelibet istarū est vobis deposita. Si cōcedat. cōtra. vos cōcedetis depositū/ ergo male rñdetis. Si negetur. cōtra ille tres propōes sunt vobis deposite. ergo quelibet istarū est vobis deposita. ptꝫ ꝯña et añs est verū ergo et cōsequens. Huic dicatur admittendo depositū ꝛ distinguendo de ista propōne: quelꝫ istarū est mihi deposita vtrū sumatur in sensu collectiuo vel in sensu diuiso. Sensus collectiuus est q̄ oēs iste ꝑpōnes simul sūpte sint vnū depositū sensus diuisus est quelꝫ illarū proponū diuisiuū sūpta sit deposita. Si deponatur in sēsu collectiuo: tūc qñ ꝑponitur aliqua illarū ꝑpōnū. s. vel ista rex sedet. vel aliquis hō sedet/ vel quelꝫ istarū est vobis deposita. rñdendū est ad quālibet istarū sicut extra casū: qꝛ nulla illarū est deposita: sed aggregatū ex illis omnib⁹. si deponatur in sensu diuiso admittatur casus et negetur ista rex sedet/ qñ ꝑponatur. Siliter negetur ista. aliqs hō sedet: et negetur q̄ quelꝫ istarū est vobis deposita. qꝛ diuisū deponitur quelibet istarū est vobis deposita primarie. iō quelibet istarū est negāda Et qñ arguitur sic. vos cōcedetis depositū/ ergo vos male respondetis: negetur cōsequētia et dicatur q̄ hec regula hꝫ intelligi qñ ex casu non sequitur hoc fore positum.

¶ **Aliud sophisma. Depono vobis istum. aliquis ho**mo currit/ vel nullus hō q̄ est sortes currit. Si admittatur tūc ꝑpono. aliqs homo q̄ est sortes currit. hoc est oppositū depositi/ ergo cōcedendū. tūc arguitur sic. Aliqs homo qui est sortes currit/ ergo aliqs hō currit ꝯña est añs ad depositum. ergo negandū. Huic dicatur negando positū. oppositū depositi est impossibile et non admittendū in positione. Notandū est q̄ nihil est admittendū in depositione nisi impossibile et contingens ad vtrūlibet.

¶ De obiectionibus consequentiarum

Consequentiarū obiectiōes quedā sunt mouēde ꝫ soluende. Unde primo supponit̄ hec regula arguendo ab inferiori ad suū superius cū negatione preposita non valet consequentia/ sed cōtra illā regulā. arguitur sic. si illa regula esset vera eadem ꝯña esset bona/ ꝛ nō bona: ꝓbatur/ et assigno istam consequentiam. Nullus homo risibilis

est/ergo nullus homo est. hec est bona qꝛ ex opposito cõsequẽtis sequitur oppositũ
antecedẽtis. Et ꝙ non valet probatur/qꝛ arguitur ab inferiori ad suũ superius cũ
negatione preposita. ergo non valet. Añs sic ꝓbatur. qꝛ oẽ se habens per modũ appo
sitionis vel additionis respectu alteriꝰ inferiꝰ est eo cui apponitur: sed subiectum
añtis se hꝫ per modũ appositionis respectu subiecti ꝯsequẽtis/ergo subiectũ añtis est
inferiꝰ ad subiectũ ꝯñs ⁊ per ꝯñs hic arguitur ab inferiori ad suũ superiꝰ cũ negati
one ꝑposita: ergo regula priꝰ supposita nõ valet/qꝛ hec est bona.

¶ Item arguitur ab inferiori ad suum superius cũ

negatione ꝑposita. non nullꝰ hõ currit/ergo non nullũ aĩal currit: ⁊ tñ illa ꝯña ẽ bo
na/ergo regula supposito non valet. Et ꝙ illa ꝯña sit bona ꝓbatur: qꝛ equiualet isti
cõsequẽtie: aliquis homo currit/ergo aliquod aĩal currit/q̃ est bona vt ptꝫ. Huic di
catur ꝙ illud allegatũ nõ est regula/sed illa est regula arguendo ab inferiori ad
suũ superiꝰ vna negatione preposita/non valet ꝯña de forma. Et ꝯña dr valere de
forma q̃ñ tenet in vno exemplo ⁊ i omni sibi simili. sed in aliqua sit bona/et nõ oĩs
sibi silis est bona tunc illa non valet de forma. Vñ q̃uis ista cõsequentia sit bona
nullꝰ hõ ẽ ergo nullũ aĩal est: tñ nõ valet de forma qꝛ ꝯña sibi silis non valet. nullꝰ hõ
currit: ergo nullũ aĩal currit. ⁊ tunc ad argumentũ. nullus hõ risibilis currit: ergo nul
lus hõ currit cõcedatur ꝯña/⁊ negetur ꝙ hic arguitur secundũ regulã ab inferiori
ad suũ superius. Et cũ dicitur. omne se habẽs ꝑ modũ appositionis vel additionis
respectu. ⁊c. Dicatur ꝙ idẽ allegatũ non est regula. Sed ista est regula. omne se ha
bens per modum appositionis inferius est eo cui apponitur. vbi illud appositũ nõ ẽ
terminus cõuertibilis. nec terminꝰ distrahens/nec terminus diminuens/nec ter
minus ampliatiuus: sed in proposito illud appositum est terminꝰ cõuertibilis. et sic
patet pro prima particula. Et pro secũda particula negetur ꝙ hic arguitur ab in
feriori ad suum superius. ille est homo mortuus/ergo ille est homo. quia ille termi
nus mortuus est terminus distrahẽs. Et vocatur terminus distrahens qui positꝰ
i parte predicati impedit subiectum supponere pro re existente. Pro tertia par
ticula negetur ꝙ hic arguitur ab inferiori ad suum superius/ille ethiops est albꝰ
secundum dẽtes/ergo ille ethiops est albus. Pro quarta particula ista consequen
tia non valet. filius tuus est contingens homo. ergo filius tuus est homo/nec illa:
ille est apparens asinus. ergo ille est asinus/nam hic terminus appositus est termi
nus ampliatiuus. Et dicitur terminus ampliatiuus qui potest predicare indiffe
renter de re existente/siue de re non existente.

¶ Item supponitur hec regula. Arguendo ab exclu-

siua ad suum vniuersale in terminis rectis/in terminis transpositis cum verbo
de presenti nõ ampliatiuo/in singulari numero est consequentia bona. Sed con
tra. si illa regula esset vera: eadem ꝯsequentia esset bona ⁊ nõ bona. et assigno vo
bis istud argumentũ. Tñ duodecim sunt apostoli dei. ergo oẽs apostoli dei sunt
duodecim: ꝙ hec sit bona patet per regulã. Et ꝙ nõ valet ptꝫ simpliciter: qꝛ totum
añs est verum: vt patet probando illud pluraliter. et cõsequẽs est falsũ vt ptꝫ per
suas exponentes. nam secunda exponẽs est falsa. Huic dicatur ꝙ non arguitur se
cundũ regulam: qꝛ regula non tenet nisi in singulari numero sed hic arguitur in
numero plurali: et ideo negetur ꝯña: ⁊ distinguatur tam de añte q̃ de ꝯñte simpliciter.
Nã añs põt ꝓbari ratione pluralitatis: et ratione alietatis. Si ꝓbatur ratione
alietatis est verũ sic ꝓbando. Duodecim sunt apostoli dei et nõ plures q̃ duode
cim sunt apostoli dei: ergo tantum duodecim sunt apostoli dei. Si probatur rõne
pluralitatis. añs est falsum sic probando. duodecim sunt aplĩ dei: et nulli alij q̃ duo
decim sunt aplĩ dei: ergo. ⁊c. nã secunda exponens est falsa. consequens similiter
est distinguendũ. eo ꝙ lÿ oĩs in consequente põt teneri diuisiue vl' collectiue. Si di
uisiue ꝯñs est falsum et hꝫ exponi sicut dictũ est. Si collectiue intelligitur. ꝯñs est
verũ ⁊ hꝫ resolui sic. isti sunt duodecim: et illi sunt oẽs apostoli dei/demonstrando
oẽs simul. ⁊ tñ valent ille due resoluentes quantũ iste due propositiões: aliq̃ sunt

apostoli dei: et nihil est de numero apostolorum dei: quin illud includitur in hoc aggregato. Et tunc probando antecedens ratione pluralitatis: ac tenendo ly omnes in consequente divisive non valet consequentia. Sed si antecedens probatur ratione pluralitatis et ly omnes tenetur collective consequentia est bona. quia consequens est ita verum sicut et antecedens: Similiter si antecedens probatur ratione alietatis qualitercunque ly omnis tenetur. consequentia est bona: quia sic antecedens est impossibile. Et sic patet responsio.

¶ Item arguendo a superiori ad suum inferius cum negatione preposita est consequentia bona. Sed contra. Illa consequentia non valet. Tantum animal currit: ergo tantum homo currit et hic arguitur secundum regulam. ergo regula non valet. Maior probatur sic: cum ly tantum est dictio habens vim negationis. Huic dicitur quod consequentia non valet. nec arguitur secundum regulam cum negatione preposita: quia ly tantum non est mera negatio. sed dictio habens in se vim negationis. de quibus non intelligitur regula sed cum mera negatione: et tunc patet quod regula est sana.

¶ Item regula est quod in omni exclusiva affirmativa predicatum stat confuse et distributive si sit terminus communis. Sed contra. tunc valet ista consequentia tantum sortes videt animal/asinus est animal: ergo tantum sortes vidit asinum. Et quod sit bona probatur: quia arguitur a termino stante confuse et distributive ad aliquod eius suppositum cum debito medio. ergo etc. Et quod non valet probatur: et pono istum casum quod sortes videat equum et nihil aliud. et nihil in mundo videat aliud animal quam sortem iam antecedens est verum et consequens falsum. ut patet per exponentes. Huic dicatur quod regula est sana. et negatur consequentia. nec arguitur a termino stante confuse et distributive nec debitum medium bene datur. sed sic habet dari. tantum sortes videt animal: hoc est videns animal. ergo tantum sortes est hoc videns animal quocunque demonstrato. quia debitum medium debet dari. ut hoc pronomen hoc sit subiectum/et hoc verbum est erit copula: et terminus distributus erit predicatum quod est ly videns animal: cum sit predicatum in exclusiva.

¶ In omni exclusiva affirmativa subiectum stat confuse tantum si sit terminus communis. Sed contra. sequitur bene tantum homo currit: et illi sunt homines: ergo ille currit vel ille vel illa. et sic de singulis. ergo ly homo quod idem est subiectum stat determinate non confuse quia contingit cum descendere ad sua singularia disiunctive. Huic dicatur quod regula est bona et concedatur consequentia facta. Ubi nota quod dictio non dicitur supponere determinate propter hoc quod contingit cum descendere ad sua singularia disiunctive: sed quia contingit cum descendere et ascendere similiter. quod non est verum in proposito: quia non sequitur ille homo currit: vel ille: et illi sunt homines: ergo tantum homo currit.

¶ Preterea regula est quod omnis exceptiva propria repugnat suo preiacenti. Sed contra. nam ex illo sequitur quod duo repugnantia possunt simul esse falsa. nullum animal preter equum est homo: et nullum animal est homo ista sunt simul falsa. et ista repugnant ut patet per regulam. Huic dicatur concedendo regulam. et similiter concedendo quod ista duo repugnantia possunt simul esse falsa. Ut illa duo vos statis et vos sedetis sed duo repugnantia non possunt simul esse vera. ¶ Sed contra ultimam particulam ista sunt simul vera. Vos differtis ab omni homine preterquam a vobis et vos differtis ab omni homine. et illa duo repugnant ut patet per regulam: ergo duo repugnantia possunt simul esse vera. Huic dicatur quod illa non repugnant: nec est ipsa exceptiva propria nisi cuius subiectum preiacentis stat confuse et distributive: sed subiectum eius assignati stat discrete. ergo etc.

¶ Item ab exceptiva negativa ad suam exclusivam affirmativam semper est consequentia bona et econtra. Sed contra. tunc valet ista consequentia nullus homo preter sortem currit: ergo tantum sortes currit. Sed quod illa consequentia non valet probatur. et pono quod sortes currat. ita quod nullus homo alius vel alia a sorte currit. cum hoc quod asinus currat sic antecedens est verum et consequens falsum. Huic dicatur concedendo regulam negando consequentiam et dicendo quod illa non est exclusiva illius exceptive. sed ista tantum sortes est homo masculus currens.

¶ Item supponatur pro regula quod si antecedens potest esse verũ sine ꝯñte. illa ꝯña non valet. Sz ꝯtra: quia tunc ista ꝯña non valet homo currit: ergo animal currit. Probatur et volo quod illa ppõ hõ currit/ quod est añs pmaneat per totam horã: et ꝯñs corrũpatur añ finem huius hore sic añs est verum sine ꝯñte. Huic dicatur quod illud suppositũ non est regula: sed illa est regula: quñ illud quod pmarie et adeqte sigt añs potest esse sine illo quod primarie et adeqte sigtur per ꝯñs non valet ꝯña. Et dicatur adequatum significatum cuz cuilibet termino in propositione correspondet aliquid in significato.

¶ Preterea supponit. quod arguẽdo ab actiua ad passiuam est ꝯña bona. Sz cõtra. tunc non valet ista ꝯña ois hõ videt hoiem ergo hõ videtur ab hoie. Sed quod nõ valet pbatur. et pono istũ casũ quod sint plures hoies. et ois hõ videat seipsũ solũ. sic añs est verũ et ꝯñs falsũ: vt ptz p exponẽtes. Huic dicat admittendo regulã dicẽdo quod nõ est suã passiua: sed illa ab oi hoie videtur hõ quia termini hñt eodem mõ supponere in actiua sicut in passiua. Sz in argumẽto ly hoie in añte ratione verbi stat cõfuse tm: sed in ꝯñte determinate. ¶ Un passiua istius pmitto tibi denariũ. est ista. a me tibi promittitur denari9. et siliter passiua isti9 ois hõ videt hoiem. est hec. ab omni homine videtur homo.

¶ Item supponitur hec regula. Arguendo a tota copulatiua ad alterã ei9 partem est ꝯña bona. Sz ꝯtra. tunc valet ista ꝯña: vos differtis ab hoie et ab asino: ergo vos differtis ab hoie: sed ista ꝯña non valet: quia añs est verũ et ꝯñs falsũ. Huic dr ꝯcedendo regulã et negatur ꝯña et distinguatur de añte vrũ ly et tenetur copulatiue vel copulatim. Si tenetur copulatiue añs est ipossibile et tunc est ꝯña bona. Si tenetur copulatim: tunc ꝯña nõ valet. nã añs est verũ vt ptz p exponentes sic vos estis et hõ et asin9 sunt: et vos non estis hõ et asinus: ergo etc. Nã hec non est regula a toto copulato ad alteram eius partem sed a tota copulatiua ad alteram eius partem.

¶ Item arguendo a parte disiunctiua ad totã disiunctiuã est ꝯña bona. Sz illa ꝯña non valet vos differtis ab asino: ergo vos differtis ab hoie vel ab asino. Sz quod non valet pbatur: quia añs est verũ et ꝯñs falsũ. Huic dicat admittendo regulã. et negat ꝯña facta et distinguatur de ꝯñte. Eo quod ly vel tenetur disiunctiue vel disiunctim. Si tenetur disiunctiue ꝯña est ita verũ sicut et añs illo modo. Vos differtis ab hoie vel vos differtis ab asino. et sic ꝯñs hz pbari per partes: et non ratione huius verbi differt. Si tenetur disiunctim ꝯña non valet sed añs est verũ et ꝯñs falsũ vt ptz p exponentes: et sic hz probari ratione primi termini probabilis. sed hec regula nõ tenet generaliter a parte disiuncti ad totũ disiunctũ Nã aliqñ tenet sic argumẽtũ. vos estis homo. ergo vos estis hõ vel asinus et aliqñ non tenet vt hic. vos estis asinus. ergo vos nõ estis homo vel asinus. Nota quod arguendo a parte disiuncti ad totum disiunctum vbi distributio vel negatio precedit non valet consequentia.

¶ Ab vniuersali ad suam singularem sine debito medio non valet ꝯña. Sz ꝯtra. hec est bona. ois sol lucet ergo iste sol lucet et tñ hic arguitur ꝯtra regulã: ergo regula non valet. Huic dicatur quod illud allegatũ non est regula sed hec est regula arguendo ab vniuersali affirmatiua ad suã singularẽ affirmatiuam sine debito medio. non valet consequentia de forma. Unde potest concedi quod pdicta ꝯña non valet de forma: tamen bene valet de materia.

¶ Item omnis propositio vera et affirmatiua ꝯuertitur cum seipsa dictione exclusiua addita totali predicato. Sed contra tunc ista ꝯña valet. hõ est asinus sigt sicut est: ergo hõ est asinus significat precise sicut est. Et quod ista ꝯña non valet patet: quia añs est verũ et ꝯñs falsũ. quod añs sit verum pbat ista. homo est asinus significat sicut est. nam ista significat hoiem esse et sic est: ergo si-

gnificat sicut est sic añs est verũ. Et q̄ ꝯña sit falsũ/ptꝫ p eius exponētes sic. homo est asinus. sig̃t sicut est. ⁊ non aliter q̄ est: qđ est falsũ. Huic dicatur admittendo regulã. et negetur ꝯña facta/nec arguitur fm regulã. sed sic argueretur/hõ est asinus. sig̃t sicut est. ergo hõ est asinus. est pcise significãs sicut est. Aliter põt huic rñdere. concedẽdo ꝯñam nõ tñ propter regulã/qꝛ nõ arguitur fm illã/sed qꝛ isti tres termini sicut est/precise sicut/⁊ nõ aliter q̄ est/cõuertũtur/⁊ cõcedendo q̄ ista ppõ hõ est asin⁹ sig̃t pcise sicut est et nõ aliter q̄ sicut est/sed nõ adequate ⁊ cõcedat q̄ hec ppõ sig̃t pcise sicut est. et hoc sic pbatur. hec sig̃t sicut est et non aliter q̄ sicut est. ⁊ ipsa pbans sic pbatur. qꝛ significat hoiem esse et sic est. et non aliter q̄ ẽ ergo ⁊c. Unde hec duo possunt cõcedi sicut nõ repugnãtes. hec sig̃t sicut ẽ. ⁊ hec sig̃t aliter q̄ est/vt ille conceduntur. vos amatis hominem. ⁊ vos amatis non hominem.

¶ Similiter illa regula. Arguẽdo ab inferiori ad suum superi⁹ sine negatione/sine distributione/⁊ sine aliq̄ dictione hñte vim negationis vł distributionis pposita est ꝯña bona. ſꝫ cõtra et hoc sequitur q̄ necessariũ est impossibile. sic aĩal esse hoiem est necessariũ. et aĩal esse hoiem est impossibile. ergo necessariũ est impossibile/qꝛ aĩal esse hoiem est necessariũ ptꝫ p ei⁹ officiantes/qꝛ asinũ esse hoiem est impossibile. ergo aĩal esse hoiem est impossibile. ptꝫ ꝯña. arguitur ab inferiori ad suũ superi⁹ sine negatione sine distributione ⁊c. añs ptꝫ de se. Huic dicatur admittẽdo rñam/et negetur argumẽtũ. ⁊ distinguat̃ de añtetẽ p maiori q̄ p minori: vtrũ tenetur in sensu ꝯposito vł in sensu diuiso. si vtraq̃ tenetur ĩ sensu diuiso. sic maior est falsa: vt ptꝫ p resoluentes et maior tenetur in sensu composito/et minor in sensu diuiso. non valet ꝯña. sed añs est verũ ⁊ ꝯña falsũ. ⁊ cũ arguitur sic. asinũ esse hoiem est impossibile/ergo aĩal esse hoiem est impossibile negatur ꝯña/⁊ distinguatur vtrũ ꝯña tenetur in sensu ꝯposito vł in sensu diuiso. Si tenetur in sensu diuiso. cõcedat̃ ꝯña qꝛ tũc arguitur fm rñam. Si tũc arguit̃ sic ⁊ ꝯña tenet̃ in sensu cõposito nõ valet ꝯña nec arguit̃ fm rñam/qꝛ arguitur cũ īpedimẽto. s. cũ negatione pposita quo ad debitũ intellectũ. vñ concedatur ista in sensu cõposito aĩal esse hoiem est necessariũ et cõcedatur q̄ aĩal esse hoiem est impossibile in sensu diuiso.

¶ Item regula est. In omni cõsequentia bona et formaliter q̄cq̄d sequitur ad ꝯñs sequitur ad añs. Sed cõtra. hec ꝯña est bona. quadripedale est. ergo bipedale est. sed hic aliq̄d sequit̃ ad ꝯñs. quod non sequit̃ ad añs ergo regula non valet. Minor sic ad ꝯñs sequit̃ ista ppõ pedale est maxima eius medietas. qꝛ sequit̃. bipedale est/ergo pedale est maxima eius medietas. sed illa ppõ nõ sequitur ad añs. Nã illa cõsequentia non valet quadripedale est/ergo pedale est maxima eius meditas. Huic dicatur cõcedendo rñam et ꝯñam factã et negetur q̄ aliq̄d sequitur ad ꝯñs qđ non sequitur ad añs. Et dr̃ q̄ hec ppõ pedale est maxima eius medietas sequitur eodẽ mõ ad añs quo sequitur ad consequẽs. nã sequitur ad consequens secũdũ q̄ ly eius refertur ad ly bipedale ⁊ tũc sequitur ad añs/qꝛ hec consequentia est bonã quadripedale est/ergo pedale est maxima eius medietas. i. bipedalis

¶ Item contra istaꝫ regulaꝫ. in omni consequentia bona et formali. q̄cq̄d ad añs añcedit et cõsequens. Nã illa ꝯña est bona. pater est/ergo suus filius est. ⁊ tñ aliq̄d antecedit ad antecedẽs. qđ non antecedit cõsequens qꝛ illa propõ. filius est. antecedit ad antecedens/⁊ non ad consequẽs. nã sequit̃ filius ẽ ergo pater est. sed non sequit̃ filius est. ergo suus fili⁹ est. Huic dicatur cõcedendo regulã ⁊ cõsequentiã factã ⁊ dicitur q̄ illa propõ fili⁹ est antecedit ad consequẽs ipso modo quo illa: pater est añcedit ad consequens nam illa antecedit ad cõsequẽs secundũ q̄ ly suus refert ad ly pater. etiam sic. filius est antecedens ad consequẽs. Nã sequitur. filius est/ergo suus filius est. i. patris filius.

¶ Alia regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de pdicato infinito cũ cõstantia subiecti est ɔ̃ña bona. Sed contra illa ɔ̃ña non valet. Aliqua propõ nõ est vera cui⁹ cõtrariũ est falsũ/ ⁊ aliqua propõ est ergo aliqua propõ est nõ vera cui⁹ cõtrariũ est falsũ. nã añs est verũ pro maiori q2 eius oppositũ est falsũ et ɔ̃ñs est falsũ vt ptz ḡ rl'a nõ valet/ vl' nõ arguitur per regulã. Huic dicatur ꝙ idẽ allegatũ non est rl'a: sed illa est regula. A negatiua de pdicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cũ debitis circũstantijs: vt si pdicatũ non sit terminus multũ cõposit⁹ ⁊ specialiter ex termino relatiuo est cõsequentia bona: sed sic nõ est propõ. Silr̃ ista cõsequẽtia non valet Aliquis hõ nõ est pater qui genuit filium: et aliquis homo est non pater qui genuit filium. antecedens est verum et consequens falsum.

¶ Similiter supponitur hec regula: ꝙ qñ negatio postponitur signo et subiecto tunc facit illã ppõnẽ eq̃pollere illi q̃ ante aduentũ illius negatiõi a fuit ei⁹ cõtrariũ. Sz ɔtra illã arguitur. ex illa seq̄ret ꝙ nullũ aial est pbatur sic. nullũ aial aial est ḡ nullũ aial est. Añs pbatur / oẽ aial aial nõ est/ ḡ nullũ aial aial est/ ptz ɔ̃ña/ q2 hic arguitur ab eq̃pollẽte ad suũ eq̃pollens. Huic dicatur ꝙ negatio post posita signo ⁊ subiecto si mediate post ponatur termino distributo/ tunc facit illã propõnem eq̃pollere illi propõni q̃ ante aduentũ illi⁹ negatiõis fuit ei⁹ cõtrariũ/ et tũc negetur ꝙ nullũ aial est/ ⁊ etiã ꝙ nullũ aial aial est/ ⁊ tunc negetur ɔ̃ña cũ arguitur/ oẽ aial aial nõ est. ḡ nullũ aial aial est/ q2 non arguitur ab eq̃pollẽte ad suũ eq̃pollens: q2 negatio nõ postponitur immediate termino distributo sed sic argueretur. oẽ aial nõ aial est. ḡ. ⁊c̃. sed tũc añs est falsũ. Sz cõtra istã correctionẽ rl'e pbãdo ꝙ asin⁹ est ille hõ sic tñ aial est ille hõ. ḡ nihil non aial est ille hõ. ptz ɔ̃ña. q2 arguitur ab exponẽte ad scd̃ã ei⁹ exponẽtẽ. ⁊ vltra/ nihil non aial est ille hõ/ ergo nihil nõ idẽ aiali est ille hõ. ⁊ vltra nihil non idẽ aiali est ille hõ. ḡ oẽ idẽ aiali est ille hõ ɔ̃ña ptz p rl'am pri⁹ positã. ⁊ vltra/ oẽ idẽ aiali est ille hõ/ asin⁹ est idẽ aiali/ ergo asin⁹ est ille hõ. q̃ fuit intentũ. Huic dicatur cõcedendo pmã ɔ̃ñam/ et scd̃am/ ⁊ negãdo tertiã. ⁊ dr̃ ꝙ nõ arguit ab eq̃pollẽte ad suũ eq̃pollẽs cũ negatione post posita signo ⁊ subiecto/ sed solũ interponitur signo ⁊ subiecto ⁊ est pars subiecti ⁊ iõ nõ facit eq̃pollentiã/ sed sic arguitur/ nihil idẽ aiali non est hõ/ ergo oẽ idẽ aiali est ille hõ. sz iã añs est falsũ sicut ⁊ ɔ̃ñs/ et ɔ̃ña est bona. ¶ Itẽ ppõ de cõtingẽti ad vtrũlibet hz cõuerti per oppositas qualitates. Sed cõtra tũc valet illa ɔ̃ña cõtingit nullũ motũ esse hoiem/ ḡ cõtingit oẽz motum esse hoiem. q2 hic arguitur a cõuertente ad suã cõuersã sed illa ɔ̃ña nõ valet/ nã añs est verũ vt ptz per eius officiantes ⁊ ɔ̃ñs est falsum. Huic dicatur concedendo rl'am/ ⁊ tñ non est rl'a ꝙ oĩs propõ cõtingens ad vtrũlibet habet cõuerti per oppositas qualitates q2 tunc esset illa bona. Tu curris/ ergo tu nõ curris. Uñ in ppõito sic argueretur. cõtingit nullũ motũ esse hoiem/ ḡ contingit aliquẽ motũ esse hoiem. et sic est consequẽtiã bona. ⁊ ad particularẽ dr̃ ꝙ sufficit vniuersalẽ negatiuã conuerti in particularẽ affirmatiuã ⁊ non semper in vniuersalem affirmatiuam.

¶ Item a conuertente ad suam conuersam est consequentia bona sed cõtra tunc valet illa ɔ̃ña. Oẽ erit verũ/ ergo quoddã verũ erit. A. sed ista consequentia non valet. probatur. et pono ꝙ a sit illa propositio de⁹ est que iam est vera: et post hoc erit vera/ ita ꝙ illa post hoc nunq̃ erit A. iã añs est verũ: ⁊ patet per exponentes et cõsequẽs est falsũ/ vt patet per resoluẽtes. ¶ Huic dicatur concedendo regulam. Et negando cõsequentiã factam q2 nec arguitur a cõuertente ad suã cõuersam. sed sic hz argui. Oẽ verũ erit a/ ergo q̃dam futurũ verum est vel erit A/ quod est verum.

¶ Item regula est: ꝙ vniuersalis negatiua habet

cõuerti simpliciter. Sed ꝯtra. tũc valet illa ꝯña. nullꝰ hõ est mulier: ergo nulla mulier est hõ: sꝫ añs est verũ et ꝯñs falsum. Huic dicatur cõcedendo regulã: et negando cõsequentiã factã: qꝛ nõ arguitur debite: sed sic dꝫ argui. nullus hõ est mulier. ergo nulla mulier est homo masculus. ¶ Itẽ illa ꝯña non valet: nullus sortes fuit albus ergo nullũ albũ fuit sortes im̃pbatur in casu ꝙ sortes ꝑ aliquod tempus preteritũ fuit niger cum hoc ꝙ iam sit albus. sic añs est verũ et ꝯñs falsũ: vt ptꝫ per eorum opposita. ⁊ ibi cũ dicitur ꝙ arguitur per regulã vt apparet. Dicitur tñ ꝙ cõsequẽtia non valet. nec debite arguitur. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albus ergo nullũ preteritum album est vel fuit sortes. et iam consequens est verũ in casu posito sicut et antecedens.

¶ Nota ꝙ arguendo a conuertente ad suã conuersã

est ꝯña bona in cõuersione ꝑ accñs / sed non ecõtra nisi aliqñ forte grã terminoꝝ ⁊ materie. Uñ illa ꝯña est bona: oĩs hõ est albꝰ: ergo aliqđ albũ est hõ: sed ecõtra nõ valet. sic arguendo quoddam albũ est hõ: ergo oĩs hõ est albus. nã im̃pbatur in casu ꝙ sor sit albꝰ / et nullꝰ hõ aliꝰ a sorte sit albꝰ. ꝗ. ⁊c̃. Sed dr̃ ꝙ sufficit vniuersalem ꝯuerti in particularẽ affirmatiuã ⁊ nõ sꝫ particularẽ affir. in vniuersalem.

¶ Similiter arguendo ab inferiori ad suũ superius

sine aliq̃ impedimento est ꝯña bona. Sed ꝯtra: tũc valet ista ꝯña differẽs ab homine est: ergo differens ab illo hoĩe est demõstrãdo vos qꝛ arguitur ſm̃ regulã nam subiectũ in añte est inferiꝰ ad subiectũ in cõsequẽte. qꝛ qcq̃d est dr̃ns ab hoĩe ẽ dr̃ns ab illo hoĩe. sꝫ nõ ecõtra: ⁊ tñ ista ꝯña nõ valet vt ptꝫ: posito ꝙ ille hõ demõstratus in añte non sit. Huic dicatur ꝙ idẽ suppositũ non est regula generalis: sed fallit vbi terminꝰ hñs vim negationis est pars termini inferioris et superioris sed sic est in proposito. nã ly differens ab hoĩe est inferius ad ly differens ab illo hoĩe per regulam. Qñ terminꝰ inferior et superior cõponũtur cũ illo termino differens vł aliud tũc ꝯpositũ ex termino inferiori ⁊ differens vel aliud est superius ad ꝯpositũ ex termino superiori et differens vel aliud ex qua regula patet ꝙ differens ab hoĩe est inferior ad differens ab illo homine. Et tũc dr̃ ꝙ arguẽdo ab inferiori ad suum superiꝰ vbi terminꝰ hñs vim negationis non est pars termini inferioris et superioris deductis aliis impedimentis est ꝯña bona.

¶ Similiter regula est a superiori ad suũ inferiꝰ cuꝫ

negatione preposita aliqñ nõ tenet ꝯña: qꝛ impeditur qñ dictio hñs in se vim negationis est pars termini inferioris ⁊ superioris. Uñ dr̃ ꝙ vtraqꝫ regula est gñalis cũ debito medio: et sic arguendo differens ab hoĩe est. oẽ differens ab hoĩe est differens ab isto hoĩe: ergo differens ab illo hoĩe est. Debitũ mediũ aũt voco propõnem vniuersalẽ in qua terminus superior affirmatur de inferiori. In scđo argumento sic arguetur. nullꝰ differens ab hoĩe est. et oẽ differens ab hoĩe est differens ab illo homine: ergo nullũ differens ab illo hoĩe est.

¶ Similiter a superiori ad suũ inferius cũ negatio

ne vel distributione ꝓposita est ꝯña bona cũ debito medio sumẽdo debitũ mediũ vt prius. Exemplũ oĩs hõ currit: oẽ albũ est hõ / ꝗ oẽ albũ currit: sed sine debito medio non valet ꝯña: vt hic non valet. Oĩs hõ currit: ergo oĩs sortes currit. Aliter põt dici ꝙ primũ suppositũ non est regula sed ista. Arguendo ab inferiori ad suũ superiꝰ per se sine aliq̃ impedimẽto est ꝯña bona: sed in ꝓposito arguitur ab inferiori ad suũ superiꝰ per accñs: et sic nõ valet ꝯña sine debito medio. vñ inferius per accñs dr̃ illud ꝙ stat eẽ cũ hoc ꝙ suũ superius non sit vt posito ꝙ sortes ⁊ p. sint albi tũc albũ dr̃ illo mõ superiꝰ ad sortem ⁊ p. Sꝫ inferiꝰ per se est tale ꝙ non stat eẽ nisi suũ superiꝰ sit. et sic homo dicitur inferius ad animal.

¶ Finiunt regule consequentiarum.

¶ De mō dandi cōtradictoria/aliqua dāt notabilia

¶ Primo notādū est ꝙ qñ est aliqñ propō vniuersalis hñs aliquā particularem sibi cōtradicentē. reqrūtur ꝙ termini in eis supponunt cōtradictorio mō. hoc est ꝙ ille termin⁹ q̄ stat in vniuersali cōfuse ⁊ distributiue in particulari stabit cōfuse tm̄ vł determinate. Et ille termin⁹ q̄ in vniuersali stat cōfuse tm̄ in particulari stat cōfuse et distributiue sicut hic Ois hō est aial ⁊ aliqd qd̄ est hō nō est aial. Ex quo pꝫ ꝙ ille due non stant cōtradictorie. Ois hō hō est. et aliqd qd̄ est homo hō nō est/qꝛ secund⁹ termin⁹ homo in vtraqꝫ ppōe stat immobilitanter. id est non confuse distributiue.

¶ Item notandū est scd̄o/ꝙ qñ est aliqua propositio vniuersalis affirmatiua in qua sunt duo termini cōes ante p̄ncipale verbū si primus distribuatur et scd̄s nō tunc in eius oppositio negatio dꝫ poni inter illos duos termin⁹ vł signū vniuersale negatiuū: vt oppositū illius. ois hō hō est. est hoc aliquid quod est homo non hō est. ¶ Sed si sint duo termini communes ante principale verbū. quoꝝ vterqꝫ distrubuitur p signū vel affirmatiuū. tunc in eius opposito debet negatio poni post illos duos terminos. vnde oppositum istius. Ois hō ois hō est: et hoc aliquid quod est homo homo non est.

¶ Tertio notandum est/ꝙ si sint duo termini cōnes ante p̄ncipale v̄bū quorū vterqꝫ distribuitur p signū vniuersale negatiuum. tūc in ei⁹ oppositio signū vniuersale dꝫ poni inter illos duos terminos: vt oppositū isti⁹ Nullus homo nullus homo est. est hoc. aliquis homo nullus homo est.

¶ Item nota ꝙ si sit aliqua propositio non vniuersalis cuius subiectum est desiunctum ex duobus terminis. tunc eiuꝫ oppositum debet dari per negationē p̄positā toti. vt oppositū isti⁹. Sortes vł plato currit. est hoc Non sortes vel plato currit. et sic de alijs/

¶ Sequūtur regule modales. ¶ De equi pollentia

Ad cognoscendum earū equipollentias/quedam dantur regule. Quarum prima est hec

¶ Negatio p̄cedēs modū necessitatis mutat modū illū in modū possibilitatis. et dictū in cōtradictoriū. sic est enim equipollētia Uerbi grā. Non necesse est oēm hominē currere eq̄pollet huic. possibile est aliquē hoiem nō currere.

¶ Secunda regula est hec. Negatio precedens modum possibilitatis mutat modū possibilitatis in modum necessitatis ⁊ dictū in cōtradictoriū. Uerbi gratia Nō possibile est oēm hoiem currere. equipollet huic Necesse est aliquē hoiem currere.

¶ Tertia regula est hec. Negatio precedēs modum impossibilitatis mutat modū impossibilitatis in modū possibilitatis. et dictū cū eodē dicto. Uerbi gratia. Nō impossibile est oēm hoēm currere. eq̄pollet huic possibile est omnem hominem currere.

¶ Quarta regula est. Negatio subsequens modum necessitatis mutat modum necessitatis in modū possibilitatis remanente eodem dicto. verbi gratia. Necesse est non oēm hoiem currere equipollet huic. Impossibile est omnem hominem currere.

¶ Quinta regula est hec. Negatio sequens modum

possibilitatis non mutat modum sed dictū in ꝯtradictoriū: verbi gr̄a. Possibile est non oēm hoiem currere. eq̄pollet huic. Possibile est aliquē hoiem non currere

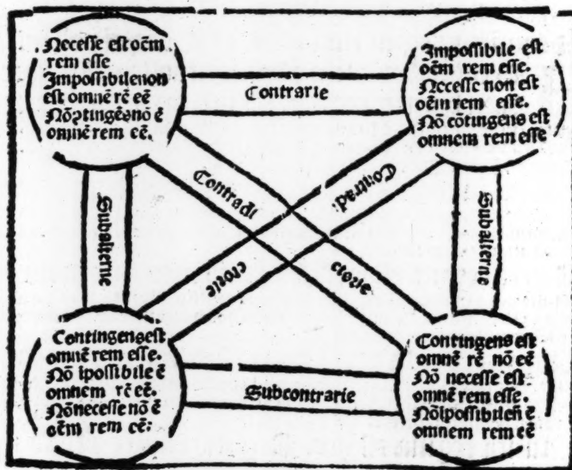
¶ Sexta regula est. negatio sequens moduʒ impossibilitatis et preposito dicto mutat modū impossibilitatꝭ in modū necessitatis manēte eodē dicto cū negatione vel sine negatione. vt impossibile est non oēm hominē currere. eq̄pollet huic. necesse est non oēm hominem currere.

¶ Septima regula. negatio sequens/tā dictum/ q̄ modū necessitatꝭ mutat illū in modū ipossibilitatꝭ/et dictū in dictū subalternum vt necesse est oēm hoiem non currere. eq̄pollet huic. impossibile est aliquem hoiem currere. et similiter huic. Necesse est nullū hominem currere.

¶ Octaua regula. negatio sequens modū et dictum possibilitatis non mutat modū. sed dictum in contrariū. vt possibile est omnem hominem non currere. Equipollet huic. Necesse est nullū hoiem currere.

¶ Nona regula est. negatio sequēs modum ⁊ dictū impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modū necessitatis ⁊ dictum in dictum subalternum. vt impossibile est oēm hominē non currere. equipollet huic Necesse est aliquem hominem currere.

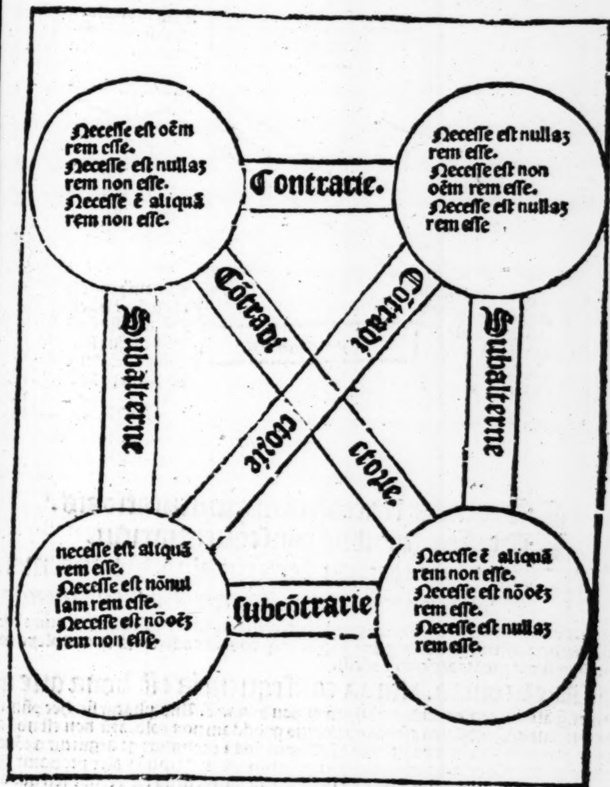
¶ Nota q̄ figura modalium ponitur in tractatu qui dicitur. Juxta hūc textū scd̄m equipollentias. ⁊ hoc in vndecimo argumento et hic similiter patet.

¶ Figura modi possibilitatis.

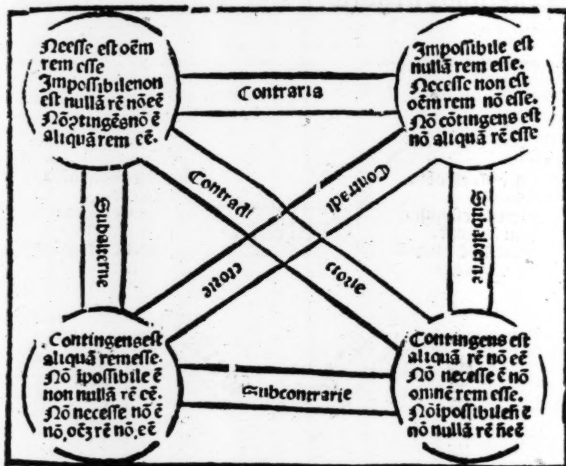
¶ Figura secunda modalium/in qua similiter plene patebit negatio precedens et sequens.

¶ Quomodo negatio mutat modum necessitatis.

¶ Figura modi necessitatis.

¶ Tertia figura de modalibus demõstrans quomodo negatio mutat modum possibilitatis.

¶ Sequitur tractatus argumentationis.

¶ De cõclusionibus consequentiarum.

Iuxta hũc textum factũ in libro Perihermenias ab aristotele edito. De qualibet re singulari in mundo existente dicitur alterum contradictorium: et de nulla re eorum dicitur ambo. i. affirmatio et negatio sequitur. ꝙ duo cõtradictoria incomplexa non possunt simul predicare cum eodem.

¶ Sed contra. aliqua consequentia est bona que nõ valet. & aliqua consequentia est bona et non bona. ꝛc̃. Aña ꝓbatur sic. hec ꝯña est bona. Quoddã albũ non est coloratũ: ergo quoddam non coloratũ non est non album et hec eadem non valet ergo. ꝛc̃. Et ꝙ sit bona probatur: qꝛ arguitur a cõuertente ad suã cõuersam per cõtraposi tionẽ: ergo bona. Et ꝙ nõ valet probatur ꝑpono istum casum ꝙ nullum albũ sit. tunc patet ꝙ antecedens est verum. sed qᷓ̃dam album non est coloratum qꝛ eius oppositum est falsum: scꝫ omne album est coloratum. Et ꝙ ꝯñs sit falsũ arguitur sic qꝛ eius oppositum est verum et necessarium: ergo ꝯñs est impossibile. Aña probatur sic. hoc est necessarium oẽ non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

¶ Ad istud respondetur ꝙ conuersio propositionum particulariũ negatiuarũ ꝑ ꝯtrapositionẽ non est generaliter trahenda in ꝯñã qꝛ nũꝗ valet ꝯña in particularib⁹ negatiuis. arguẽdo a ꝯuertente ad suã ꝯuersam ꝑ ꝯtrapositionẽ nisi qñ añs est impossibile vel ꝯñs necessariũ. Uñ non sequitur quidã hõ nõ est currens / ergo quoddã nõ currẽs nõ est nõ hõ mascul⁹ posito ꝙ null⁹ hõ masculus sit. iuxta argumentũ prius factũ. Seqˀ tñ hõ nõ est aĩal / ergo qδdam nõ aĩal nõ est nõ hõ. tñ nõ seqˀtur grã cõuersionis / sed qꝛ añs est impossibile. et sic de aliis.

¶ Dicendũ tñ in vniuersalibus affirmatiuis ꝯuersis per ꝯtrapositionẽ teneri creditur generalr̃ argumẽtũ. ꝑterꝗ in terminis trãscendentib⁹ cuiusmodi sunt tales termini. scʒ ens / vnũ res / ⁊ aliqd. Ut seqˀtur bene / omne albũ est coloratum / ergo oẽ nõ coloratũ est non albũ. tñ nõ seqˀtur oẽ ens est omne ens / ergo oẽ non ens est non ens. propter causã predictã / ⁊ sic ptʒ isto mõ qd gñaliter est dicendũ. Uñ videas decimũ argumẽtũ ⁊ inuenies plenius quid sit dicẽdũ de talib⁹ argumẽtis / ⁊ quomõ sit respondendũ ad illa.

¶ Secundo sic. hec est bona ⁊ hec est non bona. ergo ⁊c. Demõstrando istã. Exclusũ est exclusũ / ⁊ nihil aliud ꝗ exclusum est exclusum. ergo tm̃ exclusum est exclusum / ꝯña ptʒ ab exponentib⁹ ad expositũ. et silr̃ ꝯña est necessariũ sicut sua vniuersalis. scʒ oẽ exclusũ est exclusũ. Et ꝙ non valet probatur / qꝛ in oĩ exclusiua vera et affirmatiua ꝑdicatũ vere dr̃ de subiecto / et remouet̃ de opposito subiecti. sed in ista exclusiua predicatũ dicit̃ tam de subiecto ꝗ̃ de posito subiecti / ergo exclusiua falsa. Antecedens ꝓbatur pro minori / qꝛ oppositũ subiecti est exclusum / ergo hoc predicatũ exclusũ dr̃ de opposito subiecti / ⁊ istud est predicatũ exclusiue: ergo predicatũ exclusiue dr̃ de opposito subiecti / ergo. ⁊c̃. Antecedens ꝓbatur sic. qꝛ ille terminus nõ exclusum est exclusũ a predicatione isti⁹ predicati exclusum. et iste terminus non exclusũ est oppositũ subiecti: ergo oppositum subiecti est exclusum.

¶ Ad istud dicatur ꝙ argumentum est bonum. et negetur ꝙ predicatum istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. et quando arguitur sic / oppositũ subiecti est exclusum / ergo iste terminus exclusum dicitur de opposito subiecti. negetur argumẽtũ / nã dicto oppositũ subiecti est iste terminus non exclusum / qꝛ non dr̃ iste terminus exclusum de illo termino nõ exclusũ nec per ꝯñs de opposito subiecti cum solum ille termin⁹ nõ exclusũ sit oppositũ subiecti vel sibi synonym⁹. sʒ in ista propõne data dr̃ ille termin⁹ exclusũ de illo termĩo oppositũ subiecti / et non de opposito subiecti / cũ sic dico. ille terminus non exclusum est exclusum / non dicitur ille terminus exclusum de illo termino nõ exclusum sed de isto termino. ille terminus non exclusum: quod dicitur subiectum.

¶ Et conformiter contingit arguere et respondere de tali exclusiua. Tãtũ ens est ens. ille termin⁹ nõ ens (qui est oppositum eiusdem) est ens ꝗuis sit falsum ꝙ non ens est ens. sic falsũ est / ꝙ non exclusum est exclusũ. ⁊c ¶ Et si arguitur sic. ꝙ oppositum subiecti est exclusum / et non exclusum ẽ oppositũ subiecti / ergo non exclusũ est exclusum. ¶ Ad hoc dicatur quod si subiectum minoris scilicet non exclusum / qδ est oppositum subiecti sumatur materialiter non valet argumentum / cum in cõsequente nec sumitur significatiue. et per consequens hic mutatur suppositio. Si tamen subiectum minoris sumitur significatiue / tunc minor est falsa et eius contrarium est verum / videlicet exclusum est oppositum subiecti. Similiter per suam conuersionem / nec est inconueniens concedere quod exclusum est oppositum subiecti in suppositione personali vel significatiua. tamen non exclusum est oppositum subiecti in suppositione materiali / ita ꝙ ille sit sensus / videlicet ille terminus nõ exclusum est oppositum subiecti / tales enim termini secunde impositionis sunt nomina nominum que limitant suppositionem materialem / cuiusmodi sunt tales / nomen / verbum / dictio / subiectum et predicatum. et oppositum subiecti.

¶ Et si q̃ueratur quid excluditur per dictam exclusiuam aut quid includitur. sicut communiter solet queri. ponendo quod nihil excludatur nisi quod excluditur

per dictionē exclusiuā/scȝ tm̄ exclusū est exclusū.certū est ꝙ casus positus est ipossibilis:ꝗtum tn̄ ad cōclusionem dr̄ ꝙ excluditur ois talis p̄dicatio. Non exclusū est exclusum. Sicut quelibet talis includitur:exclusum est exclusum. Unde ꝓpter hoc dicitur dictio exclusiua:qr excludit in exclusiua vera et affirmatiua predicationē predicati de opposito sui subiecti.Sic enim dicto tm̄ homo currit: excluditur hec predicatio/quod nōest hō currit:sicut in hoc tm̄ homo non currit/excluditur hec p̄dicatio quod est homo currit.

¶ Tertio ad eandem conclusionem arguitur sic.

¶ Ista consequentia est bona.Sortes curret ⁊ nihil aliud a sorte curret:ergo tm̄ sortes curret et eadē non valet/ergo.⁊c̄.Et ꝙ sit bona ꝓbatur:qr arguitur ab exponentibus ad expositum/ergo.⁊c̄.Et ꝙ nō valet ꝓbatur:⁊ pono ꝙ sortes cras curret/ita ꝙ nihil qđ est ꝙ tempore sortis curret/et post corruptionē sortis generūtur noui homines/ita ꝙ illi currant in temporibus suis.tunc patet ꝙ prima pars anªcedentis est vera.Et ꝙ secunda pars antecedentis sit vera probatur.quia ei9 oppositum est falsum:videlicet aliquid aliud a sorte curret.vl'si aliqđ aliud a sorte/curret/sit plato.Tunc quero an plato erit in tempore sortis an non.Si erit in tēpore sortis tunc sequitur ex casu ꝙ nunꝗ curret.et per consequens nō erit verū aliud a sorte curret.Et si plato non erit in tēpore sortis/ꝗ nunꝗ erit aliud a sorte/quia ad omnem alietatem requiritur existentiam extremorum/et per consequens non pro illo verificatur ꝙ aliud a sorte curret:et per consequens secunda pars antecedentis est vera.et ꝙ consequens sit falsum probatur/qr quod non est nec quod erit sortes curret/ergo falsū est ꝙ tm̄ sortes curret. ¶ Item sequitur tm̄ sortes curret/ꝗ omne cursurum est vel erit sortes.consequentia patet ab exclusiua ad suum vniuersale in terminis.⁊c̄.est consequentia bona:sed consequens est falsum/ergo ⁊ antecedens.

¶ Ad istud dicatur.ꝙ argumentum primum nō valet:

nec arguitur ab exponentibus ad expositum:qr generaliter quelibet exclusiua debet exponi per negationem isto modo.tantum sortes curret:ergo sortes curret et nihil non sortes curret.Uel in secūda exponente si verbum sit ampliatiuū:sic debet exponi.vel quod non est vel erit sortes curret.Sed ꝙ secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

¶ Conformiter non sequitur.hoc instans erit instās

et nihil aliud ab hoc instāti erit instās:ꝗ tm̄ hoc istās erit instās denotādo vnū instās futurū.Sȝ scđa exponēs erit vl' qđ nō est hoc instās.vel erit hoc instās. vl' nō qđ nō est hoc instans.vel erit hoc instans ꝙ falsum est sicut exclusiua.

¶ Et conformiter sequitur de talibus.

Tm̄ A desinit esse propō vera.Et pono ꝙ A/nā sit propō vera et nūꝗ ante hoc fuit vera/nec vnꝗ post hoc erit vā.⁊ ꝙ B/nā nō sit vera.sȝ imediate añ hoc fuit vera in casu posito.seqtur dictā propōnē forte falsā.cū tn̄ sit verū nihil aliud ab A/desinit esse propō vera et sic de alijs.

¶ Nota expositionem talium propositionū. Alij tamē

exponūt tales propositiones sic.sortes curret.⁊ nihil aliud ꝗ quod est vel qđ erit sortes curret.ꝙ sit falsum.de multis enim verū ꝙ quilibet istorum in casu prius posito est vel erit aliud ꝗ est vel erit sortes/quorum nullum est verum ꝙ ille est vl' erit aliud a sorte.et sic de multis alijs. ¶ Sed tertio respondent alij dicētes ꝙ prima ꝯña est quelibet talis ꝯña est bona.et dicunt ꝙ ista in casu posito est vera tantum sortes curret.et negant istam ꝯñam ad qđ non est nec erit S.curret ergo.non tm̄ S curret.qr equipollens opposito exclusiue est hec.sortes non curret vel aliqđ aliud a sorte curret:quarū vtraqȝ est falsa in casu dato et negatur cōformiter istā ꝯñam.tm̄ sortes curret:ergo oē cursurū est vel erit sortes.sed hec est sua vniuersalis.omne quod curret cum sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel erit

sortes.et tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat respondens quā responsionē volu- lit suscipere et sustinere.

¶ Quarto ad eandem arguitur sic. Hec cōsequentia

est bona nihil aliud ab homine currit/ergo tm̄ homo currit.hec eadem non valet ergo:7c̄ q̄ sit bona ꝓbatur:q2 sequitur nihil aliud ab hoīe currit:ergo nullū currens est aliud ab hoīe.ꝯña patet a ꝯuertēte ad suā conuersā in conuersione simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoīe/ergo nullum currens est nō homo ꝯña patet:q2 ex opposito consequentis sequitur oppositū añcedentis:q2 sequitur aliq̄d currens est non homo:ergo aliquid currens est aliud ab hoīe/7 vltra nullū currēs est non hō:ergo nullū currens non est hō:ꝯña patet ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito est ꝯña bona. Tunc vltra nullū currens/ non est homo ḡ oē currens est homo ꝯña patet ab equipollente ad suum equipollens:ergo.7c̄.Et vltra omne currens est hō:ergo tm̄ homo currit.ꝯña patet ab vniuersali ad suā exclusiuā:et sic a primo ad vltimū nihil aliud ab homine currit/ergo tm̄ homo currit. ¶ Ideo pro ista ꝯña dicitur q̄ non valet.et pono q̄ nihil currat:tunc antecedens est verū et cōsequens falsum. Ad idem dicatur negando consequentiam et concedantur omnes consequētie intermedie vsq3 ad istam.nullū currens est non homo/ergo nullum currens non est homo.et negetur illa:quia non arguitur secundū regulam.sc3 ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito.sed in proposito non arguitur sic.et ideo consequentia non valet sed arguitur a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito/ergo.7c̄.

¶ Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequētia

est bona. Aliquid videns illū hoīem non est asinus/et ille est aliquis homo/ḡ aliq̄d videns aliquem hoīem non est asinus/et hec eadē non valet/ḡ.7c̄.q̄ sit bona ꝓbatur q2 arguitur ab inferiori ad suū superius cū negatione postposita et cum debito medio/ergo bona.Et q̄ non valet ꝓbatur.et pono q̄ ille hō demōstratus in añte nō videatur ab aliquo q̄ grā argumēti sit ꝑ.et q̄ sortes videatur ab asino 7 a nullo alio 7 q̄ nihil videat hoīem nisi asinus.iam pt3 q̄ añs est verū videlicet aliquid videns istū hoīem non est asin9:demōstrando vt pri9:q2 nihil videns istū hoīem ē asinus/q2 nihil videt istū hoīem per casum.7 minor pt3 ex casu 7 consequēs est falsum:q2 eius oppositū sequitur ex casu:videlicet omne vidēs hoīem est asin9 et per consequēs nō valet. ¶ Ad istud dicatur negādo primū argumētum:quia nō arguitur cū debito medio.sed sic debet argui aliquid videns istum hominē non est asinus.7 iste est aliquis homo visus ab aliquo/ergo.7c̄.

¶ Et conformiter talis est fallacia per singulos cas9

vt in genitiuo non sequitur.aliquis asinus illius viri non currit.et iste est aliquis vir: ergo aliquis asinus alicuius viri non currit:quia posito q̄ ille homo mōstratus in antecedente non habeat asinum et q̄ oīs asin9 currat .ideo oportet addere in minore q̄ ille est aliquis habens asinū. ¶ In datiuo non sequitur aliquis seruus seruiens huic homini nō est bonus:et ille est aliquis homo:ergo aliquis seru9 seruiens alicui homini non est bonus.posito q̄ quilibet seruus seruiens alicui homini sit bonus.7 q̄ huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruus. ¶ In accusatiuo non sequitur aliquis seruus odiens istum dominū non oditur a te 7 ille est aliquis dñs:ergo aliq̄s seru9 odiens aliquē dñm non oditur a te. Posito q̄d quilibet seruus odiens aliquem dñm odiatur a te.et q̄ illum hoīem non odiat aliquis seruus. ¶ In ablt̄o non sequitur.aliquis hō vtens hoc instrumento nō est prudens/7 hoc est instrumentū:ḡ aliq̄s vtens aliq̄ instrumento nō est prudēs posito q̄ hoc instrumentū demōstratū in añte nō sit visitatū.et q̄ oīs vtēs instrumēto sit prudens.iā añs est verū 7 ꝯñs falsū:iō illud erit mediū ad hoc q̄ valet ꝯña:7 hoc ē instrumētū visitatū ab hoīe.et iō addēda sunt talia media sic.aliq̄s asinus isti9 viri non currit.7 ille est aliq̄s vir hñs asinū/ergo.7c̄.Aliq̄s seru9 seruiens huic dño non

per dictionē exclusiuā/scʒ tm̄ exclusū est exclusū.certū est ꝙ casus positus est īpossibilis:ꝗ̄tum tm̄ ad cōclusionem dr̄ ꝙ excluditur ois talis p̄dicatio. Non exclusū est exclusum. Sicut quelibet talis includitur:exclusum est exclusum. Unde ꝓpter hoc dicitur dictio exclusiua:qr̄ excludit in exclusiua vera et affirmatiua predicationē predicati de opposito sui subiecti.Sic enim dicto tm̄ homo currit: excluditur hec predicatio/quod nōest hō currit:sicut in hoc tm̄ homo non currit/excluditur hec p̄dicatio quod est homo currit.

¶ Tertio ad eandem conclusionem arguitur sic.

¶ Ista consequentia est bona.Sortes curret ⁊ nihil aliud a sorte curret:ergo tm̄ sortes curret et eadē non valet/ergo.⁊c̄.Et ꝙ sit bona ꝓbatur:qr̄ arguitur ab exponentibus ad expositum/ergo.⁊c̄.Et ꝙ nō valet ꝓbatur:⁊ pono ꝙ sortes cras curret/ita ꝙ nihil qd̄ est ꝙ tempore sortis curret/et post corruptionē sortis generātur noui homines/ita ꝙ illi currant in temporibus suis.tunc patet ꝙ prima pars antecedentis est vera.Et ꝙ secunda pars antecedentis sit vera probatur.quia eiꝰ oppositum est falsum:videlicet aliquid aliud a sorte curret.vl̄ si aliq̄d aliud a sorte/curret/sit plato. Tunc quero an plato erit in tempore sortis an non.Si erit in tēpore sortis tunc sequitur ex casu ꝙ nunq̄ꝫ curret.et per consequens nō erit verꝫ aliud a sorte curret.Et si plato non erit in tēpore sortis/ g̃ nunq̄ꝫ erit aliud a sorte/quia ad omnem alietatem requiritur existentiam extremorum/ et per consequens non pro illo verificatur ꝙ aliud a sorte curret:et per consequens secunda pars antecedentis est vera.et ꝙ consequens sit falsum probatur/qr̄ quod non est nec quod erit sortes curret/ergo falsū est ꝙ tm̄ sortes curret. ¶ Item sequitur tm̄ sortes curret/g̃ omne cursurum est vel erit sortes.consequentia patet ab exclusiua ad suum vniuersale in terminis.⁊c̄.est consequentia bona:sed consequens est falsum/ergo ⁊ antecedens.

¶ Ad istud dicatur.ꝙ argumentum primum nō valet:nec arguitur ab exponentibus ad expositum:qr̄ generaliter quelibet exclusiua debet exponi per negationem isto modo.tantum sortes curret:ergo sortes curret et nihil non sortes curret.Uel in secūda exponente si verbum sit ampliatiuū:sic debet exponi.vel quod non est vel erit sortes curret.Sed ꝙ secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

¶ Conformiter non sequitur.hoc instans erit instās

et nihil aliud ab hoc instāti erit instās:g̃ tm̄ hoc istās erit instās denotādo vnū instās futurū.Sʒ scd̄a exponēs erit vl̄ qd̄ nō est hoc instās.vel erit hoc instās. vl̄ nō qd̄ nō est hoc instans.vel erit hoc instans ꝙ falsum est sicut exclusiua.

¶ Et conformiter sequitur de talibus.

Tm̄ A desinit esse propō vera.Et pono ꝙ A/iā sit propō vera et nūq̄ꝫ ante hoc fuit vera/nec vnq̄ꝫ post hoc erit vā.⁊ ꝙ B/iā nō sit vera.sʒ imediate an̄ hoc fuit vera ī casu posito.seq̄tur dictā propōnē forte falsā.cū tm̄ sit verū nihil aliud ab A/desinit esse propō vera et sic de alijs.

¶ Nota expositionem talium propositionū. Alij tamē exponūt tales propositiones sic.sortes curret.⁊ nihil aliud q̄ꝫ quod est vel qd̄ erit sortes curret.ꝙ sit falsum.de multis enim verū ꝙ quilibet istorum in casu prius posito est vel erit aliud q̄ꝫ est vel erit sortes/quorum nullum est verum ꝙ ille est vl̄ erit aliud a sorte.et sic de multis alijs. ¶ Sed tertio respondent alij dicētes ꝙ prima ꝯn̄a est quelibet talis ꝯn̄a est bona.et dicunt ꝙ ista in casu posito est vera tantum sortes curret.et negant istam ꝯn̄am ad qd̄ non est nec erit S.curret ergo.non tm̄ S curret.qr̄ equipollens opposito exclusiue est hec.sortes non curret vel aliq̄d aliud a sorte curret:quarū vtraq̄ꝫ est falsa in casu dato et negatur cōformiter istā ꝯn̄am.tm̄ sortes curret:ergo oē cursurū est vel erit sortes.sed hec est sua vniuersalis.omne quod curret cum sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel erit

sortes.et sic est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat respondens quã responsionẽ velit suscipere et sustinere.

¶ Quarto ad eandem arguitur sic. Hec cõsequentia est bona nihil aliud ab homine currit/ergo tm̃ homo currit.hec eadem non valet ergo:rc̃ q sit bona pbatur:qꝛ sequitur nihil aliud ab hoie currit:ergo nullũ currens est aliud ab hoie.ꝯña patet a ꝯuertẽte ad suã conuersã in conuersione simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoie/ergo nullum currens est nõ homo ꝯñs patet:qꝛ ex opposito consequentis sequitur oppositũ ãtecedentis:qꝛ sequitur aliqd currens est non homo:ergo aliquid currens est aliud ab hoie/ꝛ vltra nullũ currẽs est non hõ:ergo nullũ currens non est hõ:ꝯña patet ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de predicato finito est ꝯña bona. Tunc vltra nullũ currens/non est homo ergo oẽ currens est homo ꝯña patet ab equipollente ad suum equipollens:ergo.rc̃. Et vltra omne currens est hõ:ergo tm̃ homo currit.ꝯña patet ab vniuersali ad suã exclusiuã:et sic a primo ad vltimũ nihil aliud ab homine currit/ergo tm̃ homo currit. ¶ Ideo pro ista ꝯña dicitur q non valet.et pono q nihil currat:tunc antecedens est verũ et cõsequens falsum. Ad idem dicatur negando consequentiam et concedantur omnes consequẽtie intermedie vsqꝫ ad istam.nullũ currens est non homo/ergo nullum currens non est homo.et negetur illa:quia non arguitur secundũ regulam.scꝫ ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de predicato finito.sed in proposito non arguitur sic.et ideo consequentia non valet sed arguitur a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito/ergo.rc̃.

¶ Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequẽtia est bona. Aliquid videns illũ hoiem non est asinus/et ille est aliquis homo/ergo aliqd videns aliquem hoiem non est asinus/et hec eadẽ non valet/ergo.rc̃.q sit bona pbatur qꝛ arguitur ab inferiori ad suũ superius cũ negatione postposita et cum debito medio/ergo bona. Et q non valet pbatur.et pono q ille hõ demõstratus in ãte nõ videatur ab aliquo q gra argumẽti sit p.et q sortes videatur ab asino ꝛ a nullo alio ꝛ q nihil videat hoiem nisi asinus.tūc ptꝫ q ãñs est verũ videlicet aliquid videns istũ hoiem non est asinus:demõstrando vt prius:qꝛ nihil videns istũ hoiem ẽ asinus/qꝛ nihil videt istũ hoiem per casum.ꝛ minor ptꝫ ex casu ꝛ consequẽs est falsum:qꝛ eius oppositũ sequitur ex casu:videlicet omne vidẽs hoiem est asinus et per consequẽs nõ valet. ¶ Ad illud dicatur negãdo primũ argumẽtum:quia nõ arguitur cũ debito medio.sed sic debet argui aliquid videns istum hominẽ non est asinus.ꝛ iste est aliquis homo visus ab aliquo/ergo.rc̃.

¶ Et conformiter talis est fallacia per singulos casus vt in genitiuo non sequitur.aliquis asinus illius viri non currit.et iste est aliquis vir:ergo aliquis asinus alicuius viri non currit:quia posito q ille homo mõstratus in antecedente non habeat asinum et q ois asinus currat:ideo oportet addere in minore q ille est aliquis habens asinũ. ¶ In datiuo non sequitur aliquis seruus seruiens huic homini nõ est bonus:et ille est aliquis homo:ergo aliquis seruus seruiens alicui homini non est bonus.posito q quilibet seruus seruiens alicui homini sit bonus.ꝛ q huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruus. ¶ In accusatiuo non sequitur aliquis seruus odiens istum dominũ non oditur a te ꝛ ille est aliquis dñs:ergo aliqs seruus odiens aliquẽ dñm non oditur a te. Posito qd quilibet seruus odiens aliquem dñm odiatur a te.et q illum hoiem non odiat aliquis seruus. ¶ In abltõ non sequitur.aliquis hõ vtens hoc instrumento nõ est prudens/ꝛ hoc est instrumentũ:ergo aliqs vtens aliq instrumento nõ est prudẽs posito q hoc instrumentũ demõstratũ in ãte nõ sit vsitatũ.et q ois vtẽs instrumẽto sit prudens.tũ ãñs est verũ ꝛ ꝯñs falsũ:iõ illud erit mediũ ad hoc q valet ꝯña:s hoc ẽ instrumẽtũ vsitatũ ab hoie.et iõ addẽda sunt talia media sic.aliqs asinus istius viri non currit.ꝛ ille est aliqs vir hñs asinũ/ergo.rc̃. Aliqs seruus seruiens huic dño non

est bon⁹:et iste ē dñs cui aliquis seruus seruit.ideo.rē. Et ex isto satis patet φ nō
sequit̄ si particulares ɔuertātur sūt ꝓpōnes ɔuertibiles:φ vniuersales q̄ eis cor-
respōdent ɔuertantur:vt si ista ɔuertuntur:aliqs asin⁹ isti⁹ viri currit:et alicuius
viri asin⁹ currit.ꝛ tñ ista differunt.cuiuslibet viri asin⁹ currit/ꝛ qlꝫ asin⁹ viri currit
In negatiuis tñ propter negationis violentiā nō refert.vt idē est dicere null⁹ asi-
nus viri currit.ꝛ nullus viri asinus currit.

Sexto arguitur sic. Illa cōsequētia est bona. Pre-
cise sicut est sigt aliq̄ propō:ḡ ois ꝓpō est vera.et hec eadē nō valet/ḡ.rē.φ sit nā ꝓ
Primo arguit̄ sic A batur/ex opposito ɔñtꝫ seqtur oppositū añtꝫ ḡ.rē.qꝛ seqtur aliq̄ propositio non est
vera/ḡ ꝑcise sicut non est significat aliq̄ ꝓpō/vel nō sicut est sigt aliq̄ ꝓpō.φ est op-
Scđo arguit̄ b positū añtꝫ:cū oppositū exclusiue dꝫ dari per vnā disiunctiuā factā ex oppositꝭ par
tū exponētiū.Et φ non valet ꝓbatur.et pono φ multe sunt ꝓpōnes vere:et multe
false.tūc ptꝫ φ ɔñs est falsū.ꝛ añs verū ꝓbo/qꝛ precise sicut est sigt ista ꝓpō deus ē
ꝛ illa est aliq̄ propō:ḡ.rē.Item sic ois propō sigt sicut est cū ois propō significat q̄li
ter cunqꝫ sequitur ad illā.vt suppono/qꝛ iste hō est asin⁹ significat hoiem esse ꝛ per
consequens significat sicut est.et sic de qualibet alia propositione falsa /ergo preci
se sicut est significat aliqua propositio:ɔsequentia patet ab vniuersali ad suam ex-
clusiuam.

Ad istud dicatur principale argumētū est bonum.
Rñsio ad A. ꝛ negetur primū argumētū in oppositū:qꝛ arguitur ab inferiori ad suū superius
Rñsio ad B. a parte predicati cū dictione hñte vim negatiōis iō ɔña nō valet.et siliter nege-
tur scđm argumētū.nec est illa sua vniuersalis.videlicet ois propō q̄litercūqꝫ .rē.
sed hec q̄litercūqꝫ sigt aliq̄ propō.sic est q̄ est falsa/qꝛ ex ista seqtur precise sicut est
sigt aliq̄ propō φ est falsū ꝛ tñ ista vniuersalis.ois propō sigt sicut est ɔuertitur cū
ista exclusiua.precise signs sicut est aliqua propō:et ɔformiter sequitur.precise si-
cut est significat omnis propositio:ergo ois propō est vera.posito φ ois ꝓpositio ra
tione sue partis significat qualitercunqꝫ eius pars significat.sed hoc negato non
valet argumētū.

Similiter posito φ iste due propositiones sint om
nes ꝓpōes hō est.ꝛ hō est asin⁹.tūc ptꝫ φ ꝑcise sicut est sigt ois propō:et nō aliter q̄
est sigt ois propō:maior ptꝫ:φ hoiem esse sigt ois propō.et sic est sicut sigt ḡ.rē. mi
nor etiā ptꝫ cū eius oppositū sit falsū.videlicet sicut nō est sigt ois ꝓpō/qꝛ tūc sicut
nō est sigt ista propō/hō est q̄ est ɔtra ꝑmā viā.Ista enī hō est sigt secūdarie cesa-
rē esse corruptū sicut ista.de⁹ est rōne sui Vbi oē significabile sigt esse/ nō tñ ex hoc
sūt vere neqꝫ false solū ꝓpter primā ꝛ nō ꝓpter scđā significationē verificāt̄ ꝛ falsifi
cāt̄ ꝓpōnes.tñ rñdens eligat viā plus sibi placentē.

Nota φ iste terminus sicut aliquando stat sub ha
bitudine acti cas⁹.et sic idē est dicēdū.A sigt sicut est.i.ens veritatē seu significa-
tū φ vel q̄ es/ꝛ illo mō famose intelligitur.Alio mō stat sub habitudine ablatiui
casus.ꝛ sic est idē dicere.a significat sicut est.A significat modo quo est et isto mō
pōt ɔcedi φ ois propō sigt precise sicut est.qꝛ significat ꝑcise sicut eo mō quo est : si-
cut dicens:φ ego sedeo sicut vos sedetis.i.eo modo φ vos sedetis ego sedeo.Et ali-
qñ notat idētitatē i modo significādi:vt hoc A significat sicut hoc B significat.i.idē
dicere φ significat idē significatū φ B sigt.Et aliqñ dicit similitudinē in mō signi
ficādi.vt hoc A significat sicut B significat.i.simili mō q̄ B significat. Vñ in talib⁹
A significat sicut est.creditur φ hoc verbū est stat impsonaliter.Cuius grāmatici di-
cūt φ non tenet impersonaliter.nisi qñ tenetur pro pertinet vel interest vt ptꝫ mul
totiens.

Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona
Omne quod curret incipit incepit vel incipiet currere. sortes albus curret / ergo
sortes albus incipit incepit incipiet currere.ꝛ hec eadē nō valet:ergo.rē.φ sit bo-

sta pbatur. est syllogism⁹ in darij/ergo. rc. Et q̧ non valet pbatur/ 2 pono q̧ sortes iā currit/et añ hoc currebat ꝛ post hoc curret/ꝛ q̧ iam non sit albus. nec vnq̄ prius fuit albus. sed post hoc erit albus/et pono q̧ postq̄ cessauerit a cursu nunq̄ currat nec incipiet currere tūc ptꝫ q̧ maior est vera/et per eius exponentes ꝛ minor pbatur. qꝛ hoc currit demonstrando sortē et hoc est vel erit sortes alb⁹ / ergo. rc. patet ꝯña. a resoluentib⁹ ad resolutū/ꝛ q̧ ꝯñs sit falsū pbatur/qꝛ sortes alb⁹ nō q̄ incipiet currere. nec qui fuit sortes albus incipiet currere/cū nō sit alb⁹ nec ante hoc fuit albus. sed post hoc erit albus. per casum ꝛ per istud non incipit nec icipiet currere. quia per casum/cum semel cessauerit a cursu nunq̄ curret/ergo consequētia non valet.

¶ Ad istud dicitur negando consequentiā. nec est syllogism⁹ sed est ꝑalogism⁹. mutatur eni q̄d in ꝯ̄le ꝑ hoc adiectiuū albus q̧ significat qualitatē de qua non fit mentio in maiori. sed seq̄tur ex illis premissis q̧ aliquid qđ est sortes albus vel erit albus incipit incepit vel incipiet currere. Et ꝯformiter nō valet hoc argumētū q̄cq̄d currit curret. oīs hō currit/ergo omnis hō curret. Posito q̧ oīs hō exñs currat. ita q̧ post hoc aliquis hō generet̄ q̄ nunq̄ curret. hic mutat̄ eni ꝯ suppositio in minore ꝛ in ꝯñte siue in ꝯclusione: tñ in minore subiectū supponit pro presentibus ad bonū intellectū ꝛ in ꝯclusione indifferenter ꝓ p̄sentibus et futuris bñ tñ sequitur ex p̄missis q̧ oīs hō qui est curret. et nō valet argumētū Et conformiter q̄cquid fui heri hodie sum currēs fui heri/ergo currēs hodie sum posito q̧ iam sedeā.

¶ Aliter tamē potest responderi cōcedendo primam ꝯñā. nec tūc in casu posito añs est verū ꝛ ꝯñs falsū imo ꝯñs est verū ꝛ tūc tenet̄ pro vnica cathegorica. ꝛ dꝫ verificari ꝯiūctim mō vni⁹ cathegorice de disiūcto p̄dicato. vt sic hō incipit incepit vl' incipiet currere. hoc est vl' incipit icepit vel incipiet esse sortes alb⁹/ḡ. rc. tenēdo p̄mā viā sumit̄ ꝯñs pro vna disiūctiua fctā ex tribus cathegoricis/q̄bus equipollēt/sic ꝯñs est falsum.

¶ Octauo arguitur sic. Hec ꝯsequētia est bona. Vos creditis p̄cise q̧ aliq̄s hō decipitur. et ḡ aliq̄s hō decipit̄ hec eadē non valet/ḡ. rc. q̧ sit bona pbatur. oppositū ꝯñtis repugnat añti. nam ista duo formaliter repugnant. vos creditis p̄cise q̧ aliq̄s hō decipitur. ꝛ tñ null⁹ hō decipitur. qꝛ seq̄t̄ vos creditis p̄cise q̧ aliquis hō decipitur. et q̧ null⁹ hō decipitur/ḡ vos creditis p̄cise sicut nō est ꝛ per ꝯñs vos decipimi/ḡ vos creditꝭ p̄cise sicut nō est/ḡ aliq̄s hō decipit̄. ꝛ ꝑ ꝯñs p̄ma ꝯña est bona/qđ est oppositū alteri⁹ partꝭ. Et q̧ non valet probo et pono q̧ vos credatis precise q̧ aliq̄s hō decipit̄/ita q̧ nullus hō ali⁹ a vobis decipiat̄ tā añs est verū ꝑ casū. ꝛ ꝯñs falsū cū ei⁹ oppositū sit verū pbat̄ sic. nec vos decipimini. nec aliq̄s ali⁹ a vobis decipitur/et vos estis aliq̄s hō/ergo nullus hō decipitur. Maior pbatur sic. vos creditis precise sicut est/ergo vos non decipimini. Antecedēs pbatur sic. vos creditis q̧ aliquis hō decipitur. et sic est q̧ aliquis hō decipitur. ergo. rc.

¶ Ad istud dicatur concedendo cōsequentiam. et pro iprobatione admittatur cas⁹. ꝛ negetur q̧ vos nō decipimini. ꝛ ꝯcedatur q̧ aliq̄s hō decipit̄. Et q̄n arguitur sic. Vos creditꝭ p̄cise q̧ aliq̄s hō decipitur. ꝛ sic ē/ḡ vos creditis p̄cise sicut est. ꝛ ꝑ ꝯñs vos non decipimi. neget̄ ꝯña sicut non sequit̄ vos creditꝭ q̧ aliq̄s hō decipitur. ꝛ sic est q̧ aliq̄s hō decipitur/ḡ vos creditis p̄cise sicut ē qꝛ posito q̧ tm̄ sortes currit. et q̧ vos credetis precise. ꝑ currere. Sꝫ est intelligendū q̧ ad hoc q̧ argumētū valeret oportet addere istud mediū. ꝛ sic est q̧ iste idem hō decipitur quē vos creditis decipi q̧ non est verū. ¶ Aliter tñ solet r̄ndere magister negādo casum/q̧ ego credo precise q̧ aliquis hō decipit̄/qꝛ nō stat me credere aliquē hoiem decipi nisi credā ipsum aliter credere q̄ est. et sic cessat efficacia argumēti. nūq̄ tñ fiat consequentia bona et formalis generaliter vel specialiter. ideo non est magna cura.

¶ **Nono arguitur sic. Hec cõsequẽtia est bona. A iam** non est verum. sed immediate ante hoc A fuit verũ. ergo A desinit esse verũ: et hec eadẽ non valet ergo. etc. ¶ Qđ sit bona probatur: quia arguitur ab exponẽtibus ad expositũ/ ergo. etc. Et quod non valet probatur. Et capio horã elapsã cuius hoc instans sit vltimum instans demonstrando instans qđ est p̄sens. Et diuido istã horã in partes proportionabiles minores proportione dupla versus hoc instãs qđ est presens ita quod prima eius medietas sit prima pars proportionalis et prima medietas secunde medietatis sit secũda eius pars proportionalis. et prima medietas tertie medietatis sit tertia eius pars proportionalis. Et sic de aliis partibus vsque ad infinitum et volo quod A in qualibet parte impari: vt in prima/ tertia/ quinta/ sit verũ. et in qualibet parte pari: vt in secũda/ quarta/ sexta/ sit falsum. cum hoc quod A sit ista ppõ pars impar est fm computationem et quod instans qđ est p̄sens sit vltimũ instans istius hore in qua nunc A non sit verum. tunc patet in isto casu añs est verũ et ꝯñs falsũ. Et probo quod ꝯñs est falsum: quia A iam non est verũ/ nec immediate ante hoc fuit verũ/ et immediate post hoc non fuit verũ/ ergo A nõ desinit esse verũ. ꝯsequentia patet/ quia si A desinit esse verũ/ tunc vel nunc est verum: et immediate post hoc non erit verum vel nunc non est verum sed immediate ante hoc fuit verum quorum ambo sunt falsa. probatur quod immediate ante hoc fuit falsũ: ergo immediate añ hoc non fuit verum. et vltra: ergo falsum est quod immediate ante hoc fuit verum. minor argumenti vltimi arguitur sic. immediate ante hoc fuit pars par. et quãdocunque fuit aliqua pars par. A fuit falsũ: ergo. etc. Maiorẽ probo: quia immediate ante hoc fuit aliqua pars par. et nullũ fuit instans ante hoc quin inter illud et hoc fuit pars par/ ergo. etc. Minorẽ probo/ quocunque instante demonstrato inter illud instãs et instãs presens fuit tempus medium qđ tẽpus continebit tã partes pares quam impares/ ergo. etc. ¶ Item sic. si A immediate ante hoc fuit verum. et A immediate ante hoc fuit falsum: ergo duo contradictoria sunt simul falsa/ quia ista A est verum et nullũ a est verũ/ ergo per ꝯñs sunt simul vera. Et quod añs prime ꝯñe est verum probo/ quia eius prima pars ponitur in casu/ et secũdam partẽ probo. et quandocunque fuit pars impar fuit verum: et immediate añ hoc fuit pars impar. etc. ¶ Ad istud dicitur ꝯcedẽdo ꝯñã et ꝯñs in casu posito et quando arguitur sic. si a desinit esse verũ sequitur quod nũc est verũ/ et immediate post hoc nõ erit verũ. vel nũc nõ est verũ: et immediate ante hoc fuit verũ ꝯcedatur ꝯñã. et ꝯñã pro secũda parte. Et quando obiicitur sic. immediate ante hoc a fuit falsum/ ergo falsum est quod immediate ante hoc A fuit verũ. negetur ꝯñã/ sicut non sequitur. quod hec sit falsa. aliquis homo loquitur propter hoc quod aliquis homo nõ loquitur. nec sunt contradictoria immediate ante hoc a non fuit verum/ et immediate ante hoc a fuit verũ/ sed hoc est eius contrariũ non immediate ante hoc a fuit verũ. vbi negatio preponitur quod contradicit huic immediate ante hoc a fuit verũ et ideo ꝯcedatur quod immediate ante hoc A fuit verũ. et immediate ante hoc A nõ fuit verum. negetur tamen quod non immediate ante hoc A fuit falsum. Et pro hoc respondetur ad secũdum argumẽtũ quando arguitur sic. immediate añ hoc A fuit verũ/ et immediate añ hoc A fuit falsum/ ergo simul est verũ et falsũ negãdo ꝯñã: sed ꝯcedatur quod duo cõtradictoria fuerint vera sed nõ fuerint simul vera loquẽdo de simultate instantanea. Nã fm aliquos duplex est simultas. scilicet instantanea et temporanea. Temporanea est ad quã sufficit existentia pro eodem tẽpore fm diuisas partes. et isto modo concedo quod duo contradictoria sunt simul vera vel immediate ante hoc fuerint falsa simul. Simultas instantanea est ad quam requiruntur coexistentia pro eodem instãti. et isto mõ loquendi de simultate. negetur quod duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic patet solutio.

¶ **Duodecimo arguitur sic. Hec cõsequẽtia est bona** Contingit vos currere: ergo contingit vos non currere: quia propõ de ꝯtingenti ad vtrumlibet habet conuerti per oppositas qualitates. et arguendo a conuertente ad suã cõuersã est ꝯñã bona. et quod non valet probatur sic. et pono quod vos sitis. tunc patet quod añs est verum. et ꝯñs falsum. et quod añs sit verũ probatur: quia eius oppositum est falsum/ scilicet necesse est vos currere. Item impossibile est vos currere/ ergo contingit

Vos non currere. ptꝫ ꝯña a subalternãte ad suã subalternatã/ ⁊ ꝯñs est verũ in casu ꝙ vos nõ sitis cũ a pura priuatione ad habitũ impossibilis est regressio. et ꝯñs est falsum/ q2 eiꝰ oppositũ est verum scꝫ impossibile est vos currere/ ergo. ⁊c. ¶ Pro isto dicatur distinguẽdo de illo termino ꝯtingit: q2 aliqñ inuenitur ꝯuertibilis cũ illo termino possibile: et aliqñ cũ hoc v̓bo est supplens vicẽ ꝑ circũlocutionẽ huiꝰ verbi potest/ et est idem dicere ꝯtingens est/ et possibile est/ ⁊ ꝯtingit esse: ⁊ potest esse. Et isto modo oẽ qđ est possibile est contingens. vt contingit ꝙ deꝰ est. i. ipossibile ꝙ deus est. et isto modo propõ de contingenti subalternatur propositioni de necessario cũ eodẽ dicto vel synonymo. vt necesse est deũ esse/ et ꝯtingit deum esse subalternatur et illa contingit deum esse/ et impossibile est deũ esse contradicunt. Et siłr contingit deũ esse: et contingit deum non esse subcõtrariantur/ et ista contingit deum non esse: subalternatur huic impossibile est deũ esse. ⁊ quo ad equipollentias. De preposítione et postpositione negationis in istis modalibus dicendũ est sicut in ꝓpositionibus de inesse. vt patebit in proximo argumẽto: et isto modo dici solet. Contingens non valẽs ad oppositũ: q2 nec talis propõ de contingenti isto modo debet ꝯuerti per oppositas qualitates. Et quo ad conuersiones taliũ ꝓpositionum sic stantium in figura debent eadem regule obseruari: que obseruantur in propositionibus de inesse. vt contingit nullũ hominem esse animal: ergo contingit nullum animal esse hominem masculũ: et sic etiam fit conuersio per accidens. Conuersio per contrapositionem tenet in aliquibus/ sed non vniuersaliter nec est vera credo suppositio approbata a philosopho. In primo enim priorum recitat Aristoteles cõuersionẽ vniuersalis negatiue et particularis affirmatiue simpliciter ꝯuertuntur: ⁊ vniuersalis affirmatiue per accidens. Sed certe ibidem dicit ꝙ particularis ngatiua non conuertitur/ ⁊ ꝓpter hoc ꝙ alij volunt tenere cõuersionem per contrapositionem q̃uis nõ habeatur a philosopho. Dicit enim ꝙ vniuersalis affirmatiua et particularis affirmatiua debent conuerti per cõtrapositionẽ preterq̃ in terminis transcendentibus/ et hoc generaliter. vt bene sequitur. omnis homo est animal/ ergo omne non animal est non hõ: hõ est animal/ ergo quoddaꝫ non aial est non hõ. Nõ tñ sequitur omnis res est ens. ergo oẽ non ens est non res. Sed particularis negatiua nullo mõ debet conuerti saltem generaliter/ ⁊ ꝓpter hoc dicũt quidã ꝙ debet dici. Cati per ꝯtra/ ⁊ nõ Cato. verũ tñ cũ ꝯuersio per cõtrapõnẽ non sit generalis/ nec auctoritate fundata oportet istã extollere/ immo melius est per correctionẽ illiꝰ opinionis. dic Cati per contra/ aliꝰ corrigẽdo sic dicere sic fit cõuersio rara. vel aliter generalius dicere. Sic fit conuersio nulla q̃uis enim contingit dare tales ꝓpõnes ꝯuertibiles/ nõ tñ ꝯuertuntur ꝓpter aliquã ꝯuersionem. Et ista est leuior via inter alias/ Responsio. Ergo dicit ꝙ propõ de necessario vel impossibili et de ꝯtingenti debent ꝯuerti sicut cathegorica ratione sui dicti/ vt patet per Aristotelẽ primo priorũ. circa principiũ. vt necesse est deum esse sic dꝫ ꝯuerti/ ergo necesse est ens deũ esse. Impossibile est hoiem eẽ currẽs/ ergo impossibile ẽ currẽs esse hoiem/ ⁊ sic de alijs. Et sic cathegorica que est dictũ in propõe modali non põt cõuerti. vt ꝯtingit de particulari negatiua: tũc nec ipsa ꝓpõ modalis cuiꝰ est dictũ. Et sic ꝓpõ de necessario/ de ꝯtingenti ⁊ impossibile est illa que participat talẽ terminũ necessariũ contingens vel impossibile. Sꝫ voco talẽ propõnem necessariam/ contingentẽ/ vel impossibilem illã cuius significatũ primariũ est necesse/ contingens/ vel impossibile esse.

¶ Sed alio modo sumitur contingens ꝓut quod potest esse et non esse indifferenter.

Et talis est duplex/ ꝯtingens naturalis et contingens ad vtrũlibꝫ. Cõtingens natũ est determinare verũ vel falsũ. Cõtingẽs ad vtrũlibet est illud quod est indeterminate verũ: vel indeterminate falsum. Et voco illud determinate verũ pro aliquo instanti/ et non põt esse quin sit vel fuit verũ pro eodem instanti/ vt ista sunt determinate vera. Ego sum/ ego fui. Sol orietur cras. ¶ Determinate falsum est illud quod est falsum pro aliquo instanti/ et nõ potest quin sit vel fuit falsum pro eodem instanti/ vt ista. Ego nõ sum: ego nõ fui. Et ista dicuntur contingentia nata/ quia altera pars est semper determinata a natura/

¶ Indeterminate verũ est illud ꝙ est verũ pro aliquo instanti: et pōt esse ꝙ non sit verũ nec fuit verũ pro eodem instāti: vt ego currā pōt esse vera: ⁊ pōt esse ꝙ ista nec est nec erit vera ego currā. ⁊c̃. ¶ Indeterminate falsũ est illud qđ est falsũ ꝓ aliq̃ instāti: et pōt esse ꝙ nec est nec fuit falsũ ꝓ eodē instanti: vt ista. Ego nō scribā. ego nō ero eps: q2 si fuerit falsa erit indeterminate falsa / et talia dnr̄ ꝯtingentia ad vtrũlꝫ / q2 vtraq3 pars est indeterminata a natura. hoc verbũ ꝯtingit cōrñs ꝯtingenti isto mō dicto ꝯuertitur vel eq̃pollet huic v̄bo pōt. vt idē est ad istũ sensũ ꝯtingit me currere: et pōt esse ꝙ ego curro. vel ego non curro.

¶ Propositio ergo de contingenti primo modo dicta

nō habet cōuerti per oppositas qualitates: vñ ſm primũ sensũ nō sequitur: cōtingit me non currere, ergo contingit me currere.

¶ Sed propositio de contingenti secũdo modo dicta

hꝫ ꝯuerti per oppositas qualitates: et ſm istũ sensum seqtur ꝯtingit me nō scribere ğ ꝯtingit me scribere: ⁊ tũc foret tam añs q̄3 ꝯñs falsũ in casu posito: nec seqtur ſm istũ sensũ. impossibile est me scribere: ğ ꝯtingit me non scribere: q2 sic non subalternātur.

¶ Nota ꝙ conuersio per oppositas qualitates est q̄ñ

ad propōnem ꝯuersam sequitur aliqua propō cũ mō synonymo ⁊ dicto opposito vt ꝯtingit ad vtrũlꝫ me scribere: ğ ꝯtingit ad vtrumlibet me nō scribere.

¶ Undecimo sic arguitur. Hec consequētia est bona.

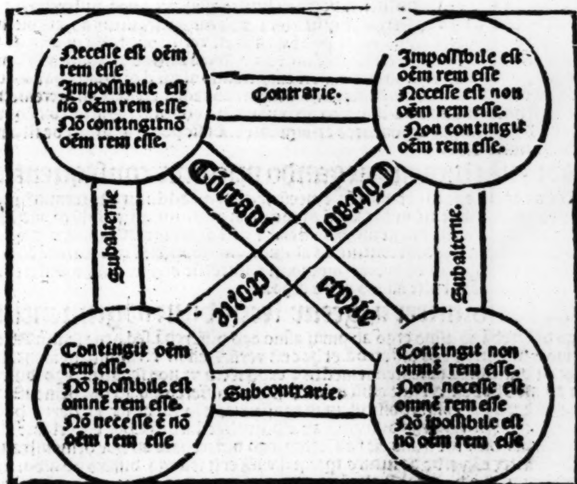
Impossibile nō ē vos esse asinũ: ğ necesse est vos esse asinũ. ꝙ sit bona ꝓbatur: q2 arguitur ab eq̃pollēte ad suũ eq̃pollēs. ⁊ ꝙ non valet ꝓbatur / añs est verũ ⁊ ꝯñs falsũ. ꝙ ꝯñs sit falsũ ptꝫ. et ꝙ añs sit verũ ꝓbatur: q2 hoc nō est vos esse asinũ: denotādo vos esse caprā / ⁊ hoc est impossibile: ergo impossibile nō est vos esse asinũ / patet ꝯña ad inferiori ad suũ superiꝰ cũ negatione post posita ⁊ cũ debito medio / ğ. ⁊c̃. ¶ Et ꝯformiter ꝓbatur ista ꝯña. Impossibile est nō vos eē asinũ / ğ necesse ē vos eē asinũ / q2 hoc est nō vos esse asinũ: denotando vos esse caprā: ⁊ hoc est impossibile / ğ impossibile est nō vos esse asinũ. ꝯña ptꝫ. et maior probatur sic. hoc non est vos eē asinũ: denotādo homo et capra ⁊ hoc est: ergo hoc est nō vos esse asinũ. Patet hec ꝯña: q2 arguitur a negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito cũ constanti subiecti: ergo est bona.

¶ Pro isto dicatur ꝙ in vtraq3 ꝯña potest ille termi-

nus impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nominatiuo casu: et resoluitur ratione istiꝰ propōnis in q̄ ponitur iste terminꝰ: nō eē asinũ / demōstrādo aliquā ꝓpōnē impossibile: ergo. ⁊c̃. Scđo circũlocutione vl' aduerbialiter. scꝫ rōne illius propōnis in qua officiatur. vt impossibile est vos esse asinũ: sic officiatur. talis ꝓpositio ē impossibilis. Uos estis asinus. ꝓpter eius primariũ significatũ vos eē asinũ: ğ. ⁊c̃. Et sic ponitur iste terminus impossibile pro illo termino non pōt esse. Et iste est sensꝰ Impossibile est vos esse asinũ. i. nō pōt esse ꝙ vos estis asinus. ¶ Si ergo primo modo accipiatur vtraq3 ꝯña potest ꝓbabiliter negari tā prima q̄3 secũda. vt impossibile nō est vos esse asinũ: ergo necesse est vos esse asinũ. Nec arguitur ab equipollē te ad suum equipollens sed hoc est suũ equipollens. Impossibile est vos non esse asinũ. ¶ Si secundo modo sumatur tunc vtraq3 ꝯña est bona / q2 añs vtriusq3 est impossibile: saltem si sit cōgruum. et sic distinctio est valde bona. Et videtur certe melius dicere ꝙ vtraq3 ꝯsequentia est negāda: ita qđ ly impossibile teneatur nominaliter: nec pōt teneri pro eo quod non potest esse: quia antecedens dictarum consequentiarum non debet officiari ratione incongruitatis in officiantibus: vt satis patet.

¶ Notandum est ꝙ si dicto: hoc est vos nō esse asinū potest esse suppositio simplex pro tali veritate. non vos esse asinum. et nunc ille est sensus. non vos esse asinum. est hoc. et sic foret propositio falsa deuotando qꝺcunqꝫ non est ista veritas. Uel potest esse suppositio personalis p ꝗcūqꝫ q̄n nō est vos es- se asinum. et sic foret ista propositio vera. quocunqꝫ existente demonstrato nec con tradicat ista in sensibus equipollentie. nullum impossibile est me esse asinum et im possibile est me esse asinum. Unde in equipollentijs debet negatio vniuersaliter preponi dicto propositiones: vt necesse est omnē rem esse et impossibile est omnē rem esse. Ista enim non equipollent Impossibile est animal non esse hoiem. et ne- cesse est animal esse hoiem: cū prima sit falsa et secunda vera. sed eq̄pollens primo est hoc necesse est omne animal esse hoiem. quod est falsum. Et sic de alijs est dicē dum ꝯformiter. ¶ Nota ꝙ q̄n tale determinabile ablatiui casus (in illo instanti/ vel in illa hora) venit ante hoc verbum incipit: tunc illud tale determinabile de- bet exprimi in prima exponente et non in secunda. Sed quando immediate se- quitur tunc debet exprimi in vtraqꝫ eius exponente. et sic ista propositio est ali- quo modo vera: et aliquo modo falsa.

¶ Hec est quarta figura modalium de qua fuit mentio.

Duodecimo arguitur sic Ista consequentia est bona. Sortes non excipitur. sed ois hō alius vel alia a sorte excipitur. ergo ois hō pter sortē excipit. qr arguitur ab exponentib⁹ ad expositū. Et q̄ nō valet pbatur. et pono q̄ sortes nō excipitur. ab actu currendi: ita q̄ ois homo alius vel alia a sorte excipitur ab actu currēdi. Jā isto casu posito añs est verū et ɔñs falsū quia ex ɔñte sequūtur duo ɔtradictoria/ ergo ɔñs est falsū. Añs sic. ex ɔñte sequitur q̄ sortes excipit/ et sortes non excipit/ q̄ scda pars sequtur pz: qr est altera eius exponēs Et q̄ pma pars sequitur pbatur/ qr in oi exceptiua ppria pars extra capta excipitur sed ista exceptiua est ppria/ ⁊ sortes est pars extra capta. ergo sortes excipitur Exceptio est extra captio partis a suo toto.

Pro illo dicatur concedendo sequentiam/ ⁊ negando añs. Et qñ ponitur/ sortes nō excipit. sz ois hō ali⁹ vl' alia a sorte excipitur negetur casus eo q̄ si ois hō ali⁹ vl' alia a sorte excipitur. ille sortes excipitur. cū tūc oi hōi alij a sorte ɔueniret aliq̄ denoiatio q̄lis non cōpeteret sorti. ⁊ p ɔñs sortes excipitur ab illa. Si tñ significet particularis denoiatio/ a q̄ sortes non excipitur sed ois hō ali⁹ vel alia a sortu excipit ab illa denoiatione/ sicut superius ponitur. Et in isto casu posito nō sequtur añs esse verum. nō sequtur sortes non excipitur ab isto actu: ergo sortes non excipitur. Uñ tñ inuenit in illa exceptiua: q̄ sortes excipitur ab exceptione illi⁹ act⁹. et nō tali actu et sic pz solutio. Sz notādum est q̄ exceptiua nō dz gñalit exponi p istū terminū aliud. vt dictū est prius sed cū isto termino nō. vt oē aial pter chimerā est. dz sic exponi. chimera non est. sed oē animal non chimera est. Et sicut est de illa. sic est de similibus.

Argumētū. A. Tertio decimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Uos fuistis et asinus fuit. et vos non fuistis asin⁹: ergo vos differebatis ab asino. et hec eadē nō valet/ ergo. ⁊c̄ q̄ sit bona pbatur: qr arguitur ab exponētib⁹ ad expositū: ergo. ⁊c̄. Et q̄ nō valet pbat. qr añs est verū ⁊ ɔñs falsū q̄ añs est verū pz. et q̄ ɔñs est falsū: pbatur. qr sequtur vos differebatis ab asino. ille vl' ille fuit

Argumētū. B. asinus: ergo vos differtis ab hoc asino. demōstrando asinū q̄ corrumpebat añ esse vrm. tunc ɔñs est falsū cū ois differentia vel alietas reqrit existētiam extremorum. Item si differebatis ab asino: ergo ab omni asino vos differebatis consequens est falsum. vt patet per exponentes et singulares. Et sic potest argui de ista vos differebatis ab albo.

Pro isto dicatur negando primam consequentiã Sed sic dz argui ego fui et asin⁹ fuit mecū. ⁊c̄. ergo. ⁊c̄. addatur iste termin⁹ mecū ad denotandū simultatē instātaneā in tpe. et qñ arguitur ad pbādū q̄ ɔñs ē falsū. negetur argumētū. et negetur ɔñs vlteri⁹ tactū. Si dicatur q̄ arguitur a termino stante confuse et distributiue ad aliquod eius suppositū cū debito medio. ⁊c̄ negetur: qr nō arguitur cū debito medio. qr oportet sic arguere. Ego differebam ab asino et ille est vel fuit asinus mecū. ergo. ⁊c̄.

Responsio ad argumētū. A.

Et conformiter negetur secundum argumentum scz ego differebā ab asino ergo ab omni asino ego differebā. sed bene sequtur Ab omni asino q̄ fuit mecū ego differebā: et hoc est verū. Sed in terminis accidentalib⁹ maior est difficultas inueniendi media ⁊ exponētes vt non sequitur. ego differebam ab albo hoc est vel fuit albū mecū: ergo ego differebam ab hoc demonstrando meipsū: qr si per casum possibilem in tpe pterito ego fui niger vt heri ⁊ hodie albus: tunc hec est verā ego differebā ab albo/ vt hec similiter hoc est vel fuit albū sed demonstrando me si ɔñs est falsū: ergo ego differebam ab hoc demonstrando me. Et cōsiliter cū verbo de futuro tpe/ qr si vnq̄ erit ita ego differo ab albo. tunc ego differam ab albo. Ideo si aliqñ ego ero niger. ⁊ postea albus: tunc erit verum q̄ ego differā ab albo: ⁊ tñ ego ero albus. ⁊ vltra nō sequtur q̄ ego differā a me ipso sicut nō sequtur. ego nō ero sedens. hoc erit sedēs: ergo ego nō ero hoc. Sed opor

Responsio ad argumentū B.

tet addere in minore q hoc erit sedens non hoc: demonstrando me. Vel hoc erat sedens in instanti in quo ego ero non sedens.

¶ Et conformiter non sequitur ego differam ab albo hoc erit album mecū/ergo ego differam ab hoc. Sz oportet addere in minore q hoc erit albū in hoc instanti/in quo ego non ero albus/et sic sequitur pclusio: et ista dz sic exponi. ego ero: et hoc erit albū mecū/qn ego ero nō alb⁹. ergo ego differo ab albo.

¶ Quarto decimo ad idē arguitur sic. Differens ab albo erit sortes/hoc est vel erit album /ergo differens ab hoc erit sortes. hec pña est bona. et hec eadē nō valet. ergo ꝛc. q sit bona pbatur/qz arguitur a termino stante pfuse et distributiue ad aliqd cuis suppositū/ergo ꝛc. demōstrādo p ly hoc in pñte vnū albū. qd erit post corruptionem sortis. Et q non valet probatur/qz añs est verū et pña falsū. q pña sit falsum ptz. et q añs sit verū pbatur/qz hoc erit sortes et hoc est vł erit differens ab albo. ergo ꝛc. ¶ Item sortes differt ab albo/ ergo differēs ab albo erit sortes. posito q sortes iam sit niger. et q per annum post hoc erit alb⁹. iam ptz q añs est verū et pña est falsum vt prius dictum est.

D Primum argumentū p iprobatione argumēti pncipalis Sedz argumētum. C.

¶ Et forte respōdetur negādo primā pñam. pro improbatione pncipalis argumenti factā. dicēdo q isti sūt ei⁹ resoluentes. hoc erit sortes/et hoc est differens ab illo qd est vel erit albū/vel erit differēs ab hoc qd ē vel qd erit albū/ergo differens ab albo erit sortes. Sz pbatur q iste resoluentes nō valent in casu. Añs est verū/et pña falsū et impossibile: ergo pña nō valet. añs pbat et pono q sortes sit niger/et erit niger per totam vitā suam. tā in isto casu añs est verū p maiori/et minor est vna disiunctiua cuius altera pars est vª a/ergo. ꝛc. pbatur sic nā hec erit vª a. hoc erit sortes/et hoc est differēs ab illo qd est vel qd erit album/qz hoc est et illud qd est vel qd erit albū est. et hoc non est illud qd est vł qd erit album/ergo hoc est differens ab illo quod est vel erit album.

Responsio ad argumentū D.

¶ Ad idem dicitur. Distinguendo de antecedēte prime pñe. si enī ly differens sit participiū pñtꝫ tpis/ꝛ nō nomē. tūc nō valet argumētū cū illud sit differētie differens ab albo erit sortes. ꝛ illud qd differt ab illo erit sortes/qz tunc ly albo supponit respectu participij de pñti/ꝛ non respectu vbi de futuro. Sz scdo mō pōt ly differens per amissionē tpis esse nomen distribuens ly albū in pparatione ad vbū de futuro et sic est argumentū bonū/ ꝛ añs est ipossibile tūc idem est dicere differens ab albo erit sortes et aliud ab albo erit sortes /et debet isto mō resolui. hoc erit sortes. ꝛ hoc est differens ab illo qd est vel quod erit albū. ergo ꝛc. vł breui⁹ sic. hoc erit sortes et hoc ab oi albo est vel erit differens. ergo ꝛc. isto mō est pña bona/ꝛ añs est impossibile. cā aūt quare dz sic resolui est hec/ qz in ista propōne differens ab albo erit sortes/distribuitur ly albo copulatiue pro tali qd est et qd erit albū. Iuxta istam regulā. Termin⁹ cōis distribut⁹ supponēs vbo de futuro supponit copulatiue p his que sunt et q erūt. idō si sensus illius ppōis exprimatur p suas resoluentes opz capere istū terminū albo distributū tā p olbus q sūt q p oib⁹ q erūt. Et vlteri⁹ ad pbatiōem añtꝫ pme pñe negef vtraqꝫ pña pncipalis tā ista. hoc erit sortes et hoc est differens ab albo vel erit differens ab albo. ꝛc. ꝛ ista pña sortes differt ab albo: ergo differens ab albo erit sortes et si arguaf pbando pmam pñā/qz hic arguitur a resoluētib⁹ ad resolutū. dico q nō sicut ibidē dicit rñsio posita q de eisdē resoluentib⁹ qe responsio ponit ibidē/ et qn ponif in casu q sortes sit niger p totā vitā suā. admittatur casus et negef q oēs resoluētes sunt vere/et qn arguitur sic/prima est vera et scda est vna disiūctiua cui⁹ vna pars est vª a negetur. Et dicatur q vtraqꝫ pars est falsa/et ad pbationē pme partis negetur pña sed sic dz resolui/hoc est et oē illud qd est vel erit album est et hoc est illud qd est vel erit album/ergo hoc est differens ab illo qd est vel qd erit albū et tunc secunda resoluens est falsa.

Differens pōt sumi dupliciter.

De conclusionibus consequentiarum.
Et formaliter resoluende sunt tales.

Aliquid a vero pōt esse verū. aliud ab e͞po potest esse iste homo. Ex qua considera tione p3 veritas talium propōnum: tm̄ laicus est ille homo: tm̄ cler⁹ fuit ille homo tm̄ episcopus potest esse ille homo: tantum impossibile est verum. et sic de multis alijs.

¶ Quintodecimo ad idem sic Idem erit primum in stans esse S. qđ erit primū instans eē P. ergo in eodem instanti in quo S. incipit eē P. incipit esse. ista est ꝯña bona: et hec eadē non valet: ergo. &c. q̄ sit bona ꝓbatur q2 si illud erit primū instans esse sortis quod erit primū instans P. tunc idem erit primū instans in quo sortes incipiet esse. Et idē erit primū instans quo plato incipiet esse. ergo in eodem instanti in quo sortes incipit esse P. incipit esse. ¶ Et q̄ non valet probatur: et pono casum q̄ sortes erit per vnū diē an̄ platonē. et sit b. primū instās in quo sortes erit: tūc manifeste p3 falsitas ꝯñtis per casū prius positum Et ꝓbo q̄ an̄s est verū q2 B/ erit aliqualiter primū instans esse sortis: qđ est primū instans esse platonis: vt expresse manifestatur intuenti per ea que prius posita sunt: ergo idem erit primū instans esse S. qđ erit primū instans esse platonis. an̄s probo sic. B/ erit primū instans eē sortis: qđ erit primū instans esse platonis et instans prius B/ erit instans esse sortis: qđ erit primū instans esse platonis: ergo b/ erit primū instans. &c. p3 ꝯsequentio ab exponentibus ad expositum.

¶ Ad istud respondetur concedēdo primā ꝯsequētiā:

Et admittatur casus. tunc ad argumētū B erit primū instans esse S. qđ erit primū instans esse platonis ergo &c. Distinguatur an̄s: eo q̄ ly qđ refertur ad ly B/ et tunc an̄s est falsū: et ꝯña est bona. vel ad ly instans ita q̄ sit ps p̄dicati: et tunc nō valet ꝯña ꝓpter diuersā relationē: q2 in ꝯñte necessario refertur ad ly idem. ¶ Et notādū q̄ hec natura hui⁹ dictionis: nō q2 semꝑ vbicūq3 ponitur req̄rit aliqđ relatiuū ad ip̄m relatum. hec enim equalet copulatiue: videlicet illud idem erit primum instans esse sortis: qđ erit primū instans esse platonis. Et sic p3 solutio ad illud et ad multa alia similia.

¶ Sextodecimo arguitur. Hec est consequētia bona

In T. instanti futuro sortes non curret: et nullū erit instans post T. instans quin an̄ illud sortes curret: ergo T. instanti sortes incipiet currere. hec est bona: et hec eadē non valet: ergo. &c. q̄ sit bona ꝓbatur: q2 sequitur post T. instans sortes curret: et nullū erit instans post T. instās q̄n ante illud sortes curret: ergo immediate post T. instans sortes curret Tūc vltra post te instans sortes curret. et in T instanti sortes nō curret: ergo in T. instāti sortes incipiet currere. ¶ Et q̄ non valet ꝓbatur: et pono q̄ per annū ante T. instās sortes currit. et post T. instās ꝑ annū sortes curret. et nō in T. instanti. nec imediate post T. instās curret. In casu posito pōt tam maior q̄3 minor. ꝓbo q̄ ante T. instās sortes curret ergo an̄ quodlz instās post T. instans sortes curret: et per ꝯñs nullū erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret/ et sic patet veritas an̄tis. et ꝯñs ex casu patet esse falsum.

Pro isto dicatur negando consequentiā

Et silr̄ ad ꝓbationē ꝯñe negetur ꝯña. vñ ꝓpō de immediate d3 sic exponi. Post te instans sortes curret/ et nullū erit instans post T. instās quin inter illud et T. instans T. curret: ergo immediate post T. instans sortes curret ¶ Et ꝯsilr̄ nō valet ista ꝯña. In hoc instanti sortes nō curret: et immediate post hoc sortes curret: ergo in hoc instanti sortes incipiet currere demōstrando per ly hoc in minori aliquod instās futurum immediate post instans in quo sortes curret. Et sic patet q̄ non valet cōsequentia.

Unde propositio de incipit sic debet exponi.

Sortes iam non currit sed immediate post hoc instans quod est presens. S. curret ergo S. incipit currere. Uel sic. sortes currit et immediate ante hoc instās qđ est p̄sens S. non currebat/ergo sortes incipit currere.

¶ Septimodecimo sic arguitur. hec est bona De necessitate homo est aīal/ergo de necessitate ille homo est aīal et ille et illa. et sic de singulis. pbatio ꝯñe arguitur a termino stante ꝯfuse et distributiue ad eiꝰ supposita copulatiue/ergo bona. Et ꝙ sic pbatur. ille terminꝰ de necessitate/ hꝫ vim ꝯfundendi terminū cōem super quē cadit: ꝫ cū nō impeditur sic facit in ꝓposito. Añs pbatur pro maiore ille terminꝰ de necessitate hꝫ terminū mobilitandi / ⁊ qcquid mobilitat mobilitatū/mobilitat imobilitatū ergo. ⁊c̄. Maior ptꝫ qꝛ sic dico. De necessitate: oīs hō est aīal. ly hō stat imobilitanter virtute istiꝰ termini modalis de necessitate/qꝛ nō sequitur de necessitate oīs hō est aīal: ergo de necessitate/qꝛ nō sequitur de necessitate oīs hō est aīal/ergo de necessitate ille hō est aīal/ergo. ⁊c̄/Añs est verū/vt ptꝫ p exponētes siue officiantes/qꝛ oīs hō est aīal. ⁊ nō potest eē quin oīs hō est aīal/ergo. ⁊c̄. ⁊ ꝯñs est falsū. ꝫ. ⁊c̄. Et ꝙ principalis ꝯña non valet pbatur qꝛ antecedens est verum et ꝯsequens falsum.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam

Et negetur ꝙ iste terminꝰ de necessitate mobilitat: sicut nec aliq̄ termini determinati alicuiꝰ cōplexi/quales sunt oēs termini modales/tales eni imobilitāt nō mobilitāt. io nō est verū. qcqđ imobilitat imobilitatū mobilitat mobilitatū sicut nec vniuersaliter q̄libet terminꝰ qui pōt mobilitare pōt imobilitare verbū enim substantiuū predicās scđm adiacens/mobilitat suū subiectū ex his terminū cōem ⁊ nō pōt imobilitare illud vt patet. sic dicendo albū est/ly albū stat eq̄ mobilitāt/sicut hic oē albū est. ideo in talibꝰ particularis ꝓpō affirmatiua ꝯuertitur generaliter cū suo vniuersali. istud enim est verū ꝙ sit terminꝰ cōmunis in ratione positus ꝓpter appositionē a cuiꝰ dictionis stet mobilitanter/q̄ prius stetit immobilitanter/ꝯtingit post ammonitionē eiusdē relinq̄re terminū stātē cōfuse tm̄ sicut prius vel imobilitanter/⁊ tūc dꝛ hmōi terminꝰ imobilitare/sicut Aristoteles dicit gubernatorē nauis esse causā periclinationis nauis in casu quo periclitatur nauis in eiꝰ absentia propter defectū gubernationis.

¶ Octauodecimo sic. Hec est bona cōsequētia

¶ Tu desinis scire aliquā propōnē/ergo tu desinis scire istā ꝓpōnē et istā et sic de singulis. Probatur ꝯña. a termino stante ꝯfuse ⁊ distributiue et mobilitanter ad eius supposita ergo. ⁊c̄. Añs pbatur non propter aliud ꝯfūdit aliq̄s terminus aliū nisi qꝛ includit negationē in altera eius exponēte/sed eque bene importat ille terminus desinit negationē in eius exponētibus/sicut hec dictio differt/ꝫ eque cōfundit sicut hoc verbū differt in eius exponēte. ⁊ per ꝯñs sequitur/tu desinis scire istā ⁊ istā. ⁊c̄. Et ꝙ nō valet pbatur/ē pono ꝙ sint multe ꝓpōes quas nō sciuisti. ⁊ ꝙ iā scias aliquā ⁊ ꝙ imediate post hoc non scias aliquā sic patet añcedēs fore verū. et ꝯñs falsū/⁊ per ꝯñs argumētū nō valet.

¶ Ad istud respondetur negādo consequentiā principalē ⁊ negetꝰ ꝙ iste terminus desinit mobilitat terminū sed imobilitat. Pro q̄ ē notandū ꝙ aliq̄ sunt termini exponibiles/quoꝝ actꝰ cadit principaliter super terminū assignatū/⁊ nō p̄ncipalit̄ sup ꝯplexū. cuiusmodi sunt signa vniuersalia/⁊ hoc v̄bū differt/q̄ termini nō req̄rūtur generaliter in suis exponētibꝰ v̄bū ampliatiuū neq̄ verbū alteriꝰ tpis q̄ȝ est verbū expositi/vt ptꝫ de eisdē/⁊ tales termini ḡnaliter mobilitāt. Aliq̄ sūt termini quoꝝ actꝰ p̄ncipalit̄ cadit sup ꝯplexū ⁊ nō sup īmi nū solū q̄ req̄rūtur in suis exponētibꝰ v̄bū ampliatiuū vl̄ alit̄ v̄bū p̄teriti tpis vl̄ futuri. cuiusmodi sunt tales termini necessariū. ⁊ de necessitate incipit/desinit/et hmōi. ⁊ tales q̄uis immobilitant/tamē nō mobilitāt.

¶ Ideo duplex est diuersitas/quare differt confun-

dit mobilitanter et desinit non. Primo ꝙ act⁹ huius verbi differt/ cadit principa-liter super vnū terminū: ⁊ sic nō cadit act⁹ hui⁹ vbi desinit. Scḋo ꝙ hoc verbū differt nō includit in se diuersas differentias tpoꝝ sicut hoc verbum desinit. actus tm̄ dictionis exclusiue cadit super totū predicatū principaliter: et raro super subiectū. etecontra de vniuersali affirmatiua. Item ille termin⁹ immediate ſm aliq̄s est signū vniuersale includens in se suum distributum: vt bene sequitur. immediate post hoc instans ero/ hoc erit instans post hoc: ergo immediate post hoc ero. et sic de singulis.

Nonodecimo sic arguitur. hec cōsequētia est bona Aliquantulū fortes est. et tm̄ plato est/ ergo tm̄ plato est. Arguitur a tota copulatiua ad alterā eius partē. Et ꝙ nō valet probatur: et pono istū casū ꝙ fortes sit pedalis q̄ntitatis precise/ ⁊ plato sit r. iam añs est verū et ꝯñs falsū. Primo ꝙ añs sit verū ptꝫ sic. pedale S. est tm̄ P. est. q2 pedale P. est oē pedale aliquantū est ergo aliquantū fortes est/ ⁊ tm̄ plato est. Itē quantū est fortes tm̄ est plato: q2 per casum fortes et plato sunt equales: ergo aliquantū fortes est. et tm̄ plato est. Et ꝙ ꝯñs sit falsū patet: cū illud consequens sit congruum, oportet vt sit exclusiua ⁊ falsa/ quoniā aliquot aliud q̄ꝫ plato est.

Ad istud dicatur negando consequentiā: quia consequēs nō potest sumi nisi exclusiue ⁊ sic est falsa. vł demōstratiue. ⁊ sic est impertinēs añcedenti: vel tertio modo relatiue: ⁊ tunc foret per se ꝯñs imperfectū/ q2 tūc habet quantū pro intellectu relatiue.

Notandū ꝙ aliqua est copulatiua vera in partib⁹ independētib⁹: ⁊ de talib⁹ intelligit regula. scꝫ a tota copulatiua ad alterā ei⁹ ptem est cōsequentia bona. Aliqua est copulatiua de partibus dependētiū significationū ⁊ de talibus nō intelligitur regula. ⁊c. Et sic patet responsio. sicut hic aliquantum fortes est. ⁊c. vt supra.

Uicesimo sic arguit. hec ꝯña est bona. Tm̄ substātia non est accñs: ergo tm̄ aliq̄d nō est accñs. ꝙ sit bona pbatur: q2 arguitur ab inferiori ad suū superius cū dictione exclusiua addita subiectis: ergo. ⁊c. nō pōt dici q̄ negatio post posita impedit mediū arguendi: sequitur enī formaliter. tm̄ hō nō currit: ergo tm̄ aīal non currit. Itē añs est possibile: ergo ꝯña bona cū scḋa eius exponēs est falsa ⁊ impossibilis q2 necessariū est ꝙ aliq̄d q̄ nō ē sub̄a nō est accñs q̄ ei⁹ oppositū. ⁊ illud probatur sic hec est ꝯña bona chimera non est sub̄a: ⁊ chimera nō est accñs: ergo aliq̄d q̄ nō est sub̄a non est accñs. ⁊ totū añs est necessariū/ ergo et ꝯñs: et p ꝯñs ꝯña prima est bona. Et ꝙ prima ꝯña nō valet pbatur sic: q2 añs est verum ⁊ ꝯñs falsū/ ergo. ⁊c. ꝙ añs sit verū arguitur sic/ sequitur sub̄a non est accñs: sed omne aliud a substantia est accñs: ergo tm̄ substātia nō est accñs ab exponentibus ad expositū totū añs est verū: ergo ⁊ ꝯñs. Et ꝙ ꝯñs prime ꝯñe sit falsum patet: q2 altera ei⁹ exponēs est falsa: ergo. ⁊c. videlicet illa omne aliud ab aliq̄ est accñs; cū nihil sit aliud ab aliquo.

Pro isto respondent aliqui/ ponentes veritates de preterito ⁊ de futuro ꝯcedendo ꝯñam/ q2 añs est impossibile. cum aliquid sit eius quod neq̄ est substantia neq̄ accñs vt talis veritas. nō me esse asinum siue antichristum fore. Sed aliter respondent aliqui negantes huiusmodi veritates/ qui nō ponunt aliquod ens quod non est substantia ⁊ accñs negādo consequentiā dicētes ꝙ q̄uis valeat in aliis ꝯsimilibus. tamen de forma non valeat de terminis transcendentibus: et ratio est/ quia terminus transcendens propter sui cōitatem nō potest excludi. sicut nō sequitur. tm̄ iste hō nō differt ab illo hoīe: ergo tm̄ ens nō differt ab illo hoīe: totū est enim per eius exponentes ꝙ ꝯña nō valet. nec est incōueniēs ꝙ ex tali negatione sequitur affirmatiua cū ipsa non sit mera negatio sed negatio preiacens. et sic de aliis.

¶ Uicesimo primo sic. Ois hō est aial: ergo omīs hō est asinus. hec est bona. et hec eadē non valet: ergo. ⁊c̄. ꝙ nō valet ptꝫ. Et ꝙ sit bona ꝓbatur: q2 seqtur nullus hō est aial / ergo nullus hō est asinus. et per ꝯñs nullus hō est aial. in ista ꝓpōne remouetur vniuersaliter aial ab hoie: et quicqd et q̄lit remouetur in ista propōne. nullꝰ hō est aial. ꝯtrarie affirmatur de ista: q̄libet hō est aial ergo in illa ois hō est aial affirmetur q̄libet asinꝰ de hoie ⁊ per ꝯñs seqtur ois hō ē aial: ergo ois hō est asinꝰ. ¶ Pro isto dicatur negando ꝯñam. ⁊ negetur ꝙ quicqd ⁊ q̄litercūq3 negatur in ista nullus hō est aial. ⁊ affirmatur in ista ois homo est aial vbi negatiua enim ꝓpter vehemētiā negationis distribuitur tā subiectū q̄3 predicatū. vbi in affirmatiua solū distribuitur subiectum. Cōcedatur tñ ꝙ quicqd affirmatur primo de subiecto in vna propōne idem vel sibi synonymā remouetur de subiecto in altera propōne sed non qualitercūq3 / et ratio est ꝙ vniuersaliter distributiue remouetur predicatū in negatiua ⁊ ꝯfuse tm̄ ⁊ nō distributiue affirmatur in affirmatiua.

¶ Uicesimo secundo sic. Tu credis precise ꝙ homo ē asinus: ergo tu deciperis. hec est bona et hec eadem non valet ꝙ sit bona probatur q2 sequitur. tu credis precise ꝙ hō est asinꝰ: ergo precise tu credis sicut non est ⁊ vltra: ergo tu deciperis. ptꝫ ꝯñs iuxta cōem vsū loquendi de isto termino decipi. Et ꝙ nō valet ꝓbatur in casu. Tu credis precise ꝙ hō est asinꝰ. qñ non deciperis: ergo non deciperis. Añs probo et pono ꝙ tu credis istam hō est asinꝰ qñ non deciperis. tunc sequitur cum ista precise significat ꝙ hō est asinus quando non deciperis sequitur ꝙ tu credis precise ꝙ homo est asinus quando non deciperis.

¶ Ad istud rñdent aliqui negando primā ꝯñam factam pro imꝓbatione ꝑncipalis ꝯñe. nō enī iuxta eos sequitur. tu credis precise hō est asinꝰ qñ nō deciperis: ergo tu non deciperis / q2 añs nō est temporalis sed cathegorice de tꝑali predicato cum actus huius verbi credo cadat super totam ꝯpositionē: pōt tñ esse vna temporalis et in casu ꝙ sit / tunc est falsa et impossibilis / ⁊ sic in diuersis propōis sensibꝰ equiuocis pōt eadē ꝓpō esse vera ⁊ falsa facta variatione in mō sigñādi ¶ Sed aliter rñdent ꝯcedendo principalē ꝯñam et ad quam factam pro eius imꝓbatione ꝯcedūt illā ꝯñam / et negant añs: vlterius negant casum et dicunt ꝙ non est possibile credere precise aliqualiter qualiter non est cum eo ipo: q2 credo aliter ꝙ habeo euidētiam ad credendum sic quod credo. sed quo ad illos oportet demere hāc dictionem precise. Et arguitur tunc conformiter sicut prius stabit argumentum nō eominus. Et conformiter respondetur ad tales. Tu scies A fore verū anteq̄ꝫ A erit verū: pōt tñ actꝰ huiꝰ vbi scio cadere sup totum ꝯplexū et sic est ꝓpō cathegorica de tꝑali predicato falsa: q2 significat ꝙ tu scies talem veritatem A fore verum anteq̄ꝫ A erit verum. hec enim propō A erit verum anteq̄ꝫ A erit verum est falsa: vt patet euidenter. Secundo potest actus huius verbi scio cadere super primam propositionem solum: et sic est propō possibilis posito ꝙ hodie sciam verum et scias qđ erit verum.

¶ Uicesimotertio sic. Si tu es asinus tu es asinꝰ et tu es asinus / ergo tu es asinus. hec est bona et hec non valet: ergo. ⁊c̄. ꝙ sit bona ꝓbatur: q2 arguitur a tota conditionali cū suo antecedēte ad consequēs eiusdē: ergo ⁊c̄. Et ꝙ nō valet / probatur. añs est verū et ꝯñs falsū: ergo añs ꝓbatur sic. Añs est vna ꝯditionalis necessaria / et per ꝯñs ipm est necessariū: ptꝫ q2 añs esse verū cum formaliter sequitur. tu es asinꝰ: ergo tu es asinꝰ. ⁊ tu es asinꝰ. ⁊ tūc ex oī ꝯña bona pōt fieri cōditionalis bona. seqtur enī ꝙ ꝯditionalis bona ꝯuertitur cū ꝯña que ē bona: et cum añs sit huiusmodi conditionalis sequitur ꝙ añs principalis consequētia sit verū / cuius consequens sine aliqua probatione patet esse falsū: g̃ consequētia non valet.

¶ Ad istam consequentiam respondeo diuersimode Uidetur mihi ꝓbabilis ac leuius sustinendū pro iuuenibꝰ dubitare cōsequentiā

qñ ꝓponitur ex hoc q̄ rñdens nescit vtrū sumatur añs copulatiue vel ꝯditionaliter. ⁊ per ꝯñs nescit an sit bona vel nō bona. Certificet ergo oppōnes vnū sensū ⁊ rñdens tunc ad eam respondeat. Si añs sumat copulatiue ꝯstat añs fore verū et argumentū bonū / ⁊ añs impossibile. Unde ad hoc inueniēdū adiūgitur cōiter iste terminus sed si totū añs sit conditionalis non valet argumētum. Et conformiter dicitur ad hoc argumentum. Tu es asinus vel tu non es asinus. ⁊ tu es asinus. ergo tu es asinus. dubitanda est ꝯñа. si enim añs sit copulatiua vera ptz argumentum esse bonū. Si disiunctiua patet argumentum nō valere. Alijs aut placet ꝯcedere tales ꝯñs. eo q̄ habent vnū sensū primarium verū. et dicunt per ꝯcessionem q̄ limitatur añs ad sensū cōpositum. vñ dicūt q̄ cōstat aliquē talē esse verā in sensu tamē alio sensu copulatiue. hec tñ est ibi falsa. Et si ponitur ꝓui diuersos significat diuersimode. admittit tunc illam esse verā vni ⁊ alteri falsam. Uel aliter dicunt ipsam non esse propōnē. sed dicūt q̄ est plures propōnes. Ue tertio dicūt. q̄ est ita similiter falsa / q2 sicut non est illa primarie significat. nec seq̄tur q̄ ista sit vaq̄uis significat primarie sicut est. hoc est q̄ precise sicut est significat / et q̄ non sigt primarie sicut non est. Multe sunt ergo altercationes in hypotheticis mixtis. vt hic. quicquid esses si asinus esses illud non esses sed asin⁹ esses si asinus esses / ergo asinus nunc esses / non valet ꝯñа / cum añs sit verū et ꝯñs falsū. Si enim esses asinus esses quodlibet quod iam es. sicut patet cum ex impossibili sequitur quodlʒ vel sequi potest. Immo solum hoc esses si asinus esses. ⁊ tamen aliud ad hoc esses si asinus esses. cum ex impossibili sequitur quodlibet pars contradictionis / ista tñ quicquid esses si asinus esses idem non es. quod equiualet huic. potest esse qd̄ est asinus cum hoc q̄ non sis quicquid nunc esses est falsum. Si aliqua potest esse propō hypothetica cathegorica de conditionato extremo sit expossibile aliquid q̄ esses si asinus esses nunc es ⁊ nihil es qd̄ nō esses si eēs ꝙ q̄cq̄d ⁊c. et tūc minor est vera / q2 eius oppositum est falsum. ptʒ aliq̄d qd̄ non es si asinus eēs quicq̄d enim dr̄ q̄ nūc esses idem esses si asinus esses. et ideo falsū est q̄ idē nō esses si asinus eēs veruntñ vniuersalis assignata sic sūptat de ꝯditionato extremo est contingens cū illa sit falsa me non existente ꝯ̄ulis tam ꝯditionalis vt in eisdem terminis sit necessaria cuius contrariū debet dari per negationem prepositam toti sicut prius oportet tunc equiualet istud cōtrariū huic. non sam aliquid quod essem si essem asinus. que me existente est falsā me non exñte est verū. cū sit contingēs. ⁊ sic ꝯformiter de multis alijs. Certum enim est q̄ prioritas vel posterioritas non necessario causat homines. Ad q̄ contra voluntatem suam tales propōnes copulatiue vel disiunctiue. vt sic patet responsio.

Uicesimoquarto sic. Hec cōsequētia est bona. Uos scitis hoc esse: ergo hoc scitis esse. Et hec eadem non valet / ergo. ⁊c. q̄ sit bona ꝓbatur, q2 arguitur a sensu ꝯposito ad sensum diuisum. vbi hoc pronomen hoc est simplex subiectum sub aliquo determinabili / ergo consequentia bona / ⁊ quod non valet probatur. et pono q̄ per ly hoc demonstretur animal a remotis q̄ credas esse lapidem in illo casu. Antecedens est verū cum talis propō sit scita a te hoc ē hoc siue hec res sit hec res: que precise significat hoc esse hoc / ergo tu scis hoc esse hoc. Et q̄ ꝯñs sit falsum probatur / q2 nihil scitis esse hoc / ergo non hoc scitis esse hoc. Antecedens probatur sic. nihil quod est hoc scitis esse hoc / sicut patet ex casu. nec aliquid quod non est hoc scitis esse hoc: ergo nihil scitis esse hoc cōsequentia ptʒ et maior probatur sic / q2 nullum animal scis esse hoc. et solum animal credʒ esse hoc ergo nil quod est hoc scis esse hoc. Antecedens sic nullum animal credis esse hoc / q2 per casum credis hoc esse lapidem. et casu nihil scis nisi aliqualiter nisi qualiter credas. sequitur q̄ nullū animal scis hoc esse. Item q̄ idem qd̄ credis esse hoc scis esse hoc / q2 lapidem credis esse hoc. ⁊ nullus lapis est hoc nisi idē q̄ non credis esse hoc scis esse hoc tamen ad omne scire requiritur credere / ergo. ⁊c. Scire est credere siue hesitare contraria.

Finis argumentationum

Sequitur de reduplicationibus.

PRo faciliori iuuenum informatione ostēdo vitam probabilem de reduplicatiuis ⁊ eorū conditionibus de multis pauca colligendo restat pertractandum.

¶ Primo videndum est. quot et que exponentes requiruntur ad propositionem reduplicatiuam. ¶ Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis ¶ Tertio qualiter termini in eisdem supponunt. ¶ Circa primū est notandum ꝙ in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus inq̄tum. vel ei equiualens/ cuiusmodi sunt isti termini inq̄tum: secūdum/ ꝙ/ prout/ ego ipse/ et hmōi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminꝰ inq̄tum/ vel ei equiualens.

¶ Ad cuius euidentiam est intelligendum ꝙ hec dictio inq̄tū vel ei equiualens pōt teneri dupliciter. s. specificatiue vel reduplicatiue. Qn̄ tenetur specificatiue: tunc determinat illum terminum cui additur ad certū modū vel rationē vel ad certam speciem alicuius entis accipiendū. Ut cum dr corpꝰ inq̄tū mobile ē subiectū libri phisicoꝝ. Motꝰ est actꝰ entꝭ in potentia (ſm ꝙ est potentia) Et isto mō dicunt grāmatici ꝙ lr̄a (inq̄tū lr̄a) non est syllaba et syllaba inq̄tū syllaba non est dictio. et sic lr̄a sub q̄ rōne est lr̄a non syllaba sub eadem rōne. ¶ Itē in illis vero propositionibꝰ ille terminꝰ inq̄tū tenetur specificatiue/ qꝛ determinat ⁊ specificat illud cui additur ad specialem modum accipiēdi vel cōsiderandi. Qn̄ eni ille terminꝰ inq̄tum tenetur reduplicatiue vel sibi aliq̄ equiualens. tūc potest illa propō in qua ponitur dupliciter reduplicari. Uno modo gr̄a concomitantie. Alio mō gr̄a cause. Si tn̄ habeat reduplicari gr̄a concomitantie i. ɔn̄e si reduplicatio ⁊ principale verbū affirmētur. sufficit ad veritatē reduplicatiue ꝙ principale predicatum insit termino reduplicato vel subiectio principali/ et hoc vniuersaliter sumpto. Scd̄o ꝙ inter illud sup q̄d cadit reduplicatio ⁊ predicatiuū principale sit cōcomitantia affirmata de subiectio principali conditionaliter sumpto ⁊ ɔn̄a sit necessaria/ ⁊ tūc ille due exponentes sufficiūt ad veritatem Ut homo inq̄tū homo est risibilis reduplicatur sic gr̄a cōcomitantie. Omnis homo est risibilis. ⁊ si homo est homo/ hō est risibilis. Istā regula est vera/ eo ꝙ principale predicatum affirmatur de subiecto principali vniuersaliter sumpto ⁊ ipsa de necessario cōcomitantur. se: vt patet. ¶ Sꝫ si reduplicatio gr̄a cause. tūc predictas exponentes requiritur tertia hypothetica causalis/ scꝫ ista qꝛ homo est homo homo est risibilis.

¶ Nota ꝙ causa dicit᷑ quattuor modis. scilicet causa materialis/ causa formalis/ cā efficiēs ⁊ causa finalis. Et sic sūt quatuor gn̄a causarum/ ita q̄drupliciter sumitur causalis. Aliqn̄ a cā materiali/ vt hō inq̄tū ɔponit᷑ ex quatuor elemētꝭ ɔtrariis) est corruptibilis. Ista est v̄a inq̄tū sit reduplicatio gr̄a cause materialis/ qꝛ hō gr̄a materie est corruptibile. Et hec est v̄a hō inq̄tū hō est rōnalis ſm ꝙ sit reduplicatio gr̄a cause formalis/ qꝛ aīa intellectiua est cā formalis ꝑpter quā hō est rōnalis. Et hec est v̄a. Ignis inq̄tū calidꝰ est calefaciēs siue calefactiuꝰ ſm ꝙ sit reduplicatio gratia cause efficiētis quia calor est causa effectiua calefactionis. et sic de aliis.

¶ Ulterius est notandum ꝙ propositio reduplicatiua non est vera gratia cōcomitantie/ nisi si terminus reduplicatiuus et predicatū necessario ɔcomitantur se/ vel q̄d predicatū sit superius ad terminū reduplicatū/ vt supposito ꝙ oīs hō currit. ⁊ solū hō currit. hec est falsa in oī sensu. hō (inq̄tū hō) est currens/ qꝛ homo est currens non necessario cōcomitantur se. sed nec concomitantur. nec est currens superius ad hominem.

¶ Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata. Ali-
qua (inquantum conueniunt) differunt. vel ecōtra. q2 tales propōnes sunt distinguēde. eo ꝙ iste terminus inquantum potest teneri reduplicatiue. vl' specificatiue. si specificatiue false sunt. cū tunc significatiue ꝙ sub eadē rōne qua oīa ꝯueniunt differunt. ꝙ est falsum: et ita de similibus. Si tenetur reduplicatiue: adhuc distinguende sunt eo ꝙ potest fieri reduplicatio grā ꝯcomitātie vel gratia cause. Primo mō sunt vere: q2 ꝯuenientia et differentia necessario se ꝯcomitātur ⁊ ꝯuertuntur/ q2 oīa que ꝯueniūt differunt. similiter econtra. omnia que differunt ꝯueniant. Nam differentia super diuersitatem addit ꝯuenientiam. et diuersitas est superior ad differentiam. nā seqtur. ista differunt. ergo sunt diuersa sed non econtra. cū decem sint predicamēta diuersa. ⁊ tñ nō differunt. Differentia enim (sm philosophū) sunt que in aliquo ꝯuenientia/ sm se diuersitatates habent. Sed ita stricte non loquitur sophista de differentia. Nota ꝙ illa concomitantur se quorū vnū sequitur ad alterū et econtra cuiusmodi sunt omnes termini ꝯuertibiles. vt hō est risibile. Et illi termini quoꝝ vnū sequit̃ ad alterū ⁊ nō ecōtra. vt hō ⁊ aīal comitāt̃ se/ sed nō ꝯcomitāt̃ ⁊ oēs hmōi termini qui nō ꝯuertunt̃. nec alter ad alterū seqtur. nec ꝯcomitāt̃. nec comitātur. vt hō/ lapis/ asinus/ et hmōi.

¶ Istis visis videndū est quot et que reduplicantes reqrunt̃ ad propōnē reduplicatiuā. qñ reduplicatio affirmatur ⁊ principale vbū negetur. vel qñ principale verbū affirmatur. et reduplicatio negetur. vel vtrumqȝ negetur. vel qñ idē super qđ cadit reduplicatio negetur. Tot enim diuersitates ꝯtingit reperire in reduplicatiuis. ⁊c̃.

¶ Unde notandū est ꝙ qñ reduplicatio affirmatur. Et etiā illud affirmatur super quod cadit reduplicatio. et principale verbū negetur: tunc ad talē reduplicatiuā sm ꝙ reduplicatur gratia ꝯcomitantie sufficit qđ predicatū remouetur vniuersaliter ab illo super qđ cadit reduplicatio. Et scđo ꝙ sit quedā conditionalis in qua sequitur formaliter negatio predicati non affirmatione subiecti. Exemplū.

¶ Sortes inquantū homo non est asin9. sic reduplicatur. nihil quod est hō est asinus. ⁊ si sortes est homo sortes non est asinus. Tunc patet ꝙ talis reduplicatiua siue sortes sit siue non sit est vera. cum reduplicatiua negatiua non implicat partem reduplicatiuā esse. Si tñ in tali reduplicatiua fiat reduplicatio gratia cause/ tunc requiritur causalis preter predictas duas exponentes in qua denotatur ꝙ predicatio termini reduplicati de subiecti est causa essendi negationis ꝑdicati. tunc ꝑdicta propō est vera (sorte existente) et tūc ipsū esse est cā ꝙ ipse non est asinus. sed illo non existente est falsa/ q2 tūc ipm esse nō est cā alicuius. et sic ista propō est contingens. Quando vero reduplicatio negat̃ et principale verbum affirmatur. tunc ad veritatem talis propositionis sufficit ꝙ oppositum alicuius exponentis reduplicatiue sit verum. q2 regula generalis est ꝙ quando multe propositiones exponunt vnam propositionem/ ita ꝙ euarient totū intellectum illius. tunc oppositum cuiuslibet opponētis est causa veritatis contradictorij propositionis exponende. vt patet in exclusiuis et exceptiuis. Unde ad veritatem istius. sortes non inquantum homo est asin9. sufficit ꝙ oppositum alicuius exponentis affirmatiue sit verum. vt illa aliquis homo non est asinus. Uel sic Non quia sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes est homo ipse est asinus

¶ Si vero illud super quod cadit reduplicatio negetur: et reduplicatio affirmetur. et principale verbū si reduplicatio fiat gratia cōcomitantie requiritur vna vniuersalis in qua predicatū attribuitur illi vniuersaliter super quod cadit reduplicatio eodem modo quo reduplicatio cadit super illud et vna conditionalis in qua est concomitantia inter subiectum sumptum cū parte

tũ parte reduplicatiua ⁊ predicatũ principale. vt ista / sortes inq̄ʒtũ non asinus est homo reduplicatur gratia ꝯcomitãtie nullus asinꝰ est hõ / ⁊ si sortes nõ sit asinꝰ ipse est homo. Gratia cause exponitur cũ causali sic: qꝛ sortes non est asinus ipse ẽ hõ cũ aliis dictis. Ex istis ptʒ qliter exponẽda sit reduplicatiua in qua tã illud inper quod cadit reduplicatio negetur / ꝙ etiam principale verbũ. vt illa substãtia (inq̄ʒ tũ nõ est accñs) nõ est res per se exñs / q̃ sic exponit̃. Primo modo. Nullum accñs est res per se exñs ⁊ si substãtia nõ est accidens nõ est res per se exñs. Et secundo modo gratia cause. addendo causalem / qꝛ substantia non est accidens que non est per se existens.

¶ Ulterius est notandũ: ꝙ contradictio est danda in reduplicatiuis per negationem ꝑpositã toti termino reduplicatiuo / vel toti propõni. Et sic ista habet duas causas veritatis ex ꝯtradictoriis exponentiũ istius reduplicatiue. Unde ista non sunt contradictoria. Asinꝰ (inq̄ʒtum aial) est homo. et asinus inq̄ʒtũ aial nõ est hõ: qꝛ illud formaliter affirmatur in vtraq; propõne / sed nõ asinꝰ inq̄ʒtũ aial est hõ ꝺm qδ reduplicatio principaliter negetur et ꝟbũ principale ex consequente.

¶ De suppositionibus reduplicatiuorum.

Circa suppositiones terminorum in reduplicatiuis est sciendum ꝙ subiectum in reduplicatiua eodem modo supponit sicut in suo preiacẽte ¶ Illud aũt super qδ cadit reduplicatio supponit ꝯfuse et distributiue cũ sit terminus communis acceptus sine signo qꝛ contigit descendere sub eo ad quodlibet eius ꝑse inferius: siue sit reduplicatio gratia ꝯcomitãtie vel gr̃a cause. Quicq̃d enĩ necessario ꝯcomitatur superius: necessario cõcomitatur inferius cuiuscunq; superius est cã eiusdem est quodlibet inferius cã in eodẽ gñe cause aliquo modo. Et rõ est / qꝛ bene seq̄tur / ⁊ hõ inq̄ʒtũ hõ est sensibilis / ergo ois hõ est sensibilis. Et hec est intentio philosophi. ii. priorũ qui dicit. Si bonũ inq̄ʒtũ bonũ est iusticia: g̃ oẽ bonũ est iusticia. Unde dr̃ ꝯmuniter ꝙ nota in reduplicatiuis reduplicatiue accepta ponit vniuersaliter ꝙ sic est intelligendũ ꝙ reduplicatio facit predicatũ vniuersaliter predicari de termino reduplicato modo quo reduplicatio cadit super ipsũ. Si affirmatur: tũc affirmatiue. Si negetur / tunc negatiue. Tũc patet quomodo subiectum ⁊ pars reduplicata in propõne reduplicatiua supponãt. Sed predicatum in reduplicatiua supponit ꝯfuse tm̃.

¶ Hic nota regulam de reduplicatiuis ꝙ in reduplicatiuis affirmatiuis. Arguẽdo per se a parte inferiori ad suũ superius a parte ꝑdicati est ꝯña bona. vñ seq̄tur. Sortes inq̄ʒtũ risibilis est aial / g̃ sortes inq̄ʒtũ risibilis est corpꝰ. Sʒ arguẽdo a superiori ad suũ inferius a parte ꝑdicati nõ valet ꝯña Unñ non seq̄tur. Sortes inq̄ʒtũ sub̃a animata sensibilis ẽ animal: g̃ sortes inq̄ʒtũ substãtia aiata sensibilis est hõ. Ideo ptʒ ꝙ predicatũ in reduplicatiua affirmatiua supponit cõfuse tm̃. Quia nõ cõtingit descendere sb eo nec copulatiue / nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

¶ Hec de reduplicatiuis sufficiunt.

¶ Sequitur tractatus de insolubilibus.

¶ De diuisionibus propositionum.

De diuisionibus propositionum.

Quatuor sūt diuisiones propositionū: quarum prima est hec. Aliqua ꝓpositio significat principaliter sicut est. Aliqua significat principaliter aliter ꝙ̄ est/ ⁊ aliqua sigt nec pn̄cipaliter sicut est. nec principaliter aliter ꝙ̄ est.

¶ Propō signs pn̄cipaliter sicut est/ est propō per quā precise ⁊ adeq̄te sigtur sicut est. ⁊ illa sic signdo non est pertinens mediū ad inferendū seipsam sigare aliter ꝙ̄ est/ vt hec propō deus est. vel vos sedetis si ita sit.

¶ Propō signs aliter ꝙ̄ est: est propō impossibilis/ vel propō adequate signs sicut non est/ vt homo est asinus/ vel vos sedetis si ita non sit.

¶ Propō signs nec pn̄cipaliter sicut est/ nec pn̄cipaliter alit ꝙ̄ est ⁊ propō signs aliqualiter esse et illa sigando est pertinens mediū ad inferendū seipsam nō significare pn̄cipaliter sicut est: nec principaliter aliter ꝙ̄ est/ vt hec propositio hec non sigt sicut ista eadē demōstrata q̄ pn̄cipaliter sigt ꝙ illa nō sigt sicut est: nec aliter ꝙ̄ est/ ⁊ hec siliter omnis propō sigt aliter ꝙ̄ est: que principaliter significat qđ ois propō sigt aliter ꝙ̄ est/ et sic de singulis.

¶ Pro isto est sciendū ꝙ ꝓpositio pertinēs mediū ad inferendū seipsam nō principaliter significare sicut est: nec aliter ꝙ̄ est: est illa ex qua per se sumpta vel totaliter sic eē sicut est ex parte rei seqtur vel aptū natum est seq illā nō pn̄cipaliter sigare sicut ē/ nec pn̄cipaliter aliter ꝙ̄ est. Exemplum hec ꝓpō sigt aliter ꝙ̄ est. ⁊ hec propō pn̄cipaliter sic sigt/ sez ꝙ illa sigt aliter ꝙ̄ est. eadē demōstrata tūc seqtur hec propō sigt alit ꝙ̄ ē: ⁊ hec propō pn̄cipaliter sic sigt/ ergo hec propō nō principaliter sigt sicut est/ ⁊ ita ex ista eadē cū totalit sic esse sicut est/ sequitur ꝙ illa eadē non significat principaliter sicut est: nec pn̄cipaliter aliter ꝙ̄ ē ideo ista non significat sicut est. nec aliter ꝙ̄ est/ ⁊ sicut est de ista/ sic est de omnibus aliis consimilibus.

¶ Secūda diuisio est hec: Propositionū aliqua falsificat seipam aliq̄ nō. Propō falsificans seipsam est duplex quedā mediate ⁊ q̄dam immediate. ¶ Propō falsificās seipam mediate est propō sigans principaliter sicut est. vel aliter ꝙ̄ est q̄ falsificat propōnē aliā a se falsificātē se. Exemplū sit A/ propō signs principaliter ꝙ B/ est falsum. et sit B/ propō signs principaliter ꝙ A/ est falsum. ⁊ sit tn̄ vnū A ⁊ vnū B. hoc posito nō potest poni vtrūq3 illoꝝ fore verū/ sed alterum fore falsū. ⁊ nō pōt assignare quare A/ est magis falsū ꝙ̄ B/ nec ecōtra ergo isto casu posito sequitur vtrūq3 istoꝝ fore falsū. ⁊ sic ex A / sequitur B. fore falsum ⁊ ex B/ sequitur A/ fore falsum. ⁊ A falsificat B/ immediate/ ⁊ seipam mediate. ⁊ B falsificat A/ immediate. ⁊ seipsam mediate.

¶ Propositio falsificans seipsam immediate est propositio signs principaliter sicut est/ vel aliter ꝙ̄ est q̄ pertinēs mediū ad inferendū seipam fore falsam/ ⁊ illa est duplex. ¶ Quedam est pertinens sufficiens/ ⁊ q̄dā est pertinēs insufficiēs. ¶ Pertinēs sufficiēs est propō sigans pn̄cipalit sicut est/ vel aliter ꝙ̄ est/ ex q̄ sic signdo immediate seqtur vel aptū natū est seq ipsā fore falsā. Exēplū significet hec propō hoc est falsū signdo pn̄cipaliter ꝙ hoc est falsū illa eadem demōstrata tūc seqtur immediate hoc est falsū/ g̃ hoc est falsū/ ⁊ sic est ptinēs sufficiēs ad inferendū seipam fore falsam.

¶ Pertinens vero insufficiens est duplex. quedā est ptinens mediū ad inferendū seipsam fore falsā solū/ et quedā pertinēs ad inferendum seipsam fore falsam et [illegible]. ¶ Pertinēs insufficiēs primo mō est ꝓpō sigās principaliter sicut est/ ex qua sic significando cum totaliter sic esse sicut est ex parte rei sequitur vel apta nata est sequi ipam solū fore falsam. ⁊ ex illa sequitur sic esse sicut nō sigt. Exemplū/ posito ꝙ sit vnus solus sortes. ⁊ ꝙ ille dicat solū istā ꝓpōnē S.

dicit falsũ: et q illa ex impõne pncipaliter sigt q sortes dicit falsũ. tũc sequtur Sortes dicit falsũ/ et solũ dicit istã: ergo illa est falsa: et q est falsũ pz per casũ: et nõ põt poni isto casu posito huiu significat principaliter sicut est.

¶ Sed pertinens insufficiens secũdo modo est pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsã fore falsã: et aliã silr. Exemplũ ponatur ista ppõ Ois ppõ est falsa: et q sigt principalr q ois propõ est falsa: et q sint multe propões vere et multe false. et tũc ex ista cũ totaliter sic eẽ sicut est: sequitur vl' aptũ natũ ẽ seqi ipsã fore falsã: et aliã silr ab ista: et iõ est ptinẽs insufficiẽs ad inferendũ seipsã fore falsã/ et aliã silr ab ipsa. Assũptũ probatr sic ois propõ est falsa ipsamet est propõ: g ipsamet est falsa: et sic seqt ipsamet fore falsã: et silr sequitur. ois propõ est falsa alia ab illa est propõ: g alia ab illa est falsa. et sic seqtur aliã ab illã fore falsam ¶ Propõ nõ falsificãs se est propõ hñs ꝯditiones ꝯtrarias ꝯditionib' propõnũ falsificãtiũ se sicut sunt vniuersaliter oẽs propões vere et false sicut est de talib' hõ ẽ asin' pncipalr signdo q hõ ẽ asin' et vniuersaliter de quacũqz ppõne ipossibili et necessaria. Cõtra istas diuisiões posteri' obijcitr et iõ hic ꝯtrãsco.

¶ Tertia diuisio est hec. Omne insolubile puenit ex proprietate vocis vel ex actu nr̃o vel ex mixtione act' nr̃i cũ ppꝛietate vocis. Proprietates vocũ sunt ille. esse verũ/ esse falsũ/ esse necessariũ/ esse impossibile. Actus nostri sunt duplices scz interiores et exteriores. Exemplũ primi/ scire/ cognoscere intelligere/ et silia. Exemplũ secundi. vt scribere/ audire/ legere/ et similia. Insolubile prouenięns ex mixtione actus nostri cũ proprietate vocis est / vt posito q sortes dicit falsum.

¶ Quarta diuisio est hec. Aliqua ppõ significat complexe naturaliter: et aliq ꝯplexe artificialiter et actualiter. ¶ Propõ signs ꝯplexe naturaliter vt propõ in aia si aliq fuerit ibidẽ. ¶ Propõ signs artificialit et actualiter est duplex qdã sigt artificialit vl' actualit ipõne vl' ipõnib': et quedã nec ex impõne nec ex ipõnib'. ¶ Propõ signs artificialiter ex impõne est vt si hec propõ de' est imponeretr ab vno signdũ hoiem esse asinũ principalit et vtroqz mõ simul sigt ppõ. ¶ Propõ signs artificialit vl' actualit nec ex impõne nec ex impõnibus est: et si talis propõ de' est imponitr ad significandũ q de' est principaliter: et aliqs ꝯcipit per illam aliter q fuit imposita ad significandũ: sicut hõ est asin'. tunc illa propõ artificialiter vel actualiter significat et nec ex impositione nec ex ipsis impositionibus.

Modo sequuntur quatuor diffinitiones siue descriptiões quarum prima est hec. Propositio est oratio indicatiua/ congrua et perfecta naturaliter: vt ex impõne vel impõnib' significatiua qua vel quibus vltimo fuit imposita ad signdum complexe hoc patet discurrendo per singulas propositiones. Secunda est hec/ propõ vera est propõ nõ falsificãs se principalr sicut est significatiua naturaliter est ex impositione vel bus qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significandum. ¶ Tertia est hec propõ falsa est propõ falsificans se vel nõ falsificãs se principaliter sicut est vel pncipalit aliter q est significatiua naturaliter vt ex impositione vel bus significatiua qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significandum. ¶ Quarta et vltima est hec. Omne insolubile est propõ significans principaliter sicut est vel principaliter aliter quã est que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam vel veram. et sic de ceteris.

Consequenter sequuntur octo suppositiones. quarum prima est hec. Ois ppõ pertinẽs me

dum ad inferendū se fore falsā est propō falsificans se. hoc ptz ex intētione phi .iiij. methaphisice vbi dicit quosdā orōnes seipsas destruere. Sz planū ē q ibi autor non intendit p orōnē destruentē se nisi orōene pertinentē ad inferendū seipsā fore falsā/ qd signat per illū terminū falsificans se/ et melius sonat in lingua latina nominare talē orōnē falsificātē se q̄ destruentē se/ q2 nulla est orō destructiua sui ipsius in lingua nostra/ nec alterius a se. tamen lingua greca melius sonat nominare talem orationem destruentem se q̄ falsificantem se. et ideo translator vtitur tali termino destruens se vbi nos vtimur tali termino falsificans/ eo q verius et plenius est.

¶ Scđa suppō est hec. Omīs propō falsificās se est falsa/ pbatur sic. qcūqz propō falsificat si illa signt sicut est vl' aliť q̄ est. si aliť q̄ est/ q̄ ē falsa. sicut ptz diffinitionē tertiā/ si signt sicut est. cū ex illa et totaliter sic eē sicut eit ex parte rei seqť q illa ē falsa/ ita est illa est falsa.

¶ Tertia suppō est hec. Propō verificās se est pertinens mediū ad inferendū seipsā fore verā. hoc ptz per probationē prime suppōnis. Nam sicut propō pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsā dicit propō falsificās se. sic propō pertinens mediū ad inferendū seipsam fore veram dicitur propō verificans se.

¶ Quarta suppō est hec. Non oīs propō verificans se est vera. hoc pbatur sic et pono q multe sunt propōnes vere et multe false. et q ista propō oīs propō est vera signt principaliter q omnis propō est vera. tunc notū est q ista propō est falsa per tertiam descriptionem: q2 signt principaliter aliter q̄ est: et q ipsa verificat se probatur. nā ipsa est pertinens medium ad inferendum se ipsam fore veram qua sequitur/ omnis propositio est vera/ ipsamet est ppō/ ergo ipsamet est vera.

¶ Quinta suppositio ē hec. q nulla ppositio est sue partis. hoc patet per aristo. vij. methaphi. versus finē. vbi declarat q ista syllaba nō est iste littere b et a/ eo q iste littere possunt esse q̄uis ista syllaba nō sit ideo ista syllaba non est iste littere/ nec ille sunt illa syllaba. et q̄simili ratione pbatur q ppō non est sue partes.

¶ Sexta suppositio est hec. q nulla ppositio vera ē propositio falsa/ nec econtra hoc patet de se.

¶ Septima suppositio est hec. qualitercūqz concipiens q̄cipit per propositionē illa sic signt vt patet per descriptionē istius verbi significare. Nam significare nihil aliud est q̄ mentis conceptum representare. sed qualitercūqz concipiens concipit per propositionē sic in conceptu suo representat. ergo sic sibi significat.

¶ Octaua et vltima suppositio est hec. q propositiones in scripto vel in voce ppter taliter esse qualiter ex impōne vel impōnibus significāt non sunt vere vel false. Nam si propō in voce vel in scripto foret vera vel falsa ppter hoc q aliquis q̄cipit sic esse vel aliter esse per illā/ tunc purus latinus sciret plures propōnes grecales q̄ purus grecus. Probatur sic et capiatur purus latinus qui per omne scriptū quod videat/ et per omne prolatum quod audit solū q̄cipit q deus est. capiatur et perfectus grecus qui q̄cipit aliter esse p propōnes qualiter ex impōne et impōnibus significant. et pono q ille latinus audiat et videat omnes propōnes grecales quas audit et vidit iste grecus. tūc iste latinus scit omnes propōnes istas fore veras eo q omnes istas concipit sicut est/ sed iste grecus non eo quod per aliquas concipit sicut est: et per aliquas aliter q̄ est. Et ideo pauciores scit.

Ex istis suppositionibus sequuntur tres cõclusiones/quarum prima ẽ hec. Aliqua ꝓpositio que significat principaliter sicut est: est falsa Probat̃ sic. Aliqua propõ significans principaliter sicut est falsificat se/⁊ omnis propositio falsificans se est falsa: ergo aliqua propõ significans principaliter sicut est/ẽ falsa. Maior patet per dicta in secunda diuisione/et minor patet per secundam suppositionẽ ex quibus sequitur ꝯclusio probanda.

¶ Secũda cõclusio est hec. In aliqua ꝯña bona ⁊ formalit̃ ex vero sequitur falsũ. ꝓbatur sic. in aliqua ꝯña bona ⁊ formali ex vero seq̃t̃ propõ falsificãs se. ⁊ q̃lꝫ talis propõ est falsa/ꝑ suppõnẽ scd̃am/ergo. ⁊c̃. Añs sic/ista ꝯña est bona et formalis ꝯñs istius ꝯñe est falsum: ergo istius ꝯñe est falsũ. ⁊ añs illius ꝯñe est verũ/⁊ ꝯñs falsũ et ꝙ sit ita ꝓbatur: et pono ꝙ illa ꝯña sit ⁊ nulla alia et ꝙ añs illius ꝯñe sig̃t principaliter ꝙ ꝯñs est falsum eadem semper demonstrata et ꝙ ꝯñs illius ꝯñe significat principalr̃ ꝙ ꝯñs est falsum. Isto posito probatur q̃d ꝯsequens falsificat se/quod sic patet. Nam ꝯñs est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam/ergo falsificat se. ꝯña patet per primam suppõnem. Antecedens probatur sic: ex ꝯsequente cũ totaliter sic esse sicut est omnio/sequitur consequens fore falsũ/ergo falsificat se ꝯña patet per primã suppositionem / ergo ꝯñs est pertinens medium ad inferendum seipsum fore falsam. consequentia patet ꝑ dicta in secunda diuisione: ⁊ añs ꝓbatur: q2 sequitur ꝯñs ẽ falsum et totum hoc ẽ ꝯñs/ergo totum hoc est falsũ/⁊ ꝙ añs sit verum ꝓbatur significat principaliter sicut est et nõ falsificat se/ergo antecedens est verum. Maior ⁊ minor patent intuentibus.

¶ Tertio conclusio est ista. Duo cõtradictoria intra se contradicentia sunt simul falsa/ꝓbatur sic/aliqua sunt duo cõtradictoria quorum vnũ sig̃t aliter q̃ʒ est ⁊ aliud principaliter sicut ẽ falsificans se / ergo est ꝯclusio vera ꝯña per suppõnẽ scd̃am et tertiã diffinitionẽ. Assumptũ ꝓbatur sic. ista sũt hmõi/ hoc est falsũ. et hoc non est falsum. et volo ꝙ per vtrũqꝫ hoc demõstret̃ primũ istarũ et ista hoc est falsũ sig̃t p̃ncipalr̃ ꝙ hoc est falsũ et hoc nõ est falsũ sig̃t p̃ncipaliter ꝙ hoc non est falsũ: tũc primũ istorũ est falsũ eo ꝙ falsificat se. et scd̃m est falsum eo ꝙ significat principaliter aliter q̃ʒ est.

¶ Contra istas conclusiones multipliciter arguitur ⁊ primo sic. Una istarũ ponit propõne neqꝫ esse verã vl̃ falsã q̃d est contra phm in predicamẽtis vbi dicit. Uidetur aũt omnis affirmatio esse vera vel falsa ⁊ si hoc sit verũ de affirmatiuis erit verũ de negatiuis. ex qua auctoritate sequit̃ ꝙ oĩs propõ est vera vel falsa. Itẽ in predicto libro dicit alibi. In eo ꝙ res est vel non est quã propõ sig̃t dicitur propõ vera vel falsa. sed quecunqꝫ propõ demõstretur vl̃ est ita ex parte rei sicut illa sig̃t. vel non est ita ex parte rei sicut illa significat: ergo q̃cũqꝫ propõ demõstretur illa est vera vel falsa. ¶ Ad primũ dicendũ est ꝙ phũs cum dicit videtur autẽ. ⁊c̃. intendit ponere differentiã inter propões ⁊ incõplexa. ex quibus incõplexis ꝯponũtur propões. Differentiã ergo suã est hec. Omne verũ vl̃ falsũ est propõ affirmatiua vel negatiua. sed nullũ incõplexũ est verũ vel falsũ /ergo ⁊c̃. et sic saluatur auctoritas. ¶ Ad scd̃m dicendũ est ꝙ iste textus sic intelligit̃ quãdo est ita ex parte rei sicut propositio significat ⁊ nõ falsificat se ex vera /et in eo ꝙ aliter est ex parte rei q̃ʒ ꝓpositio p̃ncipaliter sig̃t est falsa.

¶ Pro quo notanduꝫ est ꝙ oĩs propõ significans sicut est vel aliter q̃ʒ est principalit̃ si sit de p̃nti / de preterito vel futuro necessaria vel de futuro ꝯtingenti cuius veritas est dependẽs a p̃nti et nulla alia ẽ vera vl̃ falsa

¶ Ex quo sequitur. ꝙ multe sunt propones: que neqꝫ sūt vere vl' falsecuiusmodi sūt ille. hec propositio sigt aliter ꝙ̄ est ista eadē demonstrata: ꝛ sic principaliter significante / ꝛ tales sunt sicut tu moueberis cras. tu morieris cras. ꝛ similit oēs propositiones de futuro contingenti. quarum veritates non dependent a presenti non sunt vere neqꝫ false. vt ego curram cras.

¶ Contra istā partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquā ppōnē fore falsā: que sigt principaliter sicut est. ergo eadē rōne habet ponere aliquā propōnem esse verā. que sigt principaliter aliter ꝙ̄ est: sed hoc negat ꝫ male. ¶ Item ista positio asserit oēm propōnē falsificantē se fore falsā / ergo consimili ratione habet asserere omnem propositionem verificantem se esse veram qꝫ tamen ista positio negat / ergo male.

¶ Ad primum argumentū dicendum est ꝙ ꝯña non valet. Añs est verū ꝓ tanto ꝙ si ex aliquib⁹ propōnib⁹ quarū quelibet sigt pncipaliter sicut est. seqtur aliq̄ propō illa sigbit pncipaliter sicut est: sed lꝫ ex aliquibus ppōnib⁹ quarū vna sigbit pncipaliter aliter ꝙ̄ est. ꝛ oēs alie propōnes significent sicut est seqtur aliq̄ propō non seqtur ꝙ illa propō sigt sicut est: tū quelꝫ propō sigt ꝙ propō falsificans se est falsa. seqtur ꝙ ex aliquibus propōnib⁹ quarum q̄lꝫ sigt sicut est. seqtur ꝙ illa ꝯclusio seq̄ns ex illa sigt sicut est. lꝫ sic nō pōt ꝓduci de ppōne verificans se. Nā si capit propō verificās se et argueretur sic. illa sigt sicut ē: ꝫ illa est vera. dato ꝙ illa ꝯcederetur sitr tūc argueretur ex alia parte. illa sigt pncipaliter aliter ꝙ̄ est: ꝫ illa est vera. ista ꝯña est mere impossibilis nā tūc nō sequitur ꝙ illa sit vera. lꝫ seqtur ꝙ illa sit vera ex ipsamet signte aliter ꝙ̄ est. ꝛ sic de aliis ꝑse significātibus sicut est: qꝛ aliqua istarū sigt principaliter aliter ꝙ̄ est ex hoc sequitur. vt patet ꝙ hec est consequentia bona: hec propositio falsificat se: ergo hec est falsa. Sed nō sequitur hec propositio verificat se / ergo hec est vera / et sic soluitur tam prima obiectio ꝙ̄ secunda.

¶ Cōtra secundā conclusionem obiicitur sic. Ista cōclusio est cōtra Aristotelē in libro prioꝝ. vbi vtitur talib⁹ regulis ꝯñs est falsū: ꝫ ꝛ añs. Añs est verū: ergo et ꝯñs / ꝫ non pōt poni ꝙ aliqua sit ꝯña bona et formalꝭ vbi añs est verū et ꝯñs falsū cui⁹ oppositū ponit scḋa ꝯclusio. Ad solutionē istius dicendum est ꝙ intentio philosophi ꝓ prima rl'a ē hec. Si ꝯña non sigt sicut est. nec añs nec ꝯñs est ꝑtinens mediū ad inferendū seipsam nō significare pncipaliter sicut est tunc añs non sigt sicut est. ¶ Secunda regula sic intelligitur. si añs sigt sicut est. et nec añs nec ꝯñs est pertinens mediū ad inferendum seipsam significare sicut est / tunc consequens significat sicut est.

¶ Contra vltimā conclusionem arguitur sic. In primo posterioꝝ / ꝛ in multis aliis locis videtur ꝙ aristoteles nō innuit ꝙ duo contradictoria sunt simul vera ꝛ simul falsa. Et ista positio ponit sic ibidem / ergo ista positio est falsa. ¶ Pro solutione dicendū est ꝙ ista conclusio est vera sicut ibi declaratur sed intellectus Aristotelis est iste. ꝙ nulla contradictoria infra se cōtra dicentia quoꝝ vnum significat principaliter sicut est. et quoꝝ alterum significat principaliter aliter ꝙ̄ est / sūt simul vera vel falsa: ꝛ hoc ꝯtinue loquit. Aristoteles dicit illud fore verum quod significat sicut est / ꝛ illud fore falsum quod significat aliter ꝙ̄ est nisi in materia insolubilia vbi intendit per falsa non solum tale quod significat principaliter aliter ꝙ̄ est. sed etiam tale quod est destruens se et falsificans se sicut patet per eum. iiij. metha. vbi dicit textus sic. Accidit autem omnib⁹ orationibus destruere seipsas / sicut est de tali oratione. omnia sunt falsa vbi intēdit. Aristoteles ꝙ talis oratio que est pertinens medium ad inferendum se ipsam fore falsam destruit se: id est falsificat se. Et quelibet talis est falsa: sicut dictum est prius.

¶ De insolubilibus

His igitur intellectis iuxta sententiã Aristotelis qualiter restat insolubilia simplicia soluere et inter illa. Primo de insolubilibus ex proprietate vocis gñatis/et inter insolubilia simplicia faciliora principia mihi sumã.i.sit ergo hec propõ in scripto falsũ est et nõ sit alia preter ipsam et sigt ꝓncipalit̃ qd̃ falsũ est. Deinde ꝓponit̃ falsum est si neget̃ vel dubitetur/ꝯtra propõ vera est vel ꝓpõ falsa est:sed nulla ꝓpõ vera est ergo propõ falsa est.et vltra.ergo falsũ est. Maior est manifesta et minor ptꝫ ex casu.ꝓbatur sic oppositum minoris repugnat casui/ergo illud sequitur ex casu.ꝯña sic nã si oppositũ minoris non repugnat casui et illud est possibile:ponatur cum casu.s.ꝙ aliqua propõ vera sit/tũ arguit̃ sic.Aliq̃ propõ vera est/et nulla est propõ nisi ista/falsũ est:ergo illa est vera.ergo sigt principaliter sicut est. ꝯña patet per diffinitionẽ scd̃am sed per casũ ista ꝓncipaliter sigt ꝙ falsũ est.ergo ita est ꝙ falsum est et nulla est propõ nisi ista/ergo ista est falsa.et sic sequitur idem forẽ verũ et falsũ qd̃ est impossibile.Si ꝯcedatur ꝙ falsũ est:tũc arguitur sic.falsũ est. et hec est oĩs propõ eadem demõstrata falsũ est:ergo ista est falsa.⁊ vltra ergo illa sigt ꝓncipaliter aliter q̃ est/et ista principaliter sigt ꝙ falsũ est/ergo non est ita ꝙ falsum est cuiꝰ oppositũ vos ꝯceditis.¶ Item vos ꝯceditis falsũ scitũ A.vobis fore falsũ ⁊ nõ sequẽs ex casu in quo tũc fuit falsũ/⁊ per vos hoc fuit falsũ:ergo male r̃ndetis. ¶ Item falsũ est et illa principaliter sigt qd̃ falsum est.ergo ita est sicut illa significat.et vltra.ergo hec est vera.

¶ Huic forte r̃ndet̃ negãdo casuꝫ tanq̃ impossibilẽ ⁊ des ꝯsiles propões.¶ Cõtra si tñ ista foret propõ:et nulla alia ad huc esset possibile ꝙ aliqs videret istã:et sĩr si multe propões forent cũ ista et ꝙ ista principaliter sigret ꝙ falsũ est ex ipõne.et ponatur ꝙ sortes sit vnꝰ hõ q̃ per totã vitã suam fuit instructꝰ ad ꝯcipiẽdũ ꝓ qualꝫ ꝓpõnẽ quã videret ꝙ falsũ est.hoc posito ponat̃ ꝙ sortes videat istã in scripto et ꝯcipiat ꝓ istã ꝙ falsũ est sicut fuerat instructus ꝙ sortes videat istã propõnẽ continue q̃lisq̃ corrũpantur oẽs alie ab illa/ita ꝙ nulla alia sit nisi ista.hoc posito sortes ꝯcipit ꝓ istã qd̃ falsũ est.ergo sic ibi sigt ꝙ falsum est ꝯña ptꝫ per septimã suppõnẽ/⁊ nulli aliĩ a sorte aliter sigt/ꝗ ista soli sibi sigt ꝙ falsũ est et sic imponitur vltimo ad sigñdũ/et tñ ista est.ergo totus casus est possibilis.¶ Itẽ cũ hoc ꝙ tñ ista sit oĩs propõ põt ꝓncipaliter sigare minꝰ ex impõe vel maius.ergo ex impõne põt pricipaliter sic significare.¶ Item talis propõ deus est põt principaliter sigre quod deus est cum hoc ꝙ illa sit et nulla alia ⁊ talis propõ hõ est asinꝰ.potest principaliter significat ꝙ homo est asinꝰ cũ hoc ꝙ tñ ista propõ sit et nulla alia.et non potest assignare causã quare vna istarum põt sic significare cũ hoc ꝙ tñ ista foret/quin eadem ratione vel cõsimili potest ista propõ falsũ pricipaliter significare ꝙ falsũ est.dato ꝙ tñ ista foret propositio ergo si iste casus est possibilis de ista deus est/eadem ratione est iste casus possibilis.de ista falsum est sustinere.

¶ Sed hic fingitur vna causa. Dicitur enim ꝙ licet talis propõ deus est foret et nulla alia/et ꝙ illa sigt principaliter qd̃ deus est / ex ista non seqtur aliqd̃ impossibile.sed si tñ ista foret propõ falsũ est.⁊ principaliter significaret qd̃ falsum est sequerentur impossibilia plura. Sed vt patebit posteriꝰ ista causa est nisi fatuorum qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia nisi possibile foret impossibile.

¶ Admittendus est igitur casus et qñ ꝓponitur falsum est.ꝯcedatur ⁊ ꝯcedatur ꝙ ista est falsa/et neget̃ ista ꝯña/ergo ista sigt aliter q̃ est sed oportet addere in ãnte qd̃ nõ falsificat se/sed hoc est falsũ.Nã sequitur falsum est/et nulla est propõ nisi ista.s.falsũ est/ergo hec est falsa.⁊ sic est pertinens mediũ ad inferendum seipsam fore falsam et vltra/ergo est falsa vt patet per secũdum suppositionem.

¶ Ad secundum argumentum negetur ꝯsequẽtia: et añs sitr. nam ꝯña non valet/eo ꝙ bene respondendo in aliquo casu possibili posito esse ꝯcedendum falsum scitum fore falsum et impossibile scitum est impossibile/vt si poneretur ꝙ ista propõ deꝰ est. et quelibet talis significaret principaliter ꝙ hõ est asinus/ꝛ hoc bene scivistis. Adhuc ista foret ꝯcedenda deꝰ est. et tamen ista ẽ falsa et impossibilis. ꝛ añs similiter est negandum. Nam quod falsum est seqtur ex casu. Nã cũ casu non potest stare ꝙ illa sit vera ex casu sequitur ꝙ illa est propositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter ꝙ̄ est/ergo seqtur ex casu ꝙ illa sit falsa.

¶ Ad tertium argumentũ concedatur prima consequẽtia ꝙ falsum est. ꝛ ꝙ ista sigt principaliter ꝙ falsum est. et negetur alia ꝯñs q̄ ꝯcludetur/ergo est vera/eo ꝙ aliqua ꝓpõ falsa sigt pncipaliter sicut est vt patet p primã ꝯclusionem. vt de propositione falsificãte sibi/ꝛ sic est in proposito sicut prius est declaratum.

Contra istum modum soluendi insolubilia arguitur sic. Aristoteles. ij. elẽchorum capitulo: de solutione paralogismorũ. fm q̄d ad simpliciter. Soluit insolubilia per fallatiã fm q̄d ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit. ergo peccat ꝯtra solutionẽ Aristo. ergo non valet. ¶ Dico ꝙ si fiat talis ꝯña. hec propõ sigt pncipaliter sicut est ergo hec est vã. Ibi est fallacia fm q̄d ad simpliciter/eo ꝙ ꝯñs sigt duo/et añs vnũ. nam ad hoc ꝙ aliqua propõ sit vera requiritur ꝙ illa sigt principaliter sicut est. et sitil ꝙ illa non falsificat se. Sed añs illius ꝯñe solũ ponit vnam partem sui significati/ꝛ non suum totum significatum. ideo a tali antecedente ad tale ꝯñs est fallacia fm quid ad simpliciter/vt si argueretur sic. ille homo est albus fm dentes / ergo ille homo est albus. Et ꝙ ille sit intellectus aristo. patet per eum ibidem vbi soluit paralogissimum fundatum super talem casum. ¶ Ponendo ꝙ aliq̄s iuret seipsũ esse periuratũ/tunc textus est talis (Nã qui iurat seipsum esse periuratum bene iurat S. est periuratus) ergo non iurat verũ. non iurat verum et iurat. ergo iurat falsũ iurat falsum et solum iurat istam/ergo illa est falsa (Iurans hoc solum dum autẽ periurat seipsum esse periuratum non bene iurat) Ex quo textu plane patet ꝙ illa propõ quã talis iurat est falsa. nam si foret vera et solum iuret istam per ꝯñs nõ foret periuratus. Et per hoc ꝙ dicit in textu (bene iurat) in eo ꝙ iurat propositionem significantem sicut est sed propter hoc ꝙ ponit in fine textus vnam negationẽ non vult intelligere in textu ꝙ iurat verum. ita ꝙ ibi est fallatia fm quid ad simpliciter. Iste iurat propositionem sicut est principaliter significantem. ergo iurat verum.

¶ Item patet per textum paulo post sequentem qui talis est. Nihil autẽ prohibet eundẽ simul esse mendacẽ/et dicere propõnẽ sigñtem sicut est (q̄d autẽ est verũ) Ubi intẽdit soluere paralogismũ fundatũ super talẽ casũ ponẽdo ꝙ sortes dicat istã sortes est mẽdax. Ex q̄ textu patet ꝙ nõ est inconueniẽs eundẽ esse mendacẽ. ꝛ dicere propositionem sigñtẽ sicut ẽ. ex quo patet ꝙ non seq̄t dico ꝓpõnẽ sigñtem sicut est: ergo dico verũ. sed est fallatia fm quid ad simpliciter vt prius dictum est.

¶ Aliud sophisma. ꝯ casꝰ. Ponatur ꝙ ista ꝓpõ. Nullum verum est: sit ois propõ ꝛ ꝙ nulla alia ab ista sit/ꝛ ꝙ illa significat principalit ꝙ nullum verũ est. Tũc ꝓpono nullum verum est/Si negetur vel dubitetur. cõtra nulla ꝓpõ q̄ non est. ita est vera. ꝛ ista nõ ẽ vã/ergo nullũ verũ est. maior ptꝫ ex casu. ꝛ minor est sequens ex casu. q̄d ꝓbatur sic oppositũ minoris repugnat casui / ergo ꝛc. Antecedens ꝓbatur sic. et si illa non repugnat casui. cum sit possibilis ponatur cum casu. ꝙ ita est sicut illa principaliter significat. Et tũc sic arguitur. hoc est ve-

tum nullum verum est/ergo ita est sicut illa principaliter significat.ꝯña patet per diffinitionem secundam.et illa principaliter significat ꝙ nullum verum est / ergo ita est ꝙ nullū verū est.ꝛ sic sequitur ꝙ illa non est vera. Si ꝯcedatur ꝙ nullū verū est tunc sic nullum verū est et ita ṗncipaliter sigt̄ ꝙ nullum verum est/ ergo ita est sicut illa significat:ergo illa est vera.et vltra.ergo aliquid verum est ꝙ est oppositum concessi.

Solutio concedendo ꝙ nullum verum est:et ꝙ illa ṗncipalr̄ sic sigt̄/ꝛ negāda est ꝯña q̄ ꝯcludit/ꝗ illa est vera.qꝛ falsificat se eo ꝙ est pertinēs mediū ad inferendū seipsā fore falsā.nā seqtur. Nullū verū est/ꝛ illa propō sigt̄ sicut est vl' aliter ꝙ̄ est/ꝗ illa est falsa.

Aliud sophisma. Casus ponatur ꝙ A ⁊ B sint oēs ꝓpōnes quaꝝ A sit illa/deus est.ꝛ B sit ista omne verū est A.ꝛ ꝙ significaret ṗncipaliter sicut termini ꝓtendūt.tūc ꝓponatur/omne verū est A si negetur vl' dubitetur.Contra. A est vera:ꝛ nulla est propō vera alia ab A .ergo omne verū ē A. Maior ptꝫ ex casu/ꝛ minor est sequens ex casu qḋ ꝓbatur sic.oppositū minoris est propō possibilis.et si poneretur cū casu seqtur oppositū casus/ ergo minor seqtur ex casu.Assumptū ꝓbatur sic.vel ponatur oppositum minoris cum casu et arguitur sic/ Alia est propō vera ab A et nulla est propō alia ab A.nisi B/ergo B est vera et B principaliter sigt̄ ꝙ oē verū est a ergo ita est.sed nullum B.est A/ergo nullū B est verū et per ꝯñs nulla propō alia A.est vera qḋ est oppositū ꝯcessi. Si ꝯcedatur qḋ oē verum est A et tunc sic omne verum est A.B.non est A.ergo B.non est verum ꝯña patet et minor est concedenda et maior et posita/ergo ꝯña est concedēda tūc sic B non est verum.ꝛ B est propositio de presenti significās principaliter sicut est/ vel aliter ꝙ̄ est/ergo B est falsū et vltra/ergo non est ita sicut illa significat et illa significat ꝙ omne verum est.ergo non est ita ꝙ omne verū est / cuiꝰ oppositum est concessum.

Solutio.concedendo ꝙ omne verum est a. et cōcedendū ꝙ B est falsū.ꝛ negetur ꝯña que ꝯcludit.ergo B.significat aliter ꝙ̄ est quia oportet addere ꝙ nō falsificat se.quod est falsum.

Aliud sophisma. Casus ponatur ꝙ ille tres propositiōes sint oēs.Deus est/que est vera.homo est animal/que est vera et quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis/demōstrando per ly istis illas duas ꝓpōnes primas/et ꝙ sigñt principaliter sicut termini cōiter ꝓtendūt. deinde proponatur quelibet propō vniuersalis est dissimilis istis.Si negetur vel dubitetur / ꝯtra ista est dissīs istis/et ista est quelibet propō vniuersalis.ꝗ quelꝫ propō vniuersalis est dissimilis istis.Minor ptꝫ de se/et maiorē probe sit.Nā ista est falsa demōstrata eadē vniuersali.et iste sunt vere demonstrādo duas primas.ergo ista est dissimilis istis.ꝯña ptꝫ ex cōi modo loquēdi.Añs ꝓbatur sic.illa falsificat se ergo ē falsa.ꝯña ptꝫ per suppositionē scḋam.et añs ꝓbatur/non sequitur.ista est dissimilis istis/et iste sunt vere/ergo ista est falsa.Si cōcedatur.tunc sic.quelibꝫ propō vniuersalis est dissimilis istis ista principaliter sic significat/ ergo principaliter significat sicut est.ꝛ vltra/ergo est vera/ergo est sīlis istis.ꝛ vltra.ergo nō est dissimilis istis ꝛ ista est quelibet propō vniuersalis/ergo nulla propō vniuersalis ē dissimilꝫ istis.cuius oppositum concedatur.

Solutio. Concedendum est ꝙ quelibet propositio vniuersalis.ꝛc̄.Et ꝯcedatꝰ ꝙ illa sigt̄ ṗncipaliter sicut est.ꝛ negetꝰ illa ꝯña ꝗ concludit/ꝗ illa est v̄a/est ꝙ falsificat se.vt patet.

De copulatiuis sit hoc sophisma. Pono tibi istam copulatiuā.Deus est.et ista copulatiua est falsa. principaliter signās ꝙ deus est. et ꝙ ista copulatiua ē falsa,et ꝙ prima pars sigt̄ ꝙ deꝰ ē/ꝛ scḋa ꝙ ista copulatiua

sit falsa: et demonstrando per ly istam eandem copulatiuam. deinde proponatur ista copulatiua est falsa. Si concedatur: tunc sic deus est/ et ista copulatiua est falsa: ergo ista copulatiua est falsa et vltra: ergo ista copulatiua significat aliter quam est. et vltra/ ergo non est ita quod deus est: et ista copulatiua est falsa. Si negetur vel dubitetur. contra ista copulatiua falsificat se/ ergo est falsa. Antecedens probatur sic. deus est/ et ista copulatiua est falsa ergo ista copulatiua est falsa.

¶ Solutio concedatur quod ista copulatiua est falsa et negetur consequentia: ergo significat aliter quam est sicut prius in eo quod falsificat se.

¶ De disiunctiuis sit hoc sophisma Pono quod homo est asinus: vel nulla disiunctiua sit vera sit hec. omnis disiunctiua principaliter significans sic. et prima pars significat quod homo est asinus: et secunda quod nulla disiunctiua sit vera/ et quod non sit disiunctiua alia ab hac.

¶ Tunc dicendum est quod ista disiunctiua est falsa: eo quod falsificat se/ tamen debet concedi quando proponatur eo quod significat sicut est. et neganda est ista consequentia: ergo ista est vera sicut prius.

¶ De exclusiuis sit hoc sophisma. Pono quod A/ sit ista propositio deus est: que sit b/ a. et b/ ista exclusiua. tantum a est verum/ et non sit alia ab altera istarum et significat principaliter sicut termini pretendunt. Isto posito concedendum est quod tantum a/ est vera eo quod ita est sicut illa principaliter significat et quod illa est falsa/ eo quod falsificat se.

¶ De exceptiuis sit hoc sophisma Pono quod A/ sit ista exceptiua. nulla propositio preter A/ est falsa/ et quod non sit propositio alia ab a. et sit tantum vnum a: et significat quod nulla propositio preter a/ est falsa isto posito concedendum est quod nulla propositio preter a/ est falsa. et quod a est falsa: eo quod falsificat se sicut prius. ¶ Hec de insolutionibus ex proprietate vocis generatis sufficiunt.

Modo soluenda sunt insolubilia ex actibus nostris nascentia. Pro quibus est sciendum.

Actus nostri sunt duplices quantum spectat ad propositum. Quidam sunt ex quibus sine proprietate vocis sunt nata insolubilia peruenire. et quidam sunt ex quibus sine proprietate vocis nunquam nata sunt insolubilia prouenire. Actus primi sunt sicut iurare/ mentiri/ decipi et his similia. Actus secundi sunt sicut videre/ audire/ dicere. et his similia. De quibus in particula proxima dicetur.

¶ Quo ad primos actus sit hoc sophisma. Sortes decipitur. Et ponatur quod sit tantum vnus S. qui credit istam propositionem sortes decipitur. et nullam aliam: et significat principaliter quod sortes decipitur. et decipiatur solum talis qui credit falsum. Deinde proponatur sortes decipitur. Si negetur vel dubitetur. contra oppositum illius repugnat casui: ergo illa sequitur ex casu. Antecedens probatur sic. non repugnat istat oppositum minoris cum casu quod sortes non decipitur. Tunc sic sortes non decipitur. et omnis talis decipitur qui credit falsum: ergo sortes non credit falsum. Et vltra sortes non credit falsum et credit propositionem significantem sicut est vel aliter quam est: ergo credit verum et solum credit istam/ sortes decipitur/ ergo ista est vera/ sortes decipitur et ista principaliter significat quod sortes decipitur/ ergo sortes decipitur quod est oppositum istius propositionis positi in casu. Si concedatur ista/ sortes decipitur. tunc sortes decipitur et omnis talis credit falsum ergo sortes credit falsum/ et solum credit istam. Sortes decipitur ergo illa est falsa. sortes decipitur. Et vltra/ ergo illa significat aliter quam est/ et solum significat quod sortes decipitur / ergo non est ita quod sortes decipitur cuius oppositum est concessum.

¶ Solutio concedendum est quod sortes decipitur. Et conce

dendū est ꝙ ista est falsa ⁊ negāda est illa ꝯña / ḡ sigt alit̄ ꝙ̄ ēst. Sed oportet adde
re ꝙ nō falsificat se. Nā seqtur Sortes decipitur / ergo credit falsū / ⁊ solū credit istā
Sortes decipit̄ / ḡ ista est falsa / ergo. ⁊c.

Simile est. si ponatur ꝙ sortes credit istā ꝓpositi
onē P. decipitur et P. istā sortes non decipitur / et ꝙ nō credat aliās propōnes / et
ab istis ⁊ ꝙ ille propōnes sigñt sic principaliter. ⁊ sit tm̄ vnus sortes et vnus plato
isto posito ꝯcedendum est ꝙ S. nō decipitur et ꝙ P. decipitur et ꝙ illā sit vera pla
to decipitur. et ꝙ illa sit falsa. sortes non decipitur / eo ꝙ falsificat se. nam sequitur
Sortes non decipitur. ergo non credit falsū. et credit propositionem significantē
sicut est vel aliter ꝙ̄ est / ergo credit verū et solū credit istā plato decipitur. ⁊ vltra
ergo ita est sicut illa principaliter sigt sed illa solum per casum sigt ꝙ P. decipitur
ergo ista est ꝙ P. decipitur et vltra ergo P. credit falsū et solū credit istā sortes
non decipitur. ergo illa est falsa sortes non decipitur et sic falsificat se. et ista pro=
positio dicta a sorte significat principaliter sicut est. et non falsificat se. ideo illa est
vera.

Simile est. si ponatur ꝙ sortes dicat istam propo
sitionem S. mentitur. et ꝙ illa principaliter sigt ꝙ S. mentitur. ⁊ sit tm̄ vnꝰ S. et ꝙ
omne mentiens dt falsum. Deinde ꝓponat̄ S. mētit̄ et si negetur vl' dubitetur. Ꝯ. S
dt falsū / ḡ S. mētitur Añs ptz ex casu. nō seqtur S. dicit istā S. mētitur. et ista pn=
cipaliter sigt ꝙ S. mentit̄ tm̄ vnꝰ est S. ḡ solū dt falsū / ⁊ solū dt istā S. mētitur ḡ
ista est falsa ⁊ habet ꝯtrariū / ergo eius ꝯtrariū est verū scz ꝙ sortes nō mentitur.
Si ꝯcedatur ꝙ S. mentit̄ ḡ dicit falsū ⁊ solū dicit istā / ergo ista ē falsa S. mentit̄
⁊ hz oppositū / ergo eius oppositū est verū. tunc sic eius oppositū est verū / ḡ sigt si=
cut est / ergo ita est sicut illa sigt. sed sigt ꝙ sortes nō mētitur / ḡ sic est ꝙ S. non mē
titur. ꝙ est oppositū concessi. Solutio ꝯcedatur ꝙ sortes mentitur, ⁊ est falsū / ⁊ ꝙ
hz ꝯtradictoriū et neget̄ ꝯña que ꝯcludit / ergo illud est verū eo ꝙ eius oppositum
sigt pncipaliter aliter ꝙ̄ est. ⁊ sic duo ꝯtradictoria sūt simul falsa / vt patet per ter
tiam ꝯclusionem.

Simile est. si ponatur. ꝙ sortes iuret solum ꝙ ipse
est piurātꝰ. ⁊ sit tm̄ vnꝰ sortes / ⁊ ꝙ ista sigt principalr ꝙ ipse ē piuratꝰ. isto posito cō
cedendū est ꝙ S. est piuratꝰ. ⁊ ꝙ illa est falsa eo ꝙ falsificat se.

Ulterius restat soluere isolubilia que ex mix=
tione actus nostri cū ꝓprietate vocis nascū=
tur. Insolubile sic sumptū est triplex. Quedā sunt in quibus ponūtur signa signifi
cantia ex impositione ꝓprietate vocis si actꝰ ex quibꝰ fit insolubile. Aliud est in
ꝙ ponuntur signa ex impositione significantia ꝓprietatē vocis et priuationē actꝰ
in quo fit insolubile. Tertiū est in quo nec ponitur aliquod signum signs ex im=
pōne ꝓprietatē vocis. nec actū vel priuationē actus in ꝙ fit insolubile. Exemplum
primi. vt sortes dicit falsū. Et his similia. Exemplū secundi: vt ista ꝓpō scitur a te.
ista ꝓpō non creditur a te. Exemplū tertij. S. dicit falsū S. mentitur. S. est albus
S. est niger. aliquibus casibꝰ positis ⁊ his similibꝰ. De istis positis in ordine dicet̄
et primo de primis.

Sit hoc sophisma Sortes dicit falsum. posito isto
casu ꝙ sit tm̄ vnus S. ꝙ ille dt istā ꝓpōnē S. dt falsū et nullā aliam. et ꝙ illa sigt
principaliter. ꝙ S. dicit falsum. Deinde ꝓponatur. S. dicit falsum si negetur vl' duba
tetur. ꝯtra oppositū illius repugnat casui: ḡ illud sequitur ex casu. Añs sic: ex con=
tradictorio illius / ⁊ ex casu seqtur oppositū vtriusque partis et casꝰ est p se possibilis / ḡ
ꝯtradictoriū illius repugnat casui. añs sic ponatur eius ꝯtradictoriū cum casu. vꝫ
S. nō dt falsū et dicit propositionē significantē sicut est vel aliter ꝙ̄ est / ergo di=
cit verum et solum dicit istam S. dicit falsū: ergo ista est vera ⁊ et vltra: ergo ita
est sicut illa principaliter significāt. sed illa principaliter significat ꝙ sortes dicit

falsum/ergo ita est q sortes dicit falsum.et vltra/ergo sortes dicit falsū/ qđ est oppositū scđe partis casus. Si ↄcedatur q sortes dicit falsū:et solum dicit istā :ergo ista est falsa.⁊ habet oppositū ergo hoc est verū.videlicet sortes non dicit falsū/ ğ sortes non dicit falsum.q est oppositū primi concessi.

¶ **Solutio concedatur q sortes dicit falsum ⁊ q illa** est falsa/⁊ q illa hʒ ↄtradictoriū:⁊ negetur ↄña. ğ eius oppositū est verū:q2 eius ↄtradictoriū sigñt aliter q̄ est:⁊ q ↄña non valet ptʒ p tertiā ↄclusionē.

¶ **Aliud sophisma Simile est si ponatur q sint tātū** duo sortes et vter q2 illorū dicat cū altero istā. S dicit falsū vel ↄsimile.et q non dicat aliā propōnē/nec aliq̄s alias.⁊ q vtraqʒ illarū sigñt precise ⁊ primarie q. S dicit falsū.Deiñ ꝓponatur. S.đt falsū.sine ↄcꝰ vl' dubitetur.ↄtra.eiꝰ oppositū repugnat casui ğ illud seqᷓ ex casu.Añs sic et ponatur ↄtradictoriū illiꝰ cū casu tūc arguitur sic. S nō đt falsū ⁊ đt propōnē sigñtē sicut est vl' aliē q̄ ē ğ đt verū.⁊ ois S.ē alter istoꝝ ğ altē istoꝝ đt veꝝ ⁊ q rōne alter istoꝝ dicit veꝝ eadē rōne vterqʒ istorū dicit veꝝ/⁊ vterqʒ illoꝝ solū dicit propōnē sigñtē q sortes dicit falsū /ğ ita est q sortes dicit falsum.qđ est oppositū vnius partes casus.

¶ Si ↄcedatur q sortes dicit falsū.tūc sic sortes dicit falsū. ⁊ vtraqʒ istarū dictionū sic principaliter sigñt ğ vtraqʒ istarū significat sicut est.neutra istarū falsificat se ergo vtraqʒ istarū est vera.

¶ **Solutio concedendum est q sortes dicit falsum ⁊** ↄcedatur q vtraqʒ istaꝝ sigñt sicut est ṗncipalr/⁊ dicendū est q vtraqʒ istaꝝ falsificat se.et hoc ṗmo mō sortes dicit falsū.⁊ ois sortes ē alter istoꝝ.nō ē maior causa q̄re vnꝰ dicit falsū.quin cōsimili causa alius dicit falsū:ğ vterqʒ dicit falsum.⁊ isti duo solū dicūt istas duas propōnes:sortes dicit falsū:⁊ sortes đt falsū: ğ iste due sunt simul false.⁊ sic vtraqʒ istarum falsificat se.

¶ **Simile est. si ponatur q sortes dicit istam proposi**tionē.p dicit falsū.⁊.p.istā sortes non dicit falsū.⁊ q nō dicāt aliquas alias.⁊ q iste due propōnes sic sigñt principalr/⁊ q sit tm̄ vnus sortes ⁊ vnus p.isto posito ↄcedatur q sortes nō dicit falsū.⁊ q ista est falsa sortes nō dicit falsū/eo q falsificat se et sigñt sicut est.et q p.dicit falsū.⁊ q ista vera/q2 principalr significat sicut est et non falsificat.

¶ **Simile est. si ponatur q sit tantum vnus sortes ⁊** q dicit solū talē propōnē. p.dicit falsū ⁊ sit tm̄ vnꝰ. p.q dicat istā propōnē sortes dicit falsū.et illa principaliter sic sigñt hoc posito ↄcedendum est.q sortes dicit falsum.⁊ plato similiť.⁊ vtraqʒ istarū dictarū est falsa:eo q vtraqʒ illarū falsificat se et hoc mediate. Nā dictū a sorte falsificat dictum a platone.et dictum a platone falsificat dictū a sorte.et sic vtraqʒ illarū falsificat se immediate:'vt patet in secūda diffinitione.

Solutis insolubilibus primi membri istius diuisionis.Jam restat soluere insolubilia secundi membri eiusdē diuisionis.¶ Sit igitur hoc sophisma.a propō nescitur.et ponatur qđ. A sit ista propositio .A nescitur:et q vnū a sit omne a.et q ista propō principaliter significat quod a nescitur. Deinde proponatur a/nescitur.si negetur vel dubitetur cōtra.cum casu non stat q a propō scitur:et a est vna propositio.et casus est admittendus ergo concedendū est qđ a nescitur.primum añs probatur:quia ex ista propōne a scitur .cum casu sequitur oppositum istius. A scitur/ergo ista a scitur.non stat in casu. Assumptū probatur. A/scitur.ergo scitur esse sicut illa significat et vltra/ergo ita est sicut illa significat .sed per casum a / principaliter significat q a nescitur/ergo a / nescitur.et sic ex ista a scitur cum casu sequitur suum oppositum ¶ Si concedatur q a nescitur.tunc sic a nescitur /ergo ita est q a nescitur. Et in-

firmiter consideras ⁊ non dubitas de ista propōne ꝙ a nescitur. ergo tu nescis ꝙ a nescitur: et sic tu scis ꝙ a nescitur: ⁊ sic tu scis ꝙ a principaliter sic sigt/ ergo tu scis a ⁊ vltra/ ergo a scit a te qđ est oppositū istius a nescitur. ⁊ ¶ Solutio admisso casu ⁊ ꝯcesso ꝯcedatur ꝙ a nescitur. ⁊ ꝯcedendū est ꝙ tu scis ꝙ a nescit ⁊ ꝯcedit ꝙ tu scis principalr sic sigre ⁊ negetur ꝯn̄a ergo tu scis a qr oportet addere in antecedente ꝙ a non est ptinēs mediū ad inferendū seipsā fore nescitā/ ⁊ si illud sit additū est negandū. Nā sequitur immediate nescitur/ ergo a nescitur.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantū ista propositio sit ois propō. ois propō nescitur ⁊ ꝙ ista principalr sigt ꝙ ois propō nescitur/ ⁊ ꝙ hoc bn̄ sciatis. hoc posito ꝯcedendū est ꝙ ois propō nescitur ergo ꝙ scitur sic esse sicut illa sigt/ ⁊ ꝙ scitur illā sic sigre. ⁊ negetur ꝯn̄a/ ergo illa scitur/ qr illa est ptinens mediū ad inferendū seipsā fore nescitā sicut prius. ⁊ ideo est nescita. Assūptū patet quā sequitur ois propō nescitur/ ipsamet est propō/ ergo ipsemet nescitur ⁊ vltra/ ergo ipsa est nescita.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ hec propō hoc non creditur sigt principaliter ꝙ hoc non creditur. ⁊ demōstret p ly hec eadē propō hoc posito ꝯcedatur ꝙ hec nō creditur et ꝯcedatur ꝙ tu credis ita esse sicut illa sigt et ꝙ credis illā sic sigre. negetur ꝯn̄a ergo illa est credita/ qr est pertinens mediū ad inferendū seipsā fore nō creditā ⁊ quelz talis nō est credita.

¶ Pro quo est sciendū ꝙ quelibet propositio ptinens mediū ad inferendū seipsā fore falsā est falsa. ⁊ quelz propō pertinens mediū ad inferendū seipsā fore nescitā vel non creditā est nescita vel non credita. et sic nō est ꝙ pertinēs mediū ad inferendū seipsā fore verā est vera: nec ois propō pertinens mediū ad inferendū seipsā fore scitā vel creditā est scita vel credita.

Solutis insolubilibus secundi membri diuisionis: iam sunt soluenda insolubilia tertii membri diuisionis. sit ergo hoc sophisma. sortes est eger. et pono istū casū ꝙ ois hō eger dicit falsū. ⁊ ois hō sanus dicit verū. ⁊ ꝙ illa principalr sigt ꝙ sortes est eger. si negetur vel dubitetur. Contra eius oppositū repugnat casui/ ergo isto casu admisso ista est ꝯcedenda. Assūptū probatur. ex opposito illius cū casu sequitur ista propō sortes est eger ergo oppositū istius repugnat casui. Añs probatur sic. ⁊ sortes non est eger/ ergo est sanus: ⁊ ois hō sanus dicit verū: ergo ita est sicut illa principalr sigt sed per casum ista sigt ꝙ sortes est eger: ergo sortes est eger: qđ est oppositū istius sortes nō est eger. si ꝯcedatur ꝙ sortes est eger/ tūc sic sortes est eger/ et sortes est hō/ ergo sortes dicit falsū: ⁊ solū dicit istā sortes est eger/ ergo hec est falsa/ sortes est eger. et ista habet oppositū: ergo eius oppositū est verū scz ꝙ sortes non est eger/ ⁊ vltra/ ergo ista sigt principaliter sicut est sed ista principaliter sigt ꝙ sortes nō est eger/ ergo ista sigt ꝙ sortes non est eger/ quod est oppositū ꝯcessi.

¶ Solutio ꝯcedendū est ꝙ sortes dicit falsū. et ꝯcedendū est ꝙ ista sic est falsa. sortes est eger/ quia falsificat se: ⁊ concedendum est quod habet oppositum/ et neganda est consequentia/ ergo eius oppositum est verum/ sicut patet per tertiam conclusionem.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ omnis homo albus videat falsum et nullus aliud/ et ꝙ sortes videat istā solū. sortes est albus/ et ꝙ ista principaliter sigt ꝙ sortes est albus/ eo ꝙ sit istā vltra sortes hoc posito ꝯcedendū est ꝙ sortes est albus et ꝙ est falsa: qr falsificat se/ qr sequitur sortes est albus/ ⁊ ois hō albus videt falsum et sortes videt falsum solum videt istam Sortes est albus/ ergo ista est falsa. Sortes est albus: et sic falsificat se/ ⁊ oppositū est falsū sortes non est albus/ qr sigt aliter ꝙ est.

¶ Simile est si ponatur ꝙ oīe currēs audiat falsum et solum tale. et ꝙ S. audiat istā: sortes est currēs: ⁊ nullā aliā: et ꝙ ista pncipaliter sic sigt: ⁊ ꝙ sit tm̄ vnus sortes hoc posito ꝯcedendū est ꝙ sortes est currens ⁊ ꝙ ista est falsa sicut in principali sophismate.

Sed quia ista rn̄sio principaliter consistit circa hoc ꝙ aliqua ppō falsificat se. ideo cōtra hoc aliq̄ obiectiones sunt dicende: ⁊ vt veritas magis elucescat illis obiectiōib⁹ rn̄debimus in fine. Et primo ex ꝑ [illegible] sequitur ꝯtradictio: ergo illa est impossibilis. Añs ꝓbatur sic. illa positio ponit ꝙ non oīs ppō falsa falsificat se: sed tm̄ ex illa seqtur ꝙ oīs ppō falsa falsificat se/ g̃ ⁊c. añs ꝓbatur sic. q2 si foret aliqua ppō falsa q̄ nō falsificat se sit gr̄a exēpli hō est asinus pncipaliter sigñdo ꝙ hō est asinus ⁊ qd ista falsificat se ꝓbatur. nā sequitur hō est asin⁹ et nullus hō est asin⁹ qm̄ hec nō est falsa hō est asin⁹/ g̃ hec ē falsa hō est asin⁹ ⁊ sic ex ipsa ⁊ vna alia sequit̄ illā fore falsā. hō ē asin⁹. ⁊ ex nulla alia sine illa hō est asin⁹ seqtur illud/ g̃ ista est ptinēs mediū ad inferendū seipsā fore falsā: g̃ falsificat se.

¶ Secundo sic. Aliqua est propositio vera que falsificat se: g̃ a fortiori oīs ppō falsa est falsificans se. Añs ꝓbatur sic ⁊ ponit̄ ꝙ ista ppō hō est asin⁹ pncipaliter sigt ꝙ nullus hō est asin⁹. tūc notū est ꝙ ista est vera: ⁊ ꝙ ista falsificat se ꝓbatur. nā sequitur hō est asin⁹ et ista principalr sigt ꝙ null⁹ hō est asin⁹: g̃ hec ē falsa hō ē asin⁹: ⁊ sic est ꝑtinēs mediū ad inferendū seipsā fore falsā. ex quo sequit̄ ꝙ ista falsificat se.

¶ Tertio sic. Si hec ppō principaliter significans ꝙ hec est ppō demōstrando ꝑ ly hec istā eandem ppōnē. s. hec ppō ī isto casu posito tūc sic. hec est vera hec est ppō: et tm̄ ista falsificat se/ ⁊ hec ꝓbatur. nā sequitur hec ē ppō/ ⁊ hec non est vera/ g̃ hec est falsa. igitur illa falsificat se.

¶ Quarto. aliq̄ ppō falsificās se nō falsificat se: g̃ positio impossibilis. ꝓbat̄ sic et ponatur ꝙ tm̄ ista ppō sit. s. nullū verū est. tunc fm̄ istā opinionē ista falsificat se/ ⁊ ꝙ ista non falsificat se ꝓbatur. nā si falsificaret se. tūc sic arguēretur nullū verū est et ista ppō est: g̃ ista nō est vera. tūc sic ista non est vera. et est ppō pncipaliter sigñs sicut est vel aliter q̄ est. g̃ hec est falsa. sed nō sequitur ꝙ falsificat se/ eo ꝙ nō est ptinens mediū ad inferendū seipsā fore falsā. Nā ex pmissis capitis in añte sine illa sequitur ꝙ ista sit falsa: g̃ sumēdo istam cū istis pmissis superfluit ⁊ per ꝯñs ista nō est pertinens mediū. ⁊c. Añs ꝓbatur sic nā sequitur sine ista hec nō est vera et principalr sigt sicut est vel aliter q̄ est: ergo est falsa: ex qua sequitur ꝙ ista propositio nō falsificat se isto mō nec aliquo alio/ ergo nullo modo falsificat se cuius oppositum ponit ista positio.

¶ Quinto sic. Aliqua est propositio neq3 vera neq3 falsa que falsificat se: g̃ non oīs ppō que falsificat se est falsa. cui⁹ oppositū ponit ista positio. Añs sic. hec est hmōi demōstrando istā hec sigt aliter q̄ est demōstrādo per ly hec eandē/ ⁊ pono ꝙ sigt pncipaliter aliter q̄ est. hoc posito ꝓbatur ꝙ est neq3 vera neq3 falsa/ eo ꝙ est ptinens mediū ad inferendū seipsā sigre principalr sicut est vel aliter q̄ est et per ꝯñs nō sigt sicut ē pncipalr nec aliter q̄ est/ ꝯñs patz superi⁹ et ꝙ ista falsificat se ꝓbatur. nā sequitur immediate/ hec ppō sigt aliter q̄ est: ergo hec est falsa. Multe alie obiectiones possunt fieri sine reducti quas cā breuitatis omitto.

¶ Iam ad obiectiones rn̄dendū primo ad primā negando antecedēs ⁊ negetur ꝙ ista hō est asinus falsificat se/ et quādo arguitur sic.

homo est asin⁹ et nunq̄ hō est asinus: qñ hec non est falsa: hō est asinus/ ğ ista ē falsa hō est asinus. negetur ꝯña et añs sit. r. ꝯña nō valet eo ꝗ maior est vna tēporalis ꝯuertibilis cū ista copulatiua nūq̄ hō est asinus ⁊ hec non est falsa. Sꝫ manifestū est ꝗ hec ꝯña non valet hō est asinus et nūq̄ homo est asinus/ qñ hec non est falsa homo est asinus/ ergo hec est falsa. sed oportet addere ꝗ ista propō sigt sicut est vł aliter q̄ē. et si illa particula addat/ ꝯclusio sequitur sine illa particula hō est asinus in primo capta ⁊ añs est falsū eo ꝗ est vna temporalis ꝯuertibilis cū vna copulatiua facta sicut prius declaratum est. ¶ Nam hec est falsa/ hec non est falsa demōstrando per ly hec. homo est asinus.

¶ Ad secundū dicitur negando assūptū: et ad ꝯñam factam hō est asin⁹/ et hec principaliter sigt ꝗ nullus hō est asinus. ğ ista est falsa ꝯcedatur ꝯñs. ⁊ tñ dicatur ꝗ ꝯña non valet de forma eo ꝗ sine aliquo casu possibili posito nō foret cōcedenda. ⁊ per ꝯñs quocūq̄ casu posito nō est cōcedēda. ⁊ ꝗ ꝯña non valet manifeste ptꝫ sumatur. propō cōuertibilis cū ista hō est asin⁹: et ponat in loco istius null⁹ hō est asin⁹/ sic sigdo notū est ꝗ hoc argumētū non valet/ nullus hō est asinus. ergo hec est falsa. sed magis sequitur eius oppositū scꝫ ꝗ ista est vera: et ista ꝯña cōuertitur cū priori/ ergo prior non valet.

¶ Ad tertium argumentum negetur assumptū: et dicatur ꝗ illa non falsificat scꝫ hec est propō/ et qñ arguit sic/ hec est propō et hec est vera. ergo est falsa/ negatur ꝯña ⁊ dato ꝗ foret bonū argumentū non ꝓcederet qꝛ minor est falsa scꝫ ista nō est vera ¶ Pro quo sciendum est ꝗ propō falsificat se dupliciter sicut prius dicitur in secunda diuisione: mediate ⁊ immediate. Mediate qñ falsificat aliā a se falsificātē se. Immediate qñ aliq̄ propō sigt sicut est vel aliter q̄ē est ⁊ ex ipsa sola sequitur illā fore falsā/ vel ex illa cū totaliter sic esse sicut est sequitur illā fore falsā: et sic non est in proposito. nam ista minor sigt aliter q̄ē eo ꝗ sigt ꝗ a/ non est vera.

¶ Ad quartum negetur assumptum: admittatur casus et nunc dico ꝗ ista falsificat se/ sed non isto modo sicut prius ibi arguitur/ sed sic. nullum verū est/ et hec propō sigt principaliter sicut est vel aliter q̄ē est ista demōstrata/ nullū verū est/ ergo ista est falsa. et notum est ꝗ ex minore in se nō sequitur illa/ et sigt sicut est. et ideo ista propō falsificat se.

¶ Ad quintum negetur assumptum: et quando dicitur hec sigt aliter q̄ē est demōstrando eandem concedatur. cōcedatur ꝗ est neq̄ vera neq̄ falsa: et negetur ꝗ falsificat se. et negetur ꝗ ex ista imediate sequitur ꝗ est falsa/ et negetur ꝗ ista falsificat se/ qꝛ oportet addere ꝗ ista significat sicut est vel aliter q̄ē est principaliter/ sed sic non. ergo. ⁊c̄.

Modo restat soluere quedā que vident esse insolubilia et tamen non sunt: cuiusmodi sunt ista. A. est scitū a te/ ista sigt aliter q̄ē est/ ista non sigt sicut est. et his similia. Sit ğ hoc sophisma/ est scitum a te. et ponitur iste casus ꝗ a/ sit altera illarum deus est qui est vera. ⁊ A nescitur a te/ que principaliter significat ꝗ bene scias: et sit tantū vnum A/ et lateat vos que istarum sit A. Deinde proponitur A est scitum a vobis Si concedatur vel dubitetur. Contra. nullo casu posito ista foret negāda: ⁊ adhuc ista nō est pertinens mediū ad inferendū seipam fore scitam/ ğ adhuc est negāda minor ptꝫ ex eo ꝗ nō seq̄tur. A est altera istoꝝ: ergo A scitur. Si negetur ꝗ A scitur. Contra. A est ista propō de⁹ est/ que est scita/ ğ A scitur. ꝯña est bona/ et añs ē tibi dubiū: ergo ꝯñs non est a te negandum. ¶ Itē negata ista/ A est scitū: proponat ista A nescit a te: qꝛ cōcessa arguitur sic. ita est ꝗ A nescitur a te: et de ista firme cōsideras et scis qualr̄ ista propō sigt/ ⁊ non dubitas ꝗ A nescitur: ergo scis ꝗ A propō nescitur a te. ğ scis ꝗ A nescitur. tūc sic. A nescitur a te ⁊ tu scis istā sic si-

gnificare. et ista nõ est pertinẽs mediũ ad inferẽdũ seipsã fore nescitã / ergo scis istã qua ↄcessa / tũc ꝓponatur vtraq; istarũ scitur. Si negetur vl' dubitetur. ↄtra. Deus est scitur a te / et illa ꝓpõ nescitur scitus a te. et tñ ille due demõstrant℞ p ly istarũ ẽ vtraq; istarũ scitur. a te si ↄcedatur / tũc sic. vtraq; istaꝝ scitur a te. A ẽ altera istarũ ẽ A scitur a te. et vltra / ergo a est scitũ qđ fuit prius negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negãdum est q A est scitũ et tũc ad primã ↄñam ↄcedatur prima ↄña. scz q a est ista de⁹ est. q est scita / ergo A est scita. et scđa ↄña ĩst dubitanda scz ista ↄña est bona. totũ añs est dubiũ / ergo ↄñs nõ est a te negandũ / eo q ly añs sit tibi dubiũ / tñ ↄñs est a te negãdum. et per ↄñs / ↄñs non est a te ↄcedendũ nec dubitandũ.

¶ Ad scđm neget℞ q A est scitũ: et cõcedatur q A nescitur ↄceda tur totũ subsequẽs donec veniatur ad vltimũ discursũ factũ negãdo añs scz copulatiuã factã ex ptinente falsa et impertinente vera si tñ post ↄcessũ prime partis ponatur prima pars siue secũda / tunc post impõnẽ illius cõcedendũ est q A est scitũ tanq; sequens exposito / et tunc negandũ est q A est ista A nescitur a te / q2 est falsa et impertinens.

¶ Aliud sophisma sit hoc. Ista ꝓpõ significat aliter q est et ponitur pncipal'r sic sigt et p ly ista demõstretur ista eadẽ. Deĩn ꝓponatur ista sigt pncipal'r sicut est vl' aliter q est. Si ↄcedatur vl' dubitetur. cõtra ex ista cũ casu priori sequitur oppositũ positi / ẽ ista est neganda. Assumptũ ꝓbatur sic. q2 sequit℞ ista ꝓpõ sigt alite q est. ẽ nõ est ista sicut illa sigt sed solum sigt q illa sigt aliter q est / ergo nõ est ita q illa significat aliter q est. et vltra / ẽ illa propõ nõ sigt / aliter q est qđ est oppositũ concessi. Si negetur Contra. et ꝓponat℞ suũ oppositum qđ ista nõ sigt aliter q est qua ↄcessa arguitur sic. ista nõ sigt alit q est / et illa sigt complexe / ergo ista significat sicut est. et vltra / ergo ita est sicut illa significat / sed solum significat q significat aliter q est / ergo ita est sicut illa sigt aliter q ẽ quod est negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negetur ista propõ proposita et negetur ↄña ista. ista sigt aliter q est / et ista sigt complexe ergo ista significat sicut est sed oportet addere q ista non est pertinens ad inferendum seipsam nõ sigre sicut est qđ est negandũ. Nã sequitur immediate ista sigt aliter q est / ẽ non significat sicut est. Sed cõtra istam solutionem arguitur sic. data illa solutione sequitur illa ↄclusio q aliqua sunt contradictoria sibi inuicẽ contradicẽtia / quorũ vnũ significat sicut et aliud non significat sicut est principaliter / nec aliter q est principaliter. Probatur sic. nam ista propõ sigt aliter q est demonstrãdo per ly ista contradictoriũ illius scz illa non sigt aliter q est / et ita est q non sigt aliter quam est et illa negatur non est pertinens medium ad inferendum seipsam significare sicut est principaliter: ergo significat sicut est. et tamẽ affirmatiua cõtradicẽs huic non significat aliter q est / eo q ista est pertinens ad inferendum seipsam non significare sicut est / et sic sequitur conclusio. Dicendũ est cõcedendo conclusionẽ sine aliquo casu / et generaliter vbi altera pars contradictionis est pertinens mediũ ad inferendum seipsam non significare sicut est aliter est in proposito.

¶ Simile est. si ponatur q tantum ista ꝓpositio sit. Ista sigt aliter q est / et q illa principaliter sic sigt illo casu posito negandum est q omnis propõ sigt aliter q est / et dicendũ est q illa principaliter non sigt aliter q est / nec sicut est / in priori sophismate manifestabatur. eo q illa est pertinẽs mediũ ad inferendum seipsam non principaliter sigre sicut est. ¶ Simile est si ponatur quod ista sit ois propõ. ista non sigt sicut est / et demõstretur per ly ista eadem / et q ista principaliter sic sigt. Deinde proponatur ista non sigt sicut est. Si negetur vel dubitetur. Contra oppositũ illius non põstare cum casu. Nam si ponatur cum

casu arguitur sic. ista significat sicut est/ergo ista est sicut illa significat. et solum significat. ꝙ ista nõ significat sicut est/ergo illa nõ significat sicut est. et sic sequũtur duo contradictoria. Si concedatur ꝙ ista non significat sicut est. tunc proponatur: ita est ꝙ illa non significat sicut est. qua cõcessa arguitur sic/ita est ꝙ ista non significat sicut est. et ista principaliter sic sigt/ergo ita est sicut illa principaliter sigt. et vltra/ergo sigt sicut est/quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. Concedatur ꝙ illa nõ significat sicut est ⁊ ꝙ illa principaliter sic sigt/et negetur ꝯña: ergo ita est sicut illa principaliter significat sed oportet addere: ꝙ illa non est ptinens mediũ ad inferendũ seipsã nõ significare sicut est/quod est negandum: nã sequitur. immediate ista non significat sicut est/ergo non significat sicut est.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ illa propositio sit omnis propõ. Non est ita sicut ista propõ principaliter sigt/et ꝙ sic principaliter sigt ꝙ nõ est ita sicut illa propõ principaliter sigt. et per ly ista demonstretur hec eadẽ Isto posito ꝯcedendũ est ꝙ nõ est ita sicut illa propõ principaliter sigt. Et dicendũ est ꝙ illa non sigt sicut est: nec aliter q̄3 est.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tãtum ista propõ sit. Falsũ est esset ꝙ ista principaliter sigt ꝙ falsum est: et quelibet propõ que sigt sicut est sit vera. et quel3 sigñs aliter q̄3 est sit falsa. deinde proponatur: falsum est. Si concedatur vel dubitetur. ꝯtra. falsũ est. et ols propõ est ista/falsum est/ ergo ista est falsa. tunc sic. ista est falsa/ergo sigt aliter q̄3 est. Et vltra: ergo non est ita sicut illa sigt principaliter: et solũ sigt quod falsum est: ergo non est ita quod falsũ est. Et vltra ergo nullum falsum est. et sic ex ista cũ casu sequitur suũ oppositũ. Si negetur q𝔡 falsũ est/ꝯtra ista propõ est/et non est vera. et significat sicut est. vel aliť q̄3 est/ ergo est falsa. et vltra/ergo falsum est.

¶ Responsio. admittatur casus et negetur ꝙ falsum est. Et tñ ꝯcedatur ꝙ ista propõ est. ⁊ illa non est vera ⁊ negeť ꝙ illa sigt sicut est vľ aliter q̄3 est: eo ꝙ est pertinens ad inferendũ seipsam non significare sicut est. Nam sequitur/falsum est/et ols propõ est ita/ergo ista est falsa. Et vltra/ergo significat aliter q̄3 est. et vltra/ergo illa non significat sicut est/et per consequens ista nec significat sicut est nec aliter q̄3 est. ¶ Sed si ponatur ille casus ꝙ illa propositio sit/falsum est et nulla alia et q̄3 principaliter significat ꝙ falsum est. et ꝙ omnis propositio significat sicut est vel aliter q̄3 est/et ꝙ omnis propositio significans sicut est sit vera. et omnis propositio significans aliter q̄3 est sit falsa. tūc iste casus non est admittendus/eo ꝙ includit contradictionem. Et similiter eadem propõ est vera et falsa/propter illud principale significatum. quod non est impossibile/vľ melius negatur casus prior/quia partes repugnant. si bene inspiciantur

¶ Hec de sophismatibus insolubilibus.
¶ Sequitur liber apparentiarum.

Pro materia apparentie multa occurrunt dubia. Primum est quid sit apparere. Secundũ est quot modis potest sumi iste terminus apparere. Et plura alia que postmodun patebunt. ⁊c.

¶ Primo intelligendum est ꝙ apparere est sentire vel intelligere. Vñ si aliq𝔡 apparet mihi. tũc sentit vľ itelligiť a me. Et sentire est ab aliquo sensu interiori ꝑcipere

Unde quot sunt sensus: tot modis potest hō sentire: et quot modis hō potest senti=re: tot modis potest aliquid homini apparere. hoc est ratione gust⁹/olfactus/auditus/visus/siue tactus. Et etiam intellectui potest aliquid apparere. Et sic patet ꝙ quinqꝫ modis potest sumi apparere.

¶ Notandum vlterius ꝙ sensibile dicitur dupliciter

Sensibile per se/ꝛ per accñs. Sensibile per se est illud quod sentit̃ et non ꝑpter aliqd accñs sibi inherēs. cuiusmōi sūt lux et color et humōi. Et illud dꝫ dupliciter aliquod est sensibile ꝓpriū/et aliqd cōe. Sensibile ꝑ se ꝓpriū. est illud qd est imitatiuū vni⁹ sēsus solū. cuiusmōi sūt q̄litates in tertia specie: vt sapor respectu gustus, odor respectu olfactus: sonus respectu auditus: color respectu visus/caliditas/frigiditas//siccitas/humiditas/graue. leue. respectu tactus. Sensibilia cōia sūt: vt motus/quies/nūer⁹/figura: magnitudo. ꝛc̃. q̄ duob⁹ vł plurib⁹ sensibus sunt cōia. Figura aūt et q̄titas sunt solū visui ꝛ tactui sensibilia. Sed sensibile per accñs ē illud qd sentitur mediante hoc accidente sibi inherēte. Ut hō sentitur per accidēs ratione corporis de genere quantitatis. ꝛc̃.

¶ Sed contra/videtur omne quod sentitur sentitur

per accñs et non per se. ꝓbatur sic. color siue q̄titas sentit̃ ꝛ nō ꝑ se/ergo ꝑ accñs: ergo nihil sentitur ꝑ se sed oē qd sentitur per accñs sentitur. Maior sic. omne accidens quod sentitur per seipsum sentitur. sed ipsam et est accñs/ergo. ꝛc̃. Similiter omne quod videtur per accidens videtur: quia per lucē ꝛ omnis lux est accidens ergo. ꝛc̃. ¶ Responsio concedendo vno modo ꝙ omne quod sentitur: sentitur per accidens isto modo ꝙ substantia per accidens sequitur: et accidens per accidens sētitur. cum sentitur per semetipsum quod est accidens. ꝛ etiam sentitur per accidens causatiue. tenendo istum terminum per materialiter: qꝛ lumē et lux dicantur accidentia: sed tenēdo istum terminum per formaliter. ita ꝙ dicat inherentiā formalē accidentalē. negetur ꝙ quodlibet accidens sentitur per accidens. ꝛc̃. Et qꝛ in hac materia sepius de visu occurrunt dubia. Notandum est ꝙ nouē circumstātie sunt ad hoc ꝙ aliquis perspicaciter videat. ¶ Prima est lux. nā ad hoc ꝙ visibile videtur oportet ꝙ istud visibile sit in luce: et non in tenebris/ꝛ ista est causa quare aliquis in tenebris existens vidit rē in luce positam: et nō ecōtra/ qꝛ oportet ꝙ oē visibile sit in luce vł luci dum in se cuiusmōi sunt stilon ac squame piscium. ¶ Secūda est distātia bene proportionata ita ꝙ visibile nō nimi⁹ nec magis distat a vidente. nec minus appropinquat: qꝛ in tanto visibile potest distare a videntibus ꝙ non videtur. licet fuerit in luce: qꝛ illud visibile non agit intentionem per radios in oculū sufficienter ad modū p̄duct̄ visus vt illud videatur. et in tantum pōt appropinquare ad organū visus ꝙ nō agat intentionē in illud: qꝛ visibile positum supra sensū visus nō sētitur idō requiritur ꝓportionata distātia inē visibile ꝛ vidēs ¶ Tertia circūstantia est situs oppositionis q̄ opponitur visui: qꝛ si post ponatur non potest agere intentionem suam in oculum per lineam rectā. Et hec est causa quare homo nequit videre post tergū: qꝛ oportet ꝙ visibile agat intentionē suam per radios rectos ꝛ q̄uis aliqd positū ex latere videntis agat intentionem suam in oculum per lineam rectam non t̄n percipitur illud visibile a vidente. ac poneretur directe vers⁹ visum. ¶ Quarta est magnitudo visibilis/qꝛ oportet visibile esse qualiter magnū/quia est dare minimum quod sortes nō potest videre quia illud non potest videre/sed quodlibet maius isto vel cuilibet maiori aliquod eq̄le ideo magnitudo visibilis est quarta circūstantia requisita ad visum.

¶ Quinta est densitas visibilis. et oportet ꝙ visibile sit aliqualiter densū: qꝛ aliqd corp⁹ est ita rarū ꝙ non potest videri: vt aer igneus/ideo requiritur densitas.

¶ Sexta est figura visibilis. ꝛ oportet ꝙ visibile sit aliqualiter figuratum. ꝛ tunc vt agit intētionē suā per triangulū: cuius conus est in oculo: et basis in re visa.

¶ Septima est diaphoneitas. id est susceptiua luminis medij oportet ꝙ mediū inter visibile et videns sit clarum: et diaphonum et perspicuum transparens. ꝛc̃

¶ Octaua est t̄ps conueniens. id est ꝙ visibile illud maneat aliqualiter stabile vł fixum: qui aliqualiter non potest videns bene iudicare de re visibili vt patet de

quadrato experimẽt aliter. qꝛ quod cum mouetur velociter circulariter apparet sui admodum circuli. ¶ Nona est sanitas oculi: quia si oculus sit lesus. non bene iudicabit de re visa. Unde versus.

¶ Lux locus oppositꝰ distãs magnũ quoqꝫ densum
Perspicuum mediũ moꝛa tempus atqꝫ figura.
Ista petunt visus / sanus: et ꝙ iam sit occlus.

¶ Sed sic arguitur ꝯtra tertiã circũstantiam ꝙ non opoꝛtet rem visibilem opponi visui / cũ hõ põt videre ꝓpriã faciẽ / et situs faciei sue non opponitur visui suo / ergo tertia circũstantia est inutilis. Huic dicatur forte negando ꝙ hõ põt videre ꝓpriã faciẽ / qꝛ dicũt ꝙ illa est imago siue figura que est in tertia specie qualitatis. ¶ Sed ꝯtra. ⁊ assigno vnũ speculũ fixum. tũc hec imago subiectatur in speculo. scꝫ ista imago potest moueri de loco in locum et hoc versus oẽm differentiã positionis. ad motum illius cuius est imago et imago est accidẽs: ergo accidens potest moueri de subiecto in subiectum. et ꝯñs est falsũ. ⁊ ꝯtra autoꝛẽ. vi. ꝑncipiorum vbi dicit. Solũ coꝛpꝰ eo ꝙ de loco ad locũ transit mouet̃: igitur (vt videtur) est dicendũ ꝙ ista non est imago istius faciei: qꝛ mouetur localiter. Ideo forte dicatur. ꝙ imago non subiectatur in speculo: sed in aere extra speculũ ⁊ mouetur ad motũ aeris intermedij que formaliter mouetur. vt illud cuiꝰ est imago ꝑ eiꝰ pulsũ. ⁊c̃.

¶ Sed ꝯtra. hoc non est verũ cũ ꝯtinue qñ facies illiꝰ cuiꝰ imago quiescit a motu locali. silr̃ et illa imago quiescit qualitercũqꝫ ille aer mouetur: ergo non est verum qꝛ subiectatur in aere intermedio. sed cũ sit accñs mouetur ad motũ sui subiecti sed tñ illud stat et aer intermedius mouetur sequitur ꝙ nõ põt dici conuenienter ꝙ subiectatur in aere int̃medio idõ repetẽdo r̃nsionẽ ꝑore magis placabilem. ¶ Et ad r̃nsionem potest addi ꝙ semper ad motũ faciei generatur noua figura ⁊ noua ⁊ nõ mouetur: qꝛ stat fixa sicut speculũ: quod est eius subiectum. Sed melius et conuenientius potest dici. ꝙ imago nõ subiectatur in speculo. nec in aere nisi sibi causatur talis imago. sed recte eadem facies agit intentionem suam in subiectum. et sic est verũ ꝙ illud potest obijci sibi ipsi: vt pura facies hominis in speculo. hoc tamen per accidens est et mediate per intentionem prius actam in speculum deinde in oculum. Et sic concedatur ꝙ idem sufficit agere intentionem suam in semet ipsum.

¶ Sed hic dubitatur cõiter. Utrum visus sit per intꝰ

susceptionem intentionis. vel ꝑ radioꝝ extramissionem. Et ꝙ per radiorum extramissionẽ ꝓbatur. nã murilegus exñs in tenebris causat lumẽ ab oculis. ⁊ hoc non est nisi ꝑ extramissionẽ radiorũ. ergo ⁊c̃. Itẽ mulier mẽstruosa inspiciendo in speculũ inficit idẽ. et nõ nisi ꝑ extramissionẽ radioꝝ ab oculis. ergo ⁊c̃. Silr̃. basiliscus solo visu inficit hoiem. ⁊ hoc nõ est nisi ꝑ aliquod extramissũ ex oculis. ergo est visus ꝑ radiorum extramissionẽ. ¶ Sed ad oppositũ istius partis arguitur / qꝛ vel illud quod extramittitur est substantia vel accñs si substãtia ergo sequitur ꝙ oculus in vidẽdo deuastaret. et sic sequitur ꝙ esset magna pena alicui videre quod falsũ est: cum delectetur in videndo. Si dr̃ ꝙ est accñs. tunc accidens potest migrare de subiecto in subiectum quod est ipossibile. Itẽ sic. hõ in aperiẽdo oculos: subito videt celũ / sꝫ nihil subito ab oculis extramittitur ad celũ / ergo visꝰ nõ fit per extramissionẽ radioꝝ ab oculis ¶ Si dicatur ꝙ ꝑma pars dubij sit v̾a. Cõtra ex illo sequitur. ꝙ sensibile positum supra sensũ visꝰ sentitur ab illo. cum talis intentio immediate ponatur sensui tali. Item sequitur ꝙ vna res apparet due res: qꝛ vna res ad vnũ oculũ apparet vna ergo ad duos apparet due. ptꝫ ꝯña per hoc ꝙ tantus est visus vnius oculi quantꝰ alterius. ¶ Item sequitur in casu. ꝙ duo summe alba apparẽt alicui vnũ album ⁊ diuersa. ꝙ illa apparcãt idẽ in medio ꝓbat̃ sic. nã in medio in quo hec duo corpora apparẽt sunt due intentiones coextẽse: ⁊ ex illis ꝯponit̃ vna: et nõ extẽsiue: ergo intẽsiue per istã itẽtionẽ: ergo ⁊c̃. ¶ Huic dicatur ꝯcedẽdo questionem ꝓ prima parte ꝙ visꝰ fit solũ ꝑ intꝰ susceptionẽ intentionis. ita ꝙ nullo mõ radij. ab oculis

nictilegi illuminat medium in quo dirigit visum. ita q per illud lumen satis bene videt in tenebris: cum illius oculi corporis fuerint luminosa.

¶ Ad secundum dicitur q infectio basilici qua aliquid interficit ex ratione humoris venefici in eius oculo inficientis aerē oculo immediatumq aer inficit aerem sibi immediatū. et sic procedēdo quousq illud venenū devolat ad visibile: et illud est tante infectionis q per nullā artē phisici possunt medere. Et sic ē dicendum de muliere mēstruosa: que ratione sue mēstrue habet humores in oculis quosdam bene cavdet in illa per oculorum eius liuorem.

¶ Ad illud contra primam responsionē dicitur negādo q sensibile vel visibile positū supra sensū visus videtur: q hec intentio nō est sēsibilis proprie nec sentitur respectu sensus visus. sed per illud aliud sentitur: et ita textus intelligitur: q sensibile proprie per aliud nō sentitur positū supra sensū visus.

¶ Ad aliud dicitur negando q una res apparet due res: quia omnis res apparens duobus oculis apparet per triāgulū: cuius basis est ad visibile: et conus eius in numero optico utraq linea lateri alius triāguli capiat unū oculum: una unum. et alia alium. et sic illa res utroq oculo debet esse eadē. ibi visus est unus qui devenit ad nūerū opticū. etc. / Iam probatur q nihil pōt apperere / summe albū nec universale albū / quia si sit arguitur sic. ponatur q a sic appareat tūc hoc a nō apparet summe albū / quia res pōt apparere albior. cōsequentia iā apparet / sed nihil potest apparere albius summe albo / ergo etc. Maior sic et nota B. summe nigrū iuxta A. / summe album positum: tunc a apparet intētius q̄ prius apparuit. sed prius apparuit summum album: ergo. etc. Maior patet: quia opposita iuxta se posita magis apparent.

¶ Similiter si esset unum remisse albū cui iuxta ponitur remisse nigrū / tunc illud albū apparet intentius q̄ prius apparuit: propter appositionem illius nigri. ergo ita est de summo albo: vel demōstretur causa diversitatis. Ideo forte dicitur. q summū non apparet intentius in albedine q̄ prius apparuit. sed apparet distinctius q̄ prius apparuit. ¶ Cōtra / inq̄tum sensus occupatur circa plura: in tāto peius iudicat de quolibet illorū per se: ergo oppositū cōclusionis. añs patet ex hoc q tot pōt sensus habere intentiones. q de nullo illorū bene iudicat. Sed hoc non esset verū nisi q de uno iudicat prius q̄ de alio: ergo huic respondetur negando q hoc a potest apparere albius q̄ apparuit. et negetur q apparet intentius q̄ apparuit. tamen cōceditur q hoc a et b. magis appareant q̄ si seperatim ponerentur.

¶ Ad istū sensum q magis ponit distinctius et idem textus habet intelligi. Opposita iuxta se posita magis elucescūt. id est distinctius apparent.

¶ Et tunc ad argumentū in oppositū factum. Negetur añs. s. q sensus iste occupatur circa plura: quia iste sensus non occupatur circa summe nigrū. sed solum occupatur circa sūme albū: quia si occuparetur circa idē nigrum tūc sequitur illud qđ dictū est. iā apparet q A non apparet universaliter albū. nā nulla pars alicuius universalis sufficit agere in oculū eque intensā intētionē. sicut facit totū cuius est pars et hoc est in equali distantia. sed quelibet pars istius a apparet solū per intentionē ab eo causatā: ergo nulla pars illius apparet ista intensa sicut cuius est pars / ergo intantum ad hoc.

¶ Respondetur. Cōcedendo q hoc a apparet universaliter albū. et negetur q nulla pars istius a: agit eque intensam intentionē sicut totū / et quelibet eius pars saltē obiecta visui agit. sed hoc per accñs / et nō per se.

¶ Et si arguitur. Contra. Quelibet eius pars obie-

etiā visui agit eque intensam intētionē per se sicut totū: ergo quelibet pars visui obiecta apparet per se. Negetur ɔña: qz tūc hec ɔña esset bona. Quelz ps visui obiecta apparet per se: ergo tūc quelibet ps istiꝰ obiecta visui apparet per se: agit p se eque fortem intentionem sicut totū &: ɔña est falsū. Qz (vt notum est) licet hec sint duo summe calida eque intensa: nō tñ sequitur ꝙ sint equi in potētia/ qz stat ꝙ vnū sicut in duo sit magis potens alio. licet ista sunt eque intensa. ¶ Ulterius ɔcedatur ꝙ eadē intentio in nūero est acta a parte. et a toto (vt patet) sed hoc est per accidens et non per se.

¶ Sed cōtra sic. si eadem intētio numero est acta in virtute visiua toto ⁊ a parte: ergo mediante ista intentione sensus non iudicaret diuersitatē inter totū et partē alicuius. ꝓbatur ɔña. hō non iudicat diuersitatem inter res: nisi ꝓpter diuersas intentiones captas ab eis. ergo ista q̄ apparent per eandē intentionē nō apparēt diuersa: sed eadem ɔfirmatur ɔña ois virtus vnita fortior est seipsa dispersa: qz si oēs partes istiꝰ hois p imaginationē forent dispse ab inuicē quelibet illarū pars haberet intentionem sibi appropiatam: ergo cum sint tam vnite adinuicē: sic se habent ɔsequens ɔtra responsionem.

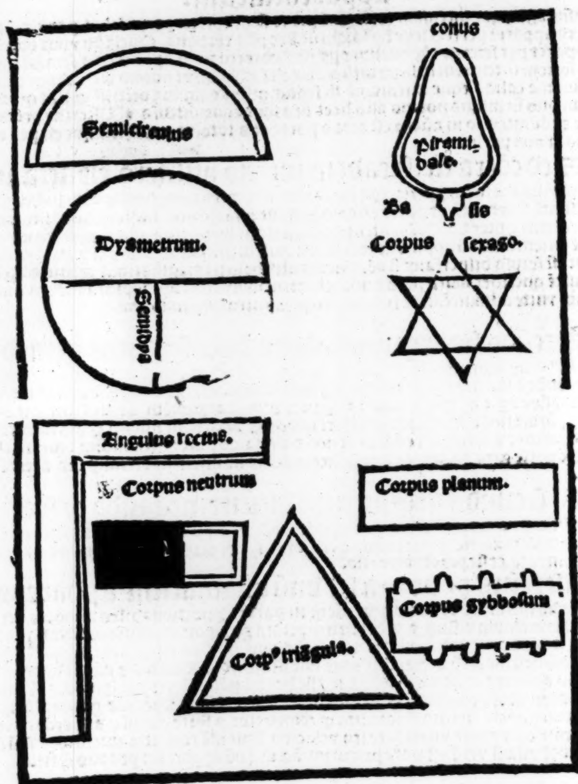
¶ Secūdo sic arguitur. Similiter sequitur ꝙ medietas istiꝰ magis distans frustratorie agit: qz medietas propinquior agit eandē intentionē cū medietatis remotione: & remotior medietas in agendo eādē intentionē supflue agit. ¶ Huic dicatur negando primū argumētū ac etiā ad secundū p eius ɔfirmatione: qz ad hoc ꝙ valeret oportet addere in minori, ꝙ ois intentio acta a parte et a toto: licet eadem et non diuersa. qđ patet esse falsū: qz diuersa est intentio per se acta a parte et a toto: licet eadem sit intentio vtriusq; per accidēs actur.

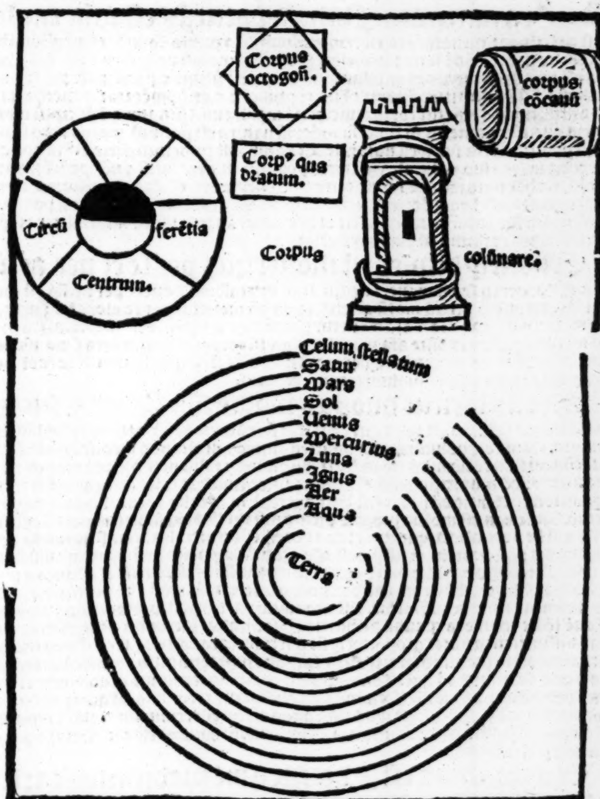
¶ Ad secundū argumentū dicitur. negando ꝙ secunda medietas remotior frustratorie agit: lz medietas ꝓpinquior agit intētionē eādē cū medietate remotiori. hoc enim nō est per se: sz per accñs: qđ est requisitū ad ɔcludendū intentū. et sic patet responsio.

¶ Ulterius pono ꝙ a sit vnū quadratum apparens solum scđm suū latus. et diuidatur idem in partes ꝓportionabiles minores versus vnū extremum visum a vobis: ita ꝙ prima ps ꝓportionabilis obūbratur ipsima parte proportionabili istiꝰ hore: ⁊ secūda ps ꝑ scđa. ⁊ sic de infinitiuis. Tunc nunq̄ infinitū modicū apparebit ante finē illius hore. Dicatur ꝙ nō est dare terminū ad quē terminat virtꝰ visiua. sed sic hoc nō pōt videri: sz qđlz maius vł cuilibet maiori aliqđ equale. et sic in casu ad dubiū ꝙ a sit vnū pedale quadratū apparēs vnū pedale quadratū fortiꝰ: ita ꝙ remouetur a forte quousq; disperdat eius intendente cū virtute visiua fere ita velociter sicut idē remittit intentionē suā q̄ ad virtutē visiuā vtrū est dare primū instās in q̄ nō apparebit pedalis q̄titas.

¶ Ad istud dicatur sic. ꝙ quando illud primo disperibit: tūc nō apparebit pedalis q̄titas: sed imediate ante idē sic apparebat. Et si arguitur sic. tūc apparebat pedalis: qz immediate ante illud apparebat pedale. et nō plus tūc distabit q̄ prius: et virtꝰ visiua meliorabit idē est tūc eque visibile sicut priꝰ: & tūc apparebat pedale. ¶ Negetur ɔña: ⁊ tūc ad ɔfirmationē talē p aliquā distātiā hoc pōt apparere: ⁊ p aliquā nō: & est dare maximā p quā pōt apparere: et minimā p quā non dr quomō est dare maximā per quā cū sit dare optimum medium et optimā virtutem visiuā. et sic est finis.

¶ Finis apparentiarū libri.

conus
Semicirculus
piramidale.
Ba sis
Corpus sexago.
Dyametrum.
Angulus rectus.
Corpus neutrum
Corpus planum.
Corpus gybbosum
Corp' triāgula.

Corpus octogon.
corpus cōcauū
Corp' quadratum.
Circū
ferētia
Centrum.
Corpus
colūnare.
Celum stellatum
Satur
Mars
Sol
Uenus
Mercurius
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra

Tractatus de naturalibus.

Natura est duplex: scʒ natura naturās et natura naturata. Natura naturās est pria causa id est deꝰ. Et natura naturata est triplex. s. materia prima/forma/ et ꝓpositum ex his. Uñ de natura q̄ dr̄ forma in presenti: restat sermo qui describitur isto mō. Natura est principiū motus et quietas eius in quo est primo ⁊ principalr̄ per se ⁊ nō per accñs. Istā diffinitionē ponit phus. ij. phisicoꝝ ⁊ etiā ɔmētator. v. metha. ⁊ in ista diffinitione. ⁊ tenetur copulatiue: et nō copulatim. Uñ natura ē ꝑncipiū motꝰ eius in quo est et quietis: tñ diuersimode: nā natura est ꝑncipiū motus eius i quo est qñ ponitur extra suū locū naturalē. Et natura est principiū q̄etis eiꝰ in quo est qñ existit in loco suo naturali. vñ si terra ponatur in aere sursū ⁊ nō īpedit̄ statim descēdet. ⁊ hoc naturalr̄ q: forma terre est cā istiꝰ motꝰ. ¶ Et nota ꝙ forma terre nō est grauitas: sed vocat̄ terrestritas ad quā seq̄t̄ grauitas. Similiter si ponatur terra in loco suo naturaliter quiescit et hoc naturaliter: et ideo naturaliter est ꝑncipiū quietis. et forma est causa quietis:

¶ Et nota ꝙ duplex est moueri: scʒ per se et per accidens. ¶ Moueri ꝑ se est moueri a principio intrinseco. Mouere per accñs est moueri ab extrinseco vel ad motū alteriꝰ. vt qñ hō mouetur per se mouet̄ a ꝑncipio intrinseco. videlʒ ab aīa. ⁊ aīa mouetur ꝑ accñs: q: ꝑ motū totiꝰ corporis. Nā primo mouet corpꝰ: et ex ɔñte aīa mouetur ꝑ motū corporis sicut nauta ꝑmo mouet nauē. et ex ɔñte mouetur nauta per motū nauis. Silr̄ caput hominis mouet̄ per accñs. quia mouetur per motum totius corporis.

¶ Motus dicitur duobus modis: scʒ subitꝰ ⁊ successiuus. Motus subitus est talis qui causatur sine aliqua resistentia reali: vt īductio luminis. Nam corpus luminosum inducens lumen in aliquod mediū: quod nō habet resistentiam realem: subito inducit illud lumē. ⁊ talis non dicitur motus proprie dictus: sed mutatio quedā. ¶ Motus successiuus est talis qui causat̄ ex certa proportione potentie ad suam resistentiam realem. et talis vocatur motus proprie dictus. Unde non est motus proprie dictus nisi ibi sit successio. et nō potest esse successio nisi sit partialis acquisitio. et non potest esse partialis acquisitio nisi sit acq̄sitio partis post partem. et nō potest esse acquisitio partis post partem / nisi sit tibi resistentia. ergo patet ꝙ non potest esse motus sine resistentia. ¶ Motus a philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potentia secundū quod ē in potentia. ¶ Motus a cōmentatore sic diffinitur. Est acquisitio partis post partem illius termini ad quē tēdit res mota. Prima diffinitio est formalis. Secunda materialis. Per istas diffinitiones patet ꝙ oportet ꝙ sit partialis acquisitio: ⁊ successio partis ad partem in motu proprie dicta. ¶ Et nota ꝙ duo sunt termini in motu scilicet terminus a quo ⁊ terminꝰ ad quē. Terminus a quo est ille terminus in quo incipit motus ⁊ deperditur ad motū. Terminus ad quē est ille terminus ad quem tēdit res mota per motum. Mediū est illud totū quod est inter terminum a quo ⁊ terminū ad quem. Uñ si quis iret a cantibrigia vsq͡ʒ londonias: tunc est cantibrigia a quo et londonias ad quem.

¶ Et notandum est ꝙ decem sunt predicamenta: scʒ Substantia/qualitas/quantitas/vbi/relatio/actio/passio /quando/habitus /et positio. Et in quattuor istorum inuenitur motus scilicet substātia/qualitate/q̄titate. ⁊ vbi. ¶ In predicamento substantie inueniūtur due species motus oppositi. scilicet generatio ⁊ corruptio. Generatio est mutatio de nō esse ad esse. Corruptio est mutatio de esse ad non esse. vnde generatio et corruptio nō sunt motꝰ proprie dicti: quia non sunt successiue.

¶ Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter: scʒ naturalis/ reflexus/et violentꝰ. ¶ Motus naturalis est talis q̄ causat̄ a ꝑncipio

intrinseco materia rei inclinante. vt terra naturalit' mouet' descendẽdo. ¶ Motus reflex⁹ est talis qui causatur ab aliq̄ p̄ncipio intrinseco materia rei inclinãte. vt radi⁹ solis. ¶ Mot⁹ violẽt⁹ est talis q̄ causat' ab aliq̄ p̄ncipio extrīseco mãa rei nõ inclinãte. vt si q̄s pellat siue p̄iciat sursũ lapidẽ/tũc ille lapis mouet' violenter ¶ Ad hoc q̄ in p̄dicamẽto sit mot⁹ p̄prie dict⁹ req̄rit' q̄ subiectũ recipiẽs formã q̄ acq̄ritur p̄ motũ sit ens in actu de se. Et cõpositũ ex mãa ꝛ forma. s. nihil est subiectũ imediate recipiẽs formã substãtialẽ q̄ acq̄ritur p̄ motũ gñatiõis. nisi materia a se nõ ẽ ens in actu: nec cõponit' mãa ꝛ forma s; est solũ in potẽtia: ꝙ gñatio ꝛ corruptio nõ sũt mot⁹ p̄pe dicti: qm̄ aduẽtũ illi⁹ forme iducẽde subiectũ ẽ solũ ens in potẽtia. Gñatio ẽ duplex. s. simplex ꝛ sm̄ qd. Gñatio simplex ẽ gñatio sbãe. Gñatio sm̄ qd ẽ gñatio accñtis. ꝛ sic de colore. Corruptio est duplex simplex/sm̄ qd. Corruptio siplex ẽ corruptio sbãe. Corruptio sm̄ qd ẽ corruptio accñtis.

¶ In p̄dicamẽto qualitatis reperitur motus p̄prie dict⁹ q̄ dr̄ alteratio. Unde alteratio est trãsmutatio de vna q̄litate ad aliam eodẽ subiecto manẽte a p̄ncipio vsq; ad finem cuius sũt talia. Nigrefactio/albifactio/calefactio ꝛ h̄mõi. In alteratione ṽa est successio: q: in alteratione ṽa est resistentia que causatur ex vera q̄litate cõtraria qualitati inducende.

¶ In p̄dicamento quãtitatis sunt due species motus p̄prie dicti. scz augmẽtatio/ꝛ diminutio. Augmentatio est mot⁹ siue mutatio de minori q̄ntitate ad maiorẽ. Diminutio est mutatio de maiori quantitate ad minorẽ. Et ad verã augmentationẽ tria requirũtur. Primũ ẽ q̄ subiectũ recipiẽs illã augmentationẽ maneat idẽ a principio vsq; ad finẽ augmentationis. Secũm est q̄ quelibet pars augmẽtabilis aucti sit aucta. Tertium est q̄ illa augmentatio fiat per aliquod corporeũ de nouo adueniens. et ecõtra dicẽdũ est de diminutione. iõ nulla augmẽtat' p̄prie nisi res aiata: iõ sit res in aiata augmentatur. h̄ ẽ est improprie. s. qñ rare fiũt vel cõdensantur. Rarefactio est partũ inter se remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nã rarũ est illud cui⁹ partes remote iacent vt ponit p̄hus caplõ de quãntitate. ¶ Condensatio est partũ inter se cõstrictio vel compressio sine aliqua noui corporis deperditione. Nã densum est illud cuius partes propinque iacent.

¶ Quantitas dicitur dupliciter. scz cõtinua et discreta. Quãtitas cõtinua est cui⁹ p̄tes copulãtur ad aliquẽ terminũ cõem: et tales sũt q̄nq;: vt p3 caplõ de q̄ntitate. scz linea/superficies/corp⁹/locus/et temp⁹. ¶ Linea est res longa sine latitudine et profunditate: cui⁹ extrema sũt duo pũcta. ¶ Superficies est longitudo et latitudo sine p̄funditate: cui⁹ extrema sũt due linee. ¶ Corp⁹ est quoddam longũ latũ et profundũ cui⁹ extrema sunt due superficies: et ideo de nũero istoꝝ corp⁹ dr̄ perfectissimũ: q: nõ deficit sibi aliqua dimensio. ¶ Et nota q̄ sunt tres dimensiones. scz longitudo/latitudo/et profunditas. ¶ Corp⁹ dicitur dupliciter. scz corp⁹ de gñe substantie/ꝛ corpus de gñe q̄ntitatis. Corpus de gñe substantie est substantia de se nõ longa/lata nec profunda. Corpus de genere q̄ntitatis est longitudo/latitudo: et profunditas cuius partes copulantur ad supficiẽ. ¶ Locus est vltima superficies corporis continentis locatum et est immobilis. ¶ Tempus est mensura motus secũdũ prius et posterius. ¶ Quantitas discreta est talis cuius partes copulantur ad nullum terminum communem. et tales sunt due numerus: et oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultans ex collectiue vnitatũ adinuicem.

¶ Numerus dicitur dupliciter. scz numerus numerans numerus/numeratus/et numerus a quo numeramus. ¶ Numerus numerãs est talis numerus/homo/anima/deus. ¶ Numer⁹ numerat⁹ est talis vt res numerate/vt duo homines/tres lapides. ¶ Et numerus a quo numeramus est talis/vt duo/tres/quatuor. Unde numer⁹ est quantitas discreta resultans ex collectiue vnitatum adinuicem.

¶ Oratio est mensura intrinseca vocis ꝑlate. tēpus
motus/et hmōi dñr res successiue. Uñ quedam est res successiua et quedam res
ꝑmanens. ¶ Res ꝑmanens est cuius oēs partes manent simul in actu cū suo toto
vt homo/domus/et hmōi. ¶ Res successiua est talis cuius nō oēs partes manent si
mul in actu cū suo toto. Nā existe prima hora diei est dies/et tunc hora sc̄da nō est
Esse talium successiuorū est simul cū eorū actu fieri. Unde bene sequitur. dies est in
fieri/ergo dies est. Et esse permanentiū presupponit fieri in eisdē; vt prius est do:
mus in fieri q̄ in facto esse/qr non sequitur. domus est in fieri/ergo domus est sed
potius sequitur oppositum.

¶ Nota q̄ oratio dicitur tripliciter. In voce/in men
te/et in scripto. Oratio in scripto est substātia. Oratio in voce est quātitas Oratio
in mente est qualitas. ¶ Nota q̄ punctus est quoddā indiuisibile in linea ad quē
copulantur sue partes siue determinantur partes linee. Pūcta extrinseca in linea
sunt prim⁹ punctus et vltimus. Puncta intrinseca sunt oīa puncta inter primum
et vltimū. Et sic de instanti respectu temporis.

¶ Nota q̄ non sunt plura puncta in linea centipeda
li q̄ in linea bipedali/neq̄ pauciora. Ideo tot sūt pūcta in linea minori quot sūt
in linea maiori/qr in quacūq̄ linea sunt infinita pūcta/et nullū īfinitū est aliq̄ in
finito mai⁹ neq̄ min⁹/neq̄ ...a infinita sūt aliis finitis plura neq̄ pauciora

¶ In predicamēto vbi reperitur motus ꝓprie dict⁹
Qui dicitur loci mutatio/vł motus localis/qđ idē est. Mot⁹ localis ē mutatio de
vno loco in aliū eodē subiecto manente a ꝑncipio vsq̄ ad finē/⁊ iste mot⁹ solū con
uenit corporibus. vt ptꝫ per autorē. vi. ꝑncipiorū. caplo de actiōe. vbi dicit. Solum
corpus mouetur per se: eo q̄ de loco in loco transit.

¶ Corp⁹ dicitur dupliciter. scꝫ corpus simplex et cor
pus mixtum siue ꝯpositū. ¶ Corpus simplex est tale qđ nō ꝯponitur ex contrariis
elementis/vt aqua vel aliqđ aliud elementū. ¶ Elementū est illud quod ꝯponitur
ex materia prima et forma elementari. ¶ Materia prima est maxime simplex q̄
nō ꝯponit̄ ex materia priori. Uñ materia est illa que est prima in via ꝯpositionis
i. gñationis ⁊ vltima ī via resolutionis. i. corruptionis. Et materia prima est idiffe
rēs ad oēs formas suscipiēdas vł sibi iponēdas. nullā certā formā sibi determinat
Corp⁹ mixtū est istud corp⁹ qđ ꝯponitur ex ꝯtrariis elementis distinctis in specie
et corp⁹ illud vocatur elemētatū vt lapides/aīalia/et hmōi.

¶ Corpus mixtum dicitur duobus modis Perfectū
scꝫ et imperfectū. Corp⁹ perfectū dr̄ illud qđ ꝯponitur ex quatuor elemētis in specie
Corp⁹ iꝑfectū est illud qđ ꝯponitur ex trib⁹ vł duob⁹ elemētis ¶ Adhuc corp⁹ mix
tū dr̄ dupliciter aīatū scꝫ in aīatū. Corp⁹ aīatū est illud cui⁹ forma per quā vlti:
mate actuatur est aīa. Et hoc pōt esse triplr̄. Uł cui⁹ forma vltimata ē aīa vege:
tatiua/vt arbor/planta/⁊ hmōi. Uł cui⁹ forma vltimata est aīa vegetatiua ⁊ sen
sitiua. vt brutū asinus. ⁊c̄. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetatiua sensitiua ⁊
intellectiua: vt hō. ¶ Corp⁹ in aīatū est illud qđ nō actuat̄ per aīam/vt aurum/et
hmōi vel argentum/cuprum. ⁊c̄.

¶ Differentie positionum sunt sex. scilicet sursū/de
orsum/dextrorsū. sinistrorsum/antrorsum et retrorsum. Unde omne quod mouetur
motu proprio/mouetur versus vnam differentiam positionis/et hoc loquendo de
natura elementari. et hoc est verū tam de simplici corpore/q̄ de corpore mixto si
ue ꝯposito. et tam de corpore aīato q̄ de corpore in aīato. Nam ignis qui est cor
p⁹ simplex mouetur naturaliter vers⁹ vnā differentiā positiōis. Uñ illud est mixtū
qđ mouetur ad motum elemēti dñatis in eo. nā illud mixtū in quo dñatur ignis

mouet ascēdēdo:⁊ hoc naturaliter.⁊ sic est de mixto aīato/nā aīal fm q̄ est graue mouet deorsū(loquendo de natura elementari)sed loquendo de natura sēsibili.i.de natura aīalis aīa mouetur ad oēs differētias positionis. Uñ oē corpꝰ qđ mouetur mouetur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam.

Duplex est resistentia. scȝ extrinseca et intrinseca.

Resistentia intrinseca est illa q̄ est in remota.et causat ex ɔpositiōe ⁊ ꝓportione ɔtrarioꝝ elemētoꝝ. Et ista reperitur in corporibꝰ mixtis solū.⁊ nō in corporibꝰ simplicibꝰ. Uñ sit aliqđ mixtū ex igne ⁊ terra in q̄ dñat terra:tūc illđ mixtū mouetur versꝰ deorsū:q2 oē mixtū mouetur ad motū elementi dominātis in eo/ non tñ ita velociter mouetur illud mixtū sicut terra pura per se:q2 ille ignis q̄ est in mixto ɔtrariatur illi terre.et nititur moueri motu ɔtrario illius mixti resistendo/inquātū potest:⁊ illa est resistentia intrinseca.

Resistentia extrinseca est illa que est extra rem motā ⁊ causat ex dēsitate medij:vt aerꝫ vel aq̄ ⁊ hm̄oi. Ut si mixtū ponat sursū in aere:cuiꝰ ꝗuitas ē maior q̄ꝫ dēsitas aerꝫ mouet descēdēdo.⁊ tūc dēsitas aerꝫ resistit sibi intrinsece:et elementū subdñans resistit sibi intrinsece. Uñ si corpꝰ mixtū mouetur in medio vł in plano/qđ idē est:tūc mouet ex ꝓpōe potētie ad resistētiā intrinsecā et extrinsecā. Sȝ corpꝰ simplex mouet ex certa ꝓportiōe potētie sue ad resistētiā extrinsecā solū:q2 corpꝰ simplex nō hȝ aliquā resistētiā itrinsecā. Uñ si imaginaret vacuū ⁊ corpꝰ mixtū poneret in eo tūc illđ mixtū mouet ab illo vacuo ex ꝓportiōe potētie ad resistētiā itrinsecā solū. Sȝ si corpꝰ simplex exponeret i illo vacuo:tūc illud corpꝰ moueri nō pōt successiue q2 nō heret aliquā resistētiā.

Motus localis est duplex. naturalis et violentus

Motus naturalis est ille qui ꝓcedit a p̄ncipio intrinseco natura rei inclinante:vt descēsꝰ est motꝰ naturalꝫ terre ⁊ ascēsꝰ est motꝰ naturalis ignis. Motꝰ violētꝰ est ille q̄ ꝓcedit ex p̄ncipio extrinseco natura rei nō inclināte:vt si terrā ɔpellaret versꝰ sursū tūc motꝰ ille ascēsꝰ est motus violētꝰ:⁊ motꝰ descēsꝰ est motꝰ naturalis eius. Motꝰ naturalis sēp intēdit versꝰ finē.⁊ hoc velocꝰ.ita q̄ i q̄lȝ instāti posteriori erit motꝰ velocior q̄ꝫ in aliq̄ istāti priori. Motꝰ violētꝰ remittit versus finē ita q̄ quolȝ instāti posteriori sit motꝰ tardior q̄ꝫ in aliq̄ instanti priori.

Motus rectus est ille mediante quo describitur recta linea.et sic est motꝰ elemētoꝝ existentiū extra loca sua naturalia. Motꝰ circularis est ille mediāte quo describitur linea circularis motꝰ celi. Et nota q̄ nullus motꝰ pōt esse perpetuꝰ neq̄ꝫ ɔtinꝰ nisi motꝰ circularis.

Tria requirūtur ad vnitatem motus: scilȝ vnitas motorꝫ/vnitas rei mobilis ⁊ vnitas tpis. Unitas motoris est qñ idē motor manet a p̄ncipio vsq̄ꝫ ad finē. Unitas rei mobilꝫ est vnū mobile qđ manet a p̄ncipio vsq̄ꝫ ad finē. Sed vnitas tpis est q̄ maneat idē tēpꝰ a principio vsq̄ꝫ ad finē.

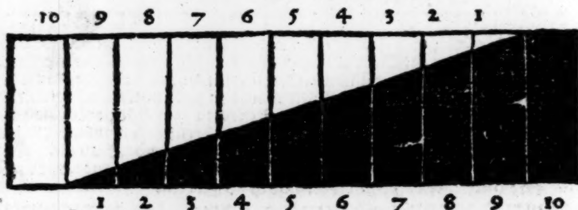
Motus reflexus est talis qñ aliqđ obijcitur cōtra aliqđ obstaculū et statim reflectitur vł reuertit in ɔtrariū. Uñ motꝰ reflexꝰ nō pōt esse motus ꝑpetuus:nec motus ɔtinuus:q2 inter quoscunq̄ꝫ duos ɔtrarios cadit quies media. vt oē qđ mouetur:successiue mouet:mouebat mouebit ita q̄ nō est primū instans motus successiue nec vltimū.

Ideo generaliter quicquid incipit moueri successiue incipit moueri ꝑ remotionē de presenti:⁊ positionē de futuro. Et si ipsū desinit moueri:desinit moueri ꝑ remotionē de p̄nti/⁊ positionē de p̄terito hoc intelligimꝰ de oī motu successiuo. Uñ oīs motus successiuꝰ est tpalis:⁊ mēsura per tps. Sed subitus est instātaneus:q2 tm̄ mensurat ꝑ instās. Ergo taliū motuū est dare primū instans et vltimū satis bene.

¶ **Omnis latitudo alicuius rei est tota distantia inter non gradũ et gradum summũ/continens in se omnes gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispertionis.**

¶ **Gradus summus est ille qui nõ est admixtus cum** suo ꝯtrario. et est ita intensus in natura ꝙ nullus gradus illius nature est eo intentior: ꝯtinens in se virtualiter omnẽ gradũ potentialẽ illi⁹ nature. Ut gdus sũmus albedinis est ille ꝗ nõ est admixtus cũ suo ꝯtrario scꝫ nigredine. Uñ summ⁹ gradus albedinis est prima priuatio nigredinis.

¶ Locus figure graduum

¶ Etiam nõ gradus albedinis est pura priuatio albedinis: sicut nigredo sũma ꝗ nihil habet albedinis. ¶ Latitudo est distantia graduũ per quã vn⁹ grad⁹ distat ab alio. Latitudo albedinis est tota natura albedinis cõtinens in se omnẽ gradũ albedinis vniformiter difformiter dispositũ secũdũ intentius et remissius a nõ gradu albedinis exclusiue vsqꝫ ad sũmũ gradũ inclusiue. Et eodẽ modo est de latitudine aliarũ qualitatum.

¶ **Unde in omni latitudine sũt infiniti gradus: sicut** in omni tpe sunt infinita instantia. et inter quoscũqꝫ duos gradus cadit latitudo media/sicut inter quecũqꝫ duo instãtia cadit tẽp⁹ mediũ. Uñ grad⁹ dñr intẽsi vel remissi penes participationẽ cũ suis cõtrariis secundũ magis et min⁹. Et ideo albedo dr intensa eo ꝙ modicũ habet de suo cõtrario secũ admixto. Et dr remissa qꝛ multũ habet de suo ꝯtrario. ¶ Unde si sint duo gradus albedinis in quãto vn⁹ illorũ minus habuerit de suo contrario secũ admixto ꝗ̃ alter illoꝝ: intãto dicitur intentior illo. Et in ꝗ̃to magis habuerit de suo cõtrario secũ admixto intanto remissiorẽ. Et si nihil habuerit de suo cõtrario secũ admixto dicitur intensissim⁹ vł summus (quod idem est).

¶ **Alio modo dicũtur gradus intensi vel remissi/penes** ꝓpinq̃tatẽ vel distantiã a suo nõ gradu. Uñ gradus dicitur intensus: qꝛ ꝑ magnã latitudinẽ distat a non gradu. Et dicitur remissus eo ꝙ per modicã latitudinẽ distat a non gradu. ideo si sint duo gradus intensi ille grad⁹ qui ꝑ maiorẽ latitudinẽ distat a nõ gradu dr intentior/et alius dr remissior. Ideo in qualibet latitudine aliquis grad⁹ est intentior/et aliquis remissior: qꝛ nulli⁹ est gradus inter non gradũ et gradũ summũ: quin ille est intensus vł remissus. Sũmus grad⁹ ẽ intẽs⁹ et non remissus.

¶ **Intendere est per aliquam latitudinem mediam** gradum perfectiorẽ acquirere. ¶ Remittere est ꝑ aliquã latitudinẽ mediã gradũ perfectiorem deperdere.

¶ Intendere ad aliquem gradum est duplex. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Intēdere ad aliquē gradū inclusiue est p aliquā latitudinē mediā gradū aliquē acqrere et in illo gradu in fine intētionis existere. ¶ Intēdere ad aliquem gradū exclusiue ē aliquā latitudinē mediā terminatā ad aliquē gradum acquirere non acqrendo illū gradū ¶ A nō gradu intēdere est a nō gradu gradum perfectiorē acqrere.

¶ Remittere ad aliquem gradum est dupliciter. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totā latitudinē circa aliquē gradū habitū deperdere. & sub illo gradu in fine remissionis non existere. ¶ Remittere exclusiue est totā latitudinē circa aliquē gradū deperdere: & nō deperdēdo illū gradū. sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

¶ Ad non gradum remittere est totam latitudinem vsq3 ad purā puationē illi9 qualitatis depdere. ¶ A nō gradu remittere est a pura priuatione illius qualitatis aliquez gradū deperdere. ¶ A nō gradu intēdere est a pura priuatione illius qualitatis aliquē gradū acqrere. ¶ Adhuc intendere ad aliquē gradū siue exclusiue siue iclusiue est dupliciē: vniformit & difformit. ¶ Intēdere vniformiter est totā latitudinē acqrere in vna parte tēporis sicut in alia sibi equali. ¶ Intendere difformiter est latitudinem maiorē acqrere tā in vna parte tpis q̄ in aliqua sibi equali.

¶ Remittere etiam dupliciter dicitur vniformiter & difformiter. Remittere vniformiter est tātā latitudinē deperdere in vna parte tēporis sicut in alia sibi equali. ¶ Remittere difformiter est maiorē latitudinē depdere in vna parte tpis q̄ in alia sibi eqli. Vn̄ si qs intēdat motū suū siue vniformiter siue difformiter semp difformit mouetur & non vniformiter. nā qui vniformit mouetur ꝯtinue sub eodē gradu mouet nec acqrendo nec deperdendo latitudinē Nā vniformiter moueri est eqn̄ spaciū ptrāsire vna parte tpis sicut in alia sibi eqli. Sed quicūqz intendit motū suū difformiter siue remittit ille acquirit vl' depdit latitudinē motus: ac mouetur alio gradu intētiori vl' alio gradu remissiori ergo quicūqz intendit motū suū siue remittit siue non semper difformiter mouetur & nō vniformiter.

¶ Notandū est q ad hoc q aliqua sint actiua & passiua adinuicem duo requirūtur. Primū est q illa sint similia quo ad materiā et q/ad ꝯcomitantiā. Scdm est q sint dissimilia ꝯtraria quo ad formā ita q forme earū sint ꝯtrarie. vn̄ ad actionē reqritur similitudo materialis et similitudo materiarū ad passionē requiritur dissimilitudo formaꝝ: ¶ Ad hoc q sit actio oportz q sit ꝑdominatio agentis supra passum ita q passum patiatur ab illo agēte et q debita sit approximatio inter agentem et passum. Vn̄ omne agens habet se ad suū passū in proportione maioris inequalitatis: qz sic potentia illi9 agētis excedit potentiam illius patientis.

PRoportio dicitur tripliciter. proportio maioꝝ inequalitatis/proportio minoꝝ inequalitatꝫ et proportio equalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quantitatis ad minorem quantitatem vt sex ad quatuor. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoꝝ quantitatis ad maiorem vt duo ad q̄tuor ¶ Proportio equalitatis est habitudo equalium adinuicem comparataꝝ vt q̄tuor ad quatuor.

¶ Pro quo notandum est. q solum ex proportione

maioris inequalitatis prouenit mot⁹.⁊ illud potest agere in aliud dupliciter .scz ex proportione totius ad totũ/vl' ex proportione totius ad partẽ. Agẽs agit i passum ex proportione totius in totũ. hoc est quando totũ agens dominatur super totũ passum.⁊ huiusmodi actio ẽ actio ꝓpria que accidit inter maius ⁊ min⁹. Agẽs agit in passum ex proportione totius ad partẽ quãdo totũ agens dominat̃ supra partẽ passi.⁊ non supra totum passum. huiusmodi est actio ex proportione totius agentis ad illam partẽ. et hoc vocatur agere:⁊ talis reactio est inter maius ⁊ minus et equalia.

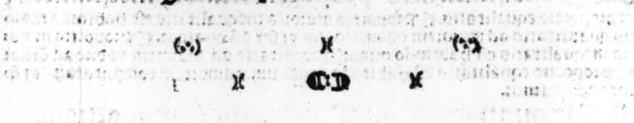
¶ Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet. Secundum totum et secundum partem.⁊ passim proprie dicitur repati. et non pati. Ideo omne communicans in materiam cum sua passa repatitur in agẽdo. Unde partes elementorum sunt maxime actiue et passiue. sed omnia elementa suis spheris sunt equalis virtutis. Silr iter elemẽta in suis spheris est actio ⁊ repassio quia elementa agũt adinuicẽ/⁊ patiuntur secundũ partes mediatas.

Nota ꝙ quattuor sunt elementa. scilicet ignis aer/aqua/et terra.

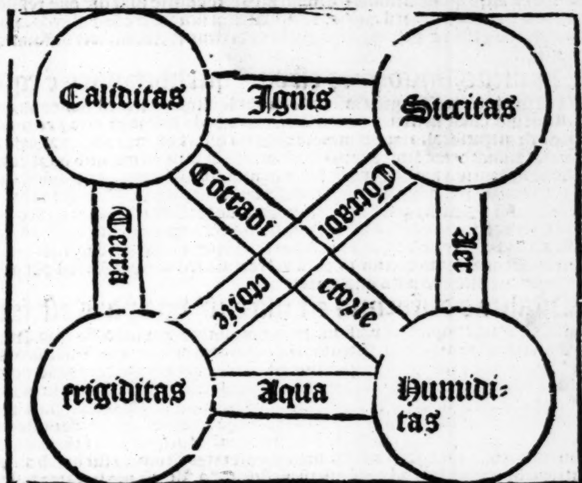
Et quatuor sũt qualitates prime. scilicet caliditas/frigiditas/humiditas/et siccitas. secundũ quarũ ꝯbinationes resultat numerus elementorum. ¶ Nota ꝙ sex sũt ꝯbinationes primarũ qualitatum quarum due sunt impossibiles et quatuor possibiles. Et tot sunt ꝯbinationes primarũ qualitatũ possibiles. quot sunt elementa et sic inuestigatur a philosopho. li. de gñatione. et tantũ quatuor sũt elementa in specie. Qualitates prime sunt ille ex quibus resultãt omnes alie et ille non resultat ex aliquibus.

¶ Prima combinatio est caliditas et siccitas/cui correspondet ignis. nam ignis est calidus et siccus in quo caliditas habet predominiuz: qr in omni cremento sunt due qualitates. quarum vnum se habet in predominio. ¶ Secũda ꝯbinatio est caliditas et humiditas: cui correspondet aer. Nã aer est calidus ⁊ humidus in qua dominatur humiditas. ¶ Tertia combinatio ẽ frigiditas et humiditas: cui correspondet aqua. Nã aqua est frigida ⁊ humida in qua dominatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas ⁊ siccitas. cui correspondet terra. Nam terra est frigida et sicca in qua dominatur siccitas. ¶ Quinta combinatio est caliditas et frigiditas et huic nõ correspondet aliquod elementũ: quia est impossibilis quia frigiditas. et caliditas sunt qualitates contrarie et non possunt simul in esse vni corpori. et hoc denominatiue. ¶ Sexta combinatio est humiditas et siccitas: cui non correspondet aliquod elementũ propter causam predictam.

Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

¶ Figura quatuoꝛ elemētoꝝ: et qualitatū pꝛimarū.

¶ Ignis est elementum nobilissimum: subtilissimū ꝛ rarissimū. ꝛ ideo collocat̄ in supremo loco regionis elemētaris: et sub concauo oꝛbis lune. Et sub igne imediate est aer. et sub aere est aqua. et sub aqua est terra q̄ est elementū grauissimū/ densissimū/ et vilissimū. ꝛ iō collocat̄ in īfimo loco. ¶ Silr ignꝫ est in decuplo maioris q̄titatis q̄ꝫ aer: et in decuplo maioꝛ magis est aer q̄ꝫ aqua. et sic de alijs. Vn̄ elemētū in quanto maioris q̄titatis est tāto rarius. et in q̄to maioris q̄titatis est intanto densius est.

¶ Quedam sunt elementa simbola/ ꝛ quedā dissimbola. ¶ Elementa simbola sunt illa q̄ conueniunt in aliqua qualitate prima. vt ignis et aer/ aer et aqua/ aqua et terra. ¶ Elemēta dissimbola sūt illa que in nulla qualitate ꝯueniūt: vt ignꝫ ꝛ aqua/ aer ꝛ terra. Inter elemēta simbola. facilioꝛ ē actio ꝛ inter elemēta dissimbola. vt patet in li. de gn̄at.

¶ Quedā sunt coꝛpoꝛa homegenea/ et quedaꝫ ethe-rogenea. ¶ Corpa homogēea sūt illa q̄ꝝ oēs ptes sunt eiusdē nature: ꝛ eiusdē de-noiationis cū suo toto. nā q̄lꝫ ps aq̄ est aq̄. ꝛ q̄lꝫ ps aerꝫ est aer. ¶ Corpora ethero-genea sūt illa quoꝝ nō oēs ptes sūt eiusdē nature nec eiusdē denominationꝫ cum suo toto. vt hōi ꝛ hmōi. nā quelibet ps hois nō est homo.

¶ De numero qualitatum pꝛimariū. quedā dicūtur actiue/ quedā passiue. Actiue sunt caliditas/ ꝛ frigiditas. Passiue sunt huīditas ꝛ siccitas ꝛ sic est in elemētꝫ in quib᷒ denoiatur. nō tñ dicūtur actiue: qꝛ nō patiūtur sed qꝛ principaliter agūt/ ꝛ ex ꝯñte dicūtur passiua.

¶ Quattuoꝛ sunt qualitates pꝛime. Caliditas. Fri-

giditas. Siccitas. et humiditas: ex quibus resultāt omnes alie qualitates q̃ non causantur ex alijs qualitatibus. ¶ Qualitates secundarie sunt ille que resultāt ex certa proportione primarū qualitatū adinuicem sicut nigredo ⁊ albedo. amaritudo / dulcedo. et sic de alijs quarum quelibet dicitur vniformis: vel difformis sicut et prime.

¶ **Qualitas vniformis est cui⁹ quelibet pars ē eque** intensa cū suo toto. vt si sit qualitas vniformis: tūc aliqua pars est maior alia nō tñ intentior illa. Unde non eadē de causa dicitur albedo intentior alia / et maior nā albedo dr̄ intentior alia: q2 per maiorē distātiā distat a non gradu. et albedo dicitur maior alia: q2 extenditur per maius subiectū q̃ƺ alia. vñ intentio qualitatis est ratione distantie a suo non gradu. sed magnitudo qualitatis est ratione subiecti. Uñ intensum et remissum sunt ꝓprie differentie qualitatis. Ideo q̃litas dr̄ intensa vel remissa. Sed magnū ē: paruū proprie sunt differentie q̃ƺtitatꝭ ideo q̃ƺtitas dr̄ magna et parua per se rōne diminutionis vel augmentationis. Sƺ tñ qualitas dr̄ magna et parua sed hoc non est per se: sed per accñs: q2 rōne alterius puta subiecti. Et quantitas dicitur intensa vel remissa. sed non per se: sed per accidens: q2 ratione alterius puta qualitatis.

¶ **Qualitas difformis est illa cui⁹ vna pars est intē**tior alia. Et illa est duplex scƺ vniformiter difformis / ⁊ difformiť difformis. Qualitas difformiť difformis est cui⁹ ptes sunt imediate fm̄ extentionē: tñ multū differūt fm̄ intentionē. i. cui⁹ ptes terminātur ad eundē pūctū in q̃ƺtitate et nō determinatū ad eundē pūctū in qualitate. vt si a sit corp⁹ cui⁹ vna medietas sit alba in summo gradu fm̄ se totū: ⁊ alia medietas eiusdē sit alba gradu medio fm̄ se totū tunc tota illa albedo est difformiter difformis: ⁊ hoc corp⁹ est albū difformiter difforme: cui⁹ alique ptes sunt imediate fm̄ extentionē. i. fm̄ q̃ƺtitatē. et tñ multū distāt fm̄ intētionē. i. fm̄ qualitatē. Nā dicte medietates istius a / sūt imediate fm̄ extentionē. q2 terminātur ad eūdē pūctū mediū illi⁹ a. Iste tñ medietates distant fm̄ intentionē: q2 nō terminātur ad eūdē gradū in qualitate sed distant a qualitate per intensiuā qualitatē toti⁹ latitudinis albedinis. Aliq̃ duo esse imediata est dupliciter. scƺ fm̄ intentionē: ⁊ fm̄ extētionē. sūt illa que terminantur ad eundem punctum in q̃ƺtitate: sed illa sunt immediata secūdū intentionē que terminātur ad eundem gradum in qualitate.

¶ **Qualitas vniformiter difformis est illa cuius om**nes partes que sunt immediate fm̄ extētionē. sūt immediate fm̄ intentionē. ⁊ terminantur ad eundē gradū. nā ille gradus ad quē terminātur ille partes. est intensissimus: q2 nō est in parte intētiori. et ille gradus ad quē sic terminantur ē intēsissimus corꝑ: q2 nō est in parte intētiori. Et dr̄ remississim⁹ q̃ non est in pte remissiori. sed q̃ƺ grad⁹ intētior illo est in parte intētiori citra certū gradū in gradū summū. Ideo dr̄ intēsissim⁹: qui nō est in parte intētiori. Et etiā ille grad⁹ est remississim⁹: q̃ nō est in parte remissiori: q2 ille nō est in parte remissa. sed quilibet illo remissior est in parte remissiori.

¶ **Omnis qualitas vniformiter difformis termina**tur ad duos gradus. vƺ ad nō gradū et ad gradū summū. Uñ q̃libet latitudo terminata ad duos grad⁹: q̃ƺ neuť est sum⁹ ordinatur ad vnū fm̄ extremū sui intētius ⁊ ad aliū gradū fm̄ extremū sui remiss⁹: ⁊ ille gradus ad quē terminaꝰ fm̄ extremū sui intētius. dr̄ remissim⁹: q2 nō est in ista latitudinē nā ille grad⁹ nō est in illa latitudine. sƺ q̃libet illo remissior circa certū gradū est in ista latitudine: ꝗ. Et ille gradus ad quē terminatur fm̄ extremū sui remiss⁹ dr̄ intēsissim⁹: qui non est in illa latitudine. q̃ꝑ sit sic arguitur. iste nō est in ista latitudine. sed quilibet illo intentior citra certū gradū est in illa latitudine. ꝗ. ⁊c̃.

¶ **Quelibet qualitas vniformiter difformis termi=**

natur ad duos gradus ad quos terminatur extẽsiue. sꝫ qualitas difformit difformis aliqñ terminatur ad duos gradus extensiue et aliqñ intensiue. Qualitas ṽo vniformis nõ terminatur: sed potius terminat: qꝛ qualitas vniformis se hꝫ per modũ termini. Quelibet qualiter vniformiter difformis seu latitudo q̃ƀ idẽ est correspondet gradui suo medio etiã est equalis intẽtionis cũ gradu suo medio: ⁊ minus intensa q̃ sua medietas intentior. ⁊ magis intensa q̃ sua medietas remissior. Vñ latitudo a nõ gradu ad gradũ mediũ. vt octo est eq̃lis intẽtionis cũ qualitate vniformi / vt quatuor. et sic de alijs.

¶ Motus dicitur quadrupliciter. Mot⁹ vniformis / motus difformis / motus vniformiter difformis / et motus difformiter difformis. ¶ Mot⁹ vniformis est ille mot⁹ ꝑ quẽ in tp̃e eq̃li spaciũ ꝑtransitur equale. Unde mouere vniformiter est tm̃ spaciũ ꝑtrãsire in vna parte tp̃is sicut in alia sibi eq̃li. ¶ Mot⁹ difformis est talis ꝑ quẽ in tp̃e equali spaciũ pertransitur ineq̃le. Vñ mouere difformiter est plus de spacio ꝑtransire de tp̃e q̃ in alio sibi eq̃li. ¶ Mot⁹ vniformiter difformis est qñ vniformiter acquiritur latitudo motus vel vniformiter deperditur latitudo motus. Vñ mouere vniformit̃ difformiter est vniformiter acq̃rere latitudinẽ mot⁹: vel vniformiter deperdere latitudinẽ motus. ¶ Motus difformiter difformis est qñ difformiter acq̃ritur latitudo motus: vel difformiter deperditur latitudo motus. Vñ mouere difformiter difforme est difformit̃ acq̃rere latitudinẽ motus: vl' difformiter perdere latitudinẽ motus. Et quot mõis d̃r motus tot modis d̃r intẽtio mot⁹: ⁊ remissio mot⁹ / qꝛ sicut mot⁹ se hꝫ ad spaciũ ad extra sic se habet intentio motus ad latitudinẽ ad infra. et sicut per motũ acquiritur spaciũ ad extra. sic per intentionẽ motus acquiritur latitudo ad infra. Ideo intentio est acq̃sitio motus latitudinis. Et intẽdere motũ est acq̃rere latitudinem mot⁹. Remissio motus est deperditio latitudinis motus. et remittere motũ est deperdere latitudinem motus.

¶ Unde intentio motus dicitur quadruplicit̃. sꝫ vniformis / difformis / vniformit̃ difformis / difformiter difformis. ¶ Intentio motus vniformis est qñ in tp̃e equali latitudo mot⁹ acq̃ritur eq̃lis. ¶ Intẽtio mot⁹ vniformiter est tm̃ de latitudine mot⁹ acq̃rere in vna ꝑte tp̃is sicut in alia sibi equali. Remissio motus vniformis est qñ in tp̃e aliquali latitudo motus deꝑdit̃ eq̃lis. ido remittere motũ vniformit̃ est tantũ de latitudine mot⁹ deꝑdere in vno tp̃e sicut i alio sibi equali. ¶ Intẽtio motus difformis est qñ in tp̃e equali latitudo motus acq̃ritur ineq̃lis. Vñ intẽdere mot⁹ difformiter est plus de latitudine mot⁹ acq̃rere in vna ꝑte tp̃is q̃ in alia sibi equali. Sed remissio mot⁹ difformis ẽ qñ in tp̃e equali latitudo mot⁹ deperditur inequali. Vñ remittere q̃ in alio sibi equali. ¶ Intentio motus vniformiter difformis est illa. motũ difformit̃ est pl⁹ de latitudine motus deꝑdere in vno tp̃e mediãte qua in tp̃e equali latitudo mot⁹ intẽtiõis acq̃ritur equalis. Vñ vniformiter difforme intẽdere est motũ tm̃ de latitudine intẽtionis mot⁹ acq̃rere in vno tp̃e sicut in alio sibi equali. Sed remissio mot⁹ vniformiter difformis est illa qua in tp̃e eq̃li latitudo mot⁹ cõis deꝑditur eq̃lis. Vñ remittere motũ vniformiter difforme est tm̃ de latitudine mot⁹ deꝑdere in vna parte tp̃is sicut in alia sibi equali. ¶ Intentio motus difformiter difformis est illa q̃ in tp̃e equali latitudo mot⁹ acq̃ritur ineq̃lis. Vñ intendere difformit̃ difforme ẽ pl⁹ de latitudine mot⁹ acq̃rere in vna ꝑte tp̃is q̃ in alia sibi equali. Aliquid moueri vniformiter d̃r dupliciter. s. quo ad tẽpus: et quo ad subiectũ. Illud mouetur vniformiter quo ad tẽp⁹ cui⁹ ꝑ̃ctis velocissimo motu mouetur vniformit̃. Illud mouetur vniformiter quo ad subiectũ cuius q̃libet pars equaliter mouetur cum suo toto. et sic est difformiter moueri. Solum motus successiuus est velox et tardus: sꝫ motus subitus non.

Quatuor modis dicitur causa. scꝫ materialis / formalis / efficiens / et finalis.

¶ Materialis est illa ex qua componitur res primo et manet in re. Unde causa materialis et materia sunt idem. ¶ Formalis est illa per quam res est talis qualis est qua posita ponitur et res qua ablata aufertur et res. ¶ Efficiens est illud agens quod componit rem illam vel efficit eandem. ¶ Finalis est illa propter quam res primo fit et principaliter. Ubi gratia ut ligna/lapides/et huiusmodi sunt cause materiales domus/et talis forma resultans ex conventione partium adinvicem est causa formalis domus. Ille carpentarius est causa efficiens domus. Sed conservatio corporis. ut a frigore/tempestate est causa finalis domus.

¶ Due causarum istarum sunt intrinsece: et due extrinsece. ¶ Intrinsece sunt materialis et formalis. ¶ Extrinsece sunt efficiens et finalis. Unde in primo phisicorum tradita sunt tria principia rerum naturalium intrinseca scilicet materia et forma et privatio: sed due prime sunt per se/tertium per accidens. ¶ Et sciendum est quod privatio forme inducte est quando homo facit cultellum et non habet formam illius: tunc idem est quod carentia forme inducte.

Modo restat dicere de figuris corporum propter predictas naturales diversimode positas

¶ Corpus colupnare est corpus longum figuratum ad modum colupne: ut postis.

¶ Corpus piramidale quod est figuratum ad modum piri cuius extremum acutum vocatur conus et extremum obtusum vocatur basis.

¶ Corpus circulare vel sphericum est corpus rotundum in cuius medio est unus punctus a quo omnes linee recte ad circumferentiam extracte sunt equales. et ille punctus vocatur centrum sphere vel circuli.

¶ Circumferentia sphere vel circuli est extrema superficies illius: extra quam nihil est illius. ¶ Dyametrum circuli est linea recta extensa ab uno puncto circumferentie ad punctum sibi oppositum/que transiens per centrum dividit semicirculum in duos semicirculos.

¶ Semidyametrum est linea recta extensa a centro circuli ad circumferentiam eius.

¶ Semicirculus est medietas circuli.

¶ Corpus triangulum vel trigonum est corpus habens tres angulos.

¶ Corpus quadrangulum est corpus habens quatuor latera et quatuor angulos et hoc dupliciter. Uel habet quatuor angulos rectos: et omnia latera equalia. et sic est quadratum. Uel habet quatuor angulos rectos et non omnia latera equalia. et sic est quadrangulum.

¶ Corpus pentagonum est corpus habens quinque angulos et quinque latera. et sic de singulis aliis.

¶ Angulus rectus est quando una linea recta perpendiculariter ducta cadit super aliam rectam lineam.

¶ Angulus acutus est quilibet angulus minor recto.

¶ Angulus obtusus est quilibet angulus minor recto.

¶ Corpus planum est cuius superficies est plana et nulla tenus acuta: ut tabula.

¶ Corporum fere omnium predictorum huiusmodi figuras invenies circa principium libri naturarum.

¶ Incipit tractatus de proportionibus.

Omnis proportio aut est communiter dicta: aut proprie dicta/aut magis proprie dicta.

¶ Proportio communiter dicta est duorum comparatorum cuiuscunque generis fuerint in aliquo in quo comparatur unius ad alterum habitudo: et talis proportio potest dici inter omnia equalia et inequalia/hoc est secundum magis et minus se habentia.

⁊ inter omnia similia. ideo inter ea ad que potest esse ꝯparatio aliquo modo pōt esse inter ea proportio ꝯmuniter dicta. ¶ Proportio ꝓprie dicta est duoꝝ ꝯparatorum adinuicē eiusdē gñis vni⁹ ad alterā habitudo. sed talis ꝓportio non solū est inter quantitates: sed etiam inter qualscūqꝫ res eiusdē gñis siue sint qualitates siue sint quātitates. et sic de ceteris reperitur. ¶ Proportio magis ꝓprie dicta solum est inter quantitates. et diffinitur sic. Est duarū quantitatū eiusdem generis vnius ad alterum habitudo. Per hoc ꝙ dicit eiusdē generis excludit ꝙ inter substantiam et accidens non est proportio magis proprie dicta / qua substantia et accidens non sunt eiusdem generis.

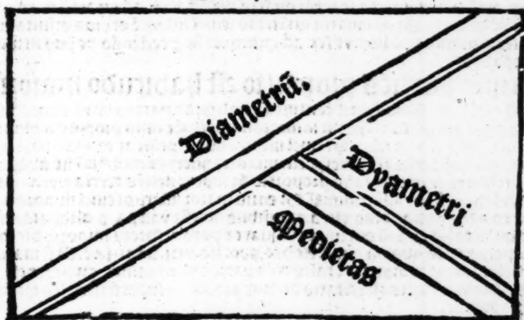
¶ **Proportio magis proprie dicta dicit duobus modis.** Quedā est rationalis / et quedā irrationalis. Rationalis est illa q̄ imediate denoiatur ab ali q̄ certo nūero: et proportio dupla immediate denoiatur a duobus ¶ Proportio irrationalis est illa q̄ immediate denoiatur ab aliquo certo nūero ⁊ medietas ꝓportionis duple imediate denoiatur a ꝓportione dupla: ⁊ ꝓportio dupla imediate a duob⁹: ergo medietas proportionis duple denoiatur a duobus ¶ Proportio rōnalis differt a proportione irrationali / qꝛ ꝓportio rōnalis solū est inter quātitates ꝯmēsurabiles seu cōicantes. ꝓportio irrationalis solū est inter quātitates incōmensurabiles seu non cōmunicantes reperitur.

¶ **Quātitates aūt cōmensurabiles rōnales seu cōicantes** sunt ille q̄bus est vna mēsura cōis quālibet illarū precise mēsurans sicut linea bipedalis ⁊ tripedalis quarū vtrāqꝫ mēsurat linea pedalis. Linea enim pedalis bis sumpta mēsurat precise et reddit bipedale: ter vero sūpta precise mēsurat et reddit tripedale. ideo linea bipedalis et tripedalis sunt quantitates cōmensurabiles rationales seu cōmunicantes.

¶ **Quātitates aūt incōmensurabiles / irrationales** seu non cōicantes sunt ille q̄bus nō est vna mēsura cōis quālibet illaꝝ ꝓcise mensurās / sicut diametrū ⁊ costa quadrati / qꝛ medietas coste quadratibus sumpta min⁹ reddit ꝙ eq̄liter dyametrū. Silr si ter sumatur magis reddit ꝙ eq̄liter dyametrū. Silr medietas dyametris bis sūpta eq̄liter reddit dyametrū. ⁊ si bis sumat nō mēsurat eq̄liter costā quadrati. ptꝫ ergo ꝙ dyametrū ⁊ costa quadrati sūt quātitates incōmensurabiles irrōnales seu nō cōicantes.

¶ Figura.

Costa quadrati.

Costa quadrati.

¶ Proportio rationalis in numeris reperitur: et in alijs quibuscūqꝫ quātitatibus. Proportio irrationalis nō inter numeros reperitur sed inter alias quantitates pōt esse/et causa est/qꝛ non sunt aliqui duo numeri significādi quin inter illos sit proportio rationalis: quia illis est vna mensura cōmunis quālibet illarū precise mensurans scilicet vnitas.

¶ Proportio magis proprie dicta dicitur dupliciter. Quedā est equalitatis/et quedā inequalitatis. Proportio equalitatis est duarū quātitatū equaliū adinuicem habitudo/sicut inter vnum et vnum/ duo et duo. ¶ Proportio inequalitatis est duarū quātitatū inequaliū adinuicem habitudo. Et hec est duplex. quedā est maioris inequalitatis et qdam minoris inequalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis ē habitudo maioris quātitatis ad minorem vt duo ad vnū/tria ad duo. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo maioris quātitatis ad maiorem. vt vnum ad duo/duo ad tria.

¶ Proportio maioris inequalitatis dicit quinqꝫ modis. Multiplex. Super particularis Super partiens. Multiplex super particularis. et multiplex imperpartiens.

¶ Multiplex est habitudo maioris quātitatis ad minorē illā multotiēs ꝯtinens. Et hec in species infinitas partitur. Si enim maior nūerus bis ꝯtineat minorē: tunc est proportio dupla/et si ter tripla/et sic in finitū Exemplum proportionis duple. vt duo ad vnū: quatuor ad duo. Exemplū proportionis triple: vt tria ad vnum. ix. ad. iij.

¶ Super particularis est habitudo maioris quātitatis ad minorē semel illā ꝯtinens et eius partē aliquotā vltra/ Pars aliquota ē illa que aliquoties sūpta reddit equaliter suū totū. Pars vero non aliquota ē illa que multotiens sūpta non reddit aliqualiter suū totū. Ut binarius respectu quinarij: et binarius respectu septenarij. et sic de singulis.

¶ Hec vero proportio infinitā recipit sectionē. Unde si maior nūerus semel contineat minorē et medietatem minoris numeri vltra sexqꝫ altera proportio vocatur qualis est proportio. iij. ad. ij. sex ad quatuor. nouē ad sex. et sic de singulis vsqꝫ in infinitum. Si autē maior nūerus minorē nūerum semel contineat et eius tertium partem vltra se sexqꝫ tertia proportio vocatur sicut quatuor ad tria. octo ad sex. xvi. ad. xij. ꝛ sic in infinitum. Si autē maior nūerus minorē nūerū semel cōtineat et eius quartā partem vltra se. sexqꝫ quarta vocat vt. v. ad quartū. x. ad. viij. xx. ad: xvi. et sic de alijs. Si aūt maior quātitas semel minorē et eius quintam partē ꝯtineat sexqꝫ quinta vocatur: vt sex ad quinqꝫ. et sic procedendo vt pus in numeris duplicando eos.

¶ Super partiēs proportio est habitudo maioris quātitatis ad minorem illam semel continens ꝛ aliquas partes vltra. ex quibus non sit aliqua pars aliquota respectu minoris numeri. Et talis proportio infinitā recipit sectionē. vñ si maior nūerus semel minorē nūerū ꝯtineat et duas partes vltra quarū quelibet est tertia pars respectu minoris nūeri ex quib⁹ nō sit aliqua pars aliquota respectu minoris: talis proportio dr superpartiēs tertias: vt. v. ad. iij. x. ad. vi. xx. ad. xij. et sic in infinitum: ¶ Si enim maior nūerus semel minorem contineat: et tres partes aliquotas vltra. ex quibus non sit vna pars aliquota respectu minoris quātitatis quarū quelibet est quarta pars respectu minoris dicitur proportio superpartiēs quarta qualis est hec proportio. viij. ad. iiij. ꝛc. Et si maior quātitas semel cōtineat minorem/ꝛ tales tres partes vltra casum quelibet est quinta pars respectu minoris quātitatis dicitur proportio supertripertiēs quintas vt octo ad quinqꝫ. ꝛc.

¶ Multiplex est superparticularis: est habitudo ma

toris quantitatis ad minorē illā multotiens ꝯtinens et ei⁹ partē aliquotam vltra Unde si maior nūer⁹ bis ꝯtinet maiorē ⁊ ei⁹ medietatē vltra. ꝓportio dupla sexq̃ altera vocatur. Si terminorē ꝯtineat ꝓportio tripla sextaq̃ altera. Exēn plū pri mi. v. ad. ij. x. ad. iiij. exemplū scdi vij. ad. ij. xiiij. ad iiij. Si enim maior nūer⁹ bis minorē nūerū ꝯtineat. et ei⁹ tertiā partē vltra propō dupla. sexq̃ tertia vocat̄: vt septē ad tria/ et dupla sexq̃ quartavt nouem ad quatuor.

¶ Multiplex vero superpartiēs ē habitudo maioris nūeri ad maiorē illā multotiens ꝯtinens ad aliquas partes vltra ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris nūeri. ¶ Unde si maior nūer⁹ bis minorem ꝯtineat et duas partes vltra: quarū q̃libet est tertia pars respectu minoris nūeri. Uñ si maior nūer⁹ bis minorē ꝯtineat ⁊ duas partes vltra/ quarū q̃lz est tertia ps respectu minoris nūeri: dr̄ ꝓportio dupla supbipartiēs tertias: q̃lis ē hec ꝓportio octo ad tria. Si vero maior nūer⁹ ter maiorē ꝯtineat ⁊ tres partes vltra q̃rū q̃libet est quarta pars respectu minoris nūeri: ex quibus nō fit vna pars aliq̃ta respectu minoris nūeri dicitur proportio dupla supertripartiens quartas: qualis ē hec ꝓportio inter vndecim et quatuor.

¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorē: cui⁹ tot sunt species quot sunt ꝓportiones maioris inequalitatis: ⁊ eisdē noīb⁹ et ꝯsilib⁹ appellantur isto termino sub supaddito: vt subdupla/ subtripla/ ⁊ sic de aliis supparticularꝫ/ ⁊ suppartiēs. Et ita de oīb⁹ aliis modis: quarū oēs diffinitiōes cū exemplꝭ p̄orib⁹ innotescūt. ¶ Ex istꝭ notādū ē q̄ oīs ꝓportio inter duos terminos reperitur. Et scis q̄ quanta est vna quātitas ad aliā tāta est vna ꝓportio ad aliam. vt manifestū est.

¶ Hec de proportionibus. nunc de proportionalitate dicetur.

Modo sequitur scda pars huius capituli: que de proportionalitate proportionum determinat. ¶ Proportionalitas est ordo proportionū. Et dicit̄ tripliciter: scꝫ ꝓportionalitas arithmetica/ geometrica/ ⁊ armonica. ¶ Proportionalitas arithmetica est qñ sunt duo termini vel plures vt equalis est excessus p̄mi ad secundū/ ⁊ scdm ad tertium: sicut duo ad tria. ⁊ sic de aliis. Ut sex ad quinq̃/ q̃nq̃ ad quatuor: quatuor ad tria/ tria ad duo/ duo ad vnū.
¶ Differentia siue excess⁹ vnius quātitatis ad aliā est illud p̄ qd̄ mior q̄titas excedit̄ a maiori. ¶ Proportionalitas geometrica est qñ sunt tres termini vl' plures ⁊ equalis est proportio inter primū et scdm: sicut inter secūdū ⁊ tertiū. Exemplū: vt octo ad quatuor. iiij. ad duo/ duo ad vnū.
¶ Proportionalitas armonica est qñ sunt tm̄ tres termini ⁊ equalis est ꝓportio inter primū ⁊ secundū: sicut est int̄ excessū p̄mi ad scdm/ ⁊ scdi ad tertiū. Exemplū: sex quatuor ⁊ tria inter quatuor ⁊ tria est proportio dupla. ⁊ int̄ duo que est excessus p̄mi ad scdm. ⁊ vnū que est excessus scdi ad tertiū est proportio dupla: ergo eadē est proportio inter primum ⁊ tertium que est differentia primi ad secundum/ secundi ad tertium.

¶ Et iste proportionalitates differunt adinuicem qr̄ tā arithmetica q̄ȝ geometrica in tribus terminis ad min⁹ reperiunt̄ ⁊ in quibuscūq̃ numeris pluribus: lꝫ armonica tantum in trib⁹ t̄minis reperit̄. ⁊ in alio etiā differūt qr̄ vltima scꝫ armonica sp̄ ꝯtinua manet: sed arithmetica et geometrica possūt eē discōtinue et ꝯtinue. ¶ Proportionalitas arithmetica ꝯtinua est eq̄lis

tas differẽtiarũ p terminũ cõem vl' terminos cões copulata p vnũ terminũ cõez videlicet sicut tria ad duo/sic duo ad vnũ. Discõtinua est equalitas differẽtiarũ p nullũ terminũ cõez copulata: nec p aliqs terminos cões copulata: vt sicut se hz sex ad quatuor: ita tria ad duo: vl' sicut quinqz ad quatuor ita tria ad duo. ¶ Proportionalitas geometrica ꝯtinua ẽ silitudo proportionũ p vnũ terminũ cõem mediũ vel p plures t'minos medios copulata p vnũ t'minũ. vt sicut se hz quatuor ad duo: ita duo ad vnũ. p plures terminos. vt sicut se hz. viij. ad. iiij. ita. ij. ⁊. ij. ad. i.

¶ Discontinua est similitudo proportionũ per nullũ

terminũ cõem/vel p aliqs terminos cões copulata. vt sicut se hz. viij. ad. iiij. ita. ij ad unum. ¶ Medietas siue proportionalitas geometrica cõtinua et discõtinua differũt inter se: in hoc q ꝯtinua trib⁹ terminis vl' plurib⁹ quibuscũqz inuenietur. Discontinua vero in quatuor terminis ad minus: et in quibusdã plurib⁹ inuenitur. Aliter etiã iste differunt in hoc q in proportione cõtinua oportet oẽs tres terminos in gñe ꝯuenire/sed in discõtinua possunt aliqui termini in gñe diuersari. vt sicut se habet corda ad chordã: sic se habet sonus ad sonũ: et sicut se hz hoc corp⁹ ad hoc corpus/sic se hz hec potentia ad potentiam.

Proportionalia sũt illa que in aliqua proportionalitate conueniunt. Et dicuntur tripliciter.

Quedã dicũtur proportionabilia proportionalitate arithmetrica: quedã geometrica ⁊ quedã armonica. proportionalia proportionalitate arithmetrica sũt illa quorum differẽtie sũt equales. Proportionalis proportionalitate geometrica sũt illa quorũ proportiones sunt eadẽ vel equales. Proportionalia proportionalitate armonica sunt illa quorum extremorum ⁊ differentiarum proportiões sunt siles vl' equales. Et hec omnia in suis exẽplis possunt p predicta patere: ex quo patet q terminarius nũerus est paucissimus nũerus in quo proportionaliter reperitur/et nullus est maximus in quo proportionalitas existit.

¶ Proportionalia proportionalitate geometrica dicitur duobus modis: scz: pmutatim proportionabilia: et econtrario.

¶ Proportionalia proportionalitate permutatim.

Sunt illa quorum sicut se hz añs vnius proportionis ad añs alteri⁹ proportionis: ita se hz ꝯñs vni⁹ ⁊ ꝯñs alteri⁹ (vbi grã) sicut se hz octo ad quatuor: ita duo ad vnũ/ergo nũc pmutatim/sicut se habet octo ad duo/ita quatuor ad vnũ. et ideo ibi quatuor termini proportionabiles pmutatim existũt ⁊ ecõtrario Proportionalia proportionalitate geometrica sunt illa quorũ sicut se hz ꝯñs vni⁹ ad añs sic se habet ꝯñs alterius ad añs suum/verbi grã/sicut octo ad quatuor/ita duo ad vnũ/⁊ ecõtra sicut quatuor ad octo: sic vnum ad duo.

¶ Proportionalitas geometrica dicitur quatuor modis.

Disiũcta scz. Cõiũcta. euersa. et ecõtra. Disiũcta est quorũlibet añcedentium ad sua ꝯña seperatim proportionũ equalitas vt sicut se habet octo ad quatuor/ita duo ad vnũ. ¶ Cõiũcta proportionalitas geometrica est quorũlibet antecedentiũ cũ suis ꝯsequentibus indisiuncta/seu proportionalitate simplici vni⁹ antecedentis cum suo ꝯñte ad proprium ꝯñs proportionum silitudo. vt. viij. quatuor iiij. et vnũ. vt sicut se habet octo et quatuor ad quatuor et vnũ. ita duo et vnũ ad vnum. ¶ Euersa est quorumlibet antecedentium cum suis consequentibus indisiuncta seu proportionalitate simplici vnius antecedentis cum consequente ad aliud antecedens et cuiuslibet alterius antecedentis istarũ cum suo consequente ad proprium añs proportionum silitudo/vt sicut octo et quatuor ad octo/ita duo et vnum ad duo. ¶ Econtra est quando sunt duo ordines numerorum/et in vtroqz

numero sunt tres vel plures termini. et sicut se habet prim⁹ terminus primi ordinis ad suum secundum. sic se habet primus terminus secundi ordinis ad suū secūdū: ꝛ sicut se habet scd̄s terminus primi ordinis ad suū terminum sic se habet secūdus terminus secundi ordinis ad suum tertium. vt
Octo quatuor duo. 8.4.2.
Quatuor. secundo. vno. 4.2.1.
¶ Cōsimiles etiā diffinitiones ꝓportionalitat arithmetica et ꝓportionalibus illis ꝓportionalitate equaliter differētiarū poterūt adoptari.

Nunc super est tertia pars huius capituli Premittens quosdam suppositiones. Prima est hec. Oēs ꝓportiones sunt eedē vel equales quarū denolationes sūt eedē: vł equales. ¶ Secunda suppō est hec. si sint tres termini tm̄ quoꝝ primus est maior secūdo/ scd̄s maior tertio ꝓportio primi ad vltimū ꝯponitur ex illis. hoc est ꝯponitur ex ꝓportione p̄mi ad secūdū: et scd̄i ad tertiū. ¶ Tertia suppō est. si sint tres termini vł plures: quoꝝ primus est maior secundo: scd̄s maior tertio. ꝓportio primi ad vltimū ꝯponit̄ ex illis. ¶ Quarta est hec. si sint duo eq̄lia ꝯparata ad aliqđ tertiū. eadē erit ꝓpō inter vnū et illud tertiū sicut inter reliquū illoꝝ/ et illud tertiū.
¶ Quinta. si sint due q̄ntitates ineq̄les ꝯparate ad aliqđ tertiū. maior erit ꝓportio minoris q̄ntitatꝫ ad illud tertiū q̄ꝫ maioris ad illud tertiū. ꝛ ecōtra maior erit ꝓportio tertij ad maior q̄ꝫ ad minorē. ¶ Sexta suppō est hec. qn̄ aliqđ ꝯponitur ex duob⁹ equalib⁹: illud ꝯpositū est duplū ad quodlibet illoꝝ. Et si fuerit ꝯpositum ex tribus/ est tertium ad quodlibet illorum. ¶ Septima suppō est. qn̄ aliquid ꝯponitur ex duobus inequalibus: illud ꝯpositū est plus q̄ꝫ duplum ad minus. ꝛ minus q̄ꝫ duplū ad maius. Exemplū tripedale ꝯponitur ex pedale: ꝛ bipedale est plus q̄ꝫ duplū ad pedale et minus q̄ꝫ duplum ad bipedale quod est maius. ¶ Est et vna suppositio si fuerint quatuor quantitates proportionales adinuicem si fuerit prima illarum maxima: ꝛ vltima istarū minima primā ꝛ vltimā pariter acceptis ceteris duobus maiores necesse est esse.

¶ Iste autem quinqꝫ prime suppositiones sunt probate per euidentiam: et due vltime satis patens per rationem.

¶ Prima conclusio est hec. Si sint tres termini proportionales proportionalitate geometrica. et primus terminus est maior secūdo secūd⁹ maior tertio. et si fuerit proportio maioris inequalitatis proportionalitatate geometrica. vt vnum ad duo/ duo ad tria. proportio primi ad vltimū est precise dupla ad proportionem primi ad secundum/ secundi ad tertium. Et hoc probatur. et capio istos tres terminos/ octo/ quatuor/ et duo. tunc arguitur sic: inter octo et quatuor est proportio dupla et inter duo ꝛ quatuor est eadē proportio: ergo ille proportiones sunt similes: cōsequentia patet per primam suppositionē. Tunc arguitur sic per secūdā suppositionē: qn̄ sunt tres termini. ꝛc̄. ꝛ hic sunt tales tres terminiꝫ proportio primi ad vltimū cōponitur ex illis et isti sunt equales. vt probatum est: ergo cōponitur ex duob⁹ eq̄libus. ergo est dupla ad quodlibet illoꝝ. consequentia tenet per secundā suppositionem.

¶ Secunda conclusio est hec. Si sint quattuor termini proportionales proportionalitate geometrica. proportio primi ad vltimum est tripla ad proportionem primi ad secundum. ꝛc̄. Hoc probo sic/ ꝛ capio istos q̄tuor terminos. octo/ quattuor/ duo/ et vnum. Tunc. sic. Hic sunt quattuor termini et primus est maior secundo: secundus maior tertio. ꝛc̄. ergo proportio primi ad

vltimum componitur ex illis:consequentia tenet per tertiam suppositionem sed equalis est proportio primi ad secundum.⁊ sic de aliis.ergo proportio primi ad vltimū ꝯponitur ex tribus equalibus:⁊ per ꝯñs est tripla ad quālibet istarum. ꝯña tenet per sextam suppōnē. ¶ Et si sint quinq̃ termini ꝓportio primi ad vltimum est quadrupla.⁊c.⁊ sic in infinitū.

¶ **Tertia conclusio est hec. Si fuerint tres termini.** et primus fuerit plus ꝙ̄ duplus secūdi.secū dusq̃ equaliter duplus tertii.ꝓportio primi ad tertium erit minor ꝙ̄ dupla ad proportionē primi ad secūdum:⁊ maior ꝙ̄ dupla ad proportionem secundi ad tertiū. Hoc probo sic:⁊ capio istos tres terminos.sex/duo/vnum. Tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini.⁊c.sed hic sunt tres tales termini.ergo proportio primi ad vltimum cōponitur ex illis:sed maior est proportio primi ad secundum:ꝙ̄ secundi ad tertium ergo ꝓportio primi ad vltimum componitur ex duobus inequalibus:ergo est plus ꝙ̄ dupla ad minus.⁊ minus ꝙ̄ dupla ad maius.consequentia tenet per septimam suppositionem.sed magis est ꝓportio primi ad secundum ꝙ̄ secundi ad tertium ℥ ꝓportio primi ad vltimū est maior ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē p̄mi ad secundū et maiꝰ ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē secūdi ad tertiū.sed ꝓportio primi ad vltimum est ꝓportio sextupla:et proportio primi ad secundū est ꝓportio tripla.⁊ ꝓportio secundi ad tertiū est dupla:℥ ꝓportio est minor ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē triplā:⁊ maior ꝙ̄ dupla ad ꝓportionem duplam.

¶ **Quarta cōclusio est hec. Si fuerit primum equa**liter duplum secundi:fuerit secūdū maius ꝙ̄ duplum tertii. proportio primi ad vltimum erit minor ꝙ̄ dupla ad proportionem secundi ad tertium probatur sic et capio istos terminos.sex/tria/vnum. Tunc arguo per secūdam suppositionē si sint tres termini.⁊c.sed hic sunt tales tres termini:ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis.sed maior est proportio secundi ad tertium ꝙ̄ primi ad secūdum.℥ ꝯponitur ex duobꝰ inequalibꝰ.⁊ per consequens est plus ꝙ̄ dupla ad minꝰ ⁊ minus quam dupla ad maius.sed maior est ꝓportio secūdi ad tertiū quam primi ad secundū.℥ proportio primi ad vltimū est minor ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē secundi ad tertiū.sed ꝓportio primi ad vltimū est ꝓportio sextupla.⁊ ꝓportio primi ad secundū est ꝓportio dupla:⁊ ꝓportio secūdi ad tertiū est ꝓportio tripla :ergo ꝓportio sextupla.est minor ꝙ̄ dupla ad ꝓportionē triplā.⁊ maior ꝙ̄ dupla ad proportionem duplam.

¶ **Quinta conclusio est. Si fuerit primum minus/** ꝙ̄ duplum secundi fuerit ꝙ̄ secundus equaliter duplū tertii : proportio primi ad vltimum erit maior ꝙ̄ dupla ad proportionem primi ad secundum: et minor quā dupla ad ꝓportionem secūdi ad tertium. Hoc probatur ⁊ capio istos tres terminos.sex/quatuor/duo. Tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini.⁊c.sed hic sunt tales tres termini.ergo proportio primi ad vltimum cōponitur ex illis:sed iste proportiones sunt inequales.ergo proportio primi ad vltimum componitur ex inequalibus.ergo est plus ꝙ̄ dupla ad minus: et minus ꝙ̄ dupla ad maius.sed maior est proportio secundi ad tertium ꝙ̄ primi ad secundū ergo ꝓportio primi ad vltimum est maior ꝙ̄ dupla.ad proportionem primi ad secundū et minor ꝙ̄ dupla ad proportionem secūdi ad tertium ⁊ sic tripla maior est ꝙ̄ dupla ad sex qui alteram minor ꝙ̄ dupla ad proportionem duplam.⁊c. vt patet intuenti ergo.⁊c.

¶ **Sexta conclusio est hec. Si fuerint tres termini** quorum primus est duplus ad secundum fueritq̃ secundus minus ꝙ̄ secundus ad tertium proportio primi ad vltimum erit maior quā dupla ad proportionem secundi ad tertium probatur sic.et capio istos tres terminos :octo/ quatuor /tres tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini.⁊c.℥ hic sunt tres

tales termini:ergo.⁊c.sed ille sunt inequales:ergo proportio primi ad vltimum componitur ex inequalibus duobus.ergo.⁊c.Sed maior est proportio primi et se͂cūdi q̄ secūdi ad tertiū.⁊ ꝓportio primi ad vltimū est dupla superbipartiens tertias.⁊ ꝓportio primi ad secundū est dupla.⁊ secūdi ad tertiū sexq̄ tertia.ergo ꝓportio dupla superbipartiens tertias est maior q̄ dupla ad sexq̄ alterā ⁊ minor q̄ dupla ad proportionē duplā.

¶Sexta conclusio est hec.in proportione equalitatꝫ nulla est maior nec minor ꝓportio eq̄litatis.ꝓbatur:qꝛ oīes ꝓportiones eq̄litatis sunt equales.ergo nulla est alia maior neq̄ minor.nec ꝓportio inequalitatis est maior equalitatis ꝓportione.qꝛ nō ꝓportio minoris nec maioris inequalitatis.et omnis proportio inequalitatis.aut est minoris inequalitatis aut maioris inequalitatis.ergo conclusio vera.Probatum est tunc q͛ proportio equalitatis ꝓportione equalitatis nō est maior neq̄ minor.Jam ꝓbatur q͛ ꝓportio maioris inequalitatꝫ nō erit maior proportione equalitatis nec minor.qꝛ si sit maior ergo ꝓportio que est inter quatuor et vnū est dupla ad ꝓportionem q̄ est inter.ij.et.ij.⁊ cū arguitur sic.proportio.iiij.ad.i.est dupla ad ꝓportionē scd̄i ad scd̄m:ergo proportio.ij.ad.ij.est subdupla ad istā.et ꝓportio dupla ad vnum et subdupla ad eā ergo ille ꝓportiones sunt equales.ij.ad.ij.et.ij.ad.i.ꝯña ptꝫ ꝑ primā suppōnem.Tunc arguitur sic.ille ꝓportiones.ij.ad.ij.⁊.ij ad.i.sunt equales.⁊ añtia sunt eq̄lia ⁊ añtia se habent inequali ꝓportione ad sua ꝯña ergo ꝯña sunt equalia.sed illud est impossibile.ergo illud ex quo sequitur.Jā probatur ecōtra.q͛ ꝓportio equalitatis non sit maior ꝓportione maioris ineq̄litatis:qꝛ si sit.ḡ ꝓportio.iiij.ad.iiij est dupla ad ꝓportionē.ij.ad.i.tunc arguitur sic.proportio.quatuor.ad.iiij.est dupla ad ꝓportionē.ij.ad.i.⁊ ꝓportio.ij.ad.i.est dupla ad eā.ergo iste ꝓportiones.iiij.ad.iiij.et.ij.ad.i.sunt equales ⁊ añtia sūt equalia.⁊ añtia se hñt inequali proportione ad ꝯñs.ergo ꝯña sunt equalia.ḡ.iiij.⁊.i.sunt equalia quod est impossibile.ergo illud ex quo sequitur.

¶Jam arguo q͛ ꝓportio minoris inequalitatis nō sit minor proportione equalitatis:nec minor.et primo probo q͛ non sit maior qꝛ si sic probatur q͛ proportio vnius ad duo est dupla ad ꝓportionē vnius ad vnum ḡ proportio vnius ad vnum est subdupla ad eam.et proportio vnius ad.iiij.est subdupla ad eam ergo ille proportiones vnius ad.iiij.⁊ vnū ad vnū sunt equales cōsequentia tenet:vt prius.⁊ tunc ille ꝓportiones sunt equales et añcedentia sunt equalia.⁊ antecedentia se habent inequali proportione ad sua consequentia ergo sua ꝯña sunt equalia:ergo quatuor et vnum sunt equalia.cōsequens est impossibile.ergo illud ex quo sequitur.

¶Jam probatur econtra.q͛ proportio equalitatis non sit maiori proportione minoris inequalitatꝫ.⁊ arguitur sic.et ponatur q͛ proportio vni⁹ ad vnū sit dupla ad ꝓportionē vni⁹ ad quatuor:tūc arguitur sic.proportio vnius ad vnum est dupla ad proportionē vni⁹ ad duo.⁊ proportio vni⁹ ad duo est dupla ad eam.ergo iste ꝓportiones sunt equales vnius ad vnū:et vni⁹ ad duo.ꝯña tenet sicut prius.et añtia sunt equalia.⁊ añtia se habēt ineq̄li proportione ad sua ꝯña:ergo sua ꝯña sunt inequalia.ergo duo et quatuor sūt equalia quod est impossibile.ḡ illud ex q̄ seq̄tur.Quintā sequitur ꝯclusionem esse verā ꝑ quālibet eius partem.¶Sed cōtra istā ꝯclusionem arguo sic ⁊ capio istos tres terminos.sex/quatuor/sex.tunc per secundam suppositionem proportio primi ad vltimum componitur ex proportione primi ad secundum:et secundi ad tertium.et omne compositū quacūq̄ parte ipsius est maius:ergo proportio primi ad vltimū est maior proportione primi ad duo.et etiam duo ad tres ⁊ proportio primi ad vltimū est proportio equalitatis.⁊ proportio primi ad secundum est proportio maioris/inequalitatis.⁊ proportio scd̄i ad tertiū.est proportio minoris inequalitatis:ergo proportio equalitatis est maior proportione maioris inequalitatis:et etiam minoris inequalitatis.

¶ Pro illo dicitur q̄ secūda suppositio intelligitur put ipsa inscribitur: et hoc est si primus terminus est maior scdo. et scds maior tertio sʒ sic non est in proposito. Aliter ꝯtra eandē ꝯclusionē arguitur sic. et capio istos terminos/sex/quattuor/et quattuor/tunc arguo per quintā suppōnē. maior est proportio inter sex et q̄tuor: q̄ inter quattuor et quattuor. et proportio sex ad. iiij. et proportio maioris inequalitatis. et proportio quattuor ad quattuor est ꝓportio eq̄litatis/ergo ꝓportio maioris inequalitatis est maior proportione equalitatis. Pro isto dicitur q̄ quinta suppō intelligitur de duobus inequalibus cōparatis ad aliquod tertiū in eodem gn̄e: sed sic non est hic.

¶ Tertio cōtra istam ꝯclusionem arguitur sic. et capio tres terminos. sex/sex/sex tūc ꝑ primā ꝯclusionem adiuncta scda suppōne ꝓportio primi ad vltimū est dupla ad quodlʒ earū: ergo vna ꝓportio ineq̄litatiꝭ alia ē maior. Pro illo dr̄ q̄ pma ꝯclusio est v̄a vbi est ꝓportio maioris ineq̄litatis primi ad scdi: et scdi ad tertiū/ et intellectus scde suppōis ptʒ ex p̄dictis et sic cessat obiectio. ¶ hic sequitur de quinta opinione geometrica suppō est q̄ nulla ꝓportio maioris inequalitatis ꝓportione minoris est maior vel minor. Ista sicut precedentis per impossibile declarabis et deduces ad hoc impossibile. s. q̄ aliqua ꝓportio maioris inequalitatis et aliqua minoris sunt equales/et per ꝯñs aliquod et minus illo adinuicem adequatur quod est impossibile.

Sequitur iam quarta pars huius tractatus in qua determinatur penes quid habet velocitas in motibus attendit diuersas opiniones pertractans: quaꝝ prima est hec: et ponit velocitatē in motibus sequi excessū potentie motoris ad potentiam mrei more hoc est si sint due potētie et due resistentie et ꝑ maiorē excessū excedit pma potentiā suā resistētiā q̄. ij. ad suā. tūc maiori velocitate mouet prima potētia suā resistentiā q̄. ij. suā. Exemplū vt si a sit vna potētia vt octo. et B sua resistentia vt quatuor C/vna alia potentia duo D/sua resistētia vt vnū tūc per istā opinionē in quadruplo maiori velocitate mouet pia potentia suā resistētiā q̄ scda suā. qr in quadruplo per maiorē excessū excedit prima potētia suā resistētiā: q̄ secūda suā. Prima enim excedit suā resistentiā per quattuor et. ij. ꝑ. i. et excessꝰ vt quattuor est quadrū dus ad vnum: ergo in quadruplo maior est excessus pme potentie ad suā resistentiā q̄ duo ad suam.

¶ Pro ista opinione videtur esse philosophus secundo de celo in fine. vbi vult q̄ ꝓportion aliter secundum equipollentias cōtingit moliere id est secūdū excessus. et ex dictis autoris septimo philicoꝝ ꝯmēto. xxxv. vbi dicit q̄ velocitas proprie vniuscuiusqꝫ motui sequitur excessū potentie motoris super potentiam moti.

¶ Ista tamen opinio multis modis destrui potest. Contra quam opinionē arguitur sic. Data ista opinione sequitur q̄ aliquo motore potentie motiue mouetur aliquod mobile potentie resistētie per aliqd̄ spaciū in aliquo tempore medietatis motoris non moueret medietate moti per equale spacium in aliquali tempore sed totū per medietatem spacij. quia totus motor vel tota potentia motiua excedit totum motum vel totam resistentiam per totum excessum. sed medietas motoris excedit motionem moti per medietatem excessus ergo in duplo velocius penes hanc opinionem mouetur totus motor cum tota resistentia q̄ medietas motoris cū medietate resistentie: ergo inequalitatem partis totus motor mouetur tantam resistentiam per totum spacium quo tempore medietas motoris mouebit motum resistentie totum per medietatem spacij. Et falsitas patet per Aristotelem septimo phisicorum. vbi dicit in fine/et probat hāc conclusionem. Si aliqua potentia moueat ad mobile per aliquod spaciū in aliquo

quo tempore inequaliter mouebit inequaliter per idem spaciū inequali tempore. Dicit enim ꝙ ita esse habet et secundum eandem proportionem inequalitatis ad medietatem sicut totum ad totum: ergo motus sunt equiuoces. Secundo data ista opinione sequitur ex duobus motoribus diuisim mouentibus duo mobilia ꝑ equale spacium inequali tempore secundi duo motores non mouerūt coniunctim ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore/ Sed per secundum spacium consequentia tenet: quia excessus istorum duorum. coniunctorū ad inuicem duo mobilia coniuncta est duplus ad excessum vnius motoris istorū sup suum mobile vbi ergo in numeris quibus binarius excedit vnitatē per vnitatem Duo aūt binarij qui quaternarium ꝯstituunt excedunt duplas. duplas vnitates que existunt qualitas pre equalitatemque est dupla ad excessum binarij super vnitatem. ⁊ ita est in omnibꝰ alijs vbi dupla excessa a dupla excessibus equaliter extenduntur. Et falsitas istius conclusionis patet per Aristotelem secundo phisicoꝝ vbi prius probat hanc conclusionem. Si due potentie diuisim mouent duo mobilia diuisa per equalia spacia inequali tempore. iste due potentie coniuncte mouebunt ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore. sicut enim se habet motus compositus ad motum compositum: sic motus simplex ad motum simplicem.

¶ Tertio contra hanc opinionem arguitur sic. Data illa opinione seqͥt ꝙ ex ꝓportione geometrica sūt similis nature proportionum motoris ad sua mota nō seqͭur equalitas velocitatū motuū: et hoc qꝛ non est ibi eq̄litas excessū. eadē enī ꝓportio est duo ad vnū. ⁊ sex ad tria. excessū tm̄ vnius est vnitas: et excessus alteriꝰ est ternariꝰ. et illud est directe ꝯtra Aristo. vij. phisicoꝝ in fine et in multꝭ alijs locis. vbi sꝑ ex eq̄litate ꝓportionum motoris ad sua mota arguit velocitatē in motibꝰ nec pōt dici Aristotel. intendit ꝓpter ꝓportionē ꝓportionalitate arithmetrica vbi est equalitas excessū/ vt dicūt quidē. Secūdo enim phisicoꝝ ꝓbat phus scđam ꝯclusionem. Si aliqua potētia moueret aliquod mobile ꝑ aliqđ spaciū in aliq̄ tp̄e inequalitas motoris mouebit medietatē moti ꝑ eq̄le spaciū inequalitater: qꝛ sic se habebit et secūdum eādē ꝓportionē ineq̄litas ad inequalitatē/ sicut totus motor ad totum.

Sequitur de quinta opinione que est vera. Et ponit ꝙ velocitas motus sequitur proportionem geometricam.

¶ Sententia illiꝰ opiniōis est hec. Si sint due potentie et due resistētie ⁊ maior ē ꝓportio inter primā potentiā et suā resistentiā ꝙ̄ inter secundā et suā resistētiam. vel ocius mouebitur prima potētia ad suā resistētiā ꝙ̄ scđa ad suā resistentiā sicut vna proportio est alia maior/ ita vna velocitas est alia maior. Exēplum sit A/ vna potentia vt octo B/ sua resistētia vt duo sic C/ vna potētia vt quatuor. D/ vna resistentia: vt duo moueat A/ cū B/ ⁊ C/ cū D/ tūc ꝑ illā opinionē in duplo velociꝰ mouebit A/ cū B: ꝙ̄ C/ cū D/ qꝛ in duplo est maior proportio inter a/ ⁊ d/ ꝙ̄ inter c/ ⁊ d/ illa opinio ptꝫ ꝑ Aristo. vij. phisicoꝝ/ ⁊ vbi dicit velocitas motꝰ / seqͭur adq̄ntitatis ꝓportionē. iō si fuerit ꝓportio maior/ tanto velocior erit motꝰ ⁊ q̄ncūq̧ erit ꝓportio minor/ tanto motus erit tardior per Aristo. vij. ⁊ ꝯmēto. 4. ⁊. viij. Ex duplicatione ꝓportionis potētie motoris ad motū arguit duplationē velocitatis in motu/ sic dicēs. Si ꝓportio potētie motoris ad motū sit dupla illiꝰ ꝓportionis sic velocitas erit dupla ad aliā velocitatē: ergo. ⁊c̄.

¶ Preterea non videtur alia posito qua potest ratio naliter saluari. proportio velocitatum in motibus nisi aliqua dictarū quinq̧. quatuor prime sunt destructe tantum ergo remanet quinta vera. sic ergo patet conclusio qđ proportio velocitatum in motibus sequitur proportionem geometricam. et cetera.

¶ Iuxta illam opinionem sunt conclusiones plures concedende. Quarum prima est hec.

¶ Si vna potentia et se habeat in proportione dupla ad suam resistentiam duplata potentia stante resistētia duplicabit᷑ ⁊ motus. hoc ꝓbo sic. Et sit A vna potentia vt octo. B vna potentia vt quatuor. C vna resistentia vt duo. Tunc per illam ꝯclusionē: si fuerit ꝓportio maioris inequalitatis p̄mi ad scd̄m et .ij. ad .iij. ⁊c̄. sed hic sunt tales tres termini et eq̄lis ꝓportio primi ad secundū. ⁊ scd̄i ad tertiū ergo ꝓportio p̄mi ad vltimū est dupla ad qualꝫ earū. ⁊ mot⁹ seq̄t᷑ ꝓportionē ḡ in duplo mouebit᷑ veloci⁹ A cū C/ q̄ȝ B cū C. sꝫ si octo dupletur tanta velocitate B cū C/ sicut A nunc mouetur cū C. ergo conclusio vera.

¶ Secunda cōclusio est hec. Si aliqua potentia se habeat in proportione dupla ad suā resistentiā in duplo veloci⁹ sufficit illa potē-tia moueri cū medietate illi⁹ resistētie q̄ȝ cū tota resistētia. hoc ꝓbat᷑ sic. sit A vna potentia vt octo. B sua resistentia vt quatuor. ⁊ C alia resistētia vt duo. Tunc arguo ꝑ primā ꝯclusionē. Si fuerit ꝓportio maioris inequalitatis p̄mi ad scd̄m secū-di ad tertiū. ⁊c̄. sed hic sunt tales tres termini: ergo ꝓportio p̄mi ad vltimū est dupla ad qualꝫ illarū: ⁊ mot⁹ seq̄t᷑ ꝓportionem: ergo in duplo veloci⁹ sufficit A moueri cū C/ q̄ȝ cū B. ⁊ C ē medietas B ḡ cōclusio vera.

¶ Tertia cōclusio est hec. Si fuerit aliqua potentia se habens in maiori ꝓportione q̄ȝ dupla ad resistentiā. duplicata potētia stante resistētia: nō duplicabitur mot⁹. Probat᷑ ista ꝯclusio sic. Sit A vna potētia vt sex. B sua resistentia vt duo. C vna potentia vt duodecim. Tūc arguo ꝑ quartā ꝯclusionē secūde partis. scꝫ fuerit p̄mū equale duplū .ij. fueritq̄ȝ secūdum maius q̄ȝ duplū tertij. ⁊c̄. sed sic est in ꝓposito ergo proportio primi ad vltimum est minor q̄ȝ dupla ad proportionem secundi ad tertium. sed motus sequitur ꝓportionem: ergo non in duplo velocius mouebitur B cum C/ q̄ȝ A cū B. sed cū sex. i. a dupletur. tūc tanta velocitate sufficeret a moueri cū B. sicut C/ nunc sufficit moueri cum b. ergo conclusio vera.

¶ Quarta conclusio est hec. Si fuerit vna potentia se habens in maiori ꝓportione q̄ȝ dupla ad suā resistentiā nō in duplo veloci⁹ sufficit ista potentia mouere cum mediante illius resistentie q̄ȝ cū tota illa resistentia. hec ꝯclusio ꝓbat᷑ sic: sit a vna potētia vt sex. b sua resistentia vt duo. C alia resistentia vt vnū. tūc arguit᷑ ꝑ tertiā ꝯclusionē tertie ptis. Si fuerit p̄mū maius q̄ȝ duplū scd̄i. fueritq̄ȝ secundū equaliter duplū tertij. ⁊c̄. sꝫ sic est in ꝓposito ergo proportio primi ad vltimū erit minor q̄ȝ dupla ad ꝓportionē primi ad scd̄m sed motus sequitur ꝓportionē: ḡ nō in duplo velocius sufficit a mouere cū b q̄ȝ c. ⁊ c ē medietas b: ergo conclusio vera.

¶ Quinta conclusio est ista. Si sit vna potentia se hn̄s in minore ꝓportione q̄ȝ dupla ad suā resistentiā duplata potentia stante resistentia plus q̄ȝ duplo velocius erit mot⁹. hoc ꝓbat᷑ sic. sit A vna potentia. vt sex B sua resistentia vt quatuor. C alia potentia vt duodecim. tunc arguo per sextam ꝯclusionem tertij partis si fuerit p̄mū duplū secundi. et scd̄m min⁹ q̄ȝ duplū tertij. ꝓportio p̄mi ad vltimū erit maior q̄ȝ dupla ad ꝓportionē .ij. ad .iij. et minor quā dupla ad ꝓportionē p̄mi ad scd̄m sꝫ mot⁹ seq̄t᷑ ꝓportionē: ḡ pl⁹ q̄ȝ duplo velocius mouebit᷑ C cū B q̄ȝ A cū B. sꝫ si A duplaretur tāta velocitate sufficeret A mouere cū B. sicut B cū B. nunc sufficicit: ergo conclusio vera.

¶ Sexta conclusio est hec. Si aliqua potentia se habet in minore proportione q̄ȝ dupla ad suā resistentiam plusq̄ȝ in duplo velocius sufficit illa potentia mouere cum medietate illius resistētie q̄ȝ cū tota resistentia

probatur sic. Sit A potentia vt sex. B sua resistentia vt quatuor. C alia resistentia vt duo. tunc arguo per quintam pclusionem tertie partis. Si fuerit primū maius q̄ duplū secūdi. secundū equale duplū tertij. &c. sed sic est in proposito: ergo pportio primi ad vltimū est maior q̄ dupla ad pportionē primi ad secundum sed motus sequitur proportionē: ergo plus q̄ duplo velocius sufficit A mouere cum C q̄ cū A/ et C est medietas B: ergo conclusio vera.

¶ Contra istam opinionem arguitur sic. quia ex illa opinione videtur sequi tria incōuenientia/ Primū est hoc q ex pportionib' equalibus pueniūt motus inequales. ¶ Secūdū est q ex minore proportione prouenit tanta velocitas quanta ex maiori. ¶ Tertium est hoc q ex minore pportione puenit maior velocitas q̄ a maiori.

¶ Pro primo arguitur sic Pono q a sit vna pura terra cuius potentia sit octo B alia pura terra cuius potentia sit vt .iiij. et pono q̄ C & D/ sint duo aeres vniformiter proportionabiles resistētes a b sit resistentia/ vt duo resistētia d ad vt vnū. & pono q a ptrāseat c & b/ d/ et sic pedalis quātitatꝫ et d semipedalis quantitatis: tunc quero nunquid inequali tempore pertransibit a c sicut b d vel nō q sic probatur qr inequali proportione se habet a ad c sicut b ad d: ergo inequali tempore pertransibit c. sicut b d. & tñ pl' a pertransibit q̄ b/ et ex proportionibus inequalibus mouebuntur et sic primū inconueniens seq̄t. ¶ Secūdum inconueniens probo sic: maior est resistentia c quousq a sufficit pertransire medietatem c/ in eodem tpe p̄cise in quo b pertransibit totum b/ q' est subdupla respectu ad illā. Tūc sic equalꝫ est proportio a ad c/ sicut b ad d. & in fine maiorationis c resistentia minor erit proportio a ad c q nūc est. c resistentia: tunc erit maior q̄ nunc est. et tunc tanta proportio b ad d/ sicut nunc est: ergo in fine maiorationꝫ proportio ad c/ erit minor quam proportio b ad d. Et motus a ad c erit eque velox cum b ad d. quia pertransibunt spacia equalia in tempore equali: ergo secundum inconueniens verum. ¶ Tertium inconueniens sic ostenditur minoretur resistentia quodam modo non tñ ad equalitatē secundi resistentie in casu tūc minori erit adhuc proportio a ad c/ q̄ in secūdo casu. et proportio b ad d/ tanta sicut in primo casu. et tanta fuit proportio in primo gradu a/ ad c. sicut b ad d: ergo in isto casu est minor proportio ad c quam b ad d et motus a erit velocior in casu illo q̄ motus B: quia A non pertransibit plusq̄ in secundo casu. et b tm̄ sicut in secundo casu et in secundo casu tm̄ sufficiebat pertransire sicut in b tpe equali. ergo a in casu illo sufficit plus pertransire q̄ b et per consequens motus a erit velocior q̄ mot' b. & a mouebitur in c a proportione minore q̄ b/ l d. ergo tertium inconueniēs erit verum.

¶ Pro illo dicitur q in tempore in quo B pertransibit D. A solū ptransibit medietatē. et tunc ad argumentū A se hꝫ inequali pportione ad C sicut B ad D: ergo inequali tpe sufficit a pertrāsire c/ sic b d. negetꝰ pña quia aliqua se haberet ad sua media est dupliciter. scꝫ inequali proportione aut quantitate aut qualitate. ¶ Scdo mō q hoc verū q a se hꝫ in eq̄li proportione q̄litatiue: hoc est ad medietatem sup suū mediū sicut b super suū mediū pmo modo hoc est falsum q a se habet inequali propotione quātitatiue sup suum mediū: sicut b super suū mediū. hoc est ad pertranseundum. quia a in duplo magis pertrāsibit de spacio q̄ b. ideo non sequitur q a inequali tempore sufficit ptransire C. sicut B D. ergo. &c.

Notandū est q nullus motus pōt puenire a/ proportionē minoris inequalitatis: aut equalitatis sed a pportiōe maioris inequalitatis. Qualitercūq facit vnū mixtū grauis simplici pōt in eodē mō maiori velocitate et minori velocitate & equali velocitate mouere cū illꝫ simplici pōt i eodē mō maior velocitate & minor velocitate &

equali velocitate mouere cum illo simplici. hoc probatur sic. et sit A/ vnum graue mixtū cuius grauitas sit octo:et sua leuitas vt duo. ꝛ sit B/ vnum graue simplex cuius grauitas sit vt quattuor.et sit C/ vnū mediū:cuius resistentia sit vt duo inci piant A/ꝛ B/ mouere in C/ tunc sic tanta velocitate mouetur A/ in C/ sicut B/ in C ꝛ econtra:qꝛ potentia A/ est vt octo sua resistētia intrinseca vt duo resistentia ex trinseca vt duo. tota resistentia est sicut quattuor:sꝫ inter octo et quattuor est pro portio dupla:ergo A/ et B/ mouebūtur equaliter et eque velociter in illo medio. Et probatur ꝙ in minori velocitate A/ mouere in C/ ꝙꝫ B/ in C/ quia diminuatur resistentia quousqꝫ fuerit sicut vnum. Tunc sic A/ potentia erit sicut octo sua resi stentia intrinseca sicut duo. et extrinseca sicut vnū:ergo tota resistentia erit tres/ sed inter octo et tres:est proportio superbipartiens tertias. Sed potentia B/ ē si cut quattuor. sua resistentia sicut vnum ergo B/ mouetur ex proportione quattuor sed A/ non tantum ergo A/ in minori velocitate mouetur A/ quam B/ et crescente re sistentia vsqꝫ ad quattuor mouetur A/ a maiori velocitate in C/ quā B/ in C/ Et sic patet finis. (.:.) C:D (.:.)

Laus deo.

¶ Finis libelli sophistarū ad vsum Oxoniēsi. Londo nijs impressi/ per Wynandū de Worde/ in parrochia sancte Brigide/ in vico anglice nuncupato (the flete strete) ad signum solis cōmorantem. Anno dñi. M. CCCCC:XXX. Die vero decima sexta Julij.